Dr. o. MILAN ŠETKA

MODERNI KONVERTITI
i
KATOLIČKA CRKVA

ZAGREB
1961

Izdao i odgovara: Dr. o. MILAN ŠETKA, Župnik
Primorski Dolac (Šibenik)

Umnoženo kod: URED ZA PRIJEPIS I UMNOŽAVANJE
M. Marijančić, Zagreb, Jurišićeva 1/a

P R E D G O V O R

Tko ozbiljno promatra Katoličku Crkvu, njezinu dvadeset-stoljetnu opstojnost, njezinu unutarnju svetost, koja se očituje u njezinim članovima, njezinu vanjsku organizaciju i njezino kulturno djelovanje, ne može biti prema njoj indiferentan. Ili će je mrziti ili će uza nju pristajati.

To je posve razumljivo, Crkva se pokazuje kao djelo Isusa Krista. Krist, koji je utemeljio Crkvu, nije je napustio, nego je uvijek i svagdje s njom. On u njoj neprestano živi. Pače, Crkva je sam Krist. Po njoj se produžuje utjelovljenje Božje Riječi. Po njoj se produžuje utjelovljenje Božje Riječi. Po njoj Krist djeluje,kao što je djelovao preko svoje čovječje naravi, dok je živio na ovoj zemlji. Pa kao što su neki odbacili Krista, a drugi ga primili, tako neki danas odbacuju Kristovu Crkvu, a drugi je primaju,da po njoj budu djeca Božja.

U prvim stoljećima kršćanstva nije bilo tako izrazitih napadaja na Crkvu. Oni su se svodili uglavnom na napadaje protiv Krista.Ali u novije doba, pod utjecajem protestantske i modernističke teologije, te pod isticanjem pretjeranog individualizma i subjektivizma, počelo se širiti necrkveno moderno kršćanstvo, a tim ujedno i napadaji na Crkvu. Toliko se je govorilo i pisalo o Kristovoj Zaručnici tendenciozno i zlonamjerno, da mnogi nisu bili uopće sposobni, da razlikuju istinu od neistine.

S t u a r t C a m b e l l je naučio u protestantizmu, da se katolici klanjaju Mariji, da kupuju oproštenja i da plaćaju ispovijed. /La Rocca 1954.n.15,10/ E m m a D e s s e w f f y je čula, da su Kat. Crkvu stvorili ljudi, da je puna praznovjerja i ideolopoklonstva. /Lamping 71/ M a c F a r l a n e -- B a r r o w kaže, da je glavna zapreka njegovu obraćenju bilo potpuno nepoznavanje Kat. Crkve. /Lamping 89/ R u v i l l e nije nikako mogao razumjeti katoličke istine. Bio je uvjeren, da u Kat.Crkvi ima teških zabluda, ali su mu ipak napadaji na Kat.Crkvu bili mrski./Ruville 13/

Iz takvog neznanja naravno je dolazilo i do teških napadaja na Kat. Crkvu. Dr E d u a r d S c h a e f f e r je stekao sveukupni dojam o Kat. Crkvi, da je zastarjela institucija sa premnogim praznovjerjima, zabludama i običajima. Nikada mu nije ni palo na pamet, da bi istina bila u Kat. Crkvi./Lamping 213/ Dr E x p e d i t S c h i i d t kaže, da je za nj i njegove kolege,Kat. Crkva bila crkva za siromahe duhom, kojima treba vanjskih parada; jedna forma posvo zastarjelog kršćanstva. Nikada nijesu ni pomislili, da bi u Kat. Crkvi našli ono, što im fali./Lamping 218/ Dr K a r l o T h i e m e je mislio, da se s katolicima uopće ne može govoriti, jer da su preglupi. I piše, da mnogo mržnje prema Crkvi proističe samo iz savršenih predrasuda./Lamping 237/ R u d o l p h A r c h i b a l d M n d a w e n i priznaje, da je bio pun predrasuda prema Kat. Crkvi i da je pripisivao katolicima stvari, koje nemaju nikakve stvarne podloge. Bio je antikatolički nastrojen, a razlog je tomu, veli on, nepoznavanje Kat.Crkve./Lamping 159/

Ipak ti ljudi, željni istine, čim su opazili istinu u Kat. Crkvi, oni su pristali uza nju. Nije to bio uvijek lak posao. Teško je to često puta bilo, jer nije laka stvar odbaciti zablude, a dotadašnje "zablude" primiti kao istinu. Uz pomoć Duha Svetoga, oni su uspjehom okrunili svoj napor.

Tako vidimo, da u našem stoljeću, iako ima napadaja protiv Crkve, ima i takvih pohvala, kakve su se rijetko u povijesti čule. I to upravo oni ljudi, koji su prezirali Crkvu, kad bi je upoznali, počeli su je hvaliti i uza nju pristajati, da zadovolje težnjama svoga duha za istinom i dobrotom.

Stoga sam odlučio, da u krupnim potezima iznesem nauk o Crkvi, kako ga prikazuju priznati ekleziolozi, posebno dr Gračanin i dr. Grivec. Nemam nakanu, da to bude znanstveni traktat, nego želim pokazati, kako Crkva djeluje na moderne konvertite i što oni misle o Kristovoj Zaručnici.

Potrebno je napomenuti, da tim ne namjeravam govoriti o nekom novom kriteriju za istinitost Crkve. Želim samo istaknuti, kako velike i duboke istine o Crkvi i danas privlače velikane uma i srca i kako suvremeni čovjek može u Crkvi naći rješenje svih životnih problema.

Nadam se, da će to prikazivanje dobro doći braći svećenicima u njihovu podučavanju nauka o Crkvi, koja je dobra majka svih ljudi.

Dao Bog, po zagovoru nebeske Majke Marije, da nas poznavanje Crkve dovede u što intimniji dodir s njezinim Utemeljiteljem, našim Otkupiteljem, Isusom Kristom.

Na blagdan Marijina prikazanja u hramu 1961. g.

Dr o. Milan Šetka

I DIO

NARAV CRKVE

Promatramo li Kat. Crkvu, od njezina osnutka do današnjega dana, s obzirom na njezin početak i cilj, te njezin nutarnji i vanjski elemenat, ona nam se uvijek pokazuje velika i uzvišena.

S obzirom na svoj početak, Crkva nam se pokazuje kao djelo utjelovljene Božje Riječi, Isusa Krista. Isus je začetnik Crkve. Krist sakuplja prve članove i odredjuje im cilj. On daje prikladna sredstva za ostvarivanje cilja, kao i vanjsko poglavarstvo, koje će po uputama božanskog Utemeljitelja čuvati jedinstvo crkvene zajednice i brinuti se oko njezina napretka. Na taj način Crkva nam se predstavlja kao djelo Isusa Krista, koji je ujedno Bog i Čovjek, kao božanska ustanova.

S obzirom na cilj, Crkva nam još dublje očituje svoju narav. Ona je Božje kraljevstvo na zemlji, ali ne onako, kako su očekivali Židovi, nego onako, kako je u Kristovoj namisli i kako su proroci prorekli. Ona je, kao Božje Kraljevstvo na zemlji, posve duhovne naravi. Njezina je zadaća, kao i zadaća, svakog stvorenja, da proslavi na zemlji nebeskoga Oca. I dok vrši tu svoju zadaću, ona ostvaruje i Kristovo otkupiteljsko djelo medju ljudima. Rodjena iz boka Raspete Ljubavi, ona vodi svoje članove, po prikladnim sredstvima, do konačnog cilja, vječnoga spasenja.

I njezin vanjski elemenat osvjetljuje njezinu narav. Crkva se sastoji od materijalnog elementa - ljudskog mnoštva - i formalnog elementa - moralnog jedinstva, zasnovanog na zajedničkom cilju i medjusobnoj obvezatnosti članova, da teže cilju. Krist je osnovao Crkvu kao vidljivo društvo. Radi toga svatko može Crkvu uočiti i pobrinuti se, da postane njezinim članom. Kad bi Crkva bila samo neka zajednica svetih ili skup odabranih, tada nitko ne bi mogao raspoznati religioznu zajednicu, koju je Krist osnovao.

No Crkva nije obično ljudsko društvo, u kome je narav dovoljno označena moralnim jedinstvom i unutarnjom povezanošću članova medju sobom. Krist je osnovanoj Crkvi zajamčio i svoju posebnu prisutnost: "Evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta". /Mt 28,20/. Ta je prisutnost duboka i intimna. "Ja sam trs", veli Krist, "vi loze. Koji ostaje u meni, i ja u njemu, on rodi mnogi rod, jer bez mene ne možete ništa učiniti" /Iv 15,5/. A to je upravo ono, što Crkvu najviše razlikuje od ostalih ljudskih zajednica. Narav ljudskih zajednica može se dovoljno označiti neovisno od osnivača, dok kod Crkve to ne može biti. Krist, osnivač Crkve, ostaje u svojoj Crkvi. Ne ostaje samo moralno, nego još više, stvarno, pače i fizički, samo na nevidljiv način. Krist sa svojom Crkvom čini jedno otajstveno tijelo. On je glava toga tijela, a članovi su Crkve udovi istoga tijela. Krist je

glavni uzrok svega vrhunaravnog života u Crkvi, kao i pokretač svih radnja u njoj. Bez Krista Crkva ne bi bila ono, što jest. Bila bi samo obično ljudsko djelo.

Stoga je potrebno, da upoznamo bitne elemente Crkve, njezin osnutak i cilj, njezin vidljivi i nevidljivi organizam, pa ćemo na taj način spoznati njezinu narav.

1. Crkva - božanska ustanova

Do 19. stoljeća se nije raspravljalo, a niti sumnjalo, da je Krist osnovao Crkvu. To su svi priznavali, samo su se prepirali, koju je Crkvu Krist osnovao. No naučavanjem protestantizma, da Crkvi nije potreban vidljivi autoritet i da je suvišna sama vidljiva Crkva, otvorio se put nijekanju božanskog porijekla Crkve.

Racionalisti govore, da Krist nije predvidjao Crkvu niti ju je htio osnovati. Ona je osnovana od Kristovih pristaša, kad su se kod njih počeli radjati identični religiozni osjećaji. Pristaše toga mišljenja ne navode nikakvih metafizičkih niti povijesnih dokaza, nego sve baziraju na različitim racionalističkim predrasudama.

Modernisti pripuštaju, da je Krist osvnovao Crkvu, ali niječu, da bi povijesnom Kristu bilo stalo do toga, da se njegovo djelo na zemlji ostvari kao socijalan organizam, koji će dugo trajati. Krist je, vele oni, propovijedao, da će naskoro doći kraljevstvo Božje zajedno sa svršetkom svijeta. Kad se to nije dogodilo, došlo je do osnutka Crkve.

Sva su ta mišljenja čisto naturalističko tumačenje postanka Crkve, bez obzira na povijesne činjenice. Ako pak nepristrano promatramo povijesne dokumente, dolazimo do posve drugoga zaključka. Tu vidimo, da se Crkva nikako ne može dijeliti od Krista, niti od njegove nakane.

Osnivačem jednoga društva držimo onoga, koji sam namjerno i neposredno sakuplja članove, koji odredjuje njegov cilj, koji daje sredstva za postignuće cilja i koji određuje njegovo poglavarstvo. A to sve vidimo, da je Krist učinio za osnutak Crkve.

Krist sakuplja članove Crkve

Iz Evandjelja se jasno razabire, kako Krist osobno sakuplja svoje učenike. U prvom redu izabire apostole. Kad je na početku javnog djelovanja bio na Galilejskom moru, reče Šimunu i Andriji: "Hajdete sa mnom, učinit ću vas ribarima ljudi. I odmah ostaviše mreže i podjoše za njim" /Mk 1,17/. A kad je pošao malo dalje, ugleda Jakova i Ivana, dva bfata, te i njih poveze.

I oni odmah ostaviše oca Zebedeja, a podjoše za Isusom./Mk 1,20/.

Na taj je način Isus sakupio svih dvanaest apostola. Evandjelist Marko izričito piše: "Dozva, koje je htio, i dodjoše k njemu. I postavi dvanaestoricu da budu s njime i da ih pošalje da propovijedaju" /Mk 3,13-14/.

Osim dvanaestorice Isus je izabrao i druge, koje je poslao da propovijedaju. Evandjelist Luka veli: "Potom odredi Gospodin i drugih sedamdeset i dva, i posla ih dva i dva pred sobom u svaki grad i mjesto, kuda je imao sam doći" /Lk 10,1/.

S tim brojem Isus nije nikako zadovoljan. On hoće da ti izabranici privode i druge k njemu. Zato veli Šimunu i Andriji: "Učinit ću vas ribarima ljudi" /Mk 1,17/. A kad je poslao onih sedamdeset i dva, veli: "Žetva je velika, a poslenika je malo. Molite se, dakle, gospodaru žetve, da pošalje poslenike u žetvu svoju" /Lk 10,2/.

Isus sam daje primjer u okupljanju pristaša. Na njegovu propovijed hrlio je silan svijet. "I za njim podje", piše Matej, "silan svijet iz Galileje i Dekapolisa i iz Jerusalema, Judeje i /preko Jordana/"/Mt 4,25/. Narod ide za Isusom, sluša njegove riječi, jer je govorio kao onaj, koji ima vlast. Svoju nauku potvrdjuje čudesima, pa ga je narod još više volio.

Kod svega toga je vrlo značajno, da Isus ne ostavlja taj narod kao neorganiziran skup. On ga izdvaja iz religioznog židovskog shvaćanja i daje mu potpuno nov društveni oblik.

Krist je sagradio svoju Crkvu na apostolima. Zato je Kat. Crkva apostolska. Apostolska je po svom izvoru, jer su je je apostoli prvi uredili i njom vladali po Kristovoj uputi. Apostolska je po nauci, jer Kat. Crkva propovijeda istu nauku, koju su i apostoli propovijedali. Apostolska je po nasljedstvu, jer njom vladaju nasljednici apostola Sv. Otac i biskupi.

Apostolstvo Crkve niječu svi oni, koji su praktično zabacili sakramentalno i hijerarhično božansko nasljedstvo apostola. Stariji su protestanti naglašavali apostolski značaj svoga nauka. A jer su zabacili apostolsko nasljedstvo, tim su zabacili bitne točke apostolskog nauka. Noviji protestanti idu dalje, pa uče, da apostoli nijesu sačuvali čist Kristov nauk, nego da je bio prekid izmedju Krista i apostola, pa opet izmedju apostolske i iza apostolske Crkve. Pravoslavni priznaju apostolstvo samo djelomično, jer odbacuju božanskopravno Petrovo prvenstvo i apostolski značaj rimskog prvenstva. Anglikanska se visoka crkva trudi da bi se u njoj obnovio apostolski značaj. Apostolstvo je Crkve dogmatična istina, koja je jasno izražena u Nicejsko-carigradskom vjerovanju i u kršćanskoj tradiciji.

Iz toga nam jasno slijedi, da su svi konvertiti nužno morali priznati apostolstvo Crkve, kad su već u nju prešli, a s tim i istinu, da je Krist izabrao apostolski zbor, na kome je osnovana Crkva. Oni nijesu mogli biti pravi katolici, ako to ni-

jesu priznavali. No oni to ne priznaju samo uključivo, nego često puta to izričito ističu.

P a u l v a n K. T h o m s o n veli, da je Kat. Crkva hram Kristov, sveti grad, na čijim bedemima piše: jedna, sveta, katolička i apostolska /Rossi 236/. S t o d d a r d kaže, da je Kat. Crkva bez sumnje prava Kristova Crkva, jer ona naravnim putem nasljedjuje židovstvo, jer je njezina prvotna povijest zabilježena u Djelima Apostolskim Njezini dokumenti, njezina povijest i njezine tradicije sežu do vremena apostola /Stoddard 130/.

Poznati povjesničar i sveučilišni profesor, dr A l b e r t R u v i l l e, na temelju povijesnih dokaza osvjedočuje se, da je nauka Kat. Crkve vrlo zdrava, vrlo potrebna i da joj je prvi početak u Isusu Kristu. Zatim nastavlja: "Dvanaest apostola izabra Gospodin, da osnuje Crkvu" /Ruville 52/.

Krist odredjuje cilj svojoj Crkvi

Krist sakuplja apostole i daje im vlast s odredjenim ciljem. Isus izričito veli apostolima: "Kao što je Otac posla mene, tako i ja šaljem vas" /Iv 20,21/. A zašto je Otac poslao Sina? Zašto se Sin utjelovio? Evandjelje kaže: "Bog je tako ljubio svijet, da je predao jedinorodjenoga Sina svoga, da nijedan, koji vjeruje u njega, ne pogine, nego da ima život vječni" /Iv 3,16/. Pa opet: "Sin čovječji dodje da spasi, što je izgubljeno" /Mt 18 11/.

Dakle, Krist se je utjelovio, da spasi što je izgubljeno, da ljudima dade život vječni. A budući, da Isus šalje apostole s istom nakanom, s kojom je Otac poslao njega, to i Crkva, sagradjena na apostolima, ima zadaću, da spasava i da ljude privodi u vječni život.

Krist je, veli S t o d d a r d, izjavio, da je njegova misija prije svega da traži i da spasi, što je izgubljeno i da nije došao, da mu se služi, nego da on služi. To je nešto jedinstveno u povijesti! Isus ne traži nikakvu vremenitu korist na svijetu. Svijet mu nije mogao ništa dati, a on je imao nešto da dade svijetu. Što? Svoj život za otkup mnogih. To je nešto vrhunaravno u potpunoj neovisnosti od svijeta.

Njegova je metoda ujedno jednostavna i uzvišena. On je osnovao kraljevstvo: ne bezlično kraljevstvo ili metaforičko, nego životno kraljevstvo i posve lično. Za glavu toga kraljevstva postavlja sam sebe: On mu je lična ideja, gospodar, "Put, Istina i Život" Njegovi ga sljedbenici moraju slijediti: "Ja sam vrata", govorio je: "Tko prodje kroza me, spasit će se".

Jasno je, da kraljevstvo Kristovo nije od ovoga svijeta. Ne oslanja se na veličinu, nego na poniznost, ne na mudrost ljudi, nego na djetinjsku vjeru. Njegova moć ne stoji u snazi, nego u slabosti, ne u nadmoći, nego u služenju, ne u strogosti,

nego u nježnosti. Njegov kralj potčinja svoje podložnike po ljubavi. Zemaljski vladari prolijevaju tudju krv, da osvoje i zadrže svoj prijesto, a Krist prolijeva svoju vlastitu krv./Stoddard 117-118/.

Na temelju povijesnih dokumenata, Stoddard se uvjerava, da Krist nije samo savršen čovjek, nego da je i Bog. A kad se je potpuno uvjerio u Kristovo božanstvo, on istražuje, što je Krist učinio, da osigura trajnost svoga kraljevstva na zemlji, da ovjekovječi svoje naučavanje i da neprestano potsjeća čovječanstvo na svoju objavu, ljubav i žrtvu. On nije napisao nikakvu knjigu niti je naredio, da se napiše. Medjutim da to učini, osnovao je Crkvu, za koju je izjavio, da je neće nadvladati vrata paklena i da će s njom biti do konca svijeta. Očevidno je, da svaki pravi sljedbenik Isusov mora postati članom Crkve /Stoddard 129-130/.

Krist daje Crkvi prikladna sredstva

Krist nije samo odredio cilj svojoj Crkvi, nego joj je dao i sredstva za postignuće cilja. To je posve razumljivo. Ne može netko postignuti cilj, ako za to nema sredstva.

Ta sredstva se u prvom redu sastoje u uzvišenoj nauci. Krist je donio na svijet nauku, koja do tada nije bila poznata. On otvara pogled u najveće tajne, kao u tajnu presv. Trojstva, utjelovljenja, otkupljenja, presv. Euristije itd. On pokazuje bijedu i veličinu čovjeka, kao i veličinu i milosrdje dobroga Boga. Baca jasno svijetlo na odnos izmedju Boga i čovjeka i pokazuje čovjeku put, kako će se iz svoje bijede dignuti do silnog Božjeg veličanstva.

R u v i l l e kaže, da se Krist na neprispodobljivo savršen način pobrinuo, kako će njegov život za potomstvo biti plodonosan, i to mnogo savršenije, nego bi se to dalo postići pomoću zemaljskih učenjaka i pismenih bilježnika. On je mali broj mrtvih na osobit način napunio svojom istinom, prožeo ih svojom mudrošću i oživio ih svojim duhom, da su ne samo mogli skupiti jednu općinu, nego i udariti temelje bezuvjetno pravoj nauci, nepromjenjivoj nauci o njegovu životu, djelima i patnjama. Apostoli su tu divnu i jedinstvenu nauku namrli kršćanskim općinama. Tu su nauku apostoli povjerili sigurnim rukama zaredjenih poglavara. Crkva, od Krista osnovana, od Duha Svetoga prosvijetljena, a svetim sakramentima jačana i pitana, postade čuvaricom i učiteljicom Kristova nauka. Apostoli ili drugi na njihov poticaj napisali su još i Sv. Pismo i prikladne knjige St. Zavjeta priznali kao Božju riječ /Ruville 110-111/

Tko je htio, nastavlja Ruville, poznavati i ljubiti Krista, taj je morao pustiti, da ga Crkva primi za ruku i dovede ga k istini. Crkva zauzimlje potpuno mjesto Kristovo za kršćane. Uči moralku, koju je Gospodin naučavao. Dijeli sakramente, koje je Gospodin dijelio. U sv. Euharistiji prinaša žrtvu, koju je

Gospodin prinio. U svemu i svačemu iskazuje mu ljubav, koju je Gospodin iskazivao čovječjem rodu. I to ne čini sve kao dobro iškolana učiteljica po primjeru i na zapovijed Kristovu, nego sam Krist radi sve to po Crkvi, u kojoj on djeluje kao duh u tijelu. Crkva je prošireni Krist. U razvoju se Crkve nastavlja utjelovljenje Božje. Prije je učio, radio, žrtvovao Gospodin sam kao Božji poslanik, a otkad je otišao k Ocu, uči radi i žrtvuje on kao Krist razvijen u Crkvu. /Ruville 112/.

Nadalje Krist ustanovljuje sakramente, da može dijeliti plodove svoga otkupiteljskoga djela. Isusova je krv proliveno za sve ljude. Ljudi se po kanalima, sakramentima, peru i jačaju krvlju Kristovom. Po sakramentu krštenja čiste se od istočne ljage, a po sv. ispovijedi od svih ostalih grijeha. Po euharistiji hrane svoju dušu nebeskom manom, a krizmom se jačaju za Božjega borca. Ženidbom se ozakonjuje razmnožavanje ljudskoga roda, a sv. redom stvaraju se djelitelji Božjih tajna. Pomazanjem se napokon daje smrtnim ljudima snaga, da iz Božjega kraljevstva na zemlji mogu bez bojazni prijeći u Božje kraljevstvo na nebu.

Za članove je drugih konfesija, veli Ruville, to neka izvanredna stvar, kad promatraju vjernoga katolika, gdje osjeća spram svoje Crkve neku začudnu, toplu, srdačnu ljubav, koja može i teške kušnje podnijeti. Ta Crkva mu daje kao Kristovo oruđje sve ono, što je Krist čovječanstvu dao ili namijenio. Daje mu spoznaju Boga, vodi ga k pravoj čudorednosti, daje mu pravo oproštenja grijeha, usavršuje ga bogato opremljenim kultom, hrani ga izvorom blaženstva - nebeskom hranom, posvećuje sve znamenite događaje njegova života, tješi ga svojim sakramentima na smrtnoj postelji i obećaje mu pače, da će mu i u vječnosti djelotvorno pomagati. A to je neobično mnogo, osobito stoga, jer su to zbiljske, a ne umišljene milosti, jer su to objektivni darovi, koji se daju najživahnije osjetiti, a nijesu puki odrazi doprinesene pobožnosti ili upotrebljenog razmišljanja./Ruville 114-115/.

P e t a r C h i m i n e l l i kaže, da su mu u katolicizmu svi putovi otvoreni k božanskom i da su mu sve mogućnosti orjentirane u neizmjernosti. Horizonti sami dostojni duše!... U Crkvi, u dogmi, nalazi se svijetlo potpune i odgovarajuće istine. U njoj, u moralu, sjaji sigurnost puta spasenja. U njoj, u sakramentima, saopćuje se duši božanski život. U njoj, u liturgiji, struji jedinstvo, srce uz srce, s Isusom. U njoj vjera raširuje i podiže misao. Divna nada, iščekivanje i ljubav daju krila srcu /Barra 122/

A n i t a B r o w n e na temelju iskustva tvrdi, da Crkva daje različita sredstva za utjehu srca onih, koji se obraćaju. Njoj je posebnu utjehu davala sv. Ispovijed /La Rocca str. 10/.

Napokon je Krist dao svojoj Crkvi različite savjete i zapovijedi, po kojima ljudi mogu doći do najintimnijega odnosa sa svojim Stvoriteljem. Zapovijedi i savjeti ne smiju biti neki

teret, koji tišti ledja ljudi, nego jasan i stalan putokaz, koji ne dopušta ljudima, da skrenu od svoga cilja.

S t o d d a r d, govoreći o velikoj rascjepkanosti protestantskih crkvava, kaže, da je Krist osnovao samo jednu Crkvu i da je njoj dao neke zapovijedi i sakramente. Zatim se pita, kako mogu neki njegovi sljedbenici napustiti tu Crkvu i na vlastitu odgovornost osnovati drugu ili mnoge druge, odlučujući, koje će sakramente zadržati, a koje odbaciti, te kojim će se zapovijedima podvrgavati? To ne može nikako biti. Krist je osnovao Crkvu, koju vodi Duh Sveti, i svatko mora primiti njezino poslanstvo, kakvo jest. /Stoddard 140/.

Krist daje poglavarstvo Crkvi

Da je Krist htio osnovati novu religioznu zajednicu, vidimo jasno i po tome, što joj je dao poglavarstvo.

U središtu nove zajednice stoji Krist sam kao "Čovječji Sin", kao "Božji Sin". Zbog njega treba sve ostaviti i uzeti svoj križ, te poći za njim. On je zakonodavac, koji može izmijeniti i usavršiti ono, što je Bog dao u Starom Zavjetu. On je vrhovni Sudac, koji će svakoga suditi, kako se je vladao prema njemu.

Uz Krista stoje i apostoli kao nosioci vlasti. Njih je Krist izabrao, i oni se ne dijele od njega. Njih pripravlja kroz tri godine, da im može povjeriti visoke dužnosti. Njima otkriva i ono, što drugima ne kazuje. I ne daje im običnu čast, nego potpunu vlast: "I dozvavši svojih dvanaest učenika, dade im vlast nad nečistim duhovima, da ih izgone i da liječe svaku bolest i svaku slabost" /Mt 10,1/. Na drugom mjestu: "Idite i propovijedajte!" /Mt 10,7/. Pa opet: "Zaista vam kažem: Štogod svežete na zemlji, bit će svezano i na nebu, i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebu" /Mt 18,18/.

O sobito je važno, da ovo religiozno poglavarstvo nema nikakve veze sa starom religioznom vlašću Židova. Apostoli su ljudi iz puka, obični ribari, koji nijesu imali nikakvih titula, da bi mogli zadobiti takvo dostojanstvo. Suviše stara religiozna zajednica nije im ni mogla dati takve vlasti. Stoga je jasno, da je Krist, dajući im vlast, mislio na novu zajednicu, koju sam namjerno osniva.

E m m a D e s s e w f f y, poznata kao socijalno karitativna radnica u cijeloj Madžarskoj, mnogo se bavila proučavanjem evandjelja i nastojala da živi po evandjeoskim uputama i i zapovijedima. No u njoj se uvriježila misao, da su Kat. Crkvu stvorili ljudi i da je puna praznovjerja i idolopoklonstva. Te svoje predrasude nije htjela odbaciti. Ipak čitanjem Sv. Pisma uvjerila se u božanski autoritet Crkve. Ona kaže: "Krist je prenio svoju vrhovnu vlast u Crkvi na svoga nasljednika u zboru apostola na zemlji, i time je osnovao apostolsku stolicu" /Lamping 72/.

R u v i l l e . piše, da su muževi u reformaciji, koji su se bez ikakva pravnog naslova nametnuli za vodje kršćanstva, preokrenuli savkolik crkveni pravni poredak, cijelu crkvenu nauku i digli samovoljno novu zgradu. Crkveni je pravni poredakpo sve druge naravi. On kaže: "Crkveni je pravni poredak i nauk jedan jedincati put ustanovio Isus Krist, koji sebi nije samo prisvajao svoj nebeski nalog, svoje božansko poslanje, nego ga i nepobitno dokazao, i to svojim bezgrešnim životom, svojim uzvišenim objavama, svojim čudesima, smrću na križu i svojim uskrsnućem. Time se je stekla čvrsta točka, gdje je božansko segnulo u svijet, gdje je božanski poredak na svijetu mogao uzeti svoje porijeklo. Crkva je u najvišem smislu zakonita pravna ustanova na zemlji, jer zahvaljuje svoj opstanak božanskom ustanovljenju. Sv. Otac jest u najvišem smislu zakoniti vladar, jer je njegovu službu stvorilo upućeno božanstvo. Države i dinastije bivaju zakonite zastavom i drugim pravnim razlozima. Crkva i njezina glava jesu, počevši od poroda, zakonite božanskom zapovijedi" /Ruville 172-173/.

Dr K r o g h-T o n n i g je primio od svojih roditelja dubok vjerski odgoj. Ipak za vrijeme gimnazijalnih i sveučilišnih nauka mučile su ga mnoge vjerske sumnje. Luter mu nije bio nimalo simpatičan. Iako je vršio službu propovjednika u mnogim mjestima, on se je vježbao u katoličkoj askezi i čitao "Nasljeduj Krista" od Kempenca. Postao je plodan i uvažen pisac, a iz njegovih je spisa izbijala sklonost prema Kat. Crkvi.

G.1899. učinio je molbu za otpust iz službe. Tim je izložio sebe i svoje materijalnoj bijedi, jer je bilo sumnjivo, da li će dobiti mirovinu. Sada je počeo ozbiljno proučavati katoličku nauku o apostolskom nasljedstvu i Papinoj neprevarljivosti. Oslobodio se je od predrasuda i vagao argumente pro i contra. Proučavanje ga dovelo do važnog spoznanja, da je apostolsko nasljedstvo uslov, da je Crkva u sva vremena bila u posjedovanju duhovnih izvora života. Jer gdje je apostolsko nasljedstvo, tu su i duhovna vrela života, a gdje nema apostolskog nasljedstva, nema ni posjedovanja duhovnih vrela života.

Tim je dr Krogh-Tonnig izrekao osudu protestantskoj državnoj crkvi. Svoje je osvjedočenje očitovao, kad je 13. lipnja 1900. konvertirao. Njegovo je obraćenje proizvelo veliko uzbudjenje, jer je on priznat kao dubok mislilac i ličnost skroz prožeta kršćanstvom /Andrian-Werburg 122-124/.

Krist ustanovitelj Crkve

Da je Crkva božanska ustanova, zaključujemo iz toga, što je Krist ustanovitelj Crkve. Stoga su protivnici Božanskog ustanovljenja Crkve svi oni, koji niječu, da je Krist Bog, kao i oni, koji tvrde, da je Crkva nastala poslije Krista.

Protiv takvih mi tvrdimo, da je Crkva božanska ustanova, jer ju je utemeljio Krist, koji je Bog, jer ona ima vrhu-

naravni, božanski cilj i vrhunaravna sredstva za postignuće cilja. To su sve značajke, koje nadilaze svako ljudsko djelo.

Da je Crkva božanska ustanova, možemo zaključiti nadalje i iz njezine povijesti. Ona je uvijek ista od početka s jednakom vjerom, s jednakim kultom, s jednakom upravom i uvjerenjem, da je božanskog porijekla. To se ne da protumačiti ljudskim uzrocima. Kad bi Crkvu osnovali ljudi, teško bi bilo protumačiti njezino jedinstvo kroz toliko vremena i uvjerenje da je božanskog porijekla. Uza sve hereze u prvim stoljećima, ona nikada nije prestala dokazivati svoj božanski početak.

Vrlo je zanimljiva činjenica, da protivnici božanskog porijekla Crkve ne donose za svoju tvrdnju nikakvih dokaza. Oni pače svojim izmišljenim tvrdnjama podmeću biskupima, svećenicima i vjernicima strahovit zločin, što su, naime, lažno prikazali osnutak Crkve. A ostalim vjernicima kroz kasnija vremena oni pripisuju veliku tupost, što su se dali prevariti u tako zamašnom djelu.

Nema nijednog modernog konvertita, koji ne bi bio uvjeren, da je Crkva božanska ustanova. Kad ne bi bili u to uvjereni, ne bi zacijelo ni postali članovima Kat. Crkve.

Glasoviti G i l b e r t K e i t C h e s t e r t o n kaže, da je Kat. Crkva već odavna dokazala, da nije suvremeno izmišljotina. Ona je djelo svoga Stvoritelja i u svojoj je starosti još uvijek tako sposobna za život, kako je bila u svojoj mladosti /Lamping 62/. A O w e n F r a n c i s D u d l e y veli, da mu se Kat. Crkva sve više ukazivala kao djelo Božje, a njegova, anglikanska, crkva kao ljudsko djelo /Lamping 79/. Dr K a r l o T h i e m e priznaje, da je istom nakon nekoliko godina upoznao, da se jedino Kat. Crkva ima pravo nazivati Crkvom Isusa Krista. /Lamping 238/. S i g r i d U n d s e t izjavljuje nakon dugog proučavanja, da nikako ne sumnja u istinu, što se Kat. Crkva poistovjećuje sa Kristovom Crkvom. Za nju je pitanje autoriteta Kat. Crkve isključivo pitanje Kristova autoriteta /Rossi 180/. Lou Tseng-Tsiang tvrdi, da ga je konfucionizam naučio da upozna superiornost Kat. Crkve. On je postao katolik na temelju spoznaje, da Crkva, osnovana od Isusa Krista, Božjega Sina, odgovara potpuno na sve naše najviše želje, težnje i potrebe /Lou Tseng-Tsiang 86/.

R u v i l l e piše, da je trojedni Bog za svakog kršćanina najviši predmet i vjere i ljubavi. No ljubav je prema trojednom Bogu moguća istom sa spoznajom njegova bića, a tu nam je spoznaju dao Isus Krist, druga božanska osoba, koja je postala čovjekom. Nama je dakle omogućeno, da ljubimo Boga, jer nam se je po Isusu Kristu objavio, jer su ljudi slušali božansku nauku iz čovječjih usta i gledali, gdje čovjek čini božanska djela. Mi osjećamo ljubav prema Bogu Čovjeku, a ta je ljubav istovjetna s ljubavlju prema trojednom Bogu, jer taj Bog i Čovjek pripada Trojstvu.

Oni muževi i žene, nastavlja Ruville, koji su Isusa

slušali, gledali i u nj vjerovali, te ga žarko ljubili, došli su na taj način do prave ljubavi prema Bogu. Ali od tada je već 1900 godina. Mi ga nijesmo ni čuli ni vidjeli. Po čemu ćemo mi spoznati Boga i odakle ćemo mi crpsti ljubav prema njemu? Isus se je i za to pobrinuo. On je osnovao svoju Crkvu, da nam pokazuje Boga i da u nama rasplamti ljubav prema njemu. Tko želi spoznati i ljubiti Krista, mora se u tome pustiti Crkvi, da ga vodi. Crkva je prošireni Krist. /Ruville 109-113/.

Dr G e o r g B u l l, koji je odgojen u mržnji prema Kat. Crkvi, stao je proučavati povijest. I.povijesni studiji uvjeriše ga, da je Kat. Crkva uistinu ona Crkva, koju je Krist osnovao. Ujedno je spoznao, da njegove mladenačke predrasude nijesu imale nikakva oslonca /Andrian-Werburg 258/.

H e l e n a M o s t je u proučavanju katekizma, koji joj je dala jedna mlada Poljakinja, našla pravu objavljenu istinu. Za vrijeme toga proučavanja podiže se pred njezinim očima u neslućenu veličanstvu prejaka i duhovna zgrada Crkve, koju je Isus podigao na pećini. /Andrian-Werburg 42/.

U Kat.Crkvi se Bog najdostojnije slavi

Iz ovoga, što smo do sada rekli već slijedi, da se u Kat. Crkvi Bog mora najdostojnije slaviti.

Krist je osnovao Crkvu, da nastavi njegovu božansku misiju na zemlji. A ta je misija, da zavlada kraljevstvo Božje u ljudskim srcima, da Bog gospoduje medju narodima. A Bog će najbolje kraljevati i vladati, kad ga ljudi budu što bolje slavili. Stoga se u Crkvi, koja je Božje kraljevstvo na zemlji, Bog najveličanstvenije veliča i časti.

E m m a D e s s e w f f y i prije obraćenja nastojala je da živi po evandjeoskim zapovijedima. Zato je nastojala, da što bolje upozna principe Kristove objave. Gledajući jednom katoličke obrede, nije nimalo sumnjala, da su ti obredi od Boga naredjeni. Na temelju te i drugih spoznaja u dubokoj poniznosti prignula je svoju glavu i 20. siječnja 1928. zamolila, da je prime u Kat. Crkvu, te je s potpunim uvjerenjem ispovjedila onu vjeru, "koju je sam Krist naš Gospodin donio na ovaj svijet"/Lamping 73/.

J o h n M o o d y je okušao mnoge moderne sisteme, ali ni kod jednog nije našao smirenja ni zadovoljstva. Kad je 1927. bio u Beču i slučajno došao u crkvu za vrijeme svete Mise, spoznao je, kako je to "izvanredno bogoslužje". Bilo je sve vanredno lijepo. Bio je potresen, tako silno potresen, da je odlučio, da će i poslije podne prisustvovati vesperama. Slijedeća je tri dana prisustvovao sv. Misi u katedrali. Prije nego je ostavio Beč, rekao je sam sebi: "Katolicizam ima u sebi nešto, što je stvarnost. Moram to da nadjem" /Lamping 163-164/.

R o z a l i j e M a r i j a L e v y je još u mladenačkim godinama rado prisustvovala katoličkim obredima, iako ih nije razumjevala. Kod tih obreda sve ju je veselilo, "jer je sve - veli - činilo na me veoma snažan utisak". Kad je 1911. na Cvjetnicu prisustvovala svečanim crkvenim obredima, bilo joj je vrlo drago, jer je sve bilo svečano i pobožno. Promatrajući veliki oltar, urešen mnogim svijećama, pa krasne kipove i slike, bila je duboko potresena i željela je samo, da bi mogla razumjeti i vjerovati kao i drugi /Lamping 135/.

P e t r a V a n d e r M e e r a privlači katolička liturgija. /Dieu et les hommes 35/. Dr S y e n S t o l p e kaže, da je u njegovu religioznom razvitku mnogo utjecala gregorijanska liturgija /Schafer III 93/. K l a r u S h e r i d a n zanosi muzika, crkveno pjevanje, ukrašen oltar, svijeće, tamjan, a posebno ceremonije /Lelotte III 28/.

R u v i l l e piše, da mu je Isus Krist bio glavna stvar u pitanjima vjere. Što ga je k njemu približavalo, to je odobravao, pa bilo to u ne znam kojoj zajednici. Već je prije nekoliko godina izjavio, da bi želio pripadati onoj Crkvi, gdje se Isus najviše štuje. Činilo mu se, da je to Kat. Crkva, jer se u njoj nije samo njemu čast iskazivala, nego i svima onima, koje je on ljubio, gdje su se pače visoko cijenile sve stvari, koje su bile u bilo kakvom bližem odnosu prema njemu /Ruville 3/.

Na drugom mjestu prikazuje, kako je osjećao prazninu u protestantskim crkvama. Osim za vrijeme nedjeljne i blagdanske službe Božje bila je crkva zatvorena. Satovi biblije bili su odviše poučni, a skoro su bili preneseni iz crkve. Druge su vježbe bile samo rijetko, a i tu se isticala nauka i propovijed. Za propovijed nije osjećao potrebu, ne kao da bi je prezirao, nego mu to nije bilo dosta. "Zajedničko štovanje Boga, zajednička molitva u lijepom i svečanom obliku, to bijaše ono, za čim sam žudio, a to mi se podavalo samo veoma oskudno, kad se sravni s podukom sa propovijedaonice" /Ruville 19/.

---- o ----

Kad, dakle, promatramo postanak Kat. Crkve, moramo mužno zaključiti, da je ona djelo Božje. Krist, Bog i Čovjek, sakuplja prve članove Crkve i odredjuje im cilj. On daje novoosnovanoj zajednici prikladna vrhunaravna sredstva i poglavarstvo. Zato se ona uvijek pokazuje kao djelo Isusa Krista, Božjega Sina. U njoj i po njoj se čovjek najbliže približuje svom Stvoritelju, a Stvoritelj svega u njoj se najdoličnije časti i slavi.

2. Cilj Crkve

Da pravo shvatimo narav Crkve, potrebno je promotriti, koji je njezin cilj. A taj ćemo cilj upoznati, kad uočimo, u

čemu se sastoji ideja Božjega kraljevstva, koje je Krist propovijedao.

Krist je rado govorio o Božjemu kraljevstvu. U njemu je izrazio svrhu svoga poslanstva i bivstvo kršćanstva.

Božje je kraljevstvo posljednja riječ Zavjeta i prva riječ Novoga Zavjeta. To je uvodna, vodiljna, kao i zadnja misao Kristove blagovijesti. S njom je započeo svoje propovijedanje. Nju je isticao na zadnjoj večeri, pred Pilatom, na križu i po uskrsnuću.

Božje je kraljevstvo bivstvena osobina Kristova evandjelja. Marko i Matej označuju Isusovo evandjelje kao evandjelje Božjega kraljevstva: "Isus je propovijedao evandjelje Božje. I govoraše: Ispunilo se vrijeme i približilo se kraljevstvo Božje. Pokoru činite i vjerujte u evandjelje" /Mk 1,14-15/."Tada je Isus polazio po svoj Galileji učeći njihovim zbornicima i propovijedajući evandjelje o kraljevstvu" /Mt 4,23/.

Tijesna je i nutarnja veza izmedju Božjega kraljevstva i Crkve. Crkva je zapravo bitno istovjetna s Božjim kraljevstvom, koje je navještao Krist, samo što je Božje kraljevstvo po svom opsegu šire, nego što je običan pojam Crkve. Jer ideja Božjega kraljevstva uključuje u sebi trostruko značenje: nutarnje kraljevanje u dušama vjernika, vanjsko, u vidljivom društvu organizirano kraljevstvo i posljednje nebesko kraljevstvo. Ipak sva tri kraljevstva tvore jednu organsku cjelinu. Božje je kraljevstvo u dušama vjernika, ali radi društvene čovjekove naravi, ono se nužno javlja u vidnom i društvenom obliku, te se širi po zemlji, trpi progonstvo i konačno vodi u nebesko kraljevstvo.Vidljivo Božje kraljevstvo pospješuje kraljevstvo u dušama,a opet dobiva svoju moć iz duša. Kraljevstvo milosti i vidljivo Božje kraljevstvo pripravljaju put za vječno kraljevstvo. Isti je Krist kralj i život nutarnjeg kraljevstva u izabranim dušama, kralj i glava vidljivog kraljevstva, koje je njegovo tijelo, te sudac i kralj nebeskog kraljevstva, koje će se pojaviti u svemu sjaju na koncu svijeta.

Krivo shvaćanje Božjega kraljevstva

Kristovi suvremenici, pa i sami apostoli, držali su, da je Krist došao da uspostavi neko zemaljsko kraljevstvo.U tom pogledu upućena je i molba majke sv. Ivana i Jakova: "Kaži, da ova moja dva sina sjednu jedan s desne tebi, a drugi s lijeve u kraljevstvu tvome" /Mt 20,21/. Učenici, razočarani Isusovom smrću, vele: "A mi se nadasmo, da će on otkupiti Izraela" /Lk 24, 21/. A kad su opet vidjeli, da je Isus uskrsnuo, oni pitaju: "Gospodine! Hoćeš li u ovo vrijeme obnoviti kraljevstvo Izraelsko" /DA 1,6/. Iste misli ima i običan narod, pa je nakon čudesnog umnoženja kruha htio Isusa učiniti kraljem /Iv 6,15/.

Iz riječi i vladanja Isusa Krista jasno vidimo, da on nije imao nikakve nakane da osnuje zemaljsko kraljevstvo, kako

su ga zamišljali apostoli i ondašnji narod. Sinovima Zebedejevim veli, da nebeski Otac ima pravo odredjivati mjesto u njegovu kraljevstvu i da njegovo kraljevstvo ne sliči na zemaljsko kraljevstvo, gdje vlada sila i čast. U njegovu kraljevstvu, tko misli, da bude velik, mora biti sluga /Mk 10,43/. Dvojicu učenika, koji su očekivali da će Isus osnovati zemaljsko kraljevstvo, nazivlje bezumnima i sporoga srca, jer on po trpljenju mora ući u svoju slavu /Lk 24,25-26/.

Kako Isus otklanja od sebe ideju zemaljskog i političkog kraljevstva, vidi se iz njegovih riječi Pilatu. On jasno odgovara, da je kralj, ali odmah nadodaje: "Kraljevstvo moje nije od ovoga svijeta. Kad bi bilo kraljevstvo moje od ovoga svijeta, onda bi se moje sluge borile, da ne budem predan Židovima; ali kraljevstvo moje nije odavle /Iv 18,36/.

Nasuprot tom čisto zemaljskom shvaćanju Kristova kraljevstva stoji ekstremno eshatološko shvaćanje modernista i njihovih pristaša. Oni tvrde, da je Krist propovijedao, da će naskoro doći slavno kraljevstvo povezano sa svršetkom svijeta.

Ni takvo shvaćanje nema oslona u Sv. Pismu. Mi moramo uzeti u cjelini Kristovo propovijedanje o Božjemu kraljevstvu. A kad tako kritički prosudjujemo Kristove izjave, vidimo da Krist nije očekivao skori materijalni i fizički svršetak svijeta. Pače on govori, da će se "propovijedati kraljevstvo Božje" /Lk 16,16/, a za to se hoće vremena.

Tim ne kanimo reći, da u Kristovu propovijedanju nema ništa eshatološko. Pače kraljevstvo, koje je Krist propovijedao, bitno je eshatološko. To je posljednje, definitivno razdoblje, koje Krist navješta. Ta ideja prožimlje čitavo evandjelje. Ali kad će to doći, nitko ne zna: "A o onom danu ili uri nitko ne zna, ni andjeli na nebu" /Mk 13,32/. Kraljevstvo, koje Krist navješta, jest eshatološko, ali nije samo eshatološko, apsolutno eshatološko. Ono je relativno eshatološko.

Promatramo li konverzije u cjelini, možemo zapaziti, da konvertiti nipošto ne gledaju u Božjem kraljevstvu zemaljsku veličinu i materijalnu dobrobit. Crkva, koja je organizirano Božje kraljevstvo na zemlji, za njih je čisto duhovne naravi. Oni su uvjereni, da svojim prijelazom u Kat. Crkvu ne će dobiti nikakve materijalne dobiti, nikakva ljudskog dostojanstva. Oni idu za posve drugim ciljem, da postignu duhovne vrednote, da osiguraju vrhunaravni cilj života.

Pače s druge strane vidimo, da su oni često svijesni, kako ih čekaju materijalne nevolje, prezir rodbine i prijatelja, izrugivanje neprijatelja, gubitak položaja, koji su imali. E d i t h S t e i n voli svoju majku, i majka voli nju. Ali kad je Edith odlučila da kovertira i kad je svoju odluku izrazila majci, majka plače, ne govori ništa i teško joj je pri duši. Edith je uvjerena, da svojim korakom ranjava majčino srce, ali ne odustaje od nakane /Rossi 156/.

Anglikanski pastor O w e n F r a n c i s D u d - l e y zna, da će, kad konvertira, izgubiti službu, prihode i prijatelje. Zna, da će porušiti iza sebe sve mostove i da će tim korakom teško uvrijediti oca i majku. U neizvjesnosti je, da li će ga Rim primiti za svećenika, ali ipak odvažno čini taj korak, jer je uvjeren, da će mu se ispuniti duhovne aspiracije. /Lamping 29-80/.

I z a b e l a S h a r p imala je muža i sina, koji joj nijesu dali da se obrati. Ali ona se je ipak obratila. Nakon obraćenja izgubila je miran i sredjen život. Morala se zaposliti, da se uzmogne uzdržavati /La Rocca 1954. br. 15,10/.

Konvertiti jednako ne poimlju Božje kraljevstvo kao čisto eshatološko, koje ima doći. Crkva je za njih Božje kraljevstvo na zemlji, koje ih ima privesti u nebesko kraljevstvo. Zato oni nakon obraćenja ispunjuju sve crkvene zapovijedi, vrše kršćanske dužnosti, pače i savjete, samo da se domognu vječnoga kraljevstva na nebu.

Pravo shvaćanje Božjega kraljevstva

U 13. poglavlju Matejeva evandjelja sabrano je sedam parabola, koje govore o Božjemu kraljevstvu. U paraboli o sijaču prikazuje se postanak kraljevstva sijanjem, tj. propovijedanjem i sudjelovanjem slušalaca. U drugoj o pšenici i kukolju ističe se, da se u kraljevstvu uz dobro sjeme nalazi i zlo, koje je djavao posijao. U trećoj se isporedjuje kraljevstvo sa zrnom gorušičinim, koje je ispočetka sitno, ali se razvije u veliko stablo. U četvrtoj se isporedjuje s kvascem, koji prožimlje i uzdiže. Peta isporedjuje kraljevstvo sa sakrivenim blagom, radi kojega se isplati sve prodati. Slična je i šesta prispodoba o biseru. Sedma o mreži bačenoj u more govori o konačnoj pobjedi pravednika u kraljevstvu i o propasti zlih.

Iz tih se prispodoba može vidjeti, da se za razvoj i rast kraljevstva traži vremena. Ono mora trajati, biti na zemlji i donositi plodove u isto doba, dok zli nastoje u njemu posijati zlo sjeme. To će tako biti sve do konca svijeta, kad će Sin čovječji poslati svoje andjele, da saberu kukolj, tj. zle i spale ih, a pšenicu, tj. dobre, sakupe u njegove žitnice /Mt 13,30/.

Bilo je medju Isusovim slušateljima i takvih, koji su mislili, da se Božje kraljevstvo ima odmah javiti. No Krist pobija to mišljenje prispodobom o minama, u kojoj se ističe dugotrajnost kraljevstva. Jednako pobija mišljenje i onih, koji su držali, da treba čekati na kraljevstvo. On tvrdi, da je Božje kraljevstvo medju njima. "Kraljevstvo Božje", veli Krist, "ne će doći da se vidi. Niti će kazati: Evo ga ovdje, ili eno ondje, jer gle, kraljevstvo je Božje medju vama" /Lk 17,20-21/. I na drugom mjestu Krist govori, da je došlo kraljevstvo Božje: "Ako li ja duhom Božjim izgonim djavle, onda je došlo k vama kraljevstvo Božje" /Mt 12,28/.

Iz toga se vidi, da je Božje kraljevstvo nutarnje, jer Krist traži vjeru, ufanje, obraćenje, nutarnju obnovu po pokori. Zato je otpuštao grijehe, preporučivao milosrđje i ljubav. No to ne priječi vanjsku organizaciju Božjega kraljevstva. Vjernici su stado, vinograd, pozvani na kraljevski pir. Krist je sam dobri pastir, koji okuplja ovce, da budu jedno stado i jedan pastir. I vidljivo i nutarnje Božje kraljevstvo ima zadaću, da ljude osposobi za ulazak u onostransko kraljevstvo blaženih u nebu, a to je posljednje, eshatološko, Božje kraljevstvo. Tamo će pravednici primiti obilnu plaću i zaposjesti kraljevstvo, koje im je pripravljeno od početka svijeta.

Kod modernih konvertita nalazimo ispravno shvaćanje Božjega kraljevstva. Oni u prvom redu priznaju nutarnje kraljevstvo u svojim srcima. Zato se obraćaju na prvu vjeru, nastoje povećati ljubav i ojačati ufanje. Upotrebljavaju sva moguća sredstva, da Krist zavlada u njima, da što bolje izvršavaju Božju volju. Nezadovoljni su sa sobom, ako u sebi nadju bilo što, što priječi djelovanje Božje milosti. A ako radi slabosti svoga tijela pogriješe, hite u kupelj sv. ispovijedi, da ponovno uspostave u svom srcu prijesto svoga Stvoritelja i Otkupitelja.

J a c q u e s L e v y želi, da u svom srcu izgradi Božje kraljevstvo. On zna, da mu za to treba jaka volja i odvažnost, ali zna i to, da mu to nije dostatno. Svoju volju izražava riječima: "Moj Bože, ja bih želio živjeti po tvojoj vjeri. Ja bih htio, da ta vjera, čija moć ne straši, dodje oploditi ovaj život, čija nemoć me osamljuje. Kako ću promijeniti moje srce? Ti sam to možeš..." /Lelette IV 15/.

G. 1937. piše, da Krist oprašta naše grijehe. Zato se i on obraća njemu: "Isuse, koji si ozdravljao sinove Božje, što ih je sotona sputao, dodji i oslobodi moju dušu. Predaj me ljubavi, naporu i životu. Ja ne tražim ništa, nego da ti posvetim svoj život, ali moji napori prema višoj savršenosti nemaju nikakva oslona, i ja gubim snagu. Ojačaj me, da mogu napredovati. Dodji, ja ću ti otvoriti moju dušu... Daj mi tu hranu pričestii pouzdanja, za kojom ja težim i koja me je već tako moćno pomogla. Neka dodje tvoja milost" /Lelotte IV 17/.

Iste godine u ožujku on se obraća Presv. Trojstvu, kako bi što bolje u svojoj duši izgradio Božje kraljevstvo: "Vječni oče, po tvom milosrdju, oslobodi me od mene samoga. Sine, Otkupitelju svijeta, po zaslugama tvojih svetih rana, oslobodi me od mene samoga. Duše Sveti, radi molitava, koje si primio za me, oslobodi me od mene samoga" /Lelotte IV 18/.

Jacques Levy bez sumnje poput mnogih drugih konvertita nastojao je i za to se molio, da kraljevstvo Božje zavlada u njemu, kako bi on bio vjerni podanik, koji sluša volju svoga gospodara.

Moderni konvertiti priznaju i drugo Božje kraljevstvo, kraljevstvo na zemlji, a to je Crkva. Konvertiti iz ateizma i nekršćanskih sljedbi, kad se uvjere, da se Bog objavio, da se

Božji Sin utjelovio i da je osnovao svoje kraljevstvo na zemlji, nastoje da spoznaju to kraljevstvo i žele da postanu njegovim podanicima. Često puta oni i ne ispituju Božju objavu, utjelovljenje Božje Riječi, nego samo promatraju Kristovu Crkvu, pa u njoj vide neke božanske elemente, te ih to frapira i postaju podanicima Kristove vjerske zajednice. Pripadnici drugih kršćanskih sljedbi, nezadovoljni sa svojom Crkvom, ispituju, koja je prava Kristova Crkva, te na temelju spoznaje istinitosti Kat. Crkve, rado se podvrgnu njezinoj vlasti. Svima njima je isti cilj: oni su upoznali, da je Kat. Crkva Božje kraljevstvo na zemlji i osjećaju potrebu, da se sklone pod njezino okrilje. O w e n F r a n c i s D u d l e y veli za se: "Našao sam kraljevstvo Božje na zemlji, grad Božji. Grad ne treba ni sunca ni mjeseca da ga rasvjetljuje, slava ga Božja obasjava, a svjetiljka njegova bijaše Janje" /Lamping 86/.

To nam potvrdjuje, da konvertiti ne shvaćaju Božjim kraljevstvom samo kraljevstvo duša i nebesko kraljevstvo, nego i sv. Crkvu. Crkva je grad Božji, kraljevstvo Božje. Njom vlada Krist, kao što je vladao i apostolima. U njoj može biti i zlih članova, jer ih je bilo i medju apostolima.

Napokon konvertiti priznaju i Božje kraljevstvo na nebu. Oni su došli u Crkvu i izgradjuju u sebi duhovno kraljevstvo, da mogu postignuti nebesko kraljevstvo. K è n y o n R e y n o l d s kaže, da Kat. Crkva čini od svojih vjernika ljude, koji u smrti gledaju rodjenje i život. Ona im garantira ostvarenje obećanja, koja nadilaze najljepše sne. Živjeti život, koji traje, u sjaju Istine i u jedinstvu Ljubavi! Tim Crkva ne uči ništa različito od svoga Utemeljitelja, koji je govorio: Ja sam uskrsnuće i život... Koji vjeruje u me, imat će život vječni /Lelotte II 47/.

Nada u kraljevstvo nebesko davala je konvertitima snage, da podnose i najveće poteškoće i da rado primaju smrt. Zato E d i t h S t e i n, koja umire u logoru smrti, piše svojoj starešici: "Nauka križa se ne shvaća, dok se ne iskuša na samom sebi. Od prvog časa znala sam ono, što me čeka i ponavljam: Ave, Crux, spes unica!" /Rossi 157/. A M a x J a c o b, koji također umire u logoru smrti, smješi se na odlasku s ovoga svijeta i govori: "Ja sam s Bogom" /Rossi 211/.

Pravi cilj Crkve

Sada već možemo govoriti o cilju Crkve na temelju onoga, što smo rekli o Božjemu kraljevstvu. Božje kraljevstvo na zemlji, tj. Crkva, utemeljena je ne zato, da osvaja zemlju i zemaljska dobra, nego da pribavlja duhovna, neprolazna dobra dušama, da oslobadja duše od tereta grijeha i da ih posvećuje. Bog zna, da je oslobodjenje čovjeka od grijeha, te izmirenje s Bogom i povratak života duši od najpreče važnosti, zato on to sve stavlja u zadaću Crkvi, kao bitnu njezinu funkciju i kao njezin cilj.

Crkva ima nastaviti Kristovo djelo na zemlji. A zašto je Krist došao na zemlju? Bez sumnje da proslavi Boga i otkupi čovjeka. "Sin čovječji dodje da spasi, što je izgubljeno" /Mt 18 11/. To je program Kristova života. Radi toga propovijeda, čini čudesa i umire na križu. Čovjek je po grijehu mrtav, a Krist ima zadaću, da ga oživi: "Ja sam došao, da imadu život i da ga imadu izobilje" /Iv 10,10/. "Bog je tako ljubio svijet, da je predao jedinorodjenoga Sina svoga, da nijedan, koji vjeruje u njega, ne pogine, nego da ima život vječni" /Iv 3,16/. Taj program i tu zadaću moraju imati i oni, koje je on izabrao za propovjednike svoga kraljevstva: "Kao što je otac poslao mene, tako i ja šaljem vas" /Iv 20,21/. "Idite po svemu svijetu i propovijedajte evandjelje svakom stvorenju. Koji uzvjeruje i pokrsti se spasit će se" /Mk 16,15/.

U tom su pravcu apostoli i shvatili svoju dužnost i vršili je. Nakon silaska Duha Svetoga, proučeni u duhovnom karakteru Božjega kraljevstva, oni potpuno zabacuju zemaljsku nisao o Crkvi i sve sile ulažu za pridobivanje duhovnih vrednota. Apostol naroda piše u prvoj poslanici Korinćanima: "Tako neka nas smatraju kao sluge Kristove i upravitelje tajna Božjih" /I Kor 4,1/. A u drugoj poslanici veli: "Mi smo, dakle, poslanici mjesto Krista, kao da Bog ppominje po nama" /II Kor 5,20/. Krist je odredio pojedine službe u Crkvi, a sve su duhovnoga karaktera: "I on je dao jedne za apostole, a jedne za proroke, a jedne za evandjeliste, a jedne za pastire i učitelje, da se sveti usavrše za djelo službe, na sazidanje tijela Kristova" /Efež 4, 11-13/.

Sada nam se konačno pokazuje cilj Crkve u svoj svojoj jasnoći. Prvi i glavni cilj jest posvećenje duša za vječnu slavu. Posredni je cilj nastavljanje Kristova djela na zemlji. A konačni je cilj slava Božja. S takvim je ciljem Crkva čisto religiozna ustanova, Ona ima sve usmjeriti u tom pravcu, da čuva vjernike od grijeha, da im pribavlja milost i da ih usavršuje u krepostima.

To ne znači, da uz taj glavni cilj Crkva ne može imati i koji sporedni cilj. Radeći oko posvećenja duša, ona može imati i druge ciljeve, koji proističu iz glavnoga cilja, kao na pr. sreću obiteljskoga života, mir medju gradjanima, podizanje prave kulture itd.

Što se tiče konvertita s obzirom na cilj Crkve, oni su uvjereni, da u Crkvi mogu dobiti oprošte nje grijeha, da Crkva ima vlast da im to oproštenje podijeli. C h e s t e r t o n do nosi kao razlog svoga obraćenja, da se oslobodi od grijeha. Ne postoji na svijetu nijedan religiozni sistem, koji bi izjavio da uistinu oslobadja ljude od grijeha. To tvrdi za se samo Kat. Crkva /Barra 24/.

C a m e l l i, nakon što se povratio Crkvi, osjetio je potrebu sakramenata, a u prvom redu sv. ispovijedi. On je prije ismijavao ispovijed, ali sada želi da skrušeno ispovijedi sva svoja pomanjkanja. On dalje tvrdi, da bi ispovijed izmislio, kad

ne bi bila ustanovljena. Ona je zahtjev ljudske naravi /Camelli 123/.

Konvertiti su nadalje uvjereni, da u Crkvi mogu postići život milosti, koji nam je Krist dobio svojom smrću na križu. P a v a o L o e w e n g a r d kaže, da je Crkva život, obilje života. Tko god dodje u Crkvu, ne pogiba. Nad njom blista zvijezda spasenja, sjajni znak križa. U tom ćeš znaku pobijediti /Angeli 27/.

Holandski kipar H e t t e m a tvrdi, da Kat. Crkva predstavlja svima s potpunom sigurnošću beskrajnu sreću. Svaki čovjek, koji bez predrasuda želi čuti njezin glas, ne može ostati indiferentan upogled toga obećanja. /La Rocca, 1954. br.11 10/.

Konvertiti su napokon svijesni, da će u Crkvi i po Crkvi dati najveću slavu svome Stvoritelju. Dolazeći iz drugih konfesija u Kat. Crkvu, oni čine taj korak, da sebi osiguraju životni cilj, a i zato, što su se osvjedočili, da je u Crkvi prava objava i da će tu Boga najbolje častiti. E r m a n o A d e m o l l o kaže, da se nije obratio zbog političkih ili sentimentalnih razloga niti zato, da dobije oproštenje nekog teškog grijeha, nego zato, što ga je njegov racionalizam doveo, da se sretne s Bogom /La Rocca 1953. br. 2,14/.

U Crkvi je osiguran životni cilj

Svaki vjernik po Crkvi i u Crkvi može ostvariti svoj životni cilj. U onom istom času, kad čovjek postane članom vidljive Crkve, postaje i udom otajstvenoga Krista, po kome se ujedinjuje s Bogom Ocem. U tom je času ljudska narav kao proslavljena i uzdignuta u vrhunaravnu sferu života. Jedan nov život je potpuno prožimlje. A sa svojom inkorporacijom u Krista, što biva po posvetnoj milosti, čovjek postaje dionikom Božje naravi.

Čitav čovjek, ostajući i živeći u Crkvi, postaje djetetom Božjim. Sve sile njegove duše ujedinjuju se s Bogom na vrhunaravan način. Po kreposti vjere Duh Sveti ostvaruje sudjelovanje ljudske spoznaje s božanskom misli. Božji je Sin Sin istine i svjetlosti. Ljudski duh, koji je uvijek nemiran da spozna istinu, nalazi po Crkvi u Bogu istinu, koja donosi mir i život. "Ovo je život vječni", veli Krist, "da upoznadu tebe, jedinoga Boga istinitoga i koga si poslao Isusa Krista"/Iv 17,3/.

Isti Duh Sveti po kreposti ufanja stavlja u ljudsku dušu klicu težnje za vječnom i prekogrobnom srećom i tako bodri čovjeka da snosi nevolje života i izbjegava tragediju grijeha. Čovjek, koji ostaje i živi u Crkvi, kao dijete Božje, zna da može računati na Božje milosrdje.

Po kreposti ljubavi Sveti Duh po Crkvi raspaljuje ču-

vjekovu volju u zajednici života i ljubavi trojednoga Boga. Iz ljubavi između Oca i Sina vječno proizlazi Sveti Duh. Tako u spiraciji ljubavi Duha Svetoga nastaje životni dah čovjeka u kraljevstvu vrhunaravnoga života.

U Crkvi se, dakle, po Duhu Svetom čovjek podiže na visoko dostojanstvo Božjega djeteta. Apostol piše Rimljanima: "Nijeste primili duha ropstva, opet da se bojite, nego ste primili duha posinjenja u kojemu vapijemo: Aba, Oče! Sam Duh svjedoči s našim duhom, da smo djeca Božja. A ako smo djeca, i baštinici smo: baštinici Božji, a subaštinici Kristovi" /Rim 8, 15-16/.

Život milosti u Kristu i sa Kristom moguć je jedino u Crkvi i po Crkvi. Biti u Kristu po Crkvi jest neizmjerna vrijednost i vrhunaravno dostojanstvo čovjeka kršćanina.

Po učlanjenju s Kristom, koje se zbiva po Crkvi, vjernik može postići konačni cilj. Jedino onaj, koji u Crkvi primi klicu božanskoga života i sačuva ga do svoje smrti, može ući u vječni život. U vječnom životu ispunjuju se sve ljudske težnje u potpunoj mjeri. Oko nije vidjelo, uho nije čulo niti je ljudsko srce osjetilo, što je Bog pripravio onima, koji ga ljube.

No da pojedini vjernik može postignuti taj cilj, mora i sam oko toga svojski nastojati. Krist je križem otkupio svijet. Crkva u progonstvu nastavlja Kristovu otkupiteljsku misiju. I svaki vjernik mora uzeti svoj križ i nositi ga svaki dan, ako želi ići za Kristom. U tome nema izuzetka.

Iz toga možemo zaključiti, kako radosni mogu biti kršćani, kad znadu da po Crkvi mogu postići svoj konačni cilj. Ista radost se zapaža i kod konvertita. I oni su radosni, kad dođu u Crkvu, jer znadu, da će tako najlakše postići životnu sreću.

F r a n c o i s C o p p e e govori, kako ga je od vremena do vremena mučila misao, kao i svakog razumnog čovjeka, na silne tajne, koje se na svim stranama neumoljivo nameću poput smrti našemu duševnom oku. I on se je pitao: Čemu život? Čemu smrt? Čemu bol? Čemu suze? Kakav odgovor daje razum na ova pitanja? On pokušava da im izbjegne ili, ako se u njih mora upustiti, dolazi skoro u sukob sa samim sobom. Nijedan od poznatih filozofskih sistema nije ga mogao zadovoljiti. Zato se on obraća Crkvi. U njoj nalazi rješenje životnih sumnja, odgovor na pitanje našega cilja /Coppee 8/.

R u v i l l e je nakon dugog razmišljanja počeo vjerovati u katoličke vjerske istine. Čim se je to dogodilo, osjetio je na neki neslućeni i neočekivani način blagoslov, koji je odatle iznikao. Provejavala ga je neka radost, neka sreća, kakve mu svjetske tečevine nikada nijesu mogle pružiti. Mnogo toga, što mu se prije činilo neznatno, dobi veliku vrijednost i posta izvorom čiste radosti, dok drugo, što je držao potrebnim i poželjnim, išćeznu u ništavilu. Čistoća, svetost i odnošaj prema Bogu posta mjerilom i zemaljskih stvari. Sva su ga ta

krasna iskustva uvjerila ne samo u razumu, već takodjer usred duše, ako hoćemo postići duševni mir, pravu sreću i stalni sud u svim životnim poteškoćama, da je potrebna vjera u istine Crkvom utvrdjene, da je ta vjera uključena u težnji za čudorednom savršenošću i da se bez nje ne može postići prava čudorednost /Ruville 17/.

K a r l o Z a r d i izjavljuje nakon obraćenja, da je našao veliku radost. On je sretan. Našao je odgovor na sva pitanja svoga srca i svoje duše. U potpunoj slobodi i u potpunoj čistoći povratio se je Crkvi svojih predja. Njoj pridaje svo je srce i svoj život za svu vječnost /Barra 146/.

Kineski pukovnik C h a n g P' e i F u tvrdi, da medju svim vjerama, jedina katolička ima stvarno osiguran temelj i cilj /Lamping 54/. J o h n M o o d y kaže, da je potpuno uvjeren i da će za vazda ostati, da jedino Kat. Crkva daje odgovor na pitanja našega života. /Lamping 165/. S a n T a k i z a k i veli, da je upoznao, kako jedino katolička nauka može pružiti savršenu duševnu harmoniju, te da je osjetio, kako ne može biti sretan, prije nego se sjedini s Crkvom /Lamping 230/.

Izvan Crkve nema spasenja

Na temelju nauke o Crkvi dolazimo do zaključka, da se ne možemo spasiti odjeljeni od Crkve.

Krist je Put, Istina i Život. Nitko ne može doći k Bogu niti se spasiti, ako ne po njemu. S njim mora biti svatko združen, kao mladica sa čokotom. Tko ne vjeruje u njega, ne će vidjeti života, nego gnjev Božji ostaje na njemu. Sv. Petar veli o imenu Isusovu: "Nema ni u jednome drugom spasenja, jer nema drugoga imena pod nebom danoga ljudima, u kojemu bismo se mogli spasiti" /DA 4,12/. A sam Isus izričito veli: "Tko nije sa mnom, protiv mene je" /Mt 12,30/.

Krist živi i djeluje po svojoj Crkvi. Po njoj dijeli život i oživljuje ljude. Zato po Kristovoj naredbi mogu se spasiti samo oni, koji su s njim združeni, koji su ujedinjeni s njegovom Crkvom. "Koji uzvjeruje", veli Krist, "spasit će se, a koji ne uzvjeruje, osudit će se" /Mk 16,16/. A apostolima govori: "Tko vas sluša, mene sluša, i tko vas prezire, mene prezire" /Lk 10,16/. Na drugom mjestu kaže: "Ako tko ne posluša Crkve, neka ti bude kao neznabožac i carinik" /Mt 18,17/.

No tim nije rečeno, da se ne može nitko spasiti, ako stvarno nije član vidljive Crkve. Ako netko nije uvjeren, da je Kat. Crkva prava Kristova Crkva i ako nema mogućnosti, da stupi u nju, on se može spasiti, samo ako živi po glasu svoje savjesti. Naprotiv, tko se hotimice odvoji od Crkve, a zna da je ona prava, taj se ne može spasiti. Jednako onaj, koji zna, gdje je prava Crkva, a ne će da u nju stupi, ne može postignuti cilj.

Tko napokon sumnja, gdje je prava Crkva, a neće da to raščisti, griješi i ne može dobiti Kristova obećanja.

Moderni su konvertiti znali za ta načela. Oni su svijesni, da se ne mogu spasiti odijeljeni od Krista i njegove Crkve. Zato pomnjivo istražuju, gdje je prava objava, gdje je Kristova Crkva. Često puta, da dodju do te spoznaje, oni trpe teške muke. Dane i noći ne mogu spavati. Proučavaju, ispituju i istražuju, da nadju istinu. I tek kad su se potpuno uvjerili u istinu, prigiblju svoja koljena i mole za prijelaz.

P a u l C l a u d e l je doživio munjevito obraćenje, ali se mnogo trudio, dok se uvjerio, da se mora povratiti Crkvi. Taj je otpor trajao četiri godine. No on se je svojski branio i borio se pošteno i potpuno. Ništa nije propustio. Upotrebio je sva sredstva za obranu. To je bila velika kriza njegova opstanka, smrtna borba misli. Zato on daje opomenu mladićima: "Mladići, koji tako lakoumno ostavljaju svoju vjeru, ne znadu, kako ju je teško opet dobiti i koliko muka treba za nju podnijeti /Mainage 41-42/.

M a c O n i c h F a r l a n e - B a r r o w nije bio siguran, da je njegova, anglikanska, crkva prava Kristova Crkva. Zato je stao istraživati, koja je prava Kristova Crkva. Uvjerio se da je to Kat. Crkva. No uza sve to nije bilo lako učiniti prijelaz. I sama pomisao, da mijenja vjeru nije mu bila nikako privlačiva. Pače protivno! Sva se njegova narav opirala pomisli, da bi u slučaju svoga prijelaza morao ostaviti svoj položaj, te da mu kao oženjenom čovjeku s mladom familijom ne bi bilo moguće primiti svete redove. K tim mislima došle su i druge, koje je kao protestant naslјedstvom primio. Sve, što je ikada čuo o zamamnom, zakulisnom načinu vladanja katolika, poplašilo ga, te se je bojao mijenjati vjeru. Držao je, da je to skok u neizvjesnost. Kao neka slabost zvonila mu je u ušima dan i noć misao da će biti otpadnik. U njegovoj se je fantaziji nagomilalo toliko predrasuda o Kat. Crkvi, da, kad bi ih htio opisati, bio bi taj prikaz sigurno ocijenjen kao kuriozitet posebne vrste.

Najstrašniju muku mu je zadavala pomisao: Ti si vjerovao do sada u stvarnu nazočnost Kristovu u sakramentu i ondje mu se klanjao, pa zar je to bila obmana? Ali je tu pomisao nadvladavala druga misao: Ti si se klanjao i vjerovao u nazočnost Kristovu u onoj Crkvi, kojoj se želiš prikloniti. Ujedno ga je strašno mučila misao, da će izgubiti sve, što mu je najmilije i najsvetije. Odijeliti se od rodjaka jednako mu nije bilo milo, a oni, s kojima je prije bio iste vjere, odvraćaju se od njega kao tudjinci /Lamping 90/.

U za sve to Farlane-Barrow čini odvažan korak u životu. Uvjeren je, da mora pripadati pravoj Crkvi, ako želi postići cilj. Zna, da izvan prave Crkve nema spasenja. Zato uza sve poteškoće on konvertira, jer mu je spasenje duše najveća stvar u životu.

---- o ----

Cilj Crkve nam se, dakle, najbolje prikazuje, kad promatramo ideju Božjega kraljevstva. Božje kraljevstvo stoji u unutarnjoj obnovi duša, u vanjskom organiziranom društvu, koje je Krist osnovao i kraljevstvu na nebu. Crkva, koja je Božje kraljevstvo na zemlji, ima cilj, da duše privodi Bogu, da nastavi Kristovu otkupiteljsku misiju na zemlji i da što dostojnije slavi Boga. U toj njezinoj ulozi i vjernici najlakše postižu cilj, jer tu imaju sva prikladna sredstva za postignuće cilja. Moderni su konvertiti uvjereni, da samo u pravoj Crkvi mogu postići svoj cilj. Zato oni, iako su često imali velikih poteškoća, prelaze u Kat. Crkvu, jer im je postignuće životnog cilja najpreča stvar.

3. Vidljivost Crkve

Proučavati vidljivost Crkve važno je s trostrukog razloga: što ima nekih kršćana, koji tvrde, da je Crkva nevidljiva; s druge strane, radi toga da znamo, da li je moguće uočiti religioznu zajednicu, koju je Krist osnovao; i treće, što će nam to proučavanje pomoći, da bolje spoznamo samu narav Crkve.

Vidljivost Crkve možemo proučavati materijalno i formalno. Crkva je materijalno vidljiva, kad je moguće uočiti ljude, koji je sačinjavaju; a formalno, kad je moguće upoznati ljude, ukoliko su članovi Crkve, kad je moguće zapaziti samu vezu, koja ih povezuje.

Kad govorimo o vidljivosti Crkve, mislimo na formalnu vidljivost, tj. vidljivost Crkve, ukoliko je Kristova ustanova i ukoliko su ljudi uza nju povezani. Tim nije rečeno, da sve u Crkvi mora biti vidljivo. Crkva se sastoji od duhovnog i tjelesnog elementa, od Kristova duha i fizičke organski povezane cjeline. Stoga je važno, da je Crkva vidljiva kao crkveni društveni sustav.

Vidljivost su Crkve već davno poricali donatisti, a njihovu je zabludu kasnije obnovio Hus i njegove pristaše učeći, da je Crkva "praedostinatorum universitas" /D 627/, tj. sveopća zajednica odabranih. Stojeći na tom stanovištu oni tvrde, da, kao što ne možemo upoznati odabrane, tako ne možemo govoriti o vidljivosti Crkve.

No u pravom su smislu zanijekali vidljivost Crkve protestanti. Luter je najprije označio Crkvu kao zajednicu svetih", Kalvin kao "skup odabranih", augzburška ispovijest kao "narod Božji, preporodjen Duhom Svetim". Na taj način, svi oni niječu vidljivost Crkve. Medjutim su protestanti kasnije morali djelomično odstupiti od te tvrdnje, te su govorili, da postoji jedna vidljiva i jedna nevidljiva Crkva ili da postoji bar jedan vidljivi dio nevidljive Crkve.

Mi ćemo sada govoriti o tome, kako je Crkva uistinu vidljiva, kako je možemo upoznati i kako je potrebno, da i mi po-

stanemo njezinim članovima.

Crkva je vidljivo društvo

Da crkva ima biti vidljivo društvo, vidimo iz starozavjetnih proročanstava, koja se odnose na Crkvu, iz različitih novozavjetnih parabola te izričitih Kristovih riječi.

U Starom Zavjetu nailazimo na mnogo mjesta, gdje se buduća Crkva opisuje kao vidljivo mesijansko kraljevstvo. klasičan je primjer kod proroka Izaije. On veli:

"Na svršetku dana dogodit će se, da bude utvrdjena gora s kućom Gospodnjom kao glavica gorama, uzvišena iznad visina. Tada će grnuti k njoj svi koliki narodi. Mnogi će narodi ići tamo i govoriti: Dodjite da idemo na goru Gospodnju, u kuću Boga Jakovljeva! Neka nas on uči svojim putovima! Mi hoćemo hoditi sta zama njegovim! Jer nauka izlazi sa Siona i riječ Gospodnja od Jeruzalema" /Iz 2,2-3/.

Iz tih riječi proizlazi, da je Crkva "kuća Gospodnja", "kuća Boga Jakovljeva". Kao takva, ona nije samo vidljiva, nego je uzdignuta, da će svi narodi moći k njoj dolaziti.

Malahija veli: "Od istoka sunca do zapada njegova veliko će biti ime moje medju narodima, i posvuda će se žrtvovati imenu mojemu i prinosit će se čist prinos. Jer će veliko biti ime moje medju narodima" /Mal 1,11/. Iz toga slijedi, da će Kristovo kraljevstvo biti vidljivo i da će se u njemu prinositi Bogu vidljiva žrtva, čist prinos.

Danijel opisuje kraljevstvo Mesije: "U vrijeme onih kraljeva Bog će nebeski podignuti kraljevstvo, koje se neće raspasti do vijeka. Njegova vlast neće prijeći na drugi narod. Ono će satrti i uništiti sva ona kraljevstva, a samo će stajati do vijeka" /Dan 2,44/. Bog, dakle, ima podignuti kraljevstvo, koje neće propasti do vijeka. Ono će nadvladati sva kraljevstva, koja se budu borila protiv njega. Neprijateljska su kraljevstva vidljiva, pa je i Kristovo kraljevstvo vidljivo.

Krist je mnogim prispodobama pokazao, da je njegovo kraljevstvo na zemlji, Crkva, vidljivo. Takve su prispodobe o deset djevica, o talentima, o radnicima u vinogradu, o kvascu, zrnu gorušičinu, sakrivenom blagu itd.

Krist takodjer na više mjesta izričito pokazuje, da je Crkva vidljiva, da se može spoznati. U propovijedi na gori veli apostolima: "Vi ste svijetlo svijeta. Ne može se sakriti grad, koji stoji na gori. Niti se upali svijeća i stavlja pod vagan, nego na svijećnjak, da svijetli svima, koji su u kući. Tako neka se svijetli svjetlost vaša pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega, koji je na nebesima" /Mt 5,14-16/. Tu je

Kristova nisao jasna. On hoće, da djelovanje apostola, koji ssu glavni oslonac Crkve, bude vidljivo, da se može zapaziti kao grad na gori, kao svjetiljka u kući.

Još jasniji dokaz za vidljivost Crkve nalazimo u riječima, kojima Krist obećaje, da će sagraditi svoju Crkvu. On veli Petru: "Ti si Petar, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata je paklena neće nadvladati" /Mt 16,18/. Tu se opaža vidljivost Crkve po Petru, kao stijeni, na kome je sagradjena Crkva; po vjernicima, koji se imaju podvrgavati Petru; po neprijateljima, koji će navaljivati na Crkvu, ali je neće moći nadvladati. Nemoguće je, da vidljivi Petar uči, posvećuje i vodi nevidljive, nepoznate vjernike. Nemoguće je takodjer, da vjernici budu pod vlašću Petra, a da ga ne poznaju.

Vrlo je važan dokaz za vidljivost Crkve, kad Krist daje upute apostolima o bratskoj opomeni. Krist veli: "Ako li njih ne posluša, kaži Crkvi, a ako Crkve ne posluša, neka ti bude kao neznabožac i carinik" /Mt 18,17/. Iz toga slijedi, da je Crkva, bilo u dijelu bilo u cjelini, takva, da se na nju mora obratiti u slučaju bratske neposlušnosti. No to je moguće samo onda, ako je vidljiva.

P a u l v a n K. T h o m s o n, rektor episkopalne crkve u Americi, obratio se je 1949. zajedno sa ženom i sa troje djece. Na pitanje zašto je postao katolik, odgovara: "Ja sam katolik, jer me je milost Božja dovela da vidim, da je Krist u koga sam uvijek vjerovao i koga sam tražio kroz cio svoj život, uistinu ondje, gdje je rekao da će biti do konca svijeta: U Kat. Crkvi, vidljivom Tijelu, koje je on stvorio".

Promatrajući jedinstvo u Kat. Crkvi, on ostaje zapanjen, kako je ono savršeno. To je jedinstvo živog i vidljivog organizma, kao što je bio živ, vidljiv i nepogrešiv sam Krist u svom savršenom Čovječtvu. I budući da ne može biti jedno tijelo živo i vidljivo, koje nema vidljivu glavu, tako je Krist imenovao vidljivu glavu svoga otajstvenog Tijela sv. Petra s riječima: "Ti si Petar i na toj stijeni, sagradit ću Crkvu svoju"/Rossi 226 i 235/.

H a n s K a r l W e n d l a n d kaže, da nije nikada vjerovao ludim i besmislenim predrasudama, koje se šire protiv redovnika i samostana, pa i od samih katolika, koji ne znaju pametno misliti. Zatim nadodaje: "Kada sam bio sam svjedokom stvarnosti vjerskoga duha, koji na daleko i široko iz zidina stroge klauzure prenose redovnici u katolički puk, onda mi je protestantizam sa svojom frazom "nevidljive Crkve" postao zbilja "frazom" /Lamping 249/.

L u n n piše, kako kvekeri uče, da je Krist bio prorok, bunitelj protiv religije autoriteta i zaštitnik čiste religije duha. Ali ta tvrdnja, veli Lunn, nema nikakva dokaza u proučavanju prvotnih kršćanskih dokumenata. Isus je došao, da po puni, a ne da uništi židovsku religiju. On sam veli: "Nemojte

misliti, da sam došao ukinuti zakon ili proroke, nisam ih došao ukinuti, nego ispuniti" /Mt 5,17/. Zato, kad Otkupitelj kori farizeje, to čini zato, što su svu pobožnost sveli na vanjsko vršenje zakona. Krist nije htio reći, da je to vršenje pokvareno, nego da mora biti izraz nutarnjeg vjerskog života. Izmedju vanjske prakse i nutarnje religioznosti mora biti isti odnos kao izmedju tijela i duše. Nije kritizirao princip autoriteta, nego "slijepe vodje", koji su zasjeli na Mosijevu katedru.

Kristova je Crkva, dakle, produženje židovske crkve. I kao što je židovska crkva bila vidljiva, tako je vidljiva i Kristova Crkva. Nema u evandjelju ni najmanje aluzije na modernu teoriju, koja uči, da je Crkva nevidljiva institucija, koja se sastoji od dobrih kršćana. Naprotiv, parabole jasno pokazuju, da u Crkvi ima kukolja, ludih djevica i pokvarene ribe /Lunn 212-215/.

Po čemu se raspoznaje vidljivost Crkve

Apostol naroda piše Hebrejima: "Bez vjere nije moguće ugoditi Bogu, jer onaj, koji hoće, da dodje Bogu, valja da vjeruje, da ima Bog i da plaća onima, koji ga traže" /Hebr 11,6/. Nema, dakle, ustrajnosti do svršetka, niti opravdanja niti ulaska u vječni život bez vjere.

A da možemo pravu vjeru prigrliti i u njoj ustrajati, dobri je Bog po svom jedinorodjenom Sinu ustanovio sv. Crkvu, koju je uresio jasnim znakovima, da je svatko može upoznati kao čuvaricu i učiteljicu objavljene riječi. Svi oni dokazi, koji potvrdjuju vjerodostojnost objavljene religije, dokazuju i istinitost Kat. Crkve. Suviše Crkva je i sama po sebi, radi svoga divnoga širenja, radi izvanredne svetosti i neiscrpive plodnosti u svakom dobru, radi svoga katoličkog jedinstva i nepobjedive stalnosti velik i vječan motiv vjerodostojnosti i sigurno svjedočanstvo svoga božanskog poslanja. Po tome je ona kao podignuta zastava medju narodima, po tome ona poziva one, koji još nijesu uzvjerovali, a one koji vjeruju, utvrdjuje u njihovoj vjeri. Sam Bog u tome pomaže. One, koji žele doći do spoznanja prave vjere, on potiče i pomaže svojom milošću. I nitko neće biti napušten od Božje milosti, ako sam to ne želi /D 1793-1794/.

Iz tih riječi jasno slijedi, da možemo sigurno upoznati pravu Kristovu Crkvu. Nju možemo vidjeti i upoznati po njezinu divnom širenju, po svetosti i neiscrpivoj plodnosti u svakom dobru, po katoličkom jedinstvu i nepobjedivoj stalnosti. Nijedna druga vjerska zajednica nema tako sigurnih znakova svoga božanskog poslanja.

Da se Crkva može vidjeti i upoznati i da ona vodi brigu, da sve ljude privuče k sebi, pokazuju nam i danas mnogobrojna i mnogovrsna obraćenja. I danas mnogi pojedinci i čitave skupine, nakon ozbiljna proučavanja vide njezino božansko poslanje

i dolaze pod njezino okrilje, da nadju mir svojim dušama i osiguraju konačni cilj. Medju njima ima običnih ljudi kao i velikana, koji su dobili najviša svjetska priznanja. Medju njima ima javnih grešnika, koji su svojim djelima i nedoličnim životom sijali kukolj medju pšenicu, kao i izabranih duša, koje su sve sile ulagali, da postignu što veću savršenost, ali u tome nijesu uspjeli, dok nijesu okušali noć Kristove Zaručnice. Medju njima ima ljudi svakog položaja i svakog zvanja, ali svi su imali isti cilj, a taj je, da iskažu svoju odanost i vjernost prema utjelovljenom Bogu.

B e r g s o n kaže, da je misticizam sredstvo, kojim se čovječanstvo može dignuti nad narav, a da je ne uništi, i dati ljudskom životu superiorni oblik. A potpuni misticizam ne nalazimo ni u Grčkoj ni u Indiji, nego jedino u Kat. Crkvi /Gračanin 50-53/. S t o d d a r d , tvrdi, da katolici mnogo više ostvaruju svetost, nego pripadnici drugih religija /Stoddard 29/. L u n n svjedoči, da je cvjetanje svetosti vrlo jak argumenat u prilog Kat Crkve /Lunn 262/.

Pukovnik C h a n g P'e i F u kaže, da je na nj silno djelovao rad belgijskog misionara Pater Lebbe, koji je prvi otvoreno ustao za čovjekolublje i pravdu u njegovu narodu. Razlog njegovu radu nalazi u njegovoj ljubavi prema Bogu i ljudima. Zato se obraća /Lamping 54/. W i n f r i e d P e t r i je impresioniran karitativnim radom kardinala Faulhabera prema ratnim zarobljenicima. I on se obraća /Rossi 94/. L o u T s e n g T s i a n g a privlači herojska karitativna ljubav Crkve kroz vjekove /Lou Tseng Tsiang 75/.

To nam sve pokazuje, da nam se Crkva pokazuje vidljivom po svetosti i karitativnom djelovanju svojih članova. Moderni su konvertiti to dobro zapazili i povukli logičan zaključak.

Crkva nam se nadalje pokazuje vidljivom i po svom katoličkom jedinstvu. Kat. je Crkva raširena po svemu svijetu. Ipak u svakom dijelu zemlje, ona je svagdje ista svojom naukom, upravom i bogoslužjem. Ona traje skoro dvije tisuće godina, ali se nikada nije odrekla nikakva bitnog svojestva. Iako je mnogo puta bila silovana, da se odreče svojih načela, ona nikada nije popustila. Uvijek i svagdje je jedna te ista.

Konvertiti jasno zapažaju to crkveno jedinstvo. Oni mu se dive i oni ga usvajaju. Ekscelencija P a v á o M e l i t i j e w, koji je konvertirao 1946. kaže, da je znak prave Kristove Crkve jedinstvo i općenitost. Jedinstvo Crkve je bilo u srcu Božanskog Otkupitelja. Za nj je molio na zadnjoj večeri. To ga jedinstva ne nalazi u svojoj crkvi, a vidi ga u Kat. Crkvi, pa se radi toga njoj i obraća. /Schafer I 23/. Stoddar veli, da termin jedinstvo apliciran protestantizmu nema nikakve vrijednosti, a naprotiv Kat. je Crkva "posvuda i u svako vrijeme uvijek ista" /Stoddard 139 i 142/. B e s s i e A n s t i c e B a k e r kaže, da joj se je jedinstvo Kat. Crkve učinilo tako divno, da ga nije mogla objasniti na naravan način /Andrian-Werburg 167/.

Crkva je vidljiva i po svojoj nepobjedivoj stalnosti. Crkva traje već skoro dvije tisuće godina. Mnoge su neprijatelj ske sile htjele da je unište, ali nijesu uspjele. Jednako je više puta imala teških trzavica i u samoj sebi, ali ni tada ni je propala. Kroz svu svoju povijest uvijek je čvrsto stala, pa je na taj način pokazala da je istinito obećanje božanskog Spa sitelja, da je vrata paklena neće nadvladati.

Konvertiti uočuju tu crkvenu stalnost. J a k o b O k r i k vidi veliku zagonetku u opstojanju Kat. Crkve. Odgonetanjem te zagonetke dolazi u njezino krilo /Lamping 174/. P a v a o L o e w e n g a r d gleda u Crkvi svjetionik, koji je uvijek uspravan prema nebu, netaknut i neiskorenjiv /Angeli 27/.

Napokon Crkvu možemo upoznati i po njezinom poglavarstvu. Krist je osnovao svoju Crkvu na čvrstom temelju, na sv. Petru, prvaku apostola. Petar i njegovi nasljednici imaju vrhovnu vlast u Crkvi. Nikada ta vlast nije prestala djelovati. Gdje je Petar, gdje su njegovi pravni nasljednici, tu je prava Kristova Crkva. Kristove riječi o Petrovu prvenstvu uvijek su pokazivale i dokazivale vidljivost Kat. Crkve. S pravom veli dr R u v i l l e, da je papinstvo pećina, na kojoj počiva rimska Crkva, nego i kršćanstvo, koje je od nje otpalo /Ruville 81/.

Evo po čemu se može raspoznati vidljivost Kat. Crkve. Mi smo naveli samo neke činjenice, iz kojih se razabire vidljivost Crkve, ali ima i drugih. P a u l v a n K. T h o m s o n kaže, da je osjetio, kao da mu je Krist govorio, kao što je govorio sv. Tomi: "Gledaj znakove moga otajstvenoga tijela. Gledaj jedinstvo vjere, gledaj njegovo postojano apostolsko naučavanje, katolicitet njegova života i njegove zapovijedi, njegovu bujnu vrhunaravnu svetost, koja i danas proizvodi svece i čini od svoje kuće stan čudesa... Pruži ruke bliže, metni ih u rane, koje rastvara novo progonstvo na mom otajstvenom tijelu. Tu su znakovi čavala i trnove krune. Nemoj biti nevjeran, nego pun vjere" /Rossi 236/.

Crkva je u isto vrijeme nevidljiva i vidljiva

Kraljevstvo je Božje, sv. Crkva, ujedno vidljivo i nevidljivo. Ono se sastoji od duha Kristova, koji Crkvu mnogostruko oživljuje, a to se ne može vidjeti. Ujedno se sastoji i od članova, koji se vidljivo medju sobom povezuju.

Krist veli: "Kraljevstvo Božje neće doći, da se vidi, niti će kazati: Evo ga ovdje, ili engo ga ondje, jer, gle, kraljevstvo je Božje medju vama /Lk 17,20-21/. Tim je riječima Krist htio reći, da kraljevstvo Božje neće doći u onom smislu, u kojem su ga Židovi očekivali, a to je s velikim slavljem. Kraljevstvo Božje dolazi u skromnosti, bez svjetskih parada i bez svjetskih ciljeva. Ono dolazi u skromnosti i poniznosti, ali se

ta skromnost i poniznost može vidjeti.

To se jednako lijepo vidi i iz drugih Kristovih riječi: "Pazite, da pravdu svoju ne činite pred ljudima, da vas oni vide, inače ne ćete imati plaće kod Oca svoga, koji je na nebesima" /Mt 6,1/. "Kad dijeliš milostinju, neka ne zna tvoja ljevica, što čini tvoja desnica, da bude tvoja milostinja u tajnosti, i Otac tvoj, koji gleda u tajnosti, naplatit će ti. I kad se molite, ne budite kao licemjeri, koji se rado mole stojeći po zbornicama i na raskršću ulica, da ih ljudi vide. Zaista vam kažem: Primili su plaću svoju". /Mt 6,4-5/. Krist tim želi reći, da djela članova Crkve budu sakrivena, što se tiče intencije. No, ako su ta djela sastavni dio propovijedanja Kristove nauke i kulta, ona moraju biti vidljiva: "Neka svijetli svjetlost vaša pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega, koji je na nebesima" /Mt 5,16/.

A d o l f R e t t e vidi Crkvu u njezinu vidljivom i nevidljivom obliku. On joj kliče: "O sveta Kat. Crkvo, djeliteljice Božjih istina, kako si divna, kad ovako milo i blago primaš rasipnoga sina, koji dirnut milošću dolazi da se prostre pred tvojim oltarima" /Rette 112/.

Veli, da se je takvim mislima zabavljao pripravljajući se pod vodstvom svećenika na sakramenat pokore. Ne može iskazati, u kako su savršenom skladu bile sve njegove moći duševne i tjelesne. Ne samo da mu je srce udaralo posve pravilno, već su mu se i misli redale tako bistro u glavi, da ih je mogao do u najtanje sitnice ogledati. Neobično je lako shvatao i pamtio nauke katekizma, knjige, što je čudesno duboka i puna za onoga, koji ima dar da razumije. Uz to je išao službi Božjoj, on dje se molio, što je najbolje znao i razmišljao o ljepotama liturgije. I što je više napredovao na svijetlom putu, to se čvršće vjera ukorjenjivala u dubini njegove duše. Osjećao je, da se ona razvija u njemu poput snažnoga hrasta, na koji oluje mogu jurišati, ali ga ne mogu oboriti /Rette 112/.

Na drugom mjestu izražava svoju vjeru u sv. Crkvu riječima: "Da, moj Bože, ja vjerujem u te i u tvoju svetu Crkvu, jer znam iz iskustva, da ti ne možeš varati ni mene ni nje. Da, moj Bože, ja se ufam, da ćeš me sačuvati u milosti i da ćeš me primiti u svoju slavu, ako budem ovršivao tvoje zapovijedi. Da, moj Bože, ja te ljubim iznad svega, jer mi ti neprestano iskazuješ svoju ljubav" /Rette 110/.

On je zapanjen mirom, koji se postiže u Crkvi: "O kad bi oni, što lutaju bez svrhe, neodlučni i mučeni neizvjesnošću, mogli upoznati unutrašnji mir, koji se stiče u milosrdnom naručju Crkve! S veseljem bi porastrgali mreže oholosti, i ponizili se pred raspetim Spasom" /Rette 118/.

Dakle, Rette vjeruje u sv. Crkvu. Uvjeren je da se u njoj postiže mir, umnožava vjera, ufanje i ljubav. Njezin katekizam sadržava velike istine, njezina liturgija puna je ljepote. Crkva je vidljiva i po svom katekizmu i po liturgiji, kao i

po sakramentima, a sve to donosi nevidljive plodove vjere, ufanja i ljubavi, što se opet vidljivo očituje po vladanju njezinih čla nova.

Van der Meer de Walcheren u svojoj mladosti nije poznavao Crvku. Smatrao ju je ruševinom, ostatkom prošlosti. Za nj je ona bila jedna lijepa stara stvar, koja je protekla iz davnih vremena, ali koja će naskoro umrijeti i završiti tako da će je nestati. Ona nije svraćala na se njegovu pozornost. Otsutna ili možda mrtva, ona nije pripadala sadašnjosti. No ipak je ona i tada živjela u srcu velikog broja ljudi. On je bio slijep, pa je nije vidio.

Ali kasnije i on je počeo drugačije gledati na Crkvu. On je osjetio, da ona živi širokim i mirnim životom, u razvoju čitavog svoga bića, tako stara i tako vječno mlada, tako vječno nova i universalna /Dieu et les hommes 191/.

On je dubokom pažnjom promatrao Crkvu. O njoj je govorio i o njoj pisao. Znao je, da ona živi navijeke. Ona živi u molitvi kontemplativnih redova. Ona živi u trpljenju siromašnih, u veselju dara. Ona živi u katedralama i u skromnoj malenoj kapelivi bijednog zaselka. Ona živi u svečanoj pompi crkvenih poglavara i u smrdljivim dronjcima svetog skitalice. Ona živi u srcu misionara, tih avanturista dobroga Boga. Ona živi u svim gestima, koji nastoje donijeti ljubav ljudima za ljubav Božju. Ona ide bosa s redovnikom koji prosi i pjeva i ona putuje u najmodernijem autu svećenika, koji nosi potpudbinu umirućeg. Ona živi u najdubljoj ekstazi molitve bez riječi i u pjevanju himana liturgije. Ona je jedna te ista u prividnosti svih kontradikcija. Ona proživljuje jedan jedinstven, intenzivan i universalan život /Dieu et les hommes 193/. Što Crkva želi posjedovati, to je svijet duša, i to ne da nad njima vrši neku silu, nego da pokaže istinu duhovima, da dade mir srcima i da vodi ljude vječnom životu /Op.c. 197/.

Crkva ima svoje korjenje na zemlji, ona nosi zemlju. Crkva je živjela u katedralima i u katekombama. Ona je svagdje. Nije važno, kojom se stvarnošću kršćanstva Crkva služi, da se pokaže, da očituje ovu ili onu tjelesnu formu /Op.c. 518/.

On je upoznao Crkvu u liturgiji i po liturgiji./Op. c. 35/. On poznaje Crkvu po Rimu. On je živio u Rimu u klimi Duha Svetoga. Tu se udiše istina. Osjeća se u apsolutnoj sigurnosti. Nijedna se herezija tu ne može udomaćiti. Istina, Put, Život uze li su tu vidljivu formu. Tu se čuva istina, ne ukrućena formula, nego sam život u živoj Istini. Prvi put u svom životu on je upoznao u potpunoj svijesti, da izvan Rima postoje samo poluistine ili zablude, očito na području morala i vjere... /Op.c.521/.

Iz svega toga jasno vidimo, kako je Van der Meer de Walcheren shvaćao Crkvu kao vidljivo i nevidljivo društvo. Crkva je nevidljiva po Duhu Kristovu, koji oživljuje Crkvu i nevidljivo djeluje po svojoj liturgiji. Ali plodovi toga djelovanja se

zapažaju i izvana. Crkva se očituje u različitim stvarnostima, koja se mogu uočiti.

Samostalnost Crkve

Jedna zajednica može biti potpuna ili nepotpuna. Potpuna, suverena je zajednica ona, koja po svom cilju nije podredjena drugoj zajednici i koja ima u sebi prikladna sredstva za postignuće cilja. Takva je zajednica jedna država. Nepotpuna zajednica nema tih svojstava, nego je podložna drugoj, većoj zajednici, na pr. jedna općina.

Crkva, kao vidljiva vjerska zajednica jest potpuno suvereno društvo. Krist je ustanovio Crkvu kao pravno društvo:odredio joj je cilj i ustav i dao joj sredstva za postignuće cilja. Isti Krist je podijelio vlast crkvenim predstojnicima,apostolima i njihovim nasljednicima, da vladaju novoosnovanom vjerskom zajednicom, a vjernicima je s tim naložio da slušaju.Stoga Crkva nije neka obična prijateljska zajednica, nego pravno društvo, u kome su članovi medju sobom povezani po pravu i dužnosti.

Apostoli su Isusa pravilno shvatili. Upravljali su Crkvom neovisno od židovske i poganske vlasti. U tom pogledu oni su se pozivali na Božje pravo. Petar i Ivan javno govore, da im se više valja pokoravati Bogu, nego ljudima /DA 4,19/.

Jednako je i Crkva kroz sva stoljeća naučavala, da je neovisna od bilo koje države. Ta neovisnost je često plaćena mučeničkom smrću.

Grko-istočna se crkva načelno slaže s tim naukom, ali je ona već od 4. stoljeća potpala pod utjecaj svjetovne vlasti. Više se puta čuje u Grko-istočnoj teologiji tvrdnja, da je Crkva podredjena državi, i da državna vlast ima nadzor nad crkvenim poslovima. Na zapadu je Marsilius Patavinus učio, da je vrhovna crkvena vlast dana društvu vjernika, a po tom da je prenesena na kršćanske vladare i biskupe, tako da su biskupi ovisni od vjernika i podredjeni kršćanskim vladarima. Taj se je nauk izrazio u galikanizmu, febronianizmu, jozefinizmu i u njemačkom "kulturnom boju". Protestanti takodjer uče, da je Krist izručio vrhovnu vlast svim vjernicima. Odatle slijedi, da crkvenu vlast ima društvo vjernika organiziranih u državi. Liberalna protestantska i modernistička škola uči, da Krist nije neposredno ustanovio Crkvu. Zato da crkvena vlast nije božjepravnog porijekla, pa da je dosljedno podredjena državi. Stoga je kod njih vladalo načelo: Cuius regio, illius religio. Kat. je Crkva,kao što je logično odbacivala sve te zablude, i posve otvoreno uvijek i svagdje isticala svoju neovisnost.

Iz toga slijedi, da su i Crkva i država potpuno neovisne i suverene. Crkva nije podredjena državi niti je država di-

rektno podredjena Crkvi. A budući da su isti ljudi podložnici i Crkve i države, to se one imaju medjusobno uzajamno potpomagati što je korisno i za jednu i drugu.

P a v a o M e l i t i j e v kaže, da glava Kat. Crkve mora biti svećenik. Taj je uvjet ispunjen u Kat. Crkvi, gdje Papa kao nasljednik sv. Petra, zauzima vrhovno poglavarstvo /Schafer I,23/.

R a m i r o d e M a e t z u piše, da je Crkva svjedokom vrhunaravnoga svijeta i čuvarom moralnoga čudoredja u ovom svijetu, neprestani dokaz kraljevstva duha, te je ujedno najbolji čuvar mira, sreće i napretka svjetovnih država. Budući da je Crkva ona, koja se skrbi, da u svim narodima i krajevima vlada pravo, ona pomazuje kraljeve. Ona ih sjeća na njihovu dužnost da brane slabe, a tim dobiva svjetovna vlast svoju moć, koja joj omedjuje ujedno i granice. K tomu pridolazi karizmatična aureola, koja čini, da se njezin autoritet priznaje. Ona straži nad redom, kad potiskuje nečudoredna nagnuća. Podupire svaki napredak, kad pobudjuje na viša nagnuća. I dok ona vezovima ljubavi spaja vladara i podanike, to u ljudskom društvu i državi stvara harmonično jedinstvo, koje pokazuje tajnu njene moći i trajnosti. Druge vjerske zajednice mogu isto tako služiti državi kao i Kat. Crkva, ali Kat. Crkva jedina služi državi tako, da je podvrgava višem idealu, nego li je sam nacionalni egoizam". /Lamping 146/.

R u v i l l e veli, da je kršćanska misao našla u katolicizmu najoštriji izražaj i da se kršćanska vjera, kršćanski način mišljenja, moralka i kršćanski pogled na svijet kosi sa svjetskim mišljenjem i naravskim nagnućima, pa da nije ništa čudnovato, što se ponekad govori protiv Kat. Crkve. On ističe, da je sam Krist prorekao, da će Crkva biti proganjana /Ruville, 170/.

Pripadanje Crkvi

Budući da je Kat. Crkva, kao vidljivo društvo, osnovana od božanskog Spasitelja za spasenje ljudi, to se nameće ljudima dužnost, da pripadaju Kat. Crkvi. Nitko ne može biti indiferentan prema Bogu, Kristu, vjeri i Kristovoj Crkvi. U Crkvi je Krist spasenje, "koje je pripravljeno pred licem svih naroda" /Lk 2,30/.

U Crkvi razlikujemo nevidljivi i vidljivi elemenat: dušu i tijelo. K duši Crkve pripada svatko, tko je u stanju Božje milosti. Stoga je jasno, da se nitko ne može spasiti, ako ne pripada duši Crkve.

No pitanje je, u koliko smo dužni pripadati tijelu Crkve, tj. vidljivom organizmu Crkve? Ta dužnost može biti dvostruka: nužnost zapovijedi i nužnost sredstva. Nužnost zapovijedi stoji u tome, da je netko dužan pripadati Crkvi, jer ga na

to veže zapovijed. Nužnost sredstva stoji u tome, da se ne može postignuti cilj, ako se ne upotrebi sredstvo, tj. da se ne može spasiti, ako se ne stupi u Kat. Crkvu.

Crkvena je nauka, da je svatko dužan stupiti u Crkvu nužnošću sredstva bar željom. Tko ne pozna Crkvu, dosta je da ima želju ispuniti sve, što od njega Bog traži. U toj je želji uključena i želja stupiti u Crkvu. Tko nema te želje ne može spadati ni duši Crkve. Moralnom je nužnošću takodjer svatko dužan stupiti u Crkvu, ako je slobodan i ako je pozna. Tko bi znao za zapovijed, da mora ući u Crkvu, a neće, taj griješi i ne može se spasiti.

S t o d d a r d je prebrodio sve poteškoće gledom na Kat. Crkvu, ali mu razum opet govori: Zašto bi ulazio u jednu odredjenu Crkvu? Zašto ne bi provodio jedan religiozan individualan život, bez obzira na bilo koju vjersku zajednicu? ali nakon razmišljanja on zaključuje: Kad bi to bilo jednako dobro, zašto je Krist toliko trpio, da osnuje Crkvu, ustanovio u njoj sakramente i obećao da će biti s njom do konca svijeta? Doista, Krist to ne bi činio, da nije bilo potrebno.

Istina je, nastavlja on, da je institucija Crkva nužda za pravi religiozni život. Osamljeni su mislioci sterilni. Samo skup vjernika može nadživjeti i širiti se, i religija, u koliko je stvar individualne duše, ne može egzistirati potpuno i trajno bez organizacije.

Nakon što je to rješio, opet sebi postavlja pitanje: Zašto mora javno prijeći u Kat. Crkvu? Zašto ne bi mogao medju svijetom biti kao protestant, a tajno pripadati Kat. Crkvi? No odmah zaključuje, da to ne valja i da je to pomanjkanje iskrenosti.

Nadalje stavlja sebi pitanje: Da li je istina, da se ne može spasiti izvan Kat. Crkve? Na to odgovara: Istina je, da Crkva uči, kako se mnoge duše mogu spasiti i izvan njezina stada. Mnogi nekatolici, koji nijesu imali sreću, da upoznaju katoličke istine, mogu postići blaženstvo. Oni nijesu ujedinjeni s tijelom Crkve, ali su združeni s dušom Crkve. Nijedan katolik nema pravo, da sudi o sudbini bilo koga.

Ali kad je čovjek potpuno uvjeren, da je Kat. Crkva prava Kristova Crkva, osnovana na zemlji za spasenje ljudi, pa odbija da se pripoji toj svetoj zajednici bilo zbog materijalne štete ili političkih razloga, taj griješi protiv vlastite savjesti, vrijedja Spasitelja i stavlja u pogibao svoju dušu.

Na temelju takvog logičnog razmišljanja on je učinio odlučan korak u svom životu: Ušao je pod okrilje Kristove Crkve zajedno sa svojom ženom. Oni su postali udovima vidljive organizacije, Kat. Crkve, kojom Krist nevidljivo i Sv. Otac vidljivo upravljaju.

--- o ---

Kat. je Crkva, dakle, vidljiva vjerska zajednica. Takvom su je proroci prorekli, takvom ju je Krist osnovao. Ona je u isto vrijeme i vidljiva i nevidljiva. Nije vidljiva samo materijalno, nego i formalno. Ona se vidi i spoznaje po svom divnom širenju, svojom postojanošću, svetošću i plodnošću u svakom dobru, te katoličkim jedinstvom. Vidljiva je i po svom poglavarstvu, objavljenom nauku, sakramentima i vjeroispovjesti. Kao što je Krist vidno djelovao u svome ovozemnom životu, tako hoće, da i njegova Crkva vidno nastavi njegovo djelovanje. Ona je suverena zajednica. Nije podložna nikakvoj zemaljskoj vlasti. I nitko vlastitom krivnjom ne smije biti izvan njezina zagrljaja. Tko je pravilno spozna, mora se s njom i sjediniti.

4. Crkva-Otajstveno Kristovo tijelo

Budući da katolički teolozi uče, da je Crkva ne samo materijalno, nego i formalno vidljiva, protestanti, a pod njihovim utjecajem i noviji grčko-istočni teolozi, prigovaraju katolicima, da poimaju Crkvu isključivo kao juridičku ustanovu, koja se iznad svega brine za svoj zemaljski autoritet. K tomu još nadodaju, da mi katolici ne raspravljamo o probelmu odnošaja Krista i Crkve i da o odnosu Krista s članovima Crkve govorimo sasvim sporedno.

Takav je prigovor sasvim netočan. Crkveno učiteljstvo na temelju Sv. Pisma i Predaje pravilno uči, da je Crkva vidljivo društvo, ali iznad svega, da je ona otajstveno Kristovo tijelo. Ne može se razdijeliti Krist od Crkve niti od njezinih članova. Nauka o Crkvi kao o otajstvenom Kristovu tijelu, najbolje osvjetljuje narav Crkve. Stoga ćemo sada govoriti o ton dubokom problemu, o otajstvenom Kristovu tijelu.

Crkva je Kristovo tijelo

Sveto Pismo zove Crkvu tijelom. Apostol naroda veli: Krist je glava tijela Crkve" /Kol 1,18/. Budući da je tijelo, ona je jedna i nerazdjeljiva. Isti Apostol kaže: "Mnogi smo jedno tijelo u Kristu" /Rim 12,5/.

Svako tijelo nužno zahtijeva množinu udova, koji su medjusobno tako povezani, da pomažu jedni druge. Kao što u našem tijelu, kad jedan ud trpi, svi udovi s njim osjećaju, i zdravi udovi priskaču u pomoć bolesnima, tako i u Crkvi pojedini udovi ne žive samo za se, nego pomažu jedni druge, bilo na uzajamnu utjehu, bilo na daljnje sazidanje čitavoga tijela.

Jednako, kao što u našem tijelu nemaju svi udovi istu funkciju, tako je to i u Crkvi. Crkva je organički i hijerarhijski složeno tijelo. Apostol piše Rimljanima: "Kao što u jednome tijelu imamo mnogo udova, a svi udovi nemaju istu službu, tako smo mnogi jedno tijelo u Kristu, a pojedini udovi jedan

drugomu. A imamo različite darove po milosti, koja nam je dana: ako je proroštvo, neka bude po mjeri vjere. Ako ima tko službu, neka služi, ako je učitelj, neka uči. Ako opominje, neka opominje; koji daje, neka daje obilato, koji upravlja, neka postupa brižno, koji čini milosrdje, neka čini radosno" /Rim 12,4-8/.

No Crkva nije samo tijelo, nego je ona Kristovo tijelo. Krist je počeo graditi otajstveni hram Crkve, kad je propovijedajući dao svoje zapovijedi. Završio ga je, kad je visio na križu, a objavio ga je, kad je na vidljiv način poslao na učenike Duha Utješitelja.

Ali otajstveno, mistično, tijelo Isusa Krista razliku je se od njegova fizičkog tijela, koje je rodjeno od Djevice Marije, koje sjedi s desne strane nebeskoga Oca i krije se pod euharistijskim prilikama. U fizičkom su tijelu udovi bez svoje samostojnosti, dok u otajstvenom tijelu svaki ud, iako je vez vrlo čvrsta, čuva vlastitu osobnost. U fizičkom tijelu svi pojedini udovi bezuvjetno rade na korist čitavoga tjelesnog sustava, dok u otajstvenom tijelu članovi, jer su osobe, usmjeruju se svojevoljno u korist sviju i svakog pojedinog člana.

Otajstveno Kristovo tijelo razlikuje se i od običnog moralnog tijela. U moralnom tijelu princip je jedinstva zajednička usmjerenost sviju k istom cilju ponoći društvene vlasti. U otajstvenom tijelu k tomu nastojanju pridolazi i drugi nutarnji princip, koji nadilazi svaki drugi princip, a to je bož-anski Duh. To znači, da otajstveno tijelo, Crkva, koja je savršeno društvo, ne sastoji se samo od društvenih i pravnih principa i zasada, nego nadilazi sva društva, kao što milost nadilazi narav i besmrtno ono što je smrtno. Kao što naše tijelo zaostaje za dušom, tako i druge društvene organizacije zaostaju za Crkvom. Crkvu jača Duh Sveti. On je izvor svih milosti i svih darova, kao i svega djelovanja u Crkvi.

Dr W i l l i a m S t o c k l e y žali, što se dnevno ne baca na koljena, da može razotkriti tiraniju i herezu čovjeka. Uči nas narav i milost, nastavlja on, da ima samo jedna istina. Zakon je Božji nepronjenjiv. Jedina Crkva, čija opstojnost razjašnjuje ovoga božanskog Utemeljitelja, ostaje čuvaricom, predajom Božjega zakona. Crkva je Krist ili nije ništa "/Lamping 225/.

W i n f r i e d P e t r i, profesor orijentalnih jezika u Teološkom sjemeništu u Berlinu, bio je od nacista prisiljen da napusti službu i da radi u jednom rudniku, a poslije sloma nacizma, opet je preuzeo prijašnju dužnost. On kaže, da se je naučio od povijesti, da svaka druga religija ima u sebi nešto, što kršćanstvo posjeduje u cijelosti. Jednako tvrdi, da je historijski dokazana kao prava nauka, da nema spasenja izvan jedine Crkve, koja je otajstveno tijelo Kristovo /Rossi 97/.

P a u l v a n K. T h o m s o n piše, kako je shvatio, da jedinstvo Kat. Crkve ne stoji u pisanim statutima ili u djelovanju moćne organizacije. Ne radi se o ujedinjenju, ko-

je dolazi izvana, nego o jedinstvu, koje dolazi od živog tijela... To tijelo katoličkog jedinstva gleda i radi kao tijelo Kristovo, koje je opisano u poslanici sv. Pavla Efežanima /Rossi 224/.

V a n d e r d e W a l c h e r e n se tuži na se, što je smatrao Crkvu stagniranom, i da je vjera povratak lijepim slikama, koje su zastarjele. Crkva, piše on, uključuje u sebi sve vjekove, kao da su jedan čas. I on živi u tom času, ali ne gleda unatrag, nego naprijed i vidi svece i Majku Isusovu. On je suvremenik Sv. Franje i sv. Benedikta, sv. pustinjaka u pustinji i sv. Benedikta Labrea. On prati križarske vojne, i on je u katakombama prvih kršćana. Moj Bože, kako je to sve vrlo lijepo"/Journal d'un converti 230/.

Krist je glava otajstvenog tijela

Krist je u punom smislu glava otajstvenog tijela Crkve. Apostol veli: "On je glava tijela Crkve" /Kol 1,18/. On je glava, po kojoj čitavo, skladno sastavljeno tijelo raste i napreduje na svoje sazidanje.

Krist je glava otajstvenog tijela radi svoje uzvišenosti. Glava je postavljena na najvišem vrhu tijela. A Krist je najuzvišeniji od svih stvorenja, on je prvorodjeni od svih stvorova./Kol 1,15/. On je rodjen od bezgrešne Djevice i pravi naravni Božji Sin, koji je zbog čudesnog i slavnog uskrsnuća od mrtvih, pošto je pobijedio smrt, postao "prvorodjeni od mrtvih" /Kol 1,18/. On spaja nebo sa zemljom, jer je "posrednik izmedju Boga i ljudi" /I Tim 25/.

Krist sam izravno ravna i upravlja svojom Crkvom, koju je osnovao, na nevidljiv način. On na taj način vlada i u dušama ljudi. Tim nutarnjim upravljanjem brine se ne samo za pojedince, nego i za čitavu Crkvu, bilo da prosvjetljuje i jača njezine upravljače, da mogu svoju službu vjerno i plodonosno vršiti, bilo što u krilu Crkve podiže muževe i žene, koji se odlikuju sjajem svetosti, da budu primjer ostalim vjernicima, po čemu napreduje njegovo tijelo.

Krist upravlja Crkvom i na vidljiv način preko Sv. Oca i preko biskupa. Krist, koji je pun mudrosti i znanja, nije ostavio svoje stado bez vidljive glave. Predao je svoju vlast upravljanja prvaku apostola, a preko njega njegovim nasljednicima. Nije Crkva tim dobila dvije glave. Petar je snagom prvenstva samo zamjenik Kristov na zemlji, i stoga je samo jedna vrhovna glava-Krist.

Krist daje tijelu vrhunaravni život. Krist se ističe punином i savršenstvom vrhunaravnih darova, a iz te punine crpi njegovo mistično tijelo svoju savršenost. U njemu je sva punina. Njega rese oni vrhunaravni darovi, koji slijede hipostatsko sjedinjenje, jer u njemu stanuje Duh Sveti s tolikom puninom milo-

sti, da se veća ne može ni zamisliti. Njemu je dana vlast nad svakim tijelom /Iv 17,2/. U njemu je sve blago mudrosti i znanja /Kol 2,3/. On je toliko pun milosti i istine, da od njegove punine svi mi primamo /Iv 1,14/.

Krist uzdržava svoje otajstveno tijelo. Krist živi u svojoj Crkvi na takav način, da je ona druga Kristova osoba. Apostol zove Crkvu Kristom /I Kor 12,12/. To se vidi i iz onih riječi: "Savle, Savle, zašto me progoniš?" /DA 9,4/. Zato je s pravom rekao sv. Augustin: "Krist propovijeda Krista". Spasitelj s Crkvom zajednički dijeli svoja vlastita dobra tako, da ona u svemu svojem vidljivom i nevidljivom načinu života savršeno očituje lik Kristov.

R u v i l l e veli, da je Crkva prošireni Krist. U razvoju se Crkve nastavlja utjelovljenje Božje. Prije je učio, radio, žrtvovao Gospodin sam kao poslanik Božji, a otkad je otišao k Ocu, uči, radi i žrtvuje on kao Krist razvijen u Crkvu. Učinak je danas posve isti, kao i u vrijeme, kad je Isus hodao po zemlji. I Krist u obliku Crkve širi vjeru, skuplja pristaše, stječe ljubav... Za članove je drugih konfesija to neka izvanredna stvar, kad promatraju vjernoga katolika, gdje osjeća prema Crkvi veliku ljubav. Ta Crkva mu je kao orudje Kristovo. Ona mu daje sve ono, što je Krist čovječanstvu dao ili namijenio. Ruville 114/.

E d i t h S t e i n je pravo dijete Crkve. Ona u Crkvi gleda samoga Krista, koji je izvor svega života u Crkvi i koji preko Crkve dijeli svoje darove. U njezinu katoličkom životu uvijek ćemo naići na novu djetinju poslušnost, lišenu svake umišljenosti, koja prima svim srcem nauku svoje sv. majke Crkve. Najočitija njezina značajka stoji u savršenom posluhu prema Crkvi i svakom njezinu predstavniku /Str. 59/. U njoj je djetinja pobožnost, koja prihvaća sve crkvene običaje i tradicije. Ona ne ispituje ništa, nego se raduje njezinim svetištima i relikvijama bez ikakve sumnje i ispitivanja /Str 104/. Ona kaže, da je molitva Crkve molitva Krista, koji u njoj živi. Njezin je uzor Kristova molitva za vrijeme zemaljskog života. Krist je, veli ona, namjesto Salamonova hrama podigao drugi hram, sagrađen od živog kamenja, od zajednice svetih u njegovoj Crkvi. /Str. 124/. Gospodin odabire osobe, koje mu se neograničeno predaju, da budu njegovo orudje u izgradnji njegova kraljevstva. Svaka je prava molitva molitva Crkve. Po svakoj se pravoj molitvi nešto događa u Crkvi. Zato je uvijek, kad je molila, molila kao kći Crkve. Jedna ju je redovnica nazvala Ecclesia orans, jer je uvijek stajala pred Bogom kao član otajstvenog tijela. Svoje lijepe stranice o Crkvi kao otajstvenom tijelu Kristovu, napisala je iz duše, kao onaj, koji je u Crkvi našao svoj dom i traženu istinu /The Scholar and the Cross 158/.

P a u l v a n K. T h o m s o n kaže, da je Crkva živi i vidljivi organizam, kakav je bio Krist u svom savršenom čovještvu. I kao što ne može biti živo i vidljivo tijelo bez vidljive glave, tako je Krist imenovao vidljivu glavu svoga otajstvenoga tijela u osobi Sv. Petra, komu je rekao: "Ti si Pe-

tar, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju"./Rossi 236/.

Duh je Sveti duša Crkve

Dušom Crkve zovemo prvi teneljni princip božanskog života Crkve. Po sebi nekako izgleda jasno, koji je to princip. Ako je Crkva tijelo Kristovo, onda je Duh Kristov taj princip. No to nije svima bilo jasno. Zato su jedni držali, da je taj princip stvorena posvetna milost. Drugi su govorili, da u Crkvi treba razlikovati dvostruki život: jedan, koji pripada vidljivom društvu, a duša je tog života autoritet. Drugi život pripada Crkvi kao vrhunaravnom društvu, a duša je toga života milost. Nakon encikliko "Mistici Corporis" to je pitanje raščišćeno, jer Papa Pio XII jasno govori, da je Duh Sveti duša otajstvenog Kristovog tijela.

Duh je Sveti duša Crkve, a stvoreni darovi, kao vjera, ufanje, ljubav, posvetna milost itd., jesu životni učinci toga principa. Duh Sveti je pridjevno duša Crkve, jer Crkvu oživljuje čitavo božanstvo, ali se djelo posvećenja pridjeva Duhu Svetom.

Duh Sveti poput duše oživljuje tijelo Crkve. Njegovo djelovanje ide poglavito u dva pravca: jedno, kojim proizvodi organsko jedinstvo crkvene zajednice, čineći ga u isto vrijeme jednim i različitim; drugo, kojim pojedini članovi učestvuju, da tijelo djeluje.

Papa Pio XII govori vrlo jasno o djelovanju Duha Svetoga u otajstvenom tijelu Kristovu. Kristov Duh, veli on, jest onaj nevidljivi uzrok povezanosti svih dijelova međusobno kao i njihove veze s Glavom, jer je on čitav u Glavi, čitav u tijelu i čitav u pojedinim udovima. On je u njima prisutan i pomaže ih raznoliko, prema različnosti njihovih dužnosti i znanja. On je uzrok svakog životnog i spasonosnog djelovanja u svim dijelovima tijela. Iako je prisutan u svim udovima, ipak u nižim djeluje preko viših /Mystici Corporis/.

Krist i Duh Sveti su darovatelji vrhunaravnog svijetla i stvaraoci svetosti u pojedinim udovima, tako da i Crkva i svi njezini udovi mogu primijeniti na se Apostolovu riječ: "Ja živim, ali ne ja, nego Krist živi u meni" /Gal 2,20/.

Moderni konvertiti, osobito oni, koji dolaze iz protestantizma, na poseban način ističu važnost djelovanja Duha Svetoga u Crkvi i pojedinim dušama.

Dr. medicine G e o r g B u l l g. 1889. počeo je razgovore o vjerskim pitanjima s jednom američkom damom. Te je razgovore vrlo volio i dugo ih podržavao. Ona mu, objašnjujući svoje stanovište, reče, da često izgovara jednu molitvu, u kojoj nalazi mnogo utjehe, a molitva je: "Dodji Duše Sveti!" Da je u toj molitvi bila riječ Bog, Bull bi je doista odmah odba-

cio, ali je sačuvao vjeru u vrhunaravnog Duha. Zato obeća, da će tu molitvu moliti. I zbilja ju je molio i više puta na dan. Osjetio je na sebi, da mu je to moljenje tjeralo od njega slabosti i nemire. Uz to je počeo čitati Bibliju, gdje je otkrio mnogo važnih istina. Prosvijetljen Duhom Svetim, stekao je vjeru u Krista, Božjega Sina. Zatim je upoznao Kristovo djelo - sv. Crkvu, ali nije znao, koja je Crkva Kristova. Kroz dvije kasnije godine bio je mnogo zaokupljen zvaničnim dužnostima, pa se je malo bavio vjerskim pitanjima. Ali je vazda molio molitvu Duhu Svetom. Uz tu je molitvu nadodao i Newmanov himan za osobitu svjetlost Duha Svetoga. Na taj je način, prosvjetljen Duhom Svetim, došao u krilo Kat. Crkve /Andrian-Werburg 256-259/.

Životopisac E d i t h e S t e i n kaže, da je već u prvim godinama iza njena krštenja Duh Sveti ulio joj uz dar mudrosti još i bogat dar savjeta. Milost gradi na naravi, pa je tako njezin misaon i filozofski duh bio prirodno tlo za najkontemplativniji izmedju sedam darova. U dugim satima molitve, kad je nepomično klečala pred tabernakulom, ti su krasni darovi rasli do kontemplacije vjerskih tajna. Iako je ona vrlo malo govorila o svojoj molitvi, očito proizlazi iz njezinih djela, da se je njezina molitva hranila Svetim Pismom i naukom Crkve. Male pobožnosti bile su tudje njenom opsežnom i prirodnom duhu. Njezin kasniji ispovjednik nadopat Walzer kaže, da se je njezina hrana sastojala od čiste teologije /The Scholar and the Cross 45-46/.

J. S t e p h a n N a r a y a n bio je do 14. god. odgojen kao pravovjerni Hindu mladić, kao što se i pristoji sinu jednog Brahmana. Iza toga je postao kršćanin i anglikanski duhovnik, a kasnije stupio u Kat. Crkvu. To se je dogodilo na slijedeći način. Čitajući knjigu kardinala Newmana "Razvitak kršćanske vjerske nauke", upoznao je, da je Crkva živi organizam, či ji je životni princip i vodja Duh Sveti. Polazeći s tog stanovišta, preletio je njegov duh povijest, Crkve i našao, da je današnja Kat. Crkva u svojoj vjeri, u svom načinu života i u svo joj upravi posve logični razvitak stare stare Crkve. Na osnovu toga uvjerenja napustio je dotadašnje mjesto i bio je primljen u Kat. Crkvu. na Cvjetnicu 1928. /Lamping 171/.

Marija je majka otajstvenog tijela Kristova

Marija je majka Isusa Krista, bez grijeha začeta i na nebo uznesena, pa radi tih velikih odlika zauzima posebno mjesto u otajstvenom tijelu Isusa Krista. Teolozi različito označuju tu ulogu, ali je najradje zovu Majkom otajstvenog tijela.

Marija je majka glave otajstvenog tijela, pa je radi toga i Majka svih udova istoga tijela. Kao što u redu naravi ne može jedna majka roditi glavu, a druga ostale udove, tako jednako i u redu milosti ne može Marija roditi glavu, a druga ostalo tijelo. Papa Pio X je rekao: "Svi... kojigod smo s Kristom sjedinjeni i koji smo, kako veli Apostol, udovi njegova tijela,...pro izašli smo iz krila Marijina, poput tijela, što prianja uz glavu".

Osim duhovnog materinstva, ima Marija i posebnu ulogu u otajstvenom tijelu, i to radi sudjelovanja u djelu otkupljenja. Crkveni učitelji i pobožni pisci vrlo često nazivlju Mariju vratom mističnog tijela. Sv. Bernardo veli: "Krist je glava Crkve, Marija je vrat Crkve. Svi darovi, sve milosti, svi nebeski utjecaji izlijevaju se u tijelo Crkve iz Krista kao Glave i preko Marije kao vrata". Ta je usporedba vrlo lijepa, ali je ipak nedovoljna, jer nam nipošto ne tumači Marijin moralni utjecaj u dijeljenju milosti. Zato u novije doba teolozi radije nazivlju Mariju srcem otajstvenog tijela.

Srce je u našem organizmu nevidljivo, ali je osjetljivo i organski. Neki autori tvrde, da je Krist, koji prebivau Euharistiji, srce Crkve. Po Euharistiji Krist sam osobno kao organski izvor življenja prebiva u svojoj Crkvi. Euharistija je organski tvorni uzrok oživljenja svih udova Crkve. Po Euharistiji se produžuje utjelovljenje, a ekonomija otkupljenja postaje po Euharistiji plodonosna, oživljujuća, kao što srce oživljuje tijelo.

S o l o v j e v je istakao, da je Marija srce Crkve. To je lijepa misao, iako je moramo uzeti u prenesenom značenju. Kao majka Isusa, Boga i Čovjeka, ona je postala i sudjelovateljicom u stjecanju milosti, što ih je Spasitelj donio svojoj Crkvi. Nadalje sudjelujući u djelu otkupljenja na poseban način, postala je dionicom prava, da raspolaže milostima, koje nam je njezin sin zaslužio. Napokon sa svojstvima Majke, ona ima i nježnu ljubav prema svim udovima tijela. Ona nema mjesta u vanjskom, društvenom organizmu Crkve. Njezino je djelovanje šutljive, skrivene naravi. Ona je dionica najintimnije službe mistične glave. Isus je postavio u Mariji sjedište dobrote i milosrdja, prijestolje svoje nježnosti. Kao što je majka u obitelji središte ljubavi i blagosti, tako je Marija u središtu velike ljubavi otajstvenoga tijela, središte ljubavi, blagosti, sažaljenja i oproštenja.

S t o d d a r d u je veliku poteškoću u prijelazu na katoličku vjeru davalo štovanje Marijino u Kat. Crkvu. Ali i tu poteškoću digle su riječi evandjelja sv. Luke, gdje se čita, da je andjeo Gabrijel pozdravio Mariju uzvišenim riječima i gdje je ona sama prorekla, da će je zvati blaženom svi naraštaji. Kod onih, koji ne priznaju božanstvo Kristovo nože se razumjeti manjak poštovanja prema Majci Božjoj, ali oni, koji priznaju Krista za Boga, posve je opravdano da štuju Mariju. Zar nožemo shvatiti, veli on, da štujemo jednog zemaljskog sina, a da ne poštujemo njegovu majku? Još manje se nože svidjati Božjemu Sinu, da ne štujemo njegovu Majku, koju je on u smrtnoj agoniji predao svom učeniku Ivanu. Ne nože se sumnjati, da je Krist ljubio i štovao svoju Majku, kojoj se je on pokoravao kroz 33 godine na zemlji. Zato je stalno, da oni, koji štuju Sina, štuju i njegovu Majku, koji štuju Majku ujedno štuju njezina Sina.

Katolička nauka ne stavlja na isti stupanj Mariju i Boga. Neizmjerna je razlika izmedju Stvoritelja i stvorenja. Ali Marija zauzimlje posebno mjesto izmedju svih stvorenja. Krist je

imao samo jednu Majku. Bog se je udostojao postaviti svoj taber nakul u tijelu toga stvorenja, i tako je Marija postala zemaljska Majka Božja. Zašto, dakle, ona ne bi bila štovana više nego i jedno drugo stvorenje? Suviše je ona sama od ljudi imala privilegij, da sudjeluje u djelu otkupljenja po slobodnoj volji. U času utjelovljenja ona je ponizno rekla: Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj. Zato ne smijemo promatrati Mariju kao obično stvorenje, kao što to čine protestanti. Koji je andjeo i koji je svetac tako visoko uzdignut? Da je na zemlji bilo koje drugo stvorenje savršenije od Marije, bio bi ga Bog doista izabrao za svoju Majku. Bog je od svih stvorenja izabrao samo nju.

Grčka skizmatična crkva i velik dio istočnih sekta slažu se s katolicima u štovanju Marije. I sami muslimani je više štuju nego protestanti. I zaista oni, koji ne znaju za ljubav i zagovor blažene Djevice, dižu Kristovoj religiji nježnost i slatkost koju nikada neće spoznati.

Za vrijeme od trideset godina zemaljskog života Kristova, Isus i Marija nijesu nikada bili razdijeljeni, a rijetko su se dijelili i za tri ostale godine. Marija je dala ljudskoj Kristovoj osobi vlastito tijelo i vlastitu krv. Njega je hranila kao dijete i vodila prve njegove korake. Njega je odgojila za život. Njega je vodila u Egipat i gledala ga, kao joj je podložan. Ona ga je pratila do zadnjega koraka na zemlji. Ona je slušala njegove parabole, njegove govore, razmišljala njegove riječi i divila se njegovim čudesima. Ona je gledala njegove muke na križu i čula njegove nježne riječi prema njoj. Ona je držala i oprala njegovo izranjeno tijelo i dijelila radost njegova Uskrsnuća s apostolima i bila je prisutna s njima kod Uzašašća i silaska Duha Svetoga.

Možda će netko pitati, zašto, katolici zovu Mariju Majkom Božjom? Možda to ne odgovara činjenicama? Katolička nauka ne tvrdi, da je Marija Majka božanstva, božanske naravi koja je od vijeka, nego tvrdi, da je Marija Majka Krista, koji je Bog i Čovjek u jednoj osobi. Ako je, dakle, Marija Majka Krista, ona je i Majka Božja, jer je Krist i Bog. Taj joj je titul formalno dan na efeškom koncilu 431. To ne znači, da i prije nije tako čašćena. Ali od toga doba bezbrojna pobožna usta, u svakom vijeku i u svakom mjestu na svijetu, nju pozdravljaju: Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike!

Što se tiče nauke bezgrešnog Začeća blažene Djevice, protestanti i tu imaju krivo mišljenje. Bezgrešno začeće ne znači, da je Marija, kao njezin Sin, začeta po Duhu Svetom, da je i ona božanska. Bezgrešno začeće znači, da je Marija u času svog začeća sačuvana od istočne ljage, koju baštine sva djeca Adamova. Začeta je bez grijeha, jer je izabrana za Majku Božju.

Radi svega toga, katolici uče, da je dužnost i privilegij častiti Mariju. Katolici uče, da je idolatrija klanjati se Mariji i zato zabranjuje to klanjanje, ali propagira štovanje Marijino, osobito utjecanje Mariji za zaštitu i pomoć u svim

potrebama /Stoddard 225-232/.

Obraćenik F r i e d r i c h D a u m e r rado je vazda ljubio Isusovu Majku, iako je kod njega došla do izražaja mržnja na Katoličku Crkvu. Marijino štovanje zasjalo mu je u najtežim časovima kao zvijezda usred opće tmine i neznanja. I budući da je protestantizam radi toga odbacio njega, odbacio je i on protestantizam. Već dugo prije obraćenja Daumer je izdao zbirku Marijinih legenda, u kojoj su sabrane najljepše predaje Srednjega vijeka. Pače on je htio osnovati novu religiju i ugrabiti nebesku kraljicu i postaviti je u novi hram, koji je nanjeravao graditi. No naprotiv Marija je vodila njegovo srce i privukla ga u krilo Kat. Crkve /Andrian-Werburg 265-266/.

C h a r l o t t e l e G o u l l o n je naučila da katolici štuju Mariju. Jedan ju je svećenik u tome bolje poučio, a nekoliko godina kasnije jedan joj je drugi svećenik rekao, da ima i protestanata, koji časte Gospu i da su njezini predšasnici pozdravljali Mariju andjeoskim pozdravom. Iza toga je učinila odluku, da će dnevno pozdravljati Božju Majku sa Zdravo Marijo. Tu je odluku ispunjavala velikom nježnošću. I otkada je to počela činiti, nije prošla ni jedna godina, u njoj su se zbile velike promjene. Providnogt ju je odvela u Rim, gdje je slušala lijepe propovijedi, koje su je uvjerile o istini Kat. Crkve. Obratila se je 1902. Zahvaljuje blaženoj Djevici za obraćenje /Andrian-Werburg 262/.

W i l h e l m S c h l o s n e r rodjen je u luteranskoj župi. Otac mu je bio u lijepim odnosima s nekim katoličkim svećenicima i ulio u njegovo srce ljubav prema Mariji. Pače i crkva, u kojoj je bio kršten, bila je prije skizme posvećena Božjoj Majci. On priznaje, da ga je Marija dovela do obraćenja, jer je prvu sklonost prema katoliciznu osjetio u Marijinoj crkvi u Hamburg-Harburgu /La Rocca 1953. n. 13.s.10/.

S v e n S t o l p e na jednom mjestu kaže, da ne snatramo Mariju samo nekim utočištem, kojim se služimo i koristimo. Ona je Majka puna nježnosti. Ona razumije i zna sve /Leicht, schnell und zart/.

Udovi otajstvenoga tijela

Medju udove otajstvenoga tijela ubrajamo one, koji su primili sakramenat krštenja i koji ispovijedaju pravu vjeru, a nijesu se po nesreći odcijepili od cjeline tijela niti ih je zakonita vlast isključila zbog preteških zločina. Krštenjem se ulazi u Crkvu. Apostol veli: "Jednim Duhom mi se svi krstimo u jedno tijelo" /I Kor 12,13/. U pravoj je kršćanskoj zajednici jedno tijelo, jedan duh i jedno krštenje, a tako mora biti i jedna vjera. Tako krštenik ostaje članom Crkve, dok ispovijeda pravu vjeru. Ako drugačije vjeruje, postaje krivovjerac, heretik a ako se odcijepi od crkvenog učiteljstva i uprave, tada je raskolnik, skizmatik. Može i crkvena vlast nekoga isključiti iz

vjerske zajednice radi nekih teških prekršaja. Zato ne žive u jednom otajstvenom tijelu, koji su odijeljeni vjerom i upravom.

Medju udove otajstvenog tijela ne spadaju samo oni, koji se odlikuju svetošću ili oni, koji su preodredjeni za vječno blaženstvo. Spasitelj ne isključuje iz svoga otajstvenog tijela grešnike. I najteži grijeh ne odcjepljuje čovjeka od tijela Crkve, kako to čini raskol, krivovjerje i odpadništvo.

Ovdje možemo odgovoriti na staru raspravu: Tko pripada tijelu, a tko duši Crkve. Stariji teolozi smatraju tijelom Crkve čitavu vanjsku i vidljivu organizaciju, koju je Krist dao svojoj Crkvi, a dušom države skup darova, kreposti i milosti vrhunaravnog života, kojima se pojedini vjernici združuju s Kristom i Bogom. Oni drže, da se Duša Crkve proteže daleko dalje nego tijelo. Stoga je za spasenje potrebno savršeno pripadati duši Crkve.

Noviji teolozi smatraju tijelom Crkve društvo kršćenih ljudi, koji su sjedinjeni vezama vjeroispovijedanja, podvrgavanja hijerarhiji i zajedništvom u svetim stvarima. Dušom Crkve drže Duha Svetoga, koji daje formu i život tijelu Crkve.

Po ovom shvaćanju duša se Crkve ne proteže dalje od njezina tijela. Za spasenje je potrebno pripadati savršeno tijelu Crkve, koje oživljuje duša, i to stvarno ili želj-jom. Oni, koji umiru u posvetnoj milosti, ne spasavaju se stoga, što pripadaju duši Crkve, nego stoga, što stvarno ili željom pripadaju tijelu Crkve, koju oživljuje Duh Sveti. A grešnici se gube, što ne spadaju stvarno ili željom tijelu Crkve.

Ovo je drugo mišljenje prikladnije, jer se slaže bolje s naukom o duši otajstvenoga tijela Kristova i jer se bolje izbjegava razlikovanje dviju crkava, vidljive i nevidljive.

Teško je naći tako jasno izraženu želju za pripadanjem otajstvenom tijelu Kristovu, kao kod konvertita. Nakon što su se uvjerili, da je Crkva doista mistično tijelo Kristovo, oni, pa bilo to i uz najveće žrtve, hoće da postanu udovima toga tijela. Ako nakon obraćenja opet upadaju u stare pogreške, to ih boli, ali opet ne klone duhom, nego se očiste na zdencu pokore, da nastave put savršenstvu.

R e n e S a l o m e piše o sebi: "Našavši Boga, upoznade Henrik /to je on sam/ mirnu i trajnu radost. Ostao je grešnikom; morao se, osobito na početku, često kajati, često tražiti oproštenje. No ovaj je grešnik imao svoje mjesto u Crkvi, kao na početku oluje u mirnim vodama plitke luke brod, stučen morskim omotima. A u ovoj neizmjernoj Crkvi, tjelesnoj i duhovnoj, koja radi i razmatra, liturgičkoj i mističkoj, nadje red i osjeti da buji život: red što ga je izgubio u brigama bez uzde i bez svrhe, u nemirnim potragama, što izbiše iz svih sjetila, u sustavnoj neodlučnosti, ne htijući hotimice ni misliti ni raditi. Sad je našao put, znao je što mu je činiti, znao se dr-

žati i napredovati... Prožela ga je nova snaga, nova mladost, nova srčanost, pa ga je prema potrebi nosila, neprestana oporavljana sakramentima, molitvom, prinosom muke i stradanja, molitvama i djelima braće u Isusu, radom blaženih. A često je, u svojoj radosti, ponavljao posve tiho riječ, kojom se svršio prvi list, što mu je pisao Josip Lotte: Aleluja!" /Mainage 65-66/.

Iz toga se vidi, koliko je želio Rene, da postane udom mističnoga tijela. Kad je to postigao, bio je zadovoljan i sretan. Iako je i dalje ostao grešnikom, on je uvjeren, da je njegovo mjesto u Crkvi.

M a x J a c o b je bio svijestan, da ga Bog zove u Kat. Crkvu. Tri puta ga je Krist jasno zvao. Pače mu se i ukazao, da ga prekori zbog neodlučnosti. Posljednji poziv probudio je u njemu želju za krštenjem. I bio je kršten u kapeli sestara de Notre-Dame de Sion dne 18.II.1915. Kumovao mu je Picasso.

No to ne znači, da je tada potpuno iznijenio svoj život. On je i dalje ostao privržen starim prijateljima. U kući živi čedno, ali se u društvu lako zaboravi. Kad je 1921. doživio automobilsku nesreću, morao je u bolnicu. Tu je razmišljao o svom životu i odlučio, da će temeljito popraviti svoj život. Nije mogao da živi sasvim povučeno, ali je ipak nastojao da živi što bolje kao član sv. Crkve. Na smrti 5. ožujka 1944. mirno izgovara riječi: "Ja sam s Bogom"./Lelotte I 55 -70/.

Prava i dužnosti udova otajstvenoga tijela

Vjernici su po otajstvenom tijelu uzdignuti na visoko dostojanstvo radi tijesne veze s Isusom Kristom. Naša veza s Isusom je najtješnja. Sv. Pismo isporedjuje tu vezu s vezom čistoga braka i sa životnim jedinstvom mladica i čokota, te sa sastavom našega tijela. To jedinstvo je još više. Krist je glava otajstvenoga tijela. On čini sa svojim društvenim tijelom jednu otajstvenu osobu ili, kako voli sv. Augustin, čitavoga Krista. A sam Spasitelj usporedjuje tu vezu s onom, kakova je u onom tajanstvenom sjedinjenju, po kojem je Sin u Ocu, a Otac u Sinu.

Naša veza u otajstvenom tijelu očituje se po cilju i po izvoru. Cilj je uzvišen, a taj je trajno posvećivanje udova samoga tijela u svrhu proslave Boga i Krista. Izvor je najboţanstveniji, jer je to zahtjev vječnoga Oca i trajna volja našega Spasitelja, te nutarnje nadahnuće i poticaj Duha Svetoga.

Vjernici moraju i izvana očitovati to jedinstvo, i to ispovijedanjem iste vjere, zajedništvom svetih sakramenata, dioništvom u istoj žrtvi, te u djelotvornom ispunjavanju zakona. Zato se vjernici imaju držati Kristova Vikara na zemlji, Sv. Oca.

Udovi otajstvenoga tijela moraju na poseban način ljubiti jedan drugoga. Apostol je ljubavi rekao: Ljubim Boga, a mrzi

na brata svojega, lažac je, jer tko ne ljubi brata svoga, kojega vidi, ne može ljubiti Boga, koga ne vidi" /I Iv 4,20/.

Da naša veza bude što jača, moramo što više primati presvetu Euharistiju. Naše jedinstvo u otajstvenom tijelu razvija se do najvišeg stupnja upravo po Euharistiji.

U Crkvi imamo gledati samoga Krista. Krist živi u svojoj Crkvi. Po njoj naučava, upravlja i posvećuje. Krista ćemo gledati u službenicima Crkve, jer će oni davati račun za nas. Istoga ćemo Krista promatrati u bolesnima, nevoljnima, siromasi ma, djeci. Tu ćemo se ugledati na Krista, koji je toliko učinio za svoju Crkvu, koji je suosjećao sa svim otajstvenim udovima, koji je neprestano molio za sve udove, koji je nastojao, da se sv. Crkva što više raširi, koji je svoje trpljenje prikazivao za dobro Crkve.

Napokon ćemo svoju ljubav prema Crkvi iskazivati i po ljubavi prema Djevici Mariji. Ona je Majka otajstvenog Krista. Ona je djeliteljica svega blaga, koje nosi sv. Crkvu. Stoga ćemo neprestano dizati njoj svoje srce, da se njezino materinsko Srce neprestano utječe za nas.

Konvertiti su svijesni blagodati i dužnosti, koje su primili s ulaskom u Crkvu. S t o d d a r d kaže, da konver - titi nalaze u Crkvi velike blagodati. U prvom redu njihov burni život osjetio je mir, veselje, utjehu, nije tim rečeno, da ne će i unaprijed biti borbe. Zemlja nikada neće biti nebo, a križ je uvijek križ. Uvijek će biti borba protiv grijeha, i sumnje neće imati svršetka.

Osim toga konvertiti nalaze u Crkvi izvore naslade i povlastica. Na svakom mjestu na svijetu, oni u svakoj crkvi nalaze svoju duhovnu kuću. U toj kući ima žrtvenik, gdje se prikazuje nekrvna žrtva i čuva Euharistija. Pred tim se žrtvenikom on može klanjati svomu Bogu i iskazivati mu svoje prošnje. Tu može proživljavati sve obrede i svu crkvenu godinu. To će mu sve služiti za njegovo usavršavanje, po tome će se moći približiti svomu Stvoritelju.

Osim toga konvertiti u Kat. Crkvi mogu mnogo bolje uživati u kršćanskoj umjetnosti. Tu je uzvišena muzika i pjevanje, tu je graditeljstvo i kiparstvo i slikarstvo. A sve ga to podiže, da se što bliže približi Bogu. Stoddard veli, da ne može izraziti sve blagodati, koje je našao u krilu Crkve./Stoddard 291-301/.

E. H. K r o n k o w s k i gleda na bojnom polju katolike, kako umiru. Gleda kako se križaju, promatra, kako očekuju plaću na nebu. To ga je sve ganulo, da je i sam zaželio postati katolik /La Rocca 1953. n. 9,10/. V i r g i l i o B u d i n i ističe, kako kršćanstvo stavlja na prvo mjesto problem ljubavi. Ljubav je u kršćanstvu bezgranična, jer ima božanski izvor: Deus charitas est-Bog je ljubav. Ona nema granica

niti pravila. Treba ljubiti grešnike, mučene, barbare /La Rocca 1954. n. 14-15;10/.

Konvertiti na poseban način ljube presv. Euharistiju i Djevicu Mariju. Izmedju ostalih A d o l f R e t t e i P a v á o C l a u d e l nastoje da svako jutro slušaju sv. Misu i da se često pričešćuju. F r a n c i s J a m m e s dolazi do zaključka: "Nemoguće je, da bi Bog priječio čovjeku, koji za njim čezne, da se s njim sjedini" /Lamping 111/. F r a n c i s k a v a n L e e r kaže, da je svijetleći nad sve milosti i radosti stajalo bijelo sunce svete Euharistije i Krist u hostiji pred očima njezine duše /Lamping 127/. I r m a d i L e n a tvrdi, da ne može opisati sreću, koju je osjetila, kada je sa svojim mužem primila sveto Tijelo Gospodinovo /Lamping 130/. H e l e n a M o s t veli, da je nakon pričesti, osjećajući Krista u svom srcu, očutjela nepogrešivo svijetlo i božanski mir /Angeli 98/.

Konvertiti su takodjer zadovoljni i veseli, što mogu ljubiti Djevicu Mariju. R a m i r o d e M a e t z u piše o Mariji: "Ona nas sjeća na nazočnost više čudoredne ljepote u našoj duši. Ona nas spasava u mislima, da i mi njoj pripadamo. Ona ne dopušta da padnemo, a da nas ne bi korila, te nam ulijevala stid nad vlastitim padom. Ona u nama jača počitanje prema idealu. Konačno ona dolazi u času smrti, te nam zatvara umorne oči, ako smo bili vjerni idealu, te nam poljubi čelo u času našega smrtnog spavanja" /Lamping 144/. L u i g i F. B u d e n z k a že, da je moguće ponovno dobiti mir, koji je plod pobožnosti prema Mariji. /Rossi 29/. D i n o S e g r e pod pseudonimom P i t i g r i l l i piše, da je moleći Mariju imao dokaz njezina čudesnog zagovora /La piscina di Siloe 109/.

---- o ----

Crkva je, dakle, otajstveno tijelo Isusa Krista. Krist je Glava toga tijela, Duh Sveti je duša, a Marija majka istoga tijela. Svi koji su kršteni, a nijesu odbacili nauku i autoritet Crkve, pripadaju tom tijelu. Tu su velike povlastice, mnoge blagodati, kojima se čovjek može služiti za svoje usavršavanje. Tko se njima koristi, osjeća veliku radost u svom srcu i dobiva garanciju za svoje spasenje. Nauka o otajstvenom Kristovu tijelu najbolje pokazuje narav Kat. Crkve.

II. D I O

V L A S T U C R K V I

Utjelovljena Božja Riječ, Isus Krist, rekao je o sebi: "Ja sam Put, Istina i Život" /Iv 14,6/. Isus je Put, jer kao Kralj pokazuje put prema nebu i povećava nadu. On je Istina, jer kao Učitelj uči božansku istinu i krijepi vjeru. On je Život, jer kao Svećenik pruža život milosti i rasplamsava ljubav. Iz tih se riječi zrcali trostruka Kristova vlast: kraljevska, učiteljska i svećenička.

Tu trostruku vlast Krist je prenio i na svoje apostole. Najprije im je obećao: "Zaista vam kažem, štogod svežete na zemlji, bit će svezano i na nebu, i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebu" /Mt 18,18/.

Ove znamenite riječi Kristove, upućene apostolima, sadrže obećanje hijerarhijske vlasti. To proizlazi iz riječi "svezati" i "razriješiti". Te riječi znače pravo juridičko obavezivanje. Tolika je to moć obaveze, da ono, što apostoli uzakone na zemlji, postaje uzakonjeno i na nebu.

Ovo se obećanje proteže i na učiteljsku vlast. Vlast upravljanja, ravnanja k odredjenom cilju, nužno pretpostavlja i vlast podučavanja. Samo oni, koji su podučeni u stvarima vjere, mogu se uspješno voditi k spasenju. No na drugom mjestu Krist i o toj vlasti izričito govori: "I ja ću moliti Oca, i dat će vam drugog tješitelja, da ostane s vama do vijeka, Duha istine, kojega svijet ne može primiti,... a vi ga znadete, jer kod vas ostaje i u vama će biti" /Iv 14,16-17/. Pa opet: "A kad on dodje, Duh istine, uputit će vas u svu istinu" /Iv 16,13/. Duh istine poučit će apostole, da budu tvrdi u istini, te da mogu i druge podučavati.

Navedene riječi ne predvidjaju nikakva ograničenja, pa se protežu i na vlast posvećivanja. One obuhvaćaju vlast obvezivanja u savijesti u svemu, što se odnosi na posvećivanje i spas duša.

Što je Krist obećao, to je i izvršio. Nakon svog uskrsnuća on izravno podjeljuje apostolima trostruku vlast riječi: "Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite, dakle, i naučavajte sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga; učeći ih da drže sve, što sam vam zapovjedio. I, evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" /Mt 28,19-20/.

Da tim riječima Krist daje apostolima vlast naučavanja,

posve je jasno iz samih riječi. Isus ih šalje da naučavaju i ovlašćuje ih, da medju narodima stiču učenike, koje će on svojom prisutnošću čuvati do konca svijeta.

Krist nadalje podjeljuje apostolima i vlast upravljanja. On im nalaže, da uče sve narode obdržavati sve, što im je zapovjedio. To apostoli ne mogu, činiti, ako nemaju sudske i izvršne vlasti, kojima će ljude poticati da obdržavaju zakone.

Konačno Krist daje apostolima i vlast posvećivanja. Već vlast podučavanja i upravljanja uključivaju i posvećivanje, jer se ljudi posvećuju ispovijedajući vjeru, koja im se naviješta, i slušajući gospodare, vršeći zakone. No Krist i posebno daje tu vlast apostolima, kad im nalaže da krste. Na drugom mjestu im veli o pretvaranju kruha i vina u tijelo i krv Gospodnju: "To činite na moju uspomenu" /I Kor 11,24/. A govoreći o sakramentu sv. ispovijedi, kaže: "Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni, a kojima zadržite, bit će zadržani" /Iv 20,22-23/.

Primljenu vlast apostoli vrše odmah od početka. Još prije silaska Duha Svetoga nad apostole, Petar autoritativno poziva sabrane vjernike, da izmedju sebe predlože, tko će doći na mjesto Jude. /DA 1,15 i sl/. Apostoli predsjedaju novoj zajednici u nauci, lomljenju kruha, a uz to čine mnoga čudesa. Oni također vode upravu o ekonomskim dobrima. Dakle, u prvotnoj Crkvi, apostoli kao od Krista odabrani i postavljeni, upravljaju životom mlade Crkve u zakonodavnom pogledu, kao i u naučavanju, kultu, kažnjavanju i upravljanju crkvenim dobrima. Sam Bog potvrdjuje to upravljanje znancima i čudesima. Zato je očito, da je hijerarhijsko uredjenje Crkve volja i djelo Božej.

Crkvena trostruka vlast, koju je Krist udijelio apostolima, po svojoj naravi mora trajati, dok traje i cilj, radi koga je dana. To jasno vidimo iz Kristovih riječi: "I, evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" /Mt 28,20/. Krist izjavljuje da će biti s apostolima pri vršenju njihove vlasti do konca svijeta. A budući da su apostoli smrtni ljudi i ne mogu živjeti do konca svijeta, bezuvjetno moraju imati nasljednike, koji će ih trajno nasljedovati i ostvarivati ono, što su oni započeli.

Nadalje Krist nalaže apostolima, da propovijedaju Evandjelje svakom stvorenju i po svemu svijetu /Isp. Mt 28, 18; Mrk 16,15; DA 1,8/. Apostoli nijesu mogli sami izvršiti tu zapovijed. Stoga su morali imati nasljednike, kako bi udovoljili toj Kristovoj naredbi.

Napokon Krist moli za apostole i za one, koji će vjerovati na riječ njihovu: "Ne molim samo za njih, nego i za one, koji na riječ njihovu uzvjeruju u mene" /Iv 17,20/. Riječi, "koji uzvjeruju", imaju se uzeti općenito, kao i samo poslanje apostola. Tim su riječima obuhvaćeni svi, koji će vje-

rovati na riječ apostola do svršetka svijeta. A kako apostoli ne mogu živjeti do svršetka svijeta, to moraju imati nasljednike, koji će propovijedati evandjelje svakom stvorenju.

Apostoli su ispravno shvatili Isusovu želju. Zato oni u pojedinim crkvama uspostavljaju biskupe, svećenike i djakone, kako bi se vršila trostruka vlast Crkve. Čitamo u Djelima Apostolskim opomenu za biskupe: "Pazite na sebe i na sve stado, nad kojim vas Duh Sveti postavi biskupima, da pasete Crkvu Božju, koju steče krvlju svojom" /DA 20, 28/. A poglavica apostola opominje starješine: "Starješine, dakle, medju vama opominjem, koji sam i sam starješina i svjedok Kristovih stradanja, a koji sam i zajedničar slave, koja se ima otkriti: Pasite stado Božje, koje vam je povjereno, nadgledajući ne silom, nego dragovoljno, kako Bog zapovijeda" /I Pet 5,1-2/.

Moderni konvertiti gledaju u Crkvi božansku ustanovu, a u njezinoj vlasti božansko porijeklo. Zato upravo u crkvenoj vlasti promatraju jaki oslonac stalnosti i napretka Kat. Crkve. Jedinstvena ih struktura Crkve privlači, i oni počinju razvijati svoj život i životne sposobnosti u okviru te vlasti, jer su uvjereni, da se pokoravaju Bogu, kad se pokoravaju predstavnicima Kristove Crkve.

1. Crkva vrši vlast naučavanja

Pod vlašću naučavanja Crkve razumijevamo dvostruko njezino pravo: 1. pravo na poučavanje i 2. pravo na svjedočenje o nekoj istini. To pravo počiva na nalogu Kristovu apostolima i njihovim nasljednicima, da propovijedaju svim narodima.

Crkva vrši vlast naučavanja svečanim i redovnim načinom. Svečano naučava, kad na općim saborima ili "ex cathedra" definira neku objavljenu istinu; a redovnim načinom, kad neprekidno uči jednu nauku.

Budući da Crkva po Kristovoj naredbi ima naučavati sve narode, njezino naučavanje nije ograničeno samo na katolike, nego obuhvaća i krivovjernike, katekumene, pa i one, koji nisu još ništa čuli o Kristu.

L u n n kaže, da Crkva, koju je Krist osnovao, jest Crkva, koja uči. /Lunn 217/.

Nauka Krista - nauka Crkve

Krist, neprevarljiva Božja Mudrost, došao je na ovaj svijet, da objavi vječne istine života. On je otkrio ljudima Boga, veličinu njihove duše i prekogrobnog života. U svom proučavanju bio je kratak i jasan, zanimljiv i stalan. Nitko nije onako govorio kao on. On je, doista, pravi Učitelj, jedini Učitelj svijeta.

Prije svoga odlaska sa svijeta daje svojoj Crkvi vlast, da nastavi njegovo djelo.

I Crkva se odazvala njegovu pozivu. Kroz vjekove je to čno ispunjavala tu svoju zadaću. Nikada se nije plašila, jer ju je bodrila garancija božanskog Otkupitelja, koji je rekao:Ja sam s vama do konca svijeta i Tko vas sluša, mene sluša.

Dr K a r l o T h i e m e veli, da je postao katolikom, jer je našao, da je samo u Kat. Crkvi evandjelje Isusa Krista čista i jasna Božja riječ /Lamping 236/. M a r I v a n i o s ističe, da je Kat. Crkva jedino i savršeno utjelovljenje povijesnoga kršćanstva, tj. vjere, koju je Isus Krist donio na ovaj svijet /Nova Revija X,145/.

H. P. M a r c h a n t, ministar za javnu naobrazbu u Holandiji, konvertirao je 21. prosinca 1934. Za pet mjeseci nije se znalo za njegovo obraćenje. U jednom malom djelu, godinu dana iza obraćenja iznosi razloge svoga obraćenja. On kaže, da nitko ne bi imao ništa protivno, da je postao sljedbenikom Rosenberga ili Ludendorfa; nitko mu se ne bi rugao da je pristao uz Krisnamurtia; bilo bi mu dozvoljeno, da postane budista ili ortodoksni protestant: samo se ne podnosi, što je postao katolik. U mnogim pismima, koje je primio tom prigodom, hvali se njegova odvažnost, jer, zbilja, takav korak traži mnogo srčanosti.

U jednom djelu iz 1936. opisuje duhovni razvitak svoga puta do Crkve. On je konvertirao, jer je razmišljao. Bio je pravnik, pa je tražio pravne zasade i u vjeri, koja mu se činila vrlo važnom, jer uči o konačnom cilju čovjeka. Njegovo je proučavanje tim zanimljivije i važnije, što kalvinisti tvrde, da katolicizam ne trpi razmišljanje. U susretu s katolicima, našao je kod njih inteligenciju, živu snagu, veselje života, moć organizacije, što ga je sve oduševilo. Htio je doznati, odakle je ta snaga, pa je počeo proučavati katoličku nauku.

Što je našao svojim proučavanjem? Našao je, da Krist nije napisao nijedne knjige, nego da je osnovao Crkvu za čuvaricu, nove vijesti. A ta nova vijest nalazi se nepokvarena u Rimskoj Crkvi. Naprotiv kod protestantskih konfesija našao je promjenljivu nauku, koja je protivurječna medju sobom, koja ne može zadovoljiti duh, koji teži za definitivnom i vječnom naukom,koju je objavio Isus Krist. U Kat. Crkvi našao je smirenje težnja svoga razuma i volje /Giordani 148-149/.

K e n y o n R e y n o l d s, rodjen je u Americi kao sedmo dijete svojih roditelja. Otac mu je bio čovjek žive vjere u Boga i iskrene ljubavi prema ljudima. Odgojen u protestantizmu nije mario za Kat. Crkvu. Rado je molio Boga, da bude milosrdan prema njemu grešniku i da mu dade milost, kako bi upoznao njegovu svetu volju i slijedio je.

Završio je za inženjera. Stekao je u svojoj službi velik ugled i materijalno blagostanje. Prije vjenčanja, jer mu je

zaručnica bila katolikinja i željela katoličko vjenčanje, bio je poučen u bitnim katoličkim istinama. Tada mu je katolički svećenik dao tri savjeta: da moli, kako bi bio prosvijetljen, da živi po vjeri slijedeći glas svoje savijesti i spoznaje, i da izbjegava sve što bi moglo naškoditi vjerskom životu njegove zaručnice.

Njegov je brat Graham već bio obraćen i zaredjen za svećenika 1917. No on je naglo umro. Bio je iznenadjen, što Kat. Crkva uči svoje vjernike, da je smrt rodjenje života.

I Kenyon započinje vjersku katoličku obuku. On vjeruje u Boga Stvoritelja svemira. Vjeruje i u Kristovo božanstvo. Ne može se nikako složiti Kristovo božanstvo s mogućnošću pogrešivosti. Krist je predvidio i sredstvo, koje će nastaviti njegovu akciju, kad on napusti svijet. Biblija, u koliko je napisana objava, može biti to sredstvo, ali ima najmanje dva razloga, zbog kojih ona ne može biti jedini izvor vjerske Istine. Zato je Krist osnovao Crkvu i obećao joj pomoć Duha Svetoga, koji će je štititi do konca svijeta da izvrši svoje poslanje. Kenyon je uvjeren: Ako postoji Crkva, koju je Krist osnovao i koja naučava istu nauku od svoga početka, to može biti jedino Kat. Crkva. Crkva je nasljednica Krista u naučavanju, ona je autoritativni tumač objavljene Kristove istine. Nauka Crkve jest nauka Krista. Tko sluša Crkvu sluša Krista /Lelotte II 39-54/. Kenyon je nakon smrti svoje žene pošao u redovnike.

Neprevarljivost Crkve

Tim što je nauka Crkve nauka Krista, Crkva ne može pogriješiti u naučavanju, koje se odnosi na vjeru i moral. Primarni predmet naučavanja Crkve sadrži se u Sv. Pismu i u Predaji, a sekundarni predmet naučavanja sačinjavaju teološki zaključci, tj. istine do kojih dolazimo deduktivnim umovanjem, u kojem je jedna premisa formalno objavljena, a druga naravno poznata; zatim dogmatske činjenice, tj. tekst ljudskog porijekla, koji radi o objavljenim istinama, a ima ortodoksan ili heterodoksan smisao; nadalje istine potrebne ili prikladne za ostvarenje cilja objave, kao liturgijski i disciplinski propisi, odobravanje crkvenih redova, kanonizacija svetaca itd.

Da Crkva bude neprevarljiva u takvom naučavanju, Krist je obećao i podijelio Crkvi posebnu asistenciju Svetoga Duha, da ne pogriješi u čuvanju i izlaganju njegove nauke. Duh djeluje na dva načina: svojom milošću čuva Crkvu, da upozna i pravilno tumači objavljenu nauku, te priječi da krivo naučava.

Kad govorimo o neprevaljivosti učiteljstva, zovemo to aktivnom neprevarljivošću, a kad govorimo o neprevarljivosti vjernika u slušanju i primanju objavljenih istina, zovemo to pasivnom neprevarljivošću. Nosioci su aktivne neprevarljivosti rimski Papa i biskupi u skladu s rimskim Papom, a nosioci su pasivne ne-

Crkva je živi tumač svega, što spada na vjeru. Ona neprevarljivo odredjuje što spada na vjeru, a što ne, što je od Boga objavljeno, a što nije. Zato je njezina nauka neposredno pravilo vjere.

L u n n kaže, da i najogorčeniji protivnici katolicizma osjećaju u podsvijesti, da katolicizam privlači, jer je istinit /Lunn 44/. Katolička se teologija bazira na filozofiji i na objavi /Lunn 68/.

Lunn nadalje piše, da apostoli ne smiju biti pripušteni nestalnom vodstvu unutarnjeg rasvijetljenja. Njima je rečeno, da čekaju u Jerusalemu, dok ne budu prosvijetljeni svijetlom odozgo. Njihovo će naučavanje biti sačuvano od zablude prisustvom Duha Svetoga, Duha istine. Kršćani se razlikuju u mnogim točkama; ili se je Krist prevario u vjerovanju, da će Bog podržavati njegova obećanja, a u tom slučaju gdje je njegovo božanstvo? Ili pak samo jedna Crkva izmedju mnogih, ima monopol prisutnosti Duha Svetoga. Ako pristanemo uz prvu alternativu, onda zbogom kršćanstvo; ako pak pristanemo uz drugu, moramo se podložiti Rimu, jer nijed na Crkva osim Katoličke, ne pohranjuje razumni zahtjev neprevarljivosti. Ili Krist nije Bog ili je Kat. Crkva neprevarljiva/Lunn 217-218/.

S t o d d a r d kaže, da svi kršćani pripuštaju, da je Spasitelj poslao apostole po svemu svijetu, da uče čovječanstvo istinama objave. Ali naučavati znači definirati, veli on, a što je definirano jest dogma. A ako Kristove dogme moraju biti definirane i naučavane, autoritativni učitelji u naučavanju i definiranju moraju imati i davati garanciju, da neće naviještati prevarljivu nauku. Zato u prvom redu apostoli, koje je Krist poslao po svemu svijetu da uče sve narode, u tom pogledu moraju bi ti neprevarljivi, i nema sumnje da su oni bili svjesni te neprevarljivosti. Zato Apostol proklinje svakoga, tko bi drukčije naučavao nego on /Gal 1,8/, a sv. Ivan upozoruje kršćane, da ne primaju u kuću onoga, koji ne bi isto naučavao, što i on /Iv 2,10/.

Iako božansko čuvanje od zablude u naučavanju moraju imati i nasljednici apostola. Krist nije dao dužnost predstavnicima Crkve, da naučavaju objavu, nego im je obećao Duha Svetoga do konca svijeta. Apostoli su se pobrinuli za svoje nasljednike, poslije svoje smrti, kako bi ispunili Kristov nalog. Radi toga Crkva je uvijek i svagdje po svijetu čuvarica i učiteljica objavljene nauke. Logično je i potrebno, što Kat. Crkva zahtijeva, da bude vrhunaravno sačuvana protiv krivih nauka, jer ako to ne bi zahtijevala, morala bi nijekati ili stavljati u sumnju Kristovo obećanje. Vjerovati u neprevarljivost Crkve jednako je kao vjerovati, da je Krist ispunio svoje obećanje /Stoddard 175-178/.

O w e n F r a n c i s D u d l e y priča, da je u školi učio "englesku povijest", za koju je kasnije doznao, da nije ni engleska, ni povijest, u kojoj je saznao da ne samo s rim-

skim papom, nego uopće ni s cijelom papinskom Crkvom nije sve u redu. Stekao je slijedeću sliku: Pred više od tisuću godina imao je papa u svojoj vlasti cijelu Englesku i cijelu Evropu. Od toga se vremena Rimokatolička Crkva sve više kvarila, dok konačno nije gotovo posve nestalo u njoj prvobitnog kršćanstva. Klanjalo se više idolima, nego Bogu. Posvuda je zavladalo praznovjerje. Nastalo je odgoja i znanosti. Svaki pojedinac stajao je pod svećeničkom vlašću. Iza toga je došla presjajna reformacija, koja je rasvijetlila tamu. Odbačen je papinski jaram sa svim njegovim šikanacijama i pokvarenostima; reformacija je trijumfirala u Engleskoj. Uspostavljena je prvobitna Kristova nauka i čisto evanđjelje. Nadošao je napredak i sve se izbavilo iz rimskog ropstva.

Kad je odrastao, odlučio je da bude duhovnik engleske crkve. U tu je svrhu pohadjao jednu anglikansku bogosloviju. Ali je zapao u zabunu, jer nije znao što bi kao duhovnik imao naučavati. Uvidio je, da se i njegovi profesori ne slažu u bitnim stvarima kršćanske nauke, a drugovi mu se prepiru o najjednostavnijim istinama.

Kao duhovnik službovao je u više mjesta. Kad je jednom zgodom rekao jednom svom župljanu, zašto ne ide u crkvu, on mu je odgovorio, da ne vidi razloga, da vjeruje njemu, a ne vjeruje njegovu kolegi u drugoj četvrti grada. Zato je u potaji stavljao sebi pitanje: zašto da netko vjeruje onomu što on propovjeda? I drugo: kakav uopće autoritet stoji iza njegova propovijedanja? Došao je do zaključka: Ako je u engleskoj crkvi Duh Sveti, onda on mora biti začetnik protuslovlja, jer se svaka stranka u crkvi pozivlje na njegovo sudjelovanje.

Tada mu je došla u ruke knjiga nekog katoličkog svećenika, koji je prije bio anglikanski duhovnik i koji se je borio s istim poteškoćama. Uz to je čitao i druge knjige. To ga je potaklo, da je stao isporedjivati jedinstvo Kat. Crkve s raskomadanošću izvan nje, njezin autoritet s potpunim manjkom autoriteta u anglikanskoj crkvi, nesavladiva moralna načela Kat. Crkve sa slabom moralnom prilagodivošću engleskog protestantizma. Kat. Crkva mu se ukazivala sve više kao djelo Božje, a anglikanska kao ljudsko djelo.

Proučavao je pomnjivo sve dokaze za istinitost Kat. Crkve. Svi su mu se oni činili jasni i snažni. Zanimljivo je, kako je na nj djelovao dokaz za neprevarljivost Crkve.

Neprevarljivost je, veli on, jedina garancija istinitosti kršćanstva. Pa zaista, kad u tom času ne bi vjerovao u Bogom ustanovljeno neprevarljivo učiteljstvo, to ga već ništa na svijetu ne bi moglo prisiliti vjerovati u istinitost kršćanskevjere. Kad bi kršćanska nauka, kako to biva izvan Kat. Crkve, ovisila o sudu pojedinca, to bi kršćansko vjerovanje bilo uvjetovano ljudskim sudom, to ne bi ni za jednoga čovjeka postojala dužnost vjerovanja.

Crkvena se nauka ne protivi znanosti

Nalazimo u povijesti, a i u suvremenom društvu, pojedinaca, koji omalovažuju Crkvu zbog njezina dogmatizma i tvrde, da se crkvena nauka protivi znanstvenom napretku. Taj prigovor ne odgovara istini. Naprotiv, vjera i znanost se ne isključuju, nego se potpomažu.

Moderni konvertiti svojim izjavama i samim svojim obraćenjima svjedoče, da vjera nije protiv znanosti, nego da se vjera i znanost medjusobno potpomažu. L u n n tvrdi, da može biti, da se katolicizam ne prihvati sa apsolutno prihvatljivim argumentima, ali izmedju svih filozofija, on je uistinu najbolji i najteži u pobijanju /Lunn 270/.

R u v i l l e kaže, da se nije bojao izložiti stečene vjerske istine svakoj kušnji. Čitao je dalje liberalnoteološke spise, ali nije više ni o čemu dvoumio. Slabe strane dokazivanja odmah bi uočio, a da nije trebao dugo tražiti. Uz to je nastojao, da se uputi i u djela strogo vjerskog smjera. Pri tome ga se mnogo dojmiše djela Bernharda Weissa. Pa veli: "Odatle sam uvidio, stroga znanost uistinu mora spustiti jedra pred temeljnim naukama Crkve, i to ne samo, da ona ne može ovima što god nauditi, već je prisiljena svojim rezultatima vjeru bitno učvrstiti, uzevši dakako uvijek, da unaprijed ne poriče mogućnost božanskoga uplitanja, što načelno isključuje čudo" /Ruville 17-18/.

Nakon obraćenja Ruville na znanstvenom polju ćuti blagodat, što se je oslobodio od protestantskih predrasuda. To ga je oduševilo za bolji znanstveni rad. "Sad istom mogu, veli on, posve nepristrano pisati povijest, kad sam najznamenitiju svjetsku vlast, katoličko kršćanstvo, upoznao u pravoj njezinoj slici i kad nijesam više ovisan o piscima, koji je ne shvaćaju ili joj zlo hoće. A nije ni to mala stvar: imati božansku istinu kao podlogu svoga istraživanja. Kad se ta božanska istina upotrebi kako valja, može ona obasjati žarkim svijetlom ljude i dogadjaje, tako te se ti ljudi i dogadjaji razgale pred očima učenjaka u svojoj pravoj slici" /Ru ville 167/.

Nadalje, Ruville piše, kako je protestantima prava naučna zasada, da Kat. Crkva goji bojazan i odvratnost prema znanosti. Katoličkoj je Crkvi dobro došao svaki znanstveni rad. Ona ne smije bolovati od poloviènosti ili se htjeti iseliti s polja ljudske spoznaje. O božanskoj objavi ne može svijetsko istraživanje reći ni crne ni bijele, ni da ni ne. To mora propustiti Crkvi, koja je uvijek pripravna upotrebiti utvrdjene znanstvene rezultate, da njima usavrši i razjasni svoju sliku o svijetu, u kojoj središnje mjesto zaprema objava. Isto je tako želja i svrha Crkve upotrebiti razbor i znanje u puku, da i u religioznim istinama ima jači sud. Njezinu djelatnost u tom smjeru obično samo zato ruglu izvrgavaju protivnici kao zagluljivanje puka, jer su njezine nauke baš posve drugačije od onih, što ih ti

protivnici šire. Napola naobraženi običavaju naime ono, što ne razumiju ili što se kosi s njihovim nazorom, ukratko označivati glupim. Za takav sud ne treba ni najmanjeg duševnog napora /Ruville 167-168/.

Na drugom mjestu Ruville kaže, da Crkva i njezin nauk stoji nad svakom znanošću. Nema tu govora o tome, da se presuđuje o njoj, nego da se njezine nauke shvate, da se njezina dobročinstva osjete. To daje čvrstu podlogu za daljnu spoznaju. To je često najpriprostiji pred najuglednijim učenjakom /Ruville 179/.

Da nauka Crkve nije protivna znanosti, svjedoči nam činjenica, što mnogi učenjaci svjetskog glasa i u naše doba prilaze u krilo Crkve. Kad bi Crkva bila protivna njihovu znanstvenom radu, tada oni zasigurno ne bi dolažili u Crkvu, nego bi je izbjegavali. Židov P a v a o L o e w e n g a r d izjavljuje, da mu je neki nutarnji glas govorio, da je Crkva jedina luka spasenja, blagajna metafizičkih istina i obilje života. Kaže, da tri čovjeka u njemu traže život: Židov, Francuz i umjetnik. Nijedan od njih ne želi da se zaniječe. A mogu li zajedno suradjivati u miru i ljubavi? Izvan Crkve je to nemoguće/Angeli 28/.

Crkvena nauka donosi smirenje vjernicima

Čovjek osjeća u sebi neodoljivu težnju za istinom i dobrotom, i to ne za pojedinačnom istinom i pojedinačnom dobrom, nego za potpunom istinom i univerzalnim dobrom. Čovjek bez potpune istine ne može mirno živjeti. Bez odgovora na velika pitanja svoga porijekla, smisla i svrhe, čovjek osjeća u svome duhu prazninu, koja ga čini nezadovoljnim i nesretnim.

Krist svojom naukom daje odgovor na sva pitanja, koja su od životne potrebe za čovjeka. U Kristovoj nauci čovjek nalazi zadovoljenje svojih najviših težnja. Krist je rekao: "Tko sluša riječ moju i vjeruje onomu, koji me je poslao, ima život vječni, i ne dolazi na sud, nego je prešao iz smrti u život" /Iv 5,24/. Pa opet: "Tko ide za mnom, neće hodati u tmini, nego će imati svjetlo života". /Iv 8,12/. U razgovoru sa Samaritankom veli: "Svaki, koji pije od ove vode, opet će oživjeti, a koji pije od vode, koju ću ja dati, neće ožednjeti do vijeka" /Iv 4,13/.

Moderni konvertiti upoznali su i osjetili istinitost tih Kristovih riječi. Prije obraćenja oni su bili nemirni, nezadovoljni, često puta su mislili i na samoubistvo, a iza obraćenja oni su našli smirenje, zadovoljstvo i sreću. Postigli su smirenje i zadovoljstvo, jer su našli odgovor na sva životna pitanja i krepka sredstva za ostvarenja svoga idealizma.

R o s a l i e M a r i e L e v y ističe, da ne može opisati, kako je sretna, otkako je došla u krilo Crkve /Lam-

ping 136/; J o h n M o o d y kaže, da je našao mir, kakav nije nikad imao /Lamping 165/. Dobitnik Nobelove nagrade C h a r l e s N i c o l l e nakon obraćenja uživa "potpuni mir" /Lelotte I,85/. E. G. H e t t e m a tvrdi, da Kat. Crkva pruža svakomu sreću, koja nema svršetka /La Rocca XIII, 11,10/; a H e l e n a M o s t, da je u njezinoj duši nastala neizreciva jasnoća i dubok mir iznad svakog poimanja, kad se povratila k Isusu /Andrian-Werburg 43/. K a r l o Z a r d i povraća se Crkvi u punoj slobodi i jasnoći i nalazi odgovor na sva pitanja srca i duše /Barra 173/. B. A. B a k e r kaže, da je beskorisno pisati o velikoj sreći, koju ima katolik. Nikakve riječi to ne mogu razjasniti onima, koji su izvan tora, a onima koji su u njemu i nije potrebno razjašnjivati. Dobro je poznata usporedba o obojenom prozoru, koji se vidi i iznutra i izvana; ona pokazuje razliku izmedju prelomljene zrake katoličke istine promatrane izvana i divne harmonije iste istine, koju promatra jedan katolik. Nitko i ništa ne može nekatolicima pripustiti, da ćute onaj mir i ono veselje, koje ćute djeca Kat. Crkve. Nikakve riječi ne mogu izraziti one časove, kad se u svijetlu, koje izbija iz tabernakula, otkrivaju sva otajstva, razbistruju dogme i iščezavaju sve teškoće /Andrian-Werburg 169/.

L e o n A n t u n K r ü g e r rodjen je 1817., a obratio se je 1846. u Zagrebu. Bio je profesor istočnih jezika. Za deset godina proučavao je po Evropi razne narodne običaje i različite religije. Posljedica tog proučavanja bila je upoznanje istinitosti Katoličke religije. U punoj muževnoj dobi, bogat i visoko naobražen, on izjavljuje, da se istina može naći jedino u Kat. Crkvi. Nakon obraćenja, koje je slijedila i njegova žena, on izjavljuje: "Ja ne nalazim nijedne zgodne riječi, kojom bih mogao iskazati moju sreću. Katolička je vjera Eden /zemaljski raj/, koji je kupio svojom smrću jedinorodjeni Božji Sin. Sada sam istom našao duševni mir, za kojim sam čeznuo od onoga vremena, kad sam došao na doba razuma" /Andrian-Werburg 85/.

R u d o l f M n d a w e n i rodjen je u protestantizmu. Ni u 17.g. nije znao, da postoji još koja druga vjerska zajednica. Prije nego je pošao u gimnaziju htio je postati propovjednikom, pa se je za tu milost potajno i molio. Budući da nije primljen u protestantsku gimnaziju, upisao se je u katoličku, te je tu prvi put došao u dodir s katolicima.

Bez daljnjega je odbacivao katoličku vjeru i katoličke običaje. Pun predrasuda protiv katolicizma, pripisivao je katolicima stvari, koje nijesu imale nikakve stvarne podloge.

Tijekom vremena postao je sve bliži katoličkim vjerskim običajima. Usto je upoznao i reformaciju s njezinim nemilim posljedicama. Proučavajući katoličku nauku, uvjerio se je o prvenstvu Kat. Crkve kao i o tome, da protestantska crkva nije institucija vrhunaravnog spasenja. Svestrano je molio Gospodina, da mu dade snage, da se odupre svim šikanacijama, koje bi mu mogle onesti obraćenje. God. 1927. obratio se, obavio is-

povijed i pričest i primio potvrdu. U časovima svoga obraćenja osjećao je veliku radost. O tome piše:

"Otada ćutim, kako sam uistinu primio novi, viši život. Mir i zadovoljstvo skloniše se u moju dušu. Kao mladom obraćeniku, bilo je moje oduševljenje tako veliko, da nijesam mogao ni pomisliti nešto uzvišenije, nego raditi kao katolik za Boga. Spoznanje nepogrešivosti Kat. Crkve, njena etika i moral, pružale su mojem životu novu, višu posvetu, te duboki smisao i sigurnost kroz cio moj život" /Lamping 161/.

Dužnost pristajanja uz nauku Crkve

Dok Crkva ima pravo i dužnost, da čuva i uči objavljenu nauku, dotle slušatelji imaju pravo i dužnost, da pristanu uz izloženu nauku. Teolozi razlikuju trostruko pristajanje uz nauku Crkve:

1. Pristajanje uz formalno objavljenu istinu radi autoriteta Boga, koji objavljuje. Božanskom vjerom moramo vjerovati sve štogod je sadržano u Božjoj objavi, bilo u Sv. Pismu bilo u Predaji, a što Crkva svečano ili redovitim putem predlaže da vjerujemo, kao od Boga objavljeno. To je pristajanje posve sigurno, jer isključuje ne samo strah, da se čovjek prevari, nego i samu mogućnost prevare.

2. Pristajanje, kojim usvajamo neprevarljive sudove Crkve o onome, što je vezano uz objavu. Razlog je toga pristajanja neprevarljivost Crkve. I to je pristajanje sigurno, a odnosi se na teološke zaključke, dogmatske činjenice, sudove o kanonizaciji svetaca itd.

3. Pristajanje uz naučne dekrete Crkve radi autoriteta Crkve. Razlog je toga pristajanja crkveno učiteljstvo bez obzira na neprevarljivost. I takvo učiteljstvo ima vlast da obvezuje. No ono ne obvezuje na vjerovanje, nego na nutarnje pristajanje. I to je pristajanje čvrsto, ali ne isključuje mogućnost prevare. Razlog je vrhunaravni autoritet Crkve. Ono se odnosi na doktrinalne papinske dekrete, odluke, koje donose rimske papinske kongregacije itd.

Svaki čovjek, koji upozna istine Kat. Crkve, dužan je u savijesti uz njih pristati. Tko svijesno odbacuje istine, ko je Crkva predlaže za vjerovanje, odgovoran je u savijesti pred Bogom za taj svoj čin i sam sebe isključuje iz Kristovih obećanja spasenja.

Moderni su konvertiti mnogo puta s velikom mukom došli do spoznaje katoličkih istina. Bilo je tu i neprospavanih noći, teških borba i mučnih duševnih napora. Ali, kad su upoznali istinu; oni je prihvaćaju svim srcem. Mnogi su od njih znali, da će radi toga svoga koraka morati mnogo trpjeti sa strane rodbine, prijatelja i znanaca, ali ipak ih to ništa ne

smeta. Svijetlo istine, koje su poznali, privlači ih neodoljivom silom, a oni mu se pridaju svim žarom svoga srca. Svaka objavljena istina, svaka nauka Crkve, za njih je svetinja, koju oni neće nipošto ostaviti ili zabaciti.

L u n n ne smatra kršćanstvo samo kao sistem mišljenja, nego i kao formu života /Lunn 106/. Svaki, koji želi pravilno udesiti svoj život, mora se ukopčati u formu katoličkoga života. Bez tog ukopčanja nema ni postignuća cilja.

D u d l e y veli, kako ima mnogih, koji se nikada ne podvrgavaju Crkvi, ali koji su bili na istom položaju kao i on. Oni su došli pred zlatna vrata Crkve, na kojima su zapazili uklesane riječi trpkog značaja "pokornost", pa su se okrenuli i otišli. On se na to pita: Zar mogu ovi u životu zaboraviti ikada, da su majci zagledali u oči, a onda se odvratili od nje?

On ne može i ne smije tako postupati. Jedan kanterburški nadbiskup je otvoreno izjavio, kako ni on, a ni cijela anglikanska crkva neće nikada stupiti pred vrata, na kojima piše "pokornost". To je izražaj općenitog protestantskog duhovnog stava. Nije ni slutio, veli Dudley, kako pokoravanje Kat. Crkvi isto znači, što i pokornost samomu Bogu. On je to shvatio vrlo dobro, kad ističe: "Stalna pouka, vrijeme kušnje, moralo je prije samoga prijelaza da prodje, a kao zaključni akt slijedila je poslušnost živomu autoritetu - živomu autoritetu Božjemu na zemlji. To nije njegova zasluga. Svoje podvrgavanje ne uračunavam sebi u zaslugu. Nasuprot, predbacujem sam sebi, što sam tako dugo oklijevao i bio lijen, te nijesam odlučni korak učinio ranije". Da li se je u tome prevario? Sam piše:

"Bilo je rečeno, kako će u slučaju konverzije biti duh moj zarobljen, a razum će postati tako silovan, da neću moći ni misliti samostalno. Našao sam obratno. Crkva me stavila na stanovište istine, iz kojega može i moj maleni duh, da se do vine do najviših visina. Našao sam istinu, koja čovjeka čini slobodnim" /Lamping 79-86/.

R u v i l l e u je bilo teško shvatiti i pristati uz otajstvo presvete Euharistije. Nakon dugog proučavanja upoznao je pravi sadržaj i tog otajstva i uvidio, da je tu jezgra, bit katoličke vjere, jezgra i bit kršćanstva. Upoznao je i vjerovao u tajanstveno čudo svete euharistije. To nije bila nauka kao ostale nauke, koje se mogu prihvatiti iz poslušnosti ili uz pridržaj. Tko ju je zanijekao ili nije na nju sa svim srcem pristao, bio je protestant, a tko ju je vjerujući prihvatio, nije se više mogao odijeliti od Kat. Crkve bez teškoga grijeha. "Ja sam je prihvatio", veli on, i time bio u duši katolikom, iako sam trebao još gdjekoje pouke, da potpuno razumijem ovo čudo i njegove posljedice" /Ruville 42/.

Prije obraćenja uze katolički katekizam, da vidi, ima li još koja nauka koja bi mu zadavala teškoća. Jedna je rečeni-

ca pobudila u njemu poseban interes, a glasila je: Krivovjerac vlastitom krivnjom jest onaj, koji poznaje Kat. Crkvu, te je uvjeren o njezinoj istini, ali u nju neće da stupi. Ta mu se rečenica učini bezuvjetno ispravnom, te nužnim i bitnim dijelom katoličke vjere. Crkva ne bi mogla zahtijevati, da bude jedina prava Crkva Isusa Krista, kad ne bi imala te nauke. Gospodin nije mogao osnovati Crkvu, u koju bi se smjelo po volji stupiti ili iz nje izići. Svi su se vjernici morali zajedno u njoj skupljati. Dakle, i svaki je pojedini vjernik morao njoj pripadati, i to pod teški grijeh.

Držeći se te rečenice, Ruville izvodi zaključak."Zaključak je bio prisilan. Nisam više smio oklijevati da se podvrgnem Crkvi. Moja je vjera bila prečvrsta, moja volja prejaka moja vanjska neovisnost presigurna, a da bi u slučaju propusta mogao odobriti bilo koji razlog isprike. Iza nekog važnošću i zamašajem zaključka dosta neznatnog kolebanja, pošao sam župniku naše katoličke crkve, da mu prikažem svoje stanje i upitam njega, što mi je dalje činiti. Tim sam se podvrgao Crkvi, koja se imala pobrinuti za sve potrebno za prijelaz"/Ruville 43/.

Do prijelaza je prošlo još vremena. Ruville je svojski proučavao katoličke apologetičare, da se što dublje uvjeri o istinama vjere i da se može što bolje braniti protiv napadaja. Sve više se je uvjeravao, da je našao istinu, koju mora prihvatiti. Obratio se je 6. ožujka 1909.

---- o ----

Crkva je, dakle, primila od svoga božanskog Utemelji telja pravo i dužnost, da čuva i širi vječne istine, koje je Bog objavio. Te su istine božanskog porijekla. One su neprevarljive i ne protive se nijednoj pravoj ljudskoj znanosti. Svatko tko primi svim srcem katoličke istine, osjeća u svom srcu mir i zadovoljstvo. Nitko nesmije biti indiferentan prema tim istinama. Tko ih je jednom spoznao, mora uz njih i pristajati, da se ne izvrgne vječnoj propasti, a kad je jednom pristao, na smije od njih više odustati. Svaki vjernik mora reći zajedno s Petrom: "Gospodine, komu ćemo ići? Ti imaš riječi vječnoga života!"/Iv 6,68/.

2. Crkvena vlast upravljanja

Da bi postigla svoju svrhu, Crkva uz vlast naučavanja mora imati i vlast upravljanja /potestas regiminis, potestas jurisdictionis, vlast pravorijeka/. Pod tom vlašću razumijevamo moć ravnanja članovima Crkve. Vlast upravljanja ne proteže se na sve ljude, kao vlast naučavanja, nego samo na članove Crkve.

I ta vlast potječe od Krista, koji ju je podijelio

apostolima i njihovim nasljednicima, rimskom Papi nad cijelom Crkvom i biskupima nad pojedinim biskupijama. Ona je sadržana u Sv. Pismu, potvrdjena praksom apostola i kasnije Crkve, a djelomično je i definirana /DB 830,1505/.

Crkvena se vlast upravljanja dijeli na zakonodavnu, sudsku i izvršnu.

Zakonodavna vlast stoji u tome, da Crkva ima pravo donositi zakone i propise, koji vode ostvarenju njena religioznog cilja, te koji vjernike u savijesti obvezuje. Crkva ima pravo ne samo tumačiti naravne i Božje zakone, nego izdavati i nove. Ta je njezina vlast sadržana u Kristovim rijećima:"Učite ih, da drže sve što sam vam zapovijedio"/Mt 28,19/. Ona je uključena i u vlasti "vezanja i razrješivanja"/Mt 18,18/. Apostoli su vršili tu vlast na crkvenom zboru u Jerusalemu, a i u drugim prigodama.

Crkvena sudska vlast stoji u pravu kako donositi tumačenje zakona tako u njihovu svijetlu i duhu prosudjivati djela svojih članova. Ta vlast je jasno izražena u Kristovoj opomeni: "Ako sagriješi brat tvoj protiv tebe, podji i pokaraj ga medju tobom i njim samim...Ako te ne posluša, uzmi sa sobom još jednoga ili dvojicu, da svaku stvar potvrdi izjava dvojice ili trojice svjedoka. Ako njih ne posluša, kaži Crkvi, a ako Crkve ne posluša, neka ti bude kao neznabožac i carinik" /Mt 18,15-17/. Tu se, doista, opisuje prava sudska vlast, jer govori o krivcu, tuženiku i sucu. Apostoli su i tu vlast izvršivali što se vidi iz vladanja sv. Pavla /I Tim 5,19, I Kor 6,1-11/.

Crkva ima i izvršnu vlast, tj. ima pravo upotrebiti svrsishodna sredstva, da svojim zakonima i sudskim odlukama pribavi djelotvornost. To se vidi iz Kristovih riječi: " "Ako Crkve ne posluša, neka bude kao neznabožac i carinik" /Mt 18, 17/. Na temelju te vlasti Petar kažnjava Ananiju i Safiru /DA 5,1-11/, a Pavao piše Korinčanima: "Pišemo ovo, da kad dodjem, ne postupam strogo po vlasti, koju mi dade Gospodin, da gradim, a ne da rušim"/II Kor 13,10/.

Moderni su konvertiti priznavali crkvenu vlast i njoj se pokoravali. Za njih je crkvena vlast, vlast samoga Boga. Oni sve više iz ljubavi, uvjereni, da tim nije okrnjena i njihova sloboda.

Moderni se konvertiti pokoravaju crkvenoj vlasti

Za pravu se konverziju traži potpunost i trajnost. Svaki konvertit mora prihvatiti čitavu dogmatiku, moralku i kult. Mora priznati sve katoličke istine, udesiti svoj život prema tim istinama i Bogu iskazivati čast, kako to Crkva traži. I to ne časovito, za neko vrijeme, nego kroz čitavi svoj

život. Bez toga nema pravog obraćenja. Ako bi neki konvertit htio, da živi po katoličkim moralnim principima, a ne bi htio vjerovati u sve katoličke istine ili ne bi htio iskazivati Bogu čast, kako to Crkva naredjuje, taj ne bi bio pravi konvertit.

Moderne se konverzije odlikuju potpunošću i trajnošću. Iako Crkva ima velike zahtjeve prema njima, oni ih dragovoljno primaju i izvršuju. Često su puta imali teškoća u tom pogledu, ali oni podnose sve poteškoće, samo da izvrše sve, što Crkva od njih traži.

M a t c a l f e R a l p h, crnac iz SAD piše, da je veliko zadovoljstvo, kad na trkaćoj areni medju najboljim trkačima svijeta izneseš pobjedu, ali sve to, te časti i pohvale, ne mogu se isporediti s onim uistinu radosnim dogadjajem, "koji sam proživio u onom času, kad sam bio u dnu duše svijestan, da sam katolik. Našao sam u svojoj vjeri novu sreću, te neslućenu radost u svojim molitvama. Moja je konverzija bila sigurno najveće djelo mojega cijeloga života, te se za nj ne kajem nikada",

Ralph nastavlja, da će se nekim čitateljima činiti čudnim i neobičnim, da jedan Crnac prelazi u Kat. Crkvu. No to je mišljenje neispravno, jer je katolicizam crncima donio vanredne plodove. Dokaz su tome crkve i škole medju crnačkim plemenima.

Ralph nije imao nikakvih posebnih poteškoća kod svoga prijelaza na katolicizam. Majka mu je već prije njega postala katolikinja. Dok je još polazio gimnaziju, Kat. Crkva je na nj činila velik utisak. Zato je odlučio, da se upiše na katoličko sveučilište, koje su vodili oo. isusovci. No na njegovu konverziju nijesu utjecali profesori isusovci, niti kolege u sportu niti škola. On je već prije bio sklon Crkvi, a škola mu je samo potvrdila zaključke, do kojih je prije došao.

Kod pouke u vjeri, upoznao je pravu Crkvu, istine vjere i crkvene običaje. Na sveučilištu je našao drugarski duh, ne samo u vjerskom nego i znanstvenom pogledu. To je bio razlog, zašto se je ćutio ondje ugodno i sretno. Kroz dvije godine pouke ozbiljno se spremao za odučan korak, te je doživio radostan dan, kad je primljen u Crkvu i Marijinu kongregaciju, 1932. g.

Nakon obraćenja izjavljuje: "Katolicizam mi je otvorio oči; dao mi je novo životno veselje, utjehu i snagu. U sportu i u studiju, u mojem fizičkom i duševnom nastojanju sve oslanjam na molitvu. Moja je trajna želja, a i molitva, da sačuvam Crkvi neprekidnu vjernost" /Lamping 158/.

Dakle, crnac, student univerziteta u Milwaukee, koji je pobjedio na olimpijskim igrama u Los Angelosu 1932. kao

drugi trkač na tisuću metara, a godinu dana kasnije postigao je novi svjetski rekord na sto metara, želi da u svom životu sačuva vjernost Kat. Crkvi, da vrši sve njezine zapovijedi, da se sinovski i odano pokorava crkvenom autoritetu.

Neki moderni konvertiti prije prijelaza osjećaju veliku poteškoću, što će morati podložiti se crkvenim zapovijedima. To ih zbunjuje, ali se oni ne daju zbuniti. Uvjereni su, da tako mora biti, ako žele udovoljiti glasu svoje savjesti. To se lijepo vidi iz obraćenja Paul Claudela.

C l a u d e l je rodjen 1868., a obratio se je 1886. u osamnaestoj godini života. Rodjen je u porodici, koja je bila nehajna, a nakon dolaska u Pariz i tudja vjeri. U kolegiju Luja Velikoga potpuno izgubi vjeru, i to njegovo uvjerenje potvrdjivalo je čitanje bezbožnih djela. Pristajao je uz monističku i mekanističku hipotezu u svoj njezinoj oštrini. Vjerovao je, da je sve podloženo "zakonima" i da je ovaj svijet tvrda veza učinaka i uzoraka, što će znanost savršeno dokazati. Usto je živio vrlo nećudoredno.

Kad mu je umro djed od želučanog raka, misao na smrt nije mu htjela iz glave, a prvo svijetlo istine zasja mu, kad je čitao knjige velikog pjesnika A. Rimbauda. Čitao je i druge knjige, koje mu dadoše živi gotovo fizički dojam natprirodnoga, ali je jednako ostao u obamrlosti i u očaju.

Na Božić 1886. podje na misu u crkvu Notre-Dame. Tada je počeo pisati, pa je mislio, da će u katoličkim obredima naći zgodno gradivo svojih dekadentskih vježba. Tako nastrojen prisustvovao je Misi. A kako nije imao posla, dodje i na večernju. Dok se je pjevao Magnificat, doživi događaj, koji je obvladao čitavim njegovim životom. "U trenu se ganu moje srce, veli on, i ja vjerovah. Vjerovah, pristajući tako snažno, s takim ushitom čitava svoga bića, s tako jakim uvjerenjem, tako izvjesno i nedvoumno, da iza toga, sve knjige, sve umovanje, sve zgode uzburkana života, ne mogoše moje vjere uzdrmati, zapravo,ni ganuti. Ujedanput ganutljivo osjetih nevinost, vječno djetinjstvo Božje, neizrecivu objavu" /Mainage 40-41/.

Tada je osjetio, kako su sretni oni ljudi, koji vjeruju. Upoznao je istinu, da postoji Bog. Suze mu briznuše na oči, zajecao je, a kad se je pjevalo "Adeste", još se više uzbudi. Uzbudjenost mu je bila ugodna, ali se s njom pomiješa i strah. Njegovi su filozofski nazori bili protivni tom doživljaju. Katolička Crkva mu se do tada činila riznicom apsurdnih priča, njezini svećenici i vjernici odurni, da su mu se gadili, i da ih je mrzio. Zato nije odmah poslušao glas svoje savjesti.

Otpor je trajao četiri godine. No on se je branio pošteno i potpuno. Upotrebljavao je sva sredstva za obranu. Osjetio je kako je težak duhovni boj i kako mladići ne znadu, kako je teško opet dobiti vjeru, koju su lakoumno napustili. Vuklo su ga natrag radosti i ljepote, koje mora napustiti, ako se povra-

ti Crkvi, a opet novi čovjek u njemu traži, da mu se dade sredi šnje mjesto. Upoznao je Kristovo božanstvo i da je pakao svagdje, gdje nema Krista. Zato se mora potpuno predati Kristu.

Ljudski obzir bio je najjači osjećaj, koji je priječio, da izjavi svoje uvjerenje. "Misao, da objavim svima svoje obraćenje, da kažem svojim roditeljima, da ću u petak postiti, da se i sam proglasim katolikom, dok se katolicima toliko rugasmo, ta je misao činila, te me je probijao leden znoj, a sila me je, što mi je bila nanesena, časomice punila pravom ljutinom. No osjećah na sebi jaku ruku" /Mainage 42/.

Uza sve poteškoće Crkva mu se pokazivala kao velika otvorena knjiga, škola. Svake nedjelje, a i preko tjedna išao je k sv. Misi. Nije se mogao zasititi gledajući sv. Misu, a sva ka se svećenikova kretnja duboko upisa u njegovo srce i njegov duh. Uzvišene crkvene službe preko godine, prema kojima su mu se Sofoklove i Pindarove pjesme činile bljutave, napunjale su ga počitanjem, radošću, priznanjem, kajanjem i poklonom. Njegova se sreća popela do vrhunca, kad se na Božić 1890., na godišnjicu svoga životnog dogadjaja, pričestio, sjedinio sa svojim Otkupiteljem. Iza toga Claudel je postao uzor katolik, cijenjen i poštivan i od svojih neprijatelja.

Iz toga vidimo, kako su crkvene zapovijedi teško djelovale na inteligentnoga Claudela. Bilo mu je teško priznati, da će sve crkvene odredbe točno vršiti, ali, uz Božju pomoć, on je sve teškoće nadvladao i podložio se crkvenom autoritetu, da pod njegovim vodstvom smjelo hrli prema životnom cilju.

Zapovijedi su Crkve zapovijedi Krista

Krist je osnovao Crkvu i predao joj trostruku vlast. On joj je dao i Svetoga Duha, da je čuva i vodi. Ujedno je obećao svoju prisutnost u Crkvi do konca svijeta. Apostolima i njihovim nasljednicima rekao je: "Što god svežete na zemlji, bit će svezano i na nebu, i što god razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebu" /Mt 18,18/. Na drugom mjestu veli: "Tko vas sluša, mene sluša, i tko vas prezire, mene prezire. A tko mene prezire, prezire onoga, koji je mene poslao" -/Lk 10,16/.

Iz tih Kristovih riječi proizlazi, da su crkvene zapovijedi Kristove zapovijedi: tko sluša Crkvu, sluša samoga Krista i njegova nebeskoga Oca. Poslušnost Crkvi jednako vrijedi kao i poslušnost Kristu, a dosljedno svaki prezir prema crkvenim odredbama jest i prezir samoga Krista.

Moderni su konvertiti svijesni te istine, pa se ne pokoravaju Crkvi, kao ljudskoj ustanovi, nego kao Božanskoj, te su uvjereni, da je njihova podložnost Crkvi ujedno podložnost Bogu.

O w e n F r a n c i s D u d l e y piše, da ne bi htio ozlijediti čuvstva nijednoga čovjeka, ali da je uvjeren, da je pomisao pokornosti Crkvi, koja to traži, općenito daleko od većine anglikanaca. Pokoravanje Kat. Crkvi, ističe on, znači isto, što i pokornost samomu Bogu /Lamping 85/.

Dr E x p e d i t S c h m i d t u prvom redu istražuje božanski autoritet Crkve. On je uzgojen u religioznom duhu, ali kasnije nije bio zadovoljan sa svojim vjerskim osvjedočenjem. Pouka u vjeri u srednjim školama nije mu davala ono, što je tražila njegova duša. Da će naći u Kat. Crkvi, što mu je nedostajalo u protestantizmu, nije ni njemu ni ikome od njegovih drugova došlo na pamet. Za njih je bila Kat. Crkva crkva za siromahe duhom, kojima treba vanjskih parada, jedna forma posve zastarjelog kršćanstva. I u pouci za potvrdu iznosili su im Kat. Crkvu skroz na skroz nuzgrednom. Spominjali su je letimice i s visoka. A upravo njegov učitelj, koji je bio žučljivi pristalica Luterov, probudio je u njemu pozornost duha. Nije znao komu će vjerovati, pa je zaplovio vodama bezvjerja. Za vrijeme potvrde, dok se je recitiralo vjerovanje, on je naprosto šutio. Nije mogao priznati, da vjeruje, a lagati nije htio. Usto je odmah zabacio i molitvu. Ipak je ostao budan za vjerske probleme.

Iza malo vremena nastao je u njegovoj duši preokret. Nije se mogao odlučiti za protestantsku crkvu, zato ode u katoličku crkvu. Tu je čuo propovijed o čudesnom Petrovu ribolovu. Nije tu bilo nikakve retorske vještine, ali je u propovijedi bilo nešto, što je djelovalo potpuno neosobno. Shvatio je, da je tu drugi duh, nego u protestantizmu. Došao je i drugi put na propovijed i Misu, ali samo kao promatrač. Iza nekoliko dana pošao je u župski stan, da izrazi svoju težnju za Kat. Crkvom. Svećenik ga je primio hladno, ali je to djelovalo na Expedita, da počne ozbiljno proučavati katoličku vjeru. Studirajući katekizam, upoznao je samosvijest Kat. Crkve, koja se osjeća stupom i pećinom istine.

Kroz čitavo vrijeme pouke kod župnika, tvrdoglavo je stajao na tome, da upozna skroz na skroz božanski autoritet Crkve. Nakon te spoznaje sve je drugo bilo jasno samo po sebi. Na to on primjećuje: "Logika Kat. Crkve dovela me je u nju, kao što me manjkava logika protestantizma odvratila od njega. Tada mi je bilo 19 godina, a nijedan čas u kasnijem životu nijesam se pokajao, što sam slijedio logiku Kat. Crkve" /Lamping 220/.

Doista je tako! Čim čovjek upozna i shvati božanski autoritet Crkve, onda sve drugo ide vrlo lako. Logičnim umovanjem svatko može spoznati, da je u Crkvi božanska nauka, i da se mora podložiti njezinu autoritetu.

I dr P a v a o T o n a k a, Japanac, spoznao je, da autoritet Crkve proističe iz Božje volje.

On veli, da ga obuzima čuvstvo stida, što je kasno upoznao neiscrpivo blago katoličkih istina. Te istine su velike

i silne i odrazuju se u nama "malima", kao što i posve mala voda odrazuje čitavu veliku sunčanu kuglu.

Prije obraćenja veoma je cijenio svoje ćudoredno mišljenje, te se prema Kantovoj teoriji držao samo svoje savjesti, kao nepogrešivog mjerila. Ne samo da je prezirao životni program koji bi se temeljio na koristoljublju, nego je odbijao i tako zvana dobra djela. Smatrao je kao nevjeru sve, što bi se činilo bez unutrašnje ćudoredne pobude.

Tko se priznaje kršćaninom, kaže on, mora priznati središtem svojega uvjerenja nepomnjljivu, objektivnu jezgru kršćanske nauke. Tražio je tu jezgru u Sv. Pismu. Slobodan od objektivnog mjerila crkvenog autoriteta i svake pozitivne crkvene znanosti, nužno je zapao u pogibao, da u tumačenju Sv. Pisma postupa posve prema vlastitoj samovolji, te primjenjuje njegov sadržaj svojim osobnim potrebama. Posljedica je toga bila moralna anarhija, i još gore: prisvojio je sebi ulogu pape. Time je postao svijestan sloma svoga unutrašnjeg života. Nedostajalo mu je objektivno mjerilo, koje bi uredijivalo njegovo ćudoredno mišljenje. Došao je do zaključka, da se mora podvrći autoritetu, koji će mu sadržajno propisivati stalne zakone.

K tomu je došla i druga važna stvar, koja je nukalana obraćenje. On je pripadao grupi mladih, ambicioznih ljudi, koje je okupio oko sebe dr Uchimura. Uchimura je odbacivao svaku crkvu, krštenje i sakramente, a usto je vjerovao čvrsto u Kristovo božanstvo i Kristova čudesa. Tonaka je shvatio, da takovo dijeljenje vjere od djela pogoduje samo vlastitim nesavršenstvima. Htjeti biti kršćanin, kaže on, a da čovjek k tomu ne pridonosi nikakvih žrtava i ne uzeti na se svoj križ, znači zapasti u tužnu samodopadnost. Religiozni subjektivizam je neodrživ i nužno se traži objektivizam. Da izidje iz tog kaosa, morao se obratiti Crkvi.

Kao mladi pravnik odrastao je u zraku pravnoga pozitivizma. Nezadovoljan tom pravnom teorijom, obratio se Kantovoj filozofiji. No i tu se nije zadovoljio, jer je spoznao, da Kantova nauka ne može riješiti životne zadaće državnoga i socijalnoga života. Naprotiv socijalna filozofija katolicizma, a osobito njegova teorija o naravnom pravu, pomogla mu je, da se konačno oslobodio lanaca Kantova subjektivizma i njegova formalizma.

Kad je postao katolik, odrekao se je u svom osobnom životu ćudoredne umišljenosti, a u znanstvenom je radu napustio nemoćni relativizam. "Na mjesto autonomije vlastite volje, piše on, nastupio je autoritet Crkve, koji proističe iz Božje volje. U času odreknuća formalizma, svanula mi je činjenica objektivnog ćudorednog zakona. Svi smo mi katolici cijeloga svijeta, ne izuzimajući ni mrtve, a ni buduće naraštaje, ujedinjeni u slobodnom podvrgavanju jednom autoritetu u radu za ostvarenje kraljevstva Božjega na zemlji. Samo ideja zajedništva katolicizma i njegovo djelotvorno djelovanje može da zadovolji potrebe današnjega ljudskog društva u obitelji, državi, kod nas i u cijelom svijetu" /Lamping 234-235/.

Katolik vrši crkvene zapovijedi s ljubavlju

Ponekad se čuje sa strane protivnika, da katolik gleda na crkvene zapovijedi kao na teret, koji ga tišti i da ih nikada ne bi vršio, da se ne boji pakla. Ovaj prigovor ne odgovara istini. Pravi katolik ljubi svoju Crkvu i vrši njezine zapovijedi iz ljubavi. To lijepo obrazlaže moderni konvertit dr Albert Ruville.

R u v i l l e tumači, da ljubav u Kat. Crkvi donaša najobilnije plodove. Ta je ljubav kao neki sok, koji probija u stablu Crkve, prodire do najzadnje grančice i goni pupoljke, da se raspupaju. Gdje je ona, tu nema suše.

U prvom redu, nastavlja on, dolazi u obzir ispunjavanje Božjih i crkvenih zapovijedi. Može toj ljubavi biti korijen u strahu pred vremenitim i vječnim kaznama, no ni tada ne gubi od svoje vrijednosti, jer taj osjećaj može nastati samo u vjeri. Medjutim, je mnogo viši i vredniji posluh iz ljubavi spram Crkve, koja nalaže ili daje zapovijedi, a taj je posluh u katolicizmu daleko više raširen, nego u drugim religioznim zajednicama. Katolici ne samo što ispunjuju zapovijedi, nego ih rado ispunjuju.

Najlakše je ispunjavati one zapovijedi, kojima je svrha pribavljati čovjeku crkvene darove milosti, dakle zapovijedi, da se prisustvuje bogoslužnim funkcijama i primaju sakramenti. Tu nam se čini, da se okrećemo naokolo. Milostima, koje su skopčane sa sakramentima, budi se ljubav prema Crkvi, a ljubav prema Crkvi potiče vjernike na primanje sakramenata.

No dogodi se, da čovjek počinje vršiti zapovijedi iz želje, da se izmiri s Bogom i iz žudnje za spasenjem duše. A ako tada čovjek dobro shvati i okusi Božja dobročinstva, onda na svaki način poraste ljubav u njegovu srcu, i ta ga ljubav na novo privadja k crkvenim vježbama. Tada nastaje znamenito djelovanje: ljubav nuka na uživanje sakramenata, a blagoslov sakramenata čini, da ljubav raste. A tako je i s ostalim crkvenim činima. Izričita je zapovijed o najmanjoj mjeri crkvenih vježbi. Kršćanin mora u stalno doba primati sakramenat pokore i sv. pričesti, mora slušati sv. misu u nedjelju i ostale zapovijedne blagdane, mora obdržavati post i nemrs itd. Ako toga ne čini, griješi i ti me zaslužuje vremenitu ili vječnu kaznu. A kad počinje gasnuti ljubav, pokazuje se vjera u vlast Crkve, strah pred Božjom strogošću i pravednošću, što čovjeka opet povlači na ljubav. Ako pak ljubav j njemu gori svim žarom, on se ne zadovoljava s ono malo vježbi, koje su propisane, nego želi udovoljiti i svim njezinim željama.

Prema tome, posve je krivo mišljenje nekatolika, da Crkva stječe vlast nad dušama pobudjivanjem straha pred kaznom i ufanjem u nagradu na drugom svijetu. Istina je, da se i takva sredstva upotrebljavaju, jer se ne smije prezirati nijedna stvar,

što može čovjeka privesti bliže Bogu. Ali to nijesu najznamenitija sredstva i najpoželjnija. Ljubav je, tvrdi Ruville, što katolike drži na okupu, što daje Crkvi nepokolebivo mjestu u njihovim srcima.

No poslušnost, kojoj je korijen u ljubavi, ne pokazuje se samo u sklonosti primati milosti. Iskreni katolik je poslušan i ondje, gdje se traži ozbiljnih žrtava. Istina je, da nije nikakvo zlo, ako netko živi čudoredno, da zasluži nebo i skloni Boga na pomirenje. To je mnogo bolje, nego bezbrižno i pustopašno griješiti. To nije nikakva farizejska oholost, koja se pred Bogom veliča sa svojim dobrim djelima i zahtijeva nebesku plaću. Takvo mišljenje ne postoji kod pravog katolika. Pravi katolik čini djela, kao što ih je i Krist činio, tj. čini djela s pravom nakanom, te istom tada prima plaću. Pred Bogom vrijede i ona djela, koja se čine kao pokora za grijehe ili u nadi u vječnu plaću, ali im je mnogo veća vrijednost, ako se čine iz ljubavi prema Kristu i njegovoj Crkvi.

Inovjerici se ne mogu dosta načuditi, što katolici toliko mole i poste. Oni ne shvaćaju svrhu i korist tih djela. To ne biva uvijek radi straha pred kaznom ili radi nagrade u plaću, nego iz ljubavi i pouzdanja prema Crkvi. Katolik ne služa kao rob svoga gospodara, nego kao dijete svoju majku. Njemu je veselje, kad nadje prigodu, da zasvjedoči svoju ljubav, pa radilo se i o maloj stvari. Usto, iskustvo ga uči, da Crkva ima više razboritosti nego on, pa da je sve puno značenja. Uvjeren je da Crkva ništa ne traži, što nema pravo tražiti po Isusovu propisu ili po vlastitoj razboritosti. Svatko zna, da ona ima pred očima vječno spasenje i vremenitu dobrobit svojih članova. Zato svatko rado i odlučno slijedi njezine naloge, a to više, što tim djelima može dati oduška svojoj ljubavi /Isp. Ruville 115-133/.

Na taj način dr Ruville pokazuje, kako katolik vrši crkvene zapovijedi s ljubavlju. Pravi katolik sve svoje religiozne dužnosti vrši iz ljubavi prema Kristu. Krist živi u Crkvi i u njoj djeluje. Toga mora biti svijestan svaki katolik, i držeći se toga rado će ispunjavati sve svoje dužnosti prema Kristovoj Zaručnici.

Crkvene su zapovijedi za dobro vjernika

Crkva ne izdaje svoje zapovijedi, da njima muči i tereti svoje podložnike, nego zato, da podložnici po zapovijedima lakše postignu svoj cilj. Jedne zapovijedi, one kojima se nešto zabranjuje, jesu kao ograda preko koje vjernik ne smije prijeći, da ne bi zabasao i izgubio pravac životnog putovanja do cilja. Druge zapovijedi, one kojima se nešto naredjuje, pokazuju vjernicima najbolja i najuspješnija sredstva, kako će najlakše prebroditi životne teškoće i ostvariti ideal života. Svakako i jedne i druge su za dobro bilo zajednice bilo svakog pojedinog člana na iste zajednice.

Osobito su za dobro vjernika one zapovijedi, kojima se postižu milosni darovi. Svaki vjernik, koji vrši takve zapovijedi, dobiva obilne Božje darove, koji pospješuju vremenitu i vječnu sreću. Takve zapovijedi vjernici uistinu najradje i najlakše vrše.

Moderni konvertiti, bilo da su došli iz ateizma bilo iz drugih vjerskih sljedbi, rado se podlažu svim crkvenim propisima. Oni znadu vrlo dobro, da su svi ti propisi za njihovo dobro. Oni su se željeli osloboditi lanaca, koji su ih sputavali, željeli su postignuti mir, jer im je nezadovoljstvo izjedalo srce, željeli su doći u luku, gdje im je osiguran životni cilj, zato u točnom vršenju crkvenih zapovijedi nalaze sve ono, što im je srce željelo. Ako bi nekada, zbog ljudske slabosti, te zapovijedi i prekršili /a to konvertiti često priznaju/, oni rado upotrebljavaju lijek za prekršaj, sv. ispovijed, da traže od Gospodina oproštenje za prekršaj i snagu za ustrajnost.

Kod konvertita zapažamo još nešto, što im služi na ponos. Često puta oni ne nastoje samo da izvrše zapovijedi, nego da vrše i savjete, koje im Crkva daje. Mnogi radi toga ostavljaju svijet i ulaze u različite redovničke zajednice, da vršenjem zavjeta što vjernije slijede novoizabrani ideal - Krista. Drugi, iako su ostali u svijetu, vrše različite vježbe, koje nijesu tako strogo ili nikako naredjene, samo da iz svoga života izrade što savršeniju kopiju onoga, koji je za njih postao Put, Istina i Život. Na taj način oni u Crkvi gledaju ljebeznu majku i nastoje, da, što je moguće savršenije, izvrše svaku njezinu želju.

Ta ljubav konvertita prema Crkvi učinila je, da su mnogi konvertiti postigli izgledan stupanj savršenosti života. To se jasno zapaža, kad se usporedi njihov život prije obraćenja sa životom iza obraćenja. Prije obraćenja mnogi su od njih bili pravi buntovnici, nijesu marili ni za kakve zabrane i zapovijedi; u svojoj oholosti nijesu htjeli nikakve vlasti nad sobom; u svojoj umišljenosti smatrali su, da je njihova volja vrhovni princip života, pa su radi svega toga doživjeli ili katastrofu ili neodrživost, koja ih je punila nemirom i nezadovoljstvom. Iza obraćenja, oni su se vjerno podložili crkvenim zapovijedima, pa su u vršenju tih zapovijedi našli mir i zadovoljstvo i snažan poticaj za napredak u savršenstvu.

U obraćenju C h a r l e a d e B o r d e a u vidimo, kako on prije obraćenja nije mario ni za Božje ni za crkvene zapovijedi, ali ih je kasnije rado vršio, jer je u tom vršenju uvidio veliku blagodat.

Bordeau je rodjen 1857. Ispočetka je htio studirati liječništvo, ali prekide nauke i dade se na književnost. U mladosti je bio vrlo ohol, poput ostalih mladića svoga doba. Držao je samo do sebe. Nije htio granica razuma, koji obožava sam sebe. Radi malo vjere, koju je imao u Boga, držao je, da je Bog dužan nama sve, a mi njemu ništa ili samo malo.

Kad mu se obratio prijatelj Francis Jammes, nije mu se to nipošto svidjalo. Bilo mu je ugodno njegovo duševno stanje. Držao je, da priprosto vjerovanje u Boga posve dostaje, da se o nj osloni sve što nam treba: pravednost, ljubav, plemenitost, čestitost. Bojao se je ući u Katoličku Crkvu, da mu se duh ne bi našao u tjesnacu zbog dogma koje bi morao vjerovati.

Ipak ga obraćenje Jammesovo potrese. Počeo je razmišljati. Razmišljanje ga uvjeri, da je obraćenje moguće, potrebno, i to ne u zadnji čas, nego što prije. Milina ga kršćanstva osvoji. Nije mogao zamisliti grobove bez križeva, grad bez crkava i selo bez zvona. Božić i njegovo golemo veselje, uskrsna radost i Svisveti s neodoljivim glasom mrtvačkih zvona, sve je to budilo u njemu lijepe uspomene i poticalo ga naprijed prema Crkvi.

Usto je počeo čitati Evandjelje. To čitanje ga potpuno zanese. Bio je uvjeren, da u Evandjelju govori Bog, pa se je umirio.

Iza toga je počeo redovito pohadjati sv. Misu, a zatim i moliti. Odlučio je da postane Božji. Stidio se je, što je pripadao neprijateljima Crkve. Nije htio više sudjelovati u tom zlu. Pače je odlučio da postane pravi kršćanin. Na ispovijedi osjeti Božju dobrotu, osjeti povraćeno mu božansko očinstvo, osjeti radost, što se je povratio medju Božji puk. Um mu se izvanredno očisti. Dvoumice i prigovori nestadoše. Osjeti slobodu sinova Božjih. Život mu se pokaza u ljepšem sjaju. Kršćanstvo mu je otvorilo nove vidike./Mainage 47-53/.

Iz navedenog prikaza se vidi, da Bordeau prije obraćenja nije htio nikakvih zakona nad sobom. Držao je, da je Bog dužan njemu sve, a on Bogu ništa ili malo. Na Crkvu nije ni mislio. Ali razmišljanjem dolazi do zaključka, da se mora pokoravati i crkvenim zakonima, i da su ti zakoni za njegovu korist.

R a m i r o d e M a t z u izjavljuje, da je po rodoljublju došao pravoj vjeri. U zadnjoj trećini prošlog stoljeća vladalo je u sjevernoj Španjolskoj uvjerenje, da obrazovani ne mogu biti pobožni, a pobožni da ne mogu biti obrazovani. Ipak, zahvaljujući trima osobama, svom župniku, jednom prijatelju iz mladosti i svojoj služavci, on se sačuvao od napasti, da zaniječe egzistenciju duha. Usprkos svega toga on je ostao dale ko od Crkve, jer nije znao cijeniti njezina sredstva spasenja za opačine svoje domovine. Svoje duševno stanje nikada ne bi upoznao, da se nije počeo baviti filozofijom, jer ga je žurnalizam, koji vodi računa samo o dnevnim dogadjajima, odbijao do pomisli na glavna pitanja života.

Najprije je studirao filozofiju B. Crocea. Njegova filozofija duha, posve ga je otudjila vjeri. Ali po toj teoriji nije shvatio, kako ima urediti praktičan život, pa se okrenuo prema Kantu. Čudnovato, da upravo Kantovoj filozofiji zahvaljuje svoj nepokolebiv temelj vjerskog naziranja na svijet. Znao je,

da je Kant svojom naukom o Bogu, besmrtnosti dušo i slobodnoj volji kao nedokazanim postulatima praktičnoga razuma napunio svijet skepticima i da je Kantova logika izazvala u svijetu izazvala konfuziju izmedju duha i neduha, ali mu je jasno pokazala, kako duh ne može proizlaziti iz neduha. Spoznao je, da duh ne može proisteći iz materije, i da mora biti od počet ka. Tako se oslobodio zauvijek svih ostataka Darvinove nauke, koja je inače ostala važna u njegovu životnom naziranju.

Zanimljivo je i to, što Nietzscheu mora zahvaliti svoj rastanak od utopista i svoje uvjerenje, da se ljudi u sv rhu svoga poboljšanja moraju i opet smatrati grešnicima, kao i u prijašnjim vjekovima, prožetim jakom vjerom. Taj zaključak opet nije uzbudio u njemu toliku pažnju, koliko Nietzscheova mržnja protiv kršćanstva i njegov pojam o nadčovjeku. Držao je Nietzschea za modernog mislioca, koji je učio ljude, da se ne uzdaju sami u sebe.

Uvijek je smatrao Evandjelje za uzvišenu knjigu. Evamdjelje mu se činilo nedostiživo. Što je u njemu rečeno, to bi se moglo reći svaki čas, a ipak nikada nam nije palo na pa met da to rečemo. Još više! Evandjelje nam govori onako, kako se i mora, jer literarni ideal nije u tome, da se najjednos - tavnije stvari prikažu na kompliciran način, nego da se najteže stvari izreknu onim riječima, koje djeca uče od svoje maj ke. Naš je Gospodin govorio ljudima kao otac svojoj djeci. Nikada nije nitko bolje pisao, otkako su četiri evandjelista pi sali riječi Učiteljeve. Suviše pojava čovjeka, kojeg nam ona prikazuju, nije manje važna od onoga, što nam pripovijedaju. U Evandjelju je ocrtan moralni uzor čovjeka.

Osobito je na nj snažno djelovalo poimanje Kat. Crkve, njezina neprevarljivost i sigurnost u naučavanju čudoredja. Crkva je za nj svjedokom vrhunaravnog svijeta i čuvaricom moralnog čudoredja u ovome svijetu, neprestani dokaz kraljevstva duha, te je ujedno najbolji čuvar mira, sreće i na - pretka svjetovnih država.

Konačno Ramiro je uvidio, da je njegova domovina, ot kad se počela tudjiti od crkve, izgubila svoj put, te da ga ne može opet naći, dok se ne odluči, ukoliko je moguće, da se posve osloni na crkvu. Velika je istina, da je njegova domovi na u vrijeme protiv reformacije žrtvovala sve svoje sile za Crkvu, ali to je njena slava, a ne propast. Bog to plaća stostruko svojim slugama. Stekao je duboko uvjerenje da će najbolje raditi za svoju dragu domovinu, ako bude što vjernije i bolje radio za Crkvu. To ga je učinilo katolikom i bilo mu ve ćom pobudom na što bolji i trajniji rad za domovinu / Lamping 137-147/.

Crkveni zakoni ne guše ljudske slobode

Kad Crkva ima istine, koje mora svaki vjernik vjerovati pod cijenu spasenja; ima zakone, kojima se mora pokoravat svaki njezin član; ima stegu, po kojoj mora udesiti svoj život svaki ud njezina tijela. Upravo radi toga mnogi smatraju, da su katolici robovi u pravom smislu riječi, da ne smiju samostalno misliti, da ne smiju vršiti svoju volju, da se u svemu moraju pokoravati gvozdenoj ruci izvan sebe. Na taj su način mislili mnogi moderni konvertiti. No pravilno shvaćanje Crkve i njezine stege opovrgava to mišljenje, a vrijedan je dokaz za to život modernih konvertita.

Mnogi konvertiti prije obraćenja prezirali su Crkvu i odbijali je, jer im se ona pokazivala kao pravilo nametnuto iz vana; jer su mislili, da se o njenoj naučnoj i moralnoj vlasti ne može raspravljati; jer su vjerovali, da ona svojom krvavom težinom satire slobodu misli i slobodu života. Oni su bili prožeti subjektivističkim nazorima, pa je njihov Ja, sa svojim mislima, sa svojim hirovima i željama bio jedina stvarnost, s kojom se može računati. S druge strane Crkva postojano proglasuje, da postoji nepromjenljiva istina, stalna objava, utvrdjeni moral. Stoga C l a u d e l a probija leden znoj na pomisao, da će se u slučaju konverzije morati odreći svih radosti uživanja. C h a r l e s d e B o r d e a u misli, ako bi se obratio kao i njegov prijatelj Jammes, da bi mu u Crkvi bilo studeno i tamno, da bi mu duh morao biti u tjesnacu, kad bi priznao dogmu. R e n e S a l o m e nema povjerenja u crkveni dogmatizam, a B e r t r a n d se boji, da će u Crkvi izgubiti neovisnost svojih misli. A n d r e d e B a v i e r se plaši rimske stege, strahuje, da će posluh vlasti oslabiti njegovu ličnost i pokvariti njegovu savjest, P. đ e L e s c u r e vjeruje, da dogma priječi prvobitnu čistu obuku i da izazivlje sukob izmedju vjere i znanosti.

No nakon obraćenja, njihove su misli drugačije. U tom času oni raspoznavaju Crkvu kao čuvaricu dogme, ali dogme, koja je vjerni izraz istine, što nadilazi sve hipoteze. Gledaju u njoj čuvaricu vlasti, ali im se nameće, jer je osnovana na neprijepornim pravilima. Motre ju kao čuvaricu pravila, ali pravila, koja radjaju pun život, i svu radost. Do toga uvjerenja većina je došla upravo radi toga, što su na svome tijelu iskusili teške posljedice krivih nauka. Po plodovima njihovim poznat ćete ih, rekao je Krist. I moderni su konvertiti upoznali zle plodove svojih zabluda, pa su bili na neki način prisiljeni, da zatraže sklonište pod okriljem Crkve /Isp. Mainage 21-22/.

Zanimljivo je pogledati kakva je sloboda, koju su konvertiti našli u kat crkvi.

C h a r l e s d e B o r d e a u se bojao, da će mu u Crkvi duh biti u tjesnacu, a kad tamo dogodilo se protivno. Sam izjavljuje: "Bojao sam se, da će mi u Vjeruju biti ti -

jesno. Krećem se u beskrajnosti, koju je Bog savio oko mene, jer me prati njegovo oko; dakle se neću izgubiti... Osjećah, da je moj duh slobodan. A i doista je slobodniji i bolje mu je nego prije, jer prianja uz istinu, jer sam znao htjeti i pokoriti mu se... Sud mi je lagan i stalan, s pomoću neprevarljive nauke, ko-ja zna sve o čovjeku i životu" /Mainage 52-53/.

R e n e S a l o m e boji se katoličkog dogmatizma, ali poslije obraćenja osjeća mirnu radost, što je u posjedu katoličkih istina. "Našavši Boga, upozna Henrik /a to je on sam/ mirnu i trajnu radost... Sad ga je prožela nova snaga, nova mladost, nova srčanost, pa ga je prema potrebi nosila, neprestana oporavljena sakramentima, molitvom, prinosom muke i stradanja, molitvama i djelima braće u Isusu, radom blaženih" /Mainage 65-66/.

B e r t r a n d se bojao, da će izgubiti neovisnost svojih misli, a nakon obraćenja priznaje: "Nikad nisam, kao u katolicizmu, imao stalne slobode, slobode, koja potječe iz unutarnjeg poretka i ravnovjesja i koja je, na uskraćujući sebi šetnje ni u koje carstvo, zaštićena od svih opsjena čuvstva i od svih obmana razuma" /Mainage 70/.

Liberalni protestant A. d e B a v i e r strašio se je Kat. Crkve, ali, poslije nego je u nju prešao, veli: "Katoličtvo, dakle, i ne sanjajući da potlači razum, bijaše bitno oslobodi̇telj. Katolik ne poznavaše one tužne rastave razuma i srca, od koje trpi toliko protestanata, što im je srce ostalo kršćansko, dok je razum agnostik. Ništa nije toliko njegovalo pobožnosti kao promatranje velikih dogmi objave, a opet ništa nije prosvijetljivalo razum u tajnama vjere kao vršenje kršćanskih dužnosti. Ja naskoro iskusih ovo dvostruko djelovanje razuma na srce i srca na razum" /Mainage 114/.

M i h o v i l S c i a c c a, sveučilišni profesor, poriče slobodu onima, koji sebe nazivlju "slobodnim misliocima". On tvrdi, da obožava samoga sebe, tko obožava razum. To nije autonomija razuma nita ljudska sloboda. Nijesu slobodni oni ljudi, koji robuju slobodi, koja je samovolja i oholost. Autonoman je onaj razum, koji se pokorava naravnom redu /Rossi 39/.

---- o ----

Crkva je, dakle, primila od svog božanskog Utemeljitelja trostruku vlast: da izdaje i tumači zakone, da sudi u prijepornim pitanjima, i da se služi i prisilnim sredstvima za točno izvršavanje zakona, za postignuće vrhunaravnog cilja. Moderni konvertiti, koji su ostvarili potpuno i trajno obraćenje, priznaju sve dogmatske, moralne i bogoštovne propise. Oni u zapovijedima Crkve gledaju zapovijedi samoga Krista. Izvršuju ih s ljubavlju, jer su uvjereni, da je to za njihovo dobro. U tome ne vide neko robovanje, nego ih crkveni zakoni čuvaju, da što bolje postignu konačni cilj.

3. Crkvena vlast posvećivanja

Najveća vlast, koju je Krist dao svojoj Crkvi, jest vlast posvećivanja. Po toj se vlasti čovjek diže do najviših visina, te najviše dolazi u Božju blizinu. Po njoj takodjer Bog najviše dolazi u čovječju blizinu i dijeli ljudima neiscrpivo bogatstvo svoje ljubavi.

Vlast posvećivanja nadmašuje ostale vlasti svojim podrijetlom, čvrstoćom, svojom nutarnjom naravi i svojim ciljem. Nadmašuje svojim podrijetlom, jer se podjeljuje svetim redom, a druge vlasti nijesu; nadmašuje čvrstoćom, jer je po sebi neuništiva, budući da je vezana uz neizbrisivi sakramentalni karakter; nadmašuje svojom nutarnjom naravi, jer po njoj čovjek neposredno suradjuje s Bogom; nadmašuje napokon i svojim ciljem, jer se vlast reda tiče štovanja Boga i posvećivanja duša.

Stupnjevi vlasti obuhvaćaju po božanskoj ustanovi biskupe, svećenike i službenike, a po crkvenoj ustanovi niže redove. Predmet vlasti reda sadrži naročito pretvaranje kruha i vina u tijelo i krv Krista Gospodina, dijeljenje sakramenata i sakramentalija, propovijedanje Božje riječi i vršenje drugih crkvenih funkcija.

Po sakramentu svećeničkog reda posebno se otkriva, da u Crkvi uistinu živi Krist i da po njoj oživljuje vjernike. Taj sakramenat pretvara izabrane Kristove udove u Kristove vidljive organe i službenike. Po vidljivim svećenicima djeluje nevidljivi Krist. Po svećenicima Krist obnavlja svoju žrtvu i dijeli sakramente, po njima propovijeda svoju istinu. Katoličko je svećenstvo zato najvažnija pojava božječovječjeg crkvenog organizma i najočitiji dokaz, da je Crkva Kristovo tijelo i orudje.

Moderni su konvertiti puni poštivanja prema vlasti posvećenja u Kat. Crkvi. Mnogi su od njih upravo preko katoličkih svećenika upoznali istinu, a neki je zacijelo i ne bi upoznali tako lako, da nijesu imali pri pouci katoličkog svećenika na raspolaganju. Mnogi su moderni konvertiti tako oduševljeni s katoličkom svećeničkom službom, da su i sami postali svećenici. Možemo ustvrditi, da su svi moderni konvertiti zahvalni Bogu radi svećeničke službe, kojom obnavljaju nekrvnu žrtvu i hrane njihove duše kruhom života, te Kristovim ovlaštenjem opraštaju njihove prestupke. Zanimljivo je promatrati, kako konvertiti izrazuju svoje oduševljenje zbog primanja blagodati svećeničkog reda.

Konvertiti uz pomoć svećenika dolaze u Crkvu

Vrlo težak i naporan je put modernim ateistima, dokur poznaju pravu i potpunu istinu i dok počnu po njoj živjeti. Če-

sto puta je još teži put inovjercima, da spoznaju katoličku istinu i da počnu ravnati svoj život prema njihovim zahtjevima. Za to oni trebaju uložiti mnogo truda u čitanju, razmišljanju i molitvi. Milost Božja nikada ne fali, ali uz tu milost treba suradjivati, ako se želi postignuti uspjeh.

Mnogo je lakše onim konvertitima, koji uz svoj napor, imaju ruku vodilju katoličkog svećenika. Takvima bi svećenik lako riješio probleme, koji bi ih mučili, podizao im duh kad bi klonjivali, davao im knjige, koje bi im raščišćavali mutne poglede. Neki su upravo započeli misliti o vjerskim problemima na poticaj svećenika.

Tim nipošto nije rečeno, da su katolički svećenici kao neki lovci, koji love konvertite, i kad ih ulove, hvale se bogatim plijenom. A mnogi inovjerci, ostajući vjerni svojim predrasudama, upravo to prigovaraju nekim konvertitima. Katolički svećenik može mnogo pomoći, ali jedino konvertit može ostvariti pravo obraćenje, jer je ono djelo njegova razuma i volje uz pomoć Božje milosti.

Dr S a m A t k i s o n bio je propugnator racionalizma u Sjev. Americi. Kao predavač racionalizma bavio se je proučavanjem gotovo svih religija, samo za katolicizam nije mario. Jednoga dana slušao je njegovo predavanje i svećenik Finn, te ga iza predavanja pozvao na čaj. Kod čaja razvila se odulja zabava, u kojoj izmedju ostaloga reče o. Finn:

"Gospodine Atkisone, čini mi se, da ste upućeni u sisteme sviju vjera na svijetu, samo vam je nepoznato katoličko shvaćanje života i svijeta. Znadete li, da u Sjedinjenim Državama ima 20 milijuna katolika, te da je od 10 milijuna stanovnika u Kanadi 4 milijuna katolika? Kad ste htjeli upoznati konfucionizam, proučavali ste Konfucijevu nauku. A zašto se ne savjetujete s katoličkim autorima, kad želite upoznati katolicizam? Čini mi se, da ste se dužni radi svojih katoličkih susjeda uputiti to činije u njihovu vjeru, a zato biste morali čitati katoličku literaturu. Ne vjerujem, da ste vi jedan od onih, koji biste hotice dali lažno svjedočanstvo na bližnjega svoga; zato ću vam dati popis knjiga s molbom, da ih čitate".

Posljedica toga sastanka bila je ozbiljno proučavanje katoličke nauke. Mnogo je toga čitao, ali ga samo čitanje nije privelo spoznanju istine.

Kad je umro o. Finn, upoznao je Atkison o. Wahlena. I s njime se sastao iza jednog predavanja. Ostali su u razgovoru cijelu večer, i taj je sastanak ostao kao najljepša uspomena u životu dra Atkisona.

O. Wahlen je bio vojni invalid. Te večeri nijesu govorili samo o pitanjima vjere, nego i o mnogim drugim pitanjima života. Tu je dr. Atkison imao prilike, da zagleda u život svećenika s njegovim dužnostima, brigama, nadama, željama. Nije bi-

lo mjesta razgovorima o običnima stvarima, u kojima se čovjek dosadjuje. O. Wahlen je bio upućen i u literaturu. Jednakom lakoćom, kojom je citirao crkvene oce, citirao je i Mrs Browninga, Tennysona, Whittiera. Atkison nije mogao ni časa zaboraviti, da je o. Wahlen svećenik, a opet je ćutio, da mu je brat. Nije bilo nijednoga problema, u koji o. Wahlen nije zašao.

Kad su se rastajali, a bilo je dva sata iza ponoći, o. Wahlen mu pruži ruku i reče: "Gospodine Atkisone, dopustite pitanje u vašoj posve privatnoj stvari: Da li se vi moli - te?"

"Moliti?" - zapita Atkison. "Već deset godina nijesam nikada molio".

"No pa dobro", nastavi svećenik, "a smijem li vas zamoliti za jednu uslugu; onako, kako se jedan gentlemen obraća drugomu? Učinite mi tu ljubav, te svaku večer prije spavanja klečeći izmolite kratku molitvu".

"Ali Father Wahlen", odgovori Atkison, "to bi bila laž s moje strane. Ja, prvo, ne vjerujem, da postoji netko, tko sluša moje molitve, a, drugo, ja nijesam ni disponiran da održim obećanje, koje bi me moglo dovesti u smiješnu poziciju".

"Dragi moj prijatelju", reče svećenik, "ako baš nema Boga, škodit vam neće. Svakako biste mogli pokušati".

Atkison je šutio čas,dva. "Tako, kako se obraća gentlemen gentlemenu", govorio je svećenik. Ali zar ipak nije bes misao moliti se, kad nema Boga?... A što bih molio?"

"E, reče svećenik, "kleknite pred krevet i ako vam ne padne ništa na pamet, recite samo: Bože, daj mu svijetla"!

Atkison se vratio u hotel, brzo se svukao i skočio u krevet. Ležao je kratko vrijeme, a pale mu na pamet riječi:Tako, kako se gentlemen obraća drugomu. Bio je gentlemen, te je htio takav i ostati. Obećao je, doduše, posve djetinjasto,ali kao gentlemen mora to i održati. Skoči iz kreveta, pane na koljena, te uzdahne sklopljenim rukama kao molitvu: "Bože daj mi svijetla!", a zatim opet skoči u krevet u samosvijesti, da je, ako ništa drugo, barem održao obećanje.

Father Wahlen je bio ribar ljudi poput Krista i sv. Petra. Bio je vanredno povučen. Nije vodio nikakve polemičke dispute, niti se trudio, da uvjeri Atkisona sa svojim oštroumnim dokazima, jer je znao, da je vjera dar Božji. Atkison je držao obećanje, da će se dnevno moliti. Uistinu, on nije vidio uspjeh molitve i bio je još daleko od Crkve, ali istina je, da je ipak jednoga dana prekoračio crkvena vrata i osjetio, da je dijete Kat. Crkve /Isp. Lamping 15-18/.

Msg. dr Boluhan pripovijeda, kako je došao u doticaj s dr H. H i n k o v i ć e m i kako je započeo vjersku pouku s tim velikim hrvatskim političarom.

Hinković je rodjen kao Židov, ali nije imao prilike, da bude poučen u Mojsijevu zakonu. U času vjenčanja prešao je na katolicizam, ali nije primio nužnu, njemu akomodiranu pouku. Ćutio je uvijek prazninu u duši i težio je za spoznanjem istine, ali je sam nije mogao naći. U mladim je danima pripadao liberalnom materijalizmu, ali ga nije zadovoljio. Svom se dušom tada privinio spiritizmu, i on mu je otvorio svijet duhova i približio ga Bogu, ali nakon dugog i mučnog rada na tom polju, ostao je u duši prazan i nezadovoljan. Imponiralo mu je framasonstvo, te se pridružio slobodnim zidarima, željan plemenitog rada na korist bližnjega. Kad je upoznao njihov proračunati egoizam, ostavio je i njega. Bio je i teozof i predsjednik teozofskog udruženja i držao tolika predavanja, a i tada ostade prazan u duši. U svim tim peripetijama promatrao je Kat. Crkvu, ali kako god joj se je divio, tako je nije ni razumio. Njena je nauka za nj bila "terra incognita", a ljudske pogreške u Crkvi priječile su ga, da promatra Crkvu kao Božje djelo. Ipak joj se je divio. Zato je i dao pozvati svećenika smrtnom krevetu svoje žene. Obraćenje njegove žene probudilo je u njemu živu želju i iskrenu težnju za spoznanjem Božje istine.

Nakon smrti žene, posjeti ga dr Beluhan, da mu čestita Novu Godinu. Nije ga našao kod kuće nego na ulici. Hinković je tom pažnjom bio iznenadjen i zahvalan. Tada se razvije izmedju njih razgovor:

"A kako ste, gospodine doktore?"

"Hvala Bogu. Predao sam se sasma u ruke Božje."

"To je najviša filozofija razumnoga stvora, nadoda Beluhan i nastavi kao u šali: "E, gospodine doktore, vama ipak nešto fali".

"A što?" - upita Hinković.

"Morali biste se ove godine podvrći radikalnoj operaciji".

Hinković se zamislio, a onda reče: "Razumijem, vi mislite, da bih se morao ispovijediti".

"Pogodili ste. Ovo bi vam bilo nužno, a istom onda biste bili potpuno duševno mirni, pravo odani u Božju volju".

I na te se riječi Hinković zamislio, pa reče: "Toga ja nijesam vrijedan".

"E, nijeste vrijedni, ali ste potrebni", reče mu

Beluhan kao u šali.

Nastala je pauza. Šutjeli su obadvojica. Na to mu Beluhan opet reče:

"Gospodine doktore, dozvolite da vam posve iskreno re čem, što mislim o vama".

Hinković ga pogleda znatiželjno, te reče: "Molim, bit će mi drago".

"Vi ste, gospodine doktore, čovjek plemenit, dobre volje, ali pun predrasuda protiv Crkve Kat. i njezine nauke. Vama bi trebao svećenik, koji bi vam raspršio sve te predrasude u vašoj duši i vi biste postali uvjerenim, praktičnim katolikom".

"Iskreno vam priznajem, da ste pogodili. Da, da, toga meni treba: riješiti se predrasuda i zagledati cijelu i pot punu istinu; ćutim, da bih onda bio sretan".

Na to se dogovoriše, da će ga on poučavati u vjeronauku. Hinković je marljivo i iskreno učio katoličke istine kao pučkoškolac. Na 1.IX 1929. pobožno je i u živoj vjeri primio sv. pričest, sv. pomast i papinski blagoslov. Prije papinskog blagoslova od srca je zazvao: "Raspeti Isuse, smiluj se meni i prikrati mi muke". /Isp. Beluhan 23-27 i 61/.

Profesor tehnike dr. E v e r a r d o B a c k h a u s e r odgojen je u katoličkoj obitelji mlake vjere. Kasnije je postao drzovit materijalist. Na profesorskoj katedri mineralogije i geologije prenosio je svoj materijalizam i ateizam u srca svojih slušača.

Malo iza svršetka Prvog svjetskog rata pripremio je s o. Sinzig, franjevcem, izložbu njemačke umjetnosti. Premda su u stvarima vjere bili posve oprečnih načela, ipak su bili u toplom prijateljstvu, jer su u to vrijeme obojica htjeli opravdati njemački narod pred očima Brazilijanaca.

Jednoga su dana zajedno išli na izložbu, koja je bila posvećena religioznoj umjetnosti. Tom zgodom dr Backhauser je iskreno i otvoreno izjavio svom prijatelju, da bi želio vjerovati u Boga, ali da nikako ne može. Na to će o. Sinzig:

"A sve ovo pred nama", pokazujući na veličanstveni zaljev Guanabara, "a tko je to zapravo stvorio?"

Taj dokaz, koji mu je toliko puta bio iznesen, a koji je uvijek odbijao, otvorio mu je najedamput oči. Evo što on veli o tome:

"Gledao sam u zaljev, koji sam toliko puta ravnodušno promatrao: njegove mirne plave vode, obrise njegovih snažnih i impozantnih bregova, a na njemu uzduž i poprijeko raštr-

kane čamce, velike brodove, koji su se mirno približavali obali, sve, sve me to u onaj čas duboko pograbilo u duši i - ja sam upoznao Boga. Ne znam baš pravo, da li sam ga upravo u taj čas upoznao. Ja sam ga svakako tada osjetio, očutio, razumio. Upoznao sam ga brzo iza toga. Kako je to sada bilo jednostavno Boga razumjeti! A prije me je ipak toliko truda i muke stajalo! U času otvoriše se oči duha mojega, mrene je nestalo. A prije, prije mi je bilo tako teško vidjeti..." /Lamping 24-25/.

Na sličan su način i drugi konvertiti osjetili pomoć svećenika pri prijelazu u Kat. Crkvu. O r l i k J a k o b ho će da stavi u nepriliku misionskog župnika Fr. Maurera, ali se brzo uvjerio, da stoji pred snažnim uvjerenjem katoličkog bogoslova i osjetio se pobijedjen /Lamping 175/. Dr o. E x p e d i t S c h m i d t izjavljuje: "Bog mi je bio dobar, te me je vodio ? ljudski govoreći - uvijek ravnim putem rukama katoličkog svećenika, koji mi je postao vodjom za prijelaz....." /Lamping 219-220/.

Moderni konvertiti kao svećenici

Neki moderni konvertiti, ne samo da su osjetili na sebi blagodat svećeničkog reda pri svom obraćenju, nego su se odlučili da i sami budu svećenici. To su oni smatrali za svoju veliku čast; držali su da će kao svećenici najviše moći raditi za slavu Božju i za spasenje svoje i svoga bližnjega. Ovdje ćemo nabrojiti samo neke svijetle primjere.

U povijesti su mnogi konvertiti bili ponos crkvene vlasti posvećenja. Apostoli su prvi i najveći konvertiti. Jednako su u prvoj Crkvi mnogi biskupi i svećenici bili konvertiti. Pa i u kasnije doba konvertiti su zauzimali važne položaje u Crkvi, kao na pr. sv. Augustin.

U novije doba crkvene povijesti poznat je po svemu svijetu oksfordski pokret u Engleskoj. Mnogi su se anglikanci odvojili od svoje crkve i pristupili u Kat. Crkvu. Medju njima bilo je uglednih ličnosti. Dvojica izmedju njih - Newman i Manning - postali su kardinali, a trojica - Coffin, Brounlow i Wilkinson - biskupi, a veliki broj svećenici.

I u naše doba mnogi su konvertiti primili svećenički red. Dr E x p e d i t S c h m i d t bio je literarni i kazališni kritičar. G. 1933. bio je imenovan intendantom bavarskog državnog kazališta. Škola mu nije davala ono, što je želio. Na Kat. Crkvu nije mi mislio, jer je bio pun predrasuda prema njoj. Ali ipak ona ga je privukla. Kod pouke u vjeri tvrdoglavo je stajao na tome, da upozna božanski autoritet Crkve. A kad ga je upoznao, nije oklijevao, nego se spremno obratio. Ni to mu nije bilo dosta, nego je ušao u Franjevački red i postao svećenikom /Lamping 220/.

I g n a c i j e L e p p je intelektualac, materijalist. Razočaran svojim duševnim stanjem, obraća se na katoličku vjeru. U Evandjelju Isusa Krista našao je jedini pravi odgovor za velike težnje svega duha, kao i duha svih onih, koji se bore za novi svijet. Iza obraćenja postao je dominikanac i svećenik, te plodan pisac i branilac katoličke istine. /Lepp, Le monde chretien et ses malfacons/.

P e t a r C e l e s t i n T s e n g - T s i a n g bio je uvažena politička ličnost svoje domovine - Kine. Bio je pripadnik Konfucijeve vjeroispovijesti. No konfucionizam ga je samo spremio, da postane katolik. Nakon obraćenja ušao je u Benediktinski red i zaredjen je za svećenika. U svećeničkom životu mnogo je radio za širenje katoličke vjere i za ugled Kat.Crkve /Tseng-Tsiang, Ricordi e pensieri/.

P i e r r e v a n d e r M e e r d e W a l c h e r e n istakao se kao plodan pisac ne samo u svojoj domovini Holandiji, nego i izvan njezinih granica. Tražio je sreću u književnosti, ali se prevario. Gledajući bijedu oko sebe, pridružio se političkim socijalistima, ali kad se uvjerio, da oni pomažu nevoljnima samo riječima, ostavio je i njih. U dodiru s katoličkim obredima ostao je frapiran njihovom ljepotom. Nakon dugih i teških duševnih borba, primi sakramenat sv. krštenja na 25. veljače 1911. u crkvi sv. Medarda gdje se je Paul Claudel dvadeset godina ranije prvi put ispovjedio. U kršćanskom je zanosu želio, da mu sin Pieterke postane svećenik.Želja mu se ispuni, ali Pieterke umre kao mlad svećenik. Jednako je htio sa svojom ženom da udju u samostan. Neko su vrijeme služili Bogu u samostanskim zidinama, ali se ponovno vrate u svijet. No kad mu je žena umrla, on se potpuno posveti Bogu. 1954. udje u Benediktinski red, a godinu dana kasnije položi vremenite zavjete. 1956. je svečano zavjetovan i iste godine je zaredjen za svećenika. Pače je imenovan i za zamjenika priora u svojoj opatiji. Jednako mu se i kćerka posvetila Bogu u samostanu /Iz privatnog pisma njegove kćeri od 10. ožujka 1957./.

F e l i k s L e s e u r odgojen je u vjerskom duhu kod Oratorijanaca u Juilly. Studirao je medicinu, ali nakon što je progutao mnogo knjiga, dade se na pisanje. Što se tiče vjere, za nju uopće nije mario niti je vršio svoje vjerske dužnosti. Oženio se je katolikinjom i obećao joj, da će poštivati njezino vjersko uvjerenje. Držao je kao i mnogi drugi, da je to za nj dovoljno. Kad mu je žena umrla, on je s velikom bolju u duši osjećao njezin rastanak. U 57. godini hodočasti u Lurd. Tu ostaje dva mjeseca i moli Gospu za prosvijetljenje. Žena mu je prije smrti rekla, da će postati svećenik. I eto on ulazi u novicijat. 1923. polaže svečane zavjete i iste je godine zaredjen za svećenika u 62. godini života. Umro je 1950. odan u volju Božju /Lelotte IV 23-38/.

M a x J o r d a n je poznat kao najbolji sakupljač novosti. Zato je nazvan kralj reportera. No dok je sakup -

ljao novosti za radio i štampu, u isto je vrijeme tražio i istinu, koja jedina može zadovoljiti čovjeka. I našao ju je. Polovicom prosinca 1951. američka štampa objavi novosti pod naslovom: Svećenik-reporter: Dr Jordan, koji se obratio na katolicizam 1924. zaredjen je za svećenika 8. prosinca u benediktinskoj opatiji Beuron /Njemačka/. Bilo mu je tada 56 godina. Kasnije je ušao u Benediktinski red 8. prosinca 1954. Uzeo je ime o. Placid. U jednoj izjavi, nakon što je zaredjen za svećenika, veli, da je u sebi uvijek poslije obraćenja osjećao poziv za svećeništvo, za potpunim predanjem Kristu, za potpunim darom svoga srca i svoje duše u službi Crkve. Tada mu je ispunjena najljepša želja života /Lelotte IV 55-70/.

R o n a l d K n o x je rodjen u anglikanizmu. Otac mu je bio biskup anglikanske crkve u Manchesteru. O katolicizmu je znao vrlo malo. Smatrao ga je za aristokratsku sektu. Studirao je u Eton College kod Windsoa i u Oxfordu. 1912. zaredjen je za anglikanskog svećenika. Godinu dana kasnije drži u Plymouthu tri govora. Tema mu je bila: Engleska crkva, jučer, danas i sutra. Jučer, to je povijest reformacije; danas, manjak autoriteta; sutra, želja za ujedinjenjem s Rimom. U njegovoj je duši nastala kriza. Osjećao je slabost svoje crkve i superiornost Kat. Crkve. Obratio se je 24. rujna 1917. No nije potpuno zadovoljan samo s tim, da pripada Kat. Crkvi. On želi da postane svećenik. Želja mu se je ispunila 1919. Kao katolički svećenik neumorno radi. Drži predavanja, propovijeda, piše. Prevadja Bibliju i piše za komentar. Nastoji uvijek i svagdje, da bude svjedok Boga, Svijetla, ko je rasvjetljuje čitav svijet. /Lelotte IV 119-134/.

Na ovaj način dali bi se navesti još mnogi svijetli primjeri. Ali smatram, da je to suvišno. Samo želim istaći, kako su konvertiti svećenici živa apologija katoličkih svećenika.

Često se čuje riječ sa strane neprijatelja protiv katoličkih svećenika. Oni se nazivlju zaostali, predstavnici petrificirane crkve, ljudi, koji koče svaki napredak, i zaglupljuju narod, samo da sebi osiguraju položaj. Takvo mišljenje radikalno i jasno opovrgavaju moderni konvertiti.

Tko su moderni konvertiti, koji postaju katolički svećenici? To su ljudi, koji su se odlikovali na svim poljima ljudskog djelovanja. Jedni su bili vrsni pisci, vješti diplomate, poznati političari, istaknuti predstavnici mnogih suvremenih pokreta. To su ljudi, koji su, dok su bili u svijetu, uživali povjerenje svojih suvremenika i slovili kao jaki duhovi. Pa gle! Ti ljudi prelaze u Kat. Crkvu. Odrekli su se svakog položaja u svijetu, odrekli se materijalnih probitaka i često puta izvrgli se mnogim napadajima svoje rodbine, prijatelja i drugova. No oni se nijesu zadovoljili samo svojim prijelazom u Kat. Crkvu. Oni idu dalje, Uče teologiju i postaju katolički svećenici. Pri punoj svijesti i slobodi predaju se potpuno Kristu i njegovoj Crkvi. Postaju propovjednici nove vjere i predstavnici Crkve, koju su često puta napadali. Oni izjavljuju, kako su prije bili u zabludi, kako su sada u posjedu istine i kako su postigli najvišu sreću,

kad su primili svećenički red. Svojim životom potvrdjuju svoj korak u životu: njihov život kao svećenika jest život žrtve i samoprijegora za dobro svoje braće u vjeri, za dobro svega čovječanstva. Oni su uvjereni, da nikada nijesu bili u mogućnosti, da rade toliko za čovjeka, kao sada, kad su postali svećenici.

To nam svjedoči, kako važan položaj zauzimlju katolički svećenici u svijetu. Oni su predstavnici Crkve, koja je tvrdja istine, propovjednici Kristova Evandjelja, nosioci istinske ljubavi medju ljudima. Njihov se položaj ne da zamijeniti, jer je volja božanskog Otkupitelja, da upravo oni budu svijetlo svijeta i sol zemlje. Ako se koji svećenik iznevjeri svom pozivu, to nije krivnja na Crkvi i na njihovoj službi, nego na njihovu životu, koji ne odgovara uzvišenom pozivu.

Moderni konvertiti i Euharistija

Prije svoga odlaska s ovoga svijeta Krist je ustanovio presveti oltarski sakramenat, nekrvnu žrtvu Novoga Zavjeta, dao je božansku hranu našim dušama. U onom ozbiljnom trenutku, na Posljednjoj večeri, pretvara kruh i vino u svoje tijelo i krv, pa veli apostolima: "To činite na moju uspomenu"/Lk 22,19/. To je prva nekrvna žrtva, prva sv. Misa, prva pričest apostola. Suviše tim su riječima apostoli dobili vlast nad tijelom i krvlju svoga božanskog Učitelja. Doista najviša čast i dostojanstvo. Čovjek svećenik na sv. Misi ima vlast nad svojim Bogom!

Dr A l b e r t R u v i l l e, koji je bio nezadovoljan s protestantskom crkvom i naukom, postigao je već temelj vjere: priznavao je u načelu Papino prvenstvo, potpuno je odobravao štovanje svetaca i sv. moći; protiv sedam sakramenata, usmenoj ispovijedi i nauci o dobrim djelima nije imao što bitna prigovoriti; na mnoge druge nauke dragovoljno je pristao, samo nije vjerovao u transupstancijaciju, nauku o pretvorbi. To ga je bezuvjetno dijelilo od Kat. Crkve. On nije mogao shvatiti, kako je Krist mogao sjedeći živ za stolom na Posljednjoj večeri izvršiti prvu pretvorbu, kako je mogao dati učenicima jesti svoje još nežrtvovano tijelo i piti svoju još neprolivenu krv. No, proučavanjem katoličke nauke, našao je jasan odgovor na svoje pitanje.

Nakon obraćenja na lijep način opisuje euharistijsku žrtvu. Krvna žrtva, veli on, koju je Isus Krist kao vrhovni svećenik i kao žrtveno Janje zajedno prikazao na križu nebeskom Ocu za grešno čovječanstvo, obnavlja se u Euharistiji tako, da joj može svaki vjernik tijelom i dušom prisustvovati i biti učesnikom milosti, koje su s njom vezane. Na tu nekrvu žrtvu spada pretvorba kruha i vina u pravo tijelo i u pravu krv Isusa Krista na riječi zaredjenoga svećenika. Na nju spada prikazanje sada već nazočnoga žrtvenog Jaganjca Bogu Ocu. Konačno spar

da na tu žrtvu, da je blaguje svećenik i vjernici. Tako se žrtva, koja se jedamput historijski dogodila na križu, vrši kao svagdanji čin, koji se uvijek i vazda obnavlja i iz koga mogu sva pokoljenja crpsti obilat blagoslov. To je jedina posve valjana žrtva, prema kojoj su starozavjetne žrtve samo znamenja, samo simbolički čini. U ovoj se žrtvi daje prava, valjana zadovoljština, koje nije bilo u starozavjetnim žrtvama.

U nekrvnoj žrtvi oltara nalazi se temeljna razlika iz medju katoličke i protestantske Božje službe. Na protestantskoj se Božjoj službi moli, pjeva, uči i čita, a na katoličkoj biva isto, makar i ne uvijek sve, ali to je u neku ruku kao sredstvo prema cilju. Glavna je stvar čin, žrtveni čin, s kojim se ostalo organički spaja. To je prava služba Božja, a ne samo čašćenje Boga, to je svećenički čin, komu se dolikuje i daje se u svakoj sitnici značajna i dostojna oprema.

Sveta je Euharistija, nastavlja Ruville, čudo. Kruh se kod posvete na svećenikove riječi obraća u tijelo, a vino u krv Kristovu. Ona je čudo, koje se dade samo vjerom upoznati. Kruh i vino ostaju kruh i vino, gledao ih s koje hoćeš strane. Ali Kristove riječi jamče, da se pod prilikama kruha i vina, nakon pretvorbe, nalazi tijelo i krv samoga Krista.

Čudo, koje se je zbilo na Posljednjoj večeri, nije bilo samo za jedan put, nego je tu bilo ustanovljeno čudo, koje će se neprekidno ponavljati. Učesnici su dobili vlast i moć, da ga obnavljaju, a ne samo oni, nego i svi oni, na koje će oni prenijeti tu vlast. S tim se čudom ne može isporedjivati nijedno drugo čudo. Bila bi preuzetnost i zaslijepljenost htjeti čudo sv. Euharistije ispitivati, dokazivati ili pobijati.

Ali to najveće otajstvo kršćanstva jest i udešeno, da se može i najpriprostijim dušama dokazati kao istina. Zemaljska se hrana pokazuje, da je hrana i u uživanju, što ga pruža, i u jačanju, kojim jača tijelo. Darovi milosti sv. oltarskog sakramenta daju i neopisivi duševni užitak i istodobno jačaju sav koliki religiozni život čovjeka. O tome se može osvjedočiti svatko, koji hoće, da ga prizna za pravo tijelo i pravu krv Isusa Krista i koji se ponizno podloži propisima Crkve.

Naredjenje je sv. Euharistije djelo najveće božanske mudrosti i božanske ljubavi. Euharistija je uporište u svakoj sumnji, u svakoj napasti. Bez Euharistije se Crkva ne da ni zamisliti. Bez Euharistije je crkva mrtva dvorana za sastanke, sazidana od mrtvog kamenja, pa neka je posvećena za službu Božju. No kad u nju udje Isus u prilici kruha, onda je ona nešto živo, u neku ruku prošireno i Kristom oživljeno tijelo, u kome se vjernici osjećaju sakriveni i blaženi /Ruville 38-41, 83-108/.

Na taj način poznati dr Albert Ruville govori o presvetoj Euharistiji. On je i sam osjetio na sebi snagu tih svojih riječi. Prijelaz u Crkvu i sv. pričest izazvali su kod nje ga promjene, koje su ga iznenadile. Sam kaže: "Od obadva je či-

na, a osobito od sv. pričesti, proizašla neka mistična snaga, koja je cijelu nutarnjost preokrenula, a dušu digla do one visine sreće, koja joj je do sada bila nepoznata i nerazumljiva. Sad sam istom pojmio moć Kat. Crkve nad ljudima svakog razreda, staleža i obrazovanosti. Ona je imala dati dar, kojemu na zemlji nema ništa ravna, dar, koji je bio neovisan od stupnja poimanja, od privremenog raspoloženja, od utvorne moći, koji je mogao svakom vjerniku jednako koristiti, dar tjelesno duševni, koji je liječio tijelo, dok je dušu napunjao nebeskom svjetlošću... Isus se sam dao za hranu i pružio onima, koji ga uživaju, u zbilja osjetljivoj sreći sigurnost vjere i jamstvo kršćanske istine"/Ruville 47/.

Neki su konvertiti došli do katoličke istine upravo promatranjem uzvišenih obreda sv. Mise. Ponekad se desilo, da su oni išli u crkvu, da se narugaju onomu, što svećenik čini ili jer nijesu imali drugoga posla, pa ipak uspjeh nije izostao.

Poznati američki bankar J o h n M o o d y bio je odgojen kao neprijatelj katolicizma. Već je prekoračio pedesetu godinu života, izvaran svijetom, nije znao, čega da se prihvati. Neprestano je tražio odgovor na životna pitanja. Naskoro ga je našao, i to na neočekivan način.

1927. našao se službeno sa svojim prijateljima u Beču. Posjećivali su bankare, te bi s njima proveli veći dio vremena u poslovnim stvarima. Jednoga su dana posjetili nekog bankara, koji ih iz nepredvidjenih razloga nije mogao odmah primiti. Kad su čekali gotovo čitav sat, predloži on svom prijatelju, da posjete crkvu sv. Stjepana. Bilo je to 15.kolovoza, na blagdan Marijina Uznesenja. Upravo se tada pjevala svečana služba Božja. U Americi nije nikad posjetio nikakve crkve. Tada je prisustvovao sv. Misi. Silno je mnoštvo svijeta napunilo katedralu, te, kako su se našli na sredini, bili su od mase potisnuti naprijed. U taj čas je spoznao, kako je izvanredno katoličko bogoslužje. Sam izjavljuje o svom duševnom raspoloženju: "Bilo je sve vanredno lijepo. Najednoč oglase se zvonce, i sva je masa pala na koljena. Mi se nijesmo mogli ni maknuti, tako smo bili stisnuti. Pogledao sam prijatelja, te mu prišapnuo: Bit će sigurno najbolje, da i mi dvojica kleknemo. Kleknusmo obojica i ostadosmo klečati tako dugo, dok je sav puk klečao. Bio sampotresen, tako silno potresen, da sam odlučio, da ću prisustvovati poslijepodnevnim vesperama. Slijedeća sam tri dana dnevno prisustvovao svetoj Misi u katedrali. Prije nego sam ostavio Beč, rekao sam sam sebi: Katolicizam ima u sebi nešto, što je stvarnost. Moram da nadjem, što je to".

Nakon povratka u New York, govorio je sa svojom ženom o toj stvari. Ona mu reče, da će ga pograbiti ovaj ili onaj svećenik u svoje šake i obratiti, prije nego sam upozna stvar. Na to će on, da bi, kad bi već učinio taj korak, to u-

činio poticajem svoje slobodne volje. I zbilja je to učinio. Obratio se je i postao potpredsjednikom nacionalne konvertitske lige u New Yorku /Lamping 163-164/.

Redovito su svi konvertiti osjećali neodoljivu i privlačivu snagu Isusa u sv. pričesti. Za njih je euharistijski Isus postao centar svega njihova života.

F r a n ç i s J a m m e s izjavljuje, kako je nemoguće, da bi Bog priječio čovjeka, koji za njim čezne, da se s njim ne sjedini /Lamping 111/. M a r i j a D o r o t e a ka že, da je 21. srpnja najljepši i najstrašniji dan njezina života. Tada je prvi put primila Spasitelja u sv. pričesti /Angeli 121/. P a v a o L e o w e n g a r d veli, kad se obratio i primio prvu sv. pričest, da ga je Bog posjetio, i da nema pjesme ni muzike, koje bi mogle izraziti njegovu radost /Angeli 31/.

Profesionalni nogometaš K n u t e R o c k n e priznaje, da je na nj uvijek činilo dubok dojam, kad bi gledao četu svojih igrača, kako idu sv. pričesti, i kako ne bi edifikatorno djelovalo na javnost, kad bi on, kao vodja nogometaškog kluba, pri skupnom dolasku u novi grad, brzo otišao u hotel, da se raskomodi, a njegova bi momčad išla u crkvu.

Jednom prigodom uoči velikog nogometnog nastupa na Istoku, Knute je bio nervozan i nemiran pri pomisli, kako će igrā završiti. Po noći nije mogao spavati, pa je izišao iz sobe i sišao u dvoranu hotela, da se na fotelju preda svojim mislima. Oko pete ili šeste ure, šetajući po dvorani, namjeri se na dvojicu svoje momčadi, koji su upravo u taj čas izlazili na vrata. Zatim se povuče u jedan kut dvorane, gdje mu se pružila zgoda, da neopažen može gledati sve, koji izlaze i ulaze. Kratko iza toga opazi, kako od njegove momčadi sve po dvojica ili trojica izidjoše vani. Kad zadnja dvojica dodjoše do vrata, upita ih, da li idu na Misu. Oni mu odgovoriše da idu. I Knute smjesta odluči, da ide s njima. Na to primjećuje on:

"Zacijelo ti mladi dečki nijesu ni slutili, kako je dubok dojam na mene učinila njihova revnost i pobožnost. A kada sam ih tada vidio, kako idu svi k svetoj pričesti, te pomislio, kako su u tu svrhu morali žrtvovati više sati sna, bio sam prvi put svijestan, kolika li je moć vjere u životu ovih mladih ljudi. U tom sam času spoznao svijetlo i zapazio, što mi je zapravo u životu uvijek nedostajalo. Brzo iza toga doživio sam i sam veliko veselje, da sam sa svojom dragom momčadi klečao i ja kod stola Gospodnjega" /Lamping 186/.

Crkvena vlast posvećivanja, koja se kod svećenika oči tuje u prikazivanju sv. Mise i dijeljenju sv. pričesti, čini jak utisak na moderne konvertite. Moderni su konvertiti zahvalni Bogu na toj vlasti, koju je dao svećenicima, i nastoje u svom životu da iskoriste njezine blagodati. Euharistija postaje i za konvertite centar vjerskog života. Euharistija je i za njih sunce, koje osvjetljuje njihove životne staze, ogrijava njihovu

mladu vjeru i čini, da rode obilnim plodovima stabljike njihova kršćanskog života. I onis u nakon obraćenja postali svijesni, da bez euharistijskoga Isusa nema nikakva napretka na putu savršenosti. Zato se oni rado odazivlju Isusovu pozivu, te što je moguće češće prisustvuju sv. Misi i primaju sv. pričest. Svi su oni uvjereni s I l l e m m o m C a m e l l i nakon pričesti: Uistinu, Krist je u meni, a ja sam u Kristu! /Camelli 125/.

Moderni konvertiti i sakramenat pokore

Crkvena vlast posvećivanja lijepo se zrcali i u svećeničkoj vlasti opraštanja grijeha. Ispovijed je sakramenat, kojim nam Bog oprašta grijehe učinjene poslije krštenja. Ona je nužno potrebna svakomu, tko je poslije krštenja smrtno sagriješio. Taj sakramenat daje oproštenje grijeha, oproštenje vječne i, djelimice, vremenite kazne, daje ili umnožava posvetnu milost, povraća stečene zasluge za nebo, daje posebne milosti za bogoljubno življenje i napokon daje mir savjesti.

Krist je ustanovio sakramenat ispovijedi na dan svoga uskrsnuća, kad je rekao apostolima: "Kao što je Otac poslao me ne, i ja šaljem vas. Rekavši ovo, dahnu u njih i kaže im: Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni, a kojima zadržite, bit će zadržani" /Iv 20,21-23/.

S t o d d a r d veli, da je pravo upoznriti, kako je dužnost dati ili odbiti oproštenje grijeha sa strane svećenika, kao Božjega predstavnika, jasno izražena, kao i dužnost propovijedati evandjelje /Stoddard 209/. Malo dalje isti konvertit piše, da je ispovijedanje grijeha ne samo Bogu, nego i njegovim predstavnicima, koje je Crkva ovlastila, ustanova Isusa Krista /Stoddard 210/.

D o n B e d a C a m m piše, da je njegovo obraćenje započelo upravo onda, kad je u nekom izlogu male prodavaonice zapazio karikaturu svećenika u ispovjedaonici. To je bilo prvi put, da je vidio i čuo za ispovjedaonicu. Ispovjedaonica ga je potakla, da nauči i druge istine katoličke vjere, koje su mu bile nepoznate. Prva istina je bila ta, da je shvatio bruталnost grijeha i potrebu njihova oproštenja po zaslugama predragocjene krvi. Druga je istina, da nam zasluge predragocjene krvi dolaze preko svetih sakramenata. Treća istina, da samo svećenik, koji je pravilno redjen, može dijeliti sakramente. Može se to činiti čudnovato, da gledanje karikature, kojom se izruguje katolička ispovijed, može biti početak konverzije na katoličku vjeru, ali on ne može navesti neku drugu činjenicu /Angeli 236-237/.

Glasoviti Englez G. K. C h e s t e r t o n odgovarajući na pitanje, zašto je postao katoli, jednostavno veli: Da se oslobodim svojih grijeha. Sakramenat ispovijedi bio je je-

dan od motiva, da prijedje u krilo Crkve /Barra 25/.

Nijemac E r n s t M. R o l o f f, vladin namjesnik u Berlinu i izdavač Pedagogijskog leksikona, bio je evangeličke vjere. Pače je studirao i teologiju. No čitajući katoličke knjige, uvidje, kako su velikani uma i srca bili uzorni katolici. To ga je potaklo, da je 1899. položio katoličku vjeroispovijest. Iza toga se uputio u franjevački samostan San Izidoro na brijegu Pincio u Rimu. Tu je bio organist i brzo se uveo u ljepotu katoličke liturgije. Kroz četiri mjeseca nije izišao iz samostana. Nakon pretrpljenih muka zadnjih mjeseci i godina, želio je da se naraduje teško stečenim dobrima. I evo, što dalje piše: "Koliko puta sam već prije zaželio priliku za privatnu ispovijed! I sam je Goethe rekao, da nam se ovo nije smjelo uzeti. Luter je zvao u kasnijoj dobi ispovijed izvrsnom, dragocjenom i utješljivom stvari. Sada sam se mogao ispovjediti, kolikogod puta sam htio" /Lamping 195/.

E i n a r B e r r u m je krivo gledao, kad mu je žena počela pohadjati katoličku crkvu. Ali kad je doznao, da je katolička vjera vjera njegovih pradjedova, stao je proučavati katoličku nauku. To proučavanje ga je dovelo u krilo Crkve 1929. Iza obraćenja pošao je u dominikanski samostan u Oslo, da sprovede nekoliko dana u samostanskom zatišju. Tu se je prvi put ispovjedio. O tome veli: "Ovdje sam se prvi put ispovjedio, te prvi put okusio sreću i mir, što ga daje ovaj sakramenat" /Lamping 46/.

I. C a m e l l i nakon obraćenja čezne posebno za sv. ispovjedju: "Prije svega sam želio ispovjediti svu svoju prošlost, da bi mi se sasvim oprostila. Ja, koji sam se rugao ispovjedi, sada sam imao tako veliku potrebu od nje, da bi je za se izumio, kad već ne bi bila ustanovljena. Ona se uistinu oslanja na potrebe ljudske naravi: nema nikakve protivnosti u tom sakramentu" /Camelli 123/.

A n i t a B r o w n kaže, da ima jedna stvar, koja joj je uvijek davala i sada daje duboku utjehu, a to je ispovijed. Tu čovjek može naći Boga u intimnosti crkve i govoriti mu preko njegova poslanika, svećenika. S jednostavnošću i vjerom djeteta, vi možete odložiti breme vaših kazna i za to dobiti opomene, savjete i odrešenje. Tako se malo po malo radja želja za kajanjem i pripoznaje se ispovijed kao lijek spasonosan za ozdravljenje od grijeha /La Rocca, an. XII, n. 7. str 10/.

F r a n c o i s C o p p e e dovikuje grešnicima: "Dugo vremena živio sam i ja poput tebe, bijedni grešniče! Strast i sumnja izjedali su srž moje duše. Ja sam tvoj brat; nijesmo ni jedan zločinci, ali se osjećamo grešnima, jer samo se licemjer, farizej usudio reći Ja sam čist... Učini kao i ja! Otvori opet evandjelje, obrati se križu! Odbaci ponos, stupi pred sudački stol Isusa Krista! Tamo vlada milosrdje, koje nadilazi tvoje najsmionije snove o pravu i pravednosti. Svećenik, zamjenik vječnog suca, traži samo par suza kajanja, da njima opere sve

ljage tvoje duše. Preko njega ti govori Otac, koji ima beskrajnu moć; Sin, koji je na brdu Kalvariji oprostio raskajanom razbojniku; Sveti Duh, koji neka nas sve povede put neba, put vječnog života" /Coppee 247/.

Nekada se čovjek boji pred ispovjedju, ali ne smije malaksati. Ako ne klone, utjeha ga čeka. P a u l C l a u d e l je jedne večeri pristupio ispovijedaonici u svojoj župskoj crkvi sv. Maderda. Časovi, što ih je sproveo u ispovijedaonici, čekajući na svećenika, bili su najgorči u cijelom njegovu životu. Namjerio se na staroga čovjeka, koji mu se činio posve ravnodušan prema dogadjaju, koji je za nj bio vrlo važan. Ponižen i ogorčen izašao je iz ispovijedaonice, te se povratio nakon godinu dana. Tada je našao mladoga, milosrdnoga i bratski raspoložena svećenika, koji ga je izmirio s Crkvom /Lamping 70/.

---- o ----

Vlast posvećivanja u Crkvi uistinu je najveća vlast. Po toj vlasti čovjek dolazi do najviše blizine svoga Stvoritelja i Otkupitelja. Moderni su konvertiti po toj vlasti došli u krilo Kat. Crkve. Neki su od njih i sami postali nosioci te vlasti. Svi su se koristili predmetom te vlasti, posebno presvetom Euharistijom i sv. ispovjedju. Svaki čovjek može poput modernih konvertita postići mir i zadovoljstvo srca, ako se pripusti djelovanju te vlasti i iskoristi njezine blagodati.

4. Primat i neprevarljivost Rimskog Pape

Crkva nas uči, da Rimski Biskup, koga zovemo Sv. Otac, ima redovitu, neposrednu, biskupsku, vrhovnu i potpunu vlast upravljanja nad čitavom Crkvom. Papa ima tu vlast, jer je pravni nasljednik prvaka apostola sv. Petra. Petar je urmo u Rimu mučeničkom smrću, i svaki biskup, koji ga je zakonito naslijedio na rimskom prijestolju, dobiva po božanskom pravu potpunu vlast nad cijelom Crkvom.

A da Papa može svoju odgovornu i veliku dužnost potpuno izvršivati na izgradnju otajstvenog tijela Kristova, dobri je Otkupitelj obdario sv. Petra i njegove nasljednike darom neprevarljivosti, kad kao vrhovni učitelj sve Crkve uči nauku, koja se odnosi na vjeru i ćudoredje.

Prema tome, primat i neprevarljivost Rimskog Biskupa jest velik dar dobroga Krista i dragocjeni biser Kat. Crkve.

Papa ima primat po božanskom pravu

Primat možemo promatrati s različitog stanovišta. U prvom redu imamo primat časti, kad se netko izdigne iznad ostalih u nekoj vještini, a što ne povlači sa sobom nikakvih privilegija. Takvu prvaku pripada čast, da bude prvi imenovan, da za uzme prvo mjesto, da prvi govori medju ljudima istoga položaja.

Zatim imamo primat položaja, kojim netko u jednoj stvari, poslu i sl. dolazi prije ostalih, te ima pravo, da u tom području drugima upravlja, ravna poslovima, koji se na stvar odnose, odredjuje postupak, primjenjuje pravila, a ponekad daje ili oduzimlje riječ itd.

Napokon ima primat vlasti, kojim netko ima vlast nad drugima u pravosudnom ili jurisdikcionom pogledu. Takvim prvenstvom, primatom, Krist je obdario sv. Petra i njegove pravne nasljednike. Krist je najprije takav primat Petru obećao, a zatim podijelio. Zato kažemo da je Papin primat božanskog porijekla.

Dr A l b e r t R u v i l l e obrazlaže, kako je sv. Petar, a ujedno i njegovi nasljednici, dobio prvenstvo i kako ga je vršio. Gospodin je, veli on, da osnuje Crkvu, izabrao dvanaest apostola, ali se nikada nije dao na to, da stvori medju njima kakve stupnjeve časti. Pa ipak steče sv. Petar neko prvenstvo medju apostolima. On je dobio neka posebna, čudnovata obećanja, koja se ni na koji način ne dadu tajiti. To znači, da poslije Kristove smrti mora u Crkvi postojati neki red. Čitava protestantska znanost nije uspjela, da obori i zabašuri činjenicu ove iznimke.

Gdje god susrećemo Petra s ostalim apostolima, nastavlja Ruville, uvijek je on na prvom mjestu, govori za ostale i uopće on ravna svim znamenitijim događajima. On prvi stupa s bratom u pratnju Gospodinovu. On ispovijeda u ime svih, da je Krist Sin Boga živoga i prvi vjeruje u euharistijsko čudo. On iskazuje svoju ljubav prema Kristu, kad po vodi ide k svom Učitelju i kad hoće, da mačem osveti svoga Gospodina. Pače je i njegovo zatajivanje bilo posljedica njegove velike ljubavi. Poslije uskrsnuća prvi pohadja prazni grob.

Isus je dao Petru prvenstvo najprije u obliku obećanja. Čim ga je pozvao k sebi, daje mu ime Kefas, Petar, Pećina, da označi, kakvu će službu vršiti. Kad je učenicima obećao sudačku vlast, izjavljuje, da je za Petra posebno molio, kako mu ne bi smalaksala vjera, nego da u vjeri ustraje i utvrdjuje svoju braću. A osobito je znamenito ono obećanje, kad je Isus rekao: "Blago tebi, Simone, sine Jonin, jer tijelo i krv nije to tebi objavila, nego Otac moj, koji je na nebesima" /Mt 16,17/. Tim se riječima pokazuje, kako Petar prima objavu neposredno od Boga, a tko prima takovu objavu, tomu pripada i neki osobiti položaj, neka osobita vlast. Zato Krist nadodaje: "I ja tebi kažem: "I ja tebi kažem: Ti si Petar, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svo-

ju, i vrata je paklena neće nadvladati. I tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga. Pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima; i što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima" /Mt 16,18-20/.

Petar je, dakle, postavljen za čuvara objave, za čuvara vjere, koja počiva na toj objavi, za glavni stup Crkve, kod kojeg će se zaustaviti svi, koji kolebaju i blude. Petru je obećano, da će Crkva biti vječna, i da će on imati ključeve, upravu Božjeg kraljevstva na zemlji. Njemu se daje vlast vezati i rješavati, sudačka vlast. Doista je to silan navještaj, koji se morao neizbrisivo utisnuti u Petrovu dušu.

K tomu nadodje poslije uskrsnuća Isusov poziv u vrhovnu pastirsku službu. Petru se prvom Isus ukaza i nakon trokratnog pitanja, da li ga ljubi, naložio mu: "Pasi ovce moje. "Prema tome, prvo je djelo uskrslog Isusa, da je dao utemeljenoj Crkvi glavu. No, bilo to odrah iza uskrsnuća ili kasnije, istina je, da je Petar odredjen za neograničenog vodju kršćanstva.

Navedena se obećanja ne smiju shvatiti tako, kao da bi Krist htio dati Petru neka vladarska prava, koja bi on morao odmah vršiti medju apostolima. To bi moglo biti vrlo opasno za kršćanstvo, koje je bilo u povojima. Religija ljubavi traži, da se medju apostolima sačuva ravnopravnost. No ipak to ne isključuje, da jedan ne radi više nego drugi, i da Petar ne opravda velika Kristova očekivanja.

Petar je potpuno opravdao Isusovo očekivanje. Ne gnušzeći za prvenstvom, prednjačio je apostolima u radu za dobro Crkve. Djela Apostolska, premda ih je pisao Pavlov prijatelj, puna su Petrovih djela. On se je s ostalim apostolima pokazao stijenom vjere, pastirom kršćanskog stada, upraviteljem Božjeg kraljevstva na zemlji. Zadnja je odgovornost tištila njegova pleća. U pitanju poganskih kršćana on pristaje uz Pavlovo mnijenje, ali je imao nastojati, da to mnijenje vrijedi.

Apostoli su pridržali svoju apostolsku službu samo za svoju osobu. Oni su sačinjavali neko konstitucionalno vijeće kršćanske države. Oni su podigli Crkvu. Nakon njihove smrti iščeznu ta služba, a njihova prava, potrebna za život Crkve, prijedju na muževe, koje su oni postavili na upravu pojedinih kršćanskih općina. Petar je podigao svoju stolicu u Rimu. Posjednike toga mjesta zapale su i sve njegove dužnosti, sva prava, te uzvišena obećanja, koja su mu dana.

Isusova obećanja ne bi imala nikakve vrijednosti, kad bi bila vezana samo uz Petrovu osobu, jer ih on ne bi mogao ostvariti. Zato su se rimski Biskupi smatrali Kristovim zastupnicima, odgovornima za vjeru i za jedinstvo crkava, koje su bile rasijane po cijelom svijetu. Kad je vjeri zaprijetila kakva opasnost, tražilo se je i našlo rješenje kod Rimske Stolice. Svako rješenje bilo je kamen za gradnju Papina primata. Obećanja

se Isusa Krista ispuniše, jer je bila živa vjera u njegovu riječ, jer se je pokazala potreba, da se ispune, jer je Duh Sveti bio uz Rimske Biskupe.

Iza tog razlaganja zaključuje dr Ruville: "Ovo sam shvaćanje o položaju sv. Petra i njegovih nasljednika u prvim vjekovima, stekao iz povijesnih djela. Pa i ne bilo sve ovo ovako, pa i kad bi istraživanja donosila svedjer novih posljedica, sigurno se neće moći oboriti: obećanje Isusovo prvomu Njegovu apostolu, bez nasljedstva izmedju rimskih biskupa i njega, predaja prvenstva i božanski nalog naučanja u Crkvi Rimskoj. Ovo je pak sasvim dovoljno, da se opravdaju prava Rimske Stolice, kako su se do dana današnjega tvrdila i provadjala". /Ruville 52-61/.

S t o d d a r d kaže: Kao što jedan narod ima odgovornog poglavara, sudište, vrhovni sud; vojska komandanta na čelu, brod svoga kapetana, tako i crkvena hijerarhija mora imati priznatog, odgovornog poglavara, koji će dati konačnu odluku u stvarima vjere i morala.

Zatim navodi poznate tekste iz Sv. Pisma, kojima se pokazuje vrhovna vlast sv. Petra i njegovih nasljednika, pa zaključuje: "Ne možemo se čuditi zato, što prvenstvo Petra, a odatle naravno i ono njegovih direktnih biskupskih nasljednika, jest nepretrgnuta tradicija Crkve" /Stoddard 183/.

Isus je Krist, tvrdi L u n n, dao svojoj Crkvi vrhovnog poglavara. Svoju tvrdnju potkrepljuje sa tri petrovska teksta iz Sv. Pisma. A trostruka služba sv. Petra je zabilježena u 21. glavi sv. Ivana, gdje se veli: Pasi ovce moje, pasi janjce moje! Priznaje, da ga nije zadovoljilo protestantsko tumačenje tih teksta, kad je bio zagrijan u protukatoličkoj polemici. Oni, koji tvrde, da je izniman položaj sv. Petra dan samomu njemu kao osobi, moraju donijeti dokaze za tu svoju tezu. Prva Crkva, upravljana od ljudi, koji su poznavali Krista, trebala je uistinu manje vrhovnog poglavara, nego što ga treba današnja Crkva. Trebaju dokazati oni, koji govore, da današnji episkopat ne potrebuje monarhičkog poglavara zato, što ga nijesu trebali apostoli /Lunn 215-216/.

R o n a l d K n o x malo je znao o katolicizmu i smatrao ga zastarjelim. U 17. godini je učinio zavjet celibata. Godine 1910. prvi je put prisustvovao katoličkim funkcijama. Bilo je to na blagdan Marijina uznesenja na nebo. Pristao je uz oksfordski pokret. Na pitanje: Zašto je postao katolik? - odgovara, da je kroz čitav svoj život želio pripadati grupi onih ljudi, koje je Krist ostavio za svoje zamjenike na zemlji, kad je uzašao na nebo. Od 15. g. vjeruje u presv. Trojstvo, utjelovljenje, smrt, uskrsnuće, uzašašće našega Gospodina, u pakao i raj. Dok je bio u Etonu, upoznao je posebne milosti različitih sakramenata. U Oxfordu je naučio čudesnu uspješnost sakramenta Euharistije i držati Rimske Biskupe kao nasljednike sv. Petra. Uvjerio se je, dakle, da su Pape nasljednici sv. Petra, a da je Krist sv. Petra ostavio za svoga zamjenika na zemlji /Barra 171/.

Madjarka E m m a D e s s e w f f y piše, kako joj je čitanjem Sv. Pisma zasjalo nenadano sunce. Zaustavila se posebno na poslanici sv. Jakova o potrebi dobrih djela, o ispovijedi i sv. pomasti, te na pozivu sv. Petra apostola u evandjelju sv. Mateja. Krist je, nastavlja ona, prenio svoju vrhovnu vlast u Crkvi na svoga nasljednika na zemlji, u zboru apostola" /Lamping 72/.

Neprevarljivost Rimskog Pape

Pod neprevarljivošću razumijemo povlasticu, kojom je netko zaštićen od zablude. Neprevarljivost stoji u takvoj zaštićenosti od zablude, pri kojoj je i sama mogućnost prevare isključena.

Crkva, zbog svoga izvanrednog poslanja, mora posjedovati apsolutnu neprevarljivost u naučavanju, i ona je uistinu, Kristovom odredbom, i posjeduje. Krist je učinio svoju Crkvu neprevarljivom u djelu naučavanja. Obećao joj je Duha Svetoga, koji svojom milošću pozitivno potiče učiteljstvo, da upozna i pravilno tumači objavljenu istinu, i negativno, da priječi krivo naučavanje.

Nosioci neprevarljivosti su pravovaljani nasljednici sv. Petra i ostalih apostola, tj. Rimski Biskup i biskupski zbor Crkve. Ovdje govorimo o neprevarljivosti Rimskog Biskupa, Pape.

Papa je neprevarljiv, kad govori "ex cathedra", tj. kad kao vrhovni pastir i učitelj definira vjersku i ćudorednu nauku koju mora držati čitava Crkva.

S t o d d a r d kaže, da Crkva ne traži ni od koga, da drži, da je Papa neprevarljiv, kao čovjek, kao pisac, kao statista, kao zakonodavac. U svim tim sferama misli i djelovanja on se može prevariti kao i drugi ljudi. Na svim tim različitim područjima Pape mogu imati različita mišljenja. Bitna je točka neprevarljivosti u tome, da su oni zaštićeni od zablude u svojim definicijama formalnim "ex cathedra", u pitanjima vjere i morala. Kad bi Pape kontradicirali jedan drugomu u stvarima vjere, kao anglikanski biskupi, doista se ne bi mogli smatrati neprevarljivima u tim stvarima. Ali ne postoji nijedan slučaj da bi se Pape medjusobno osudjivali, kad bi definirali neku nauku.

Neprevarljivost Pape ne čini ga bezgrešnim. On može sagriješiti, kao i svaki čovjek, jer je slabo stvorenje, i mora se ispovijedati svećeniku, kao i svaki njegov podložnik. On se svaki dan pred oltarom priznaje grešnikom i moli prisutne, da se mole za nj. Zatim, udarajući se u prsa, govori: "Gospodine, nijesam dostojan, da udješ pod krov moj..." Iako je Papa čovjek grešnik, kao i drugi ljudi, ipak neki protestanti čine veliku nepravdu prema Sv. Ocu, kad ga nazivlju antikristom.

Na koncu Stoddard zaključuje: "Shvaćajući dakle da neprevarljivost ne znači, da je Papa izuzet od pogreške u svjetskim stvarima, nego jednostavno, da je, kao Pastir Crkve Kristove označen od Boga, zaštićen od formalnog izricanja zablude u stvarima vjere i morala. Dogma Papine neprevarljivosti nije mi postavljala nikakve poteškoće. Naprotiv, primio sam je sa zadovoljstvom i utjehom" /Stoddard 188-189/.

Dra A l b e r t a R u v i l l e a privukla je u Kat. Crkvu upravo Papina neprevarljivost. On veli: "Mnogima će možda biti čudnovato, što je nene privukla ka Kat. Crkvi nauka o neprevarljivosti njezinoj, nauka, koja inače običaje djelovati protivno. Nijedan se članak vjere više ne napada i ne izvrgava ruglu kao upravo ovaj. Smrtni čovjek, kažu, hoće da sebi prisvoji neprevarljivost u sudu, pa i bilo samo u crkvenim stvarima. Čovjek, kao što smo mi, hoće, ne osvrćući se na zdrav razum, po miloj volji, da uništi najčvršća mnijenja i da drugima, možda daleko duševno razvijenijim i nadarenijim ljudima, narine svoj nazor" /Ruville 51/.

Analizirajući, kakav položaj zauzima papinstvo u Crkvi, dolazi do zaključka, da je nauka o Papinoj neprevarljivosti veoma zdrava, veoma potrebna i da joj je prvi početak u Isusu Kristu /Ruville 52/.

Zatim navodi dokaze za Papinu neprevarljivost. Oni su uglavnom isti kao i za Papin primat. Zato ih nećemo navoditi. Spomenut ćemo samo, kako je nauka o Papinoj neprevarljivosti proglašena dogmom na Vatikanskom koncicilu 1868-1870. Na to primjećuje dr Ruville:

Rimski biskupi nijesu nikada dvomili, da im je Krist darovao dar neprevarljivosti. Neprevarljivost je zahtjev zdrava razuma, dar Kristov, povijesna činjenica. Drukčije ne može biti. Ako je Crkva imala biti sazidana na pećini, nijesu mogle njezine osnovne nauke počivati na skliskom pijesku saborskih većina. Teški je nedostatak bio u tome, što nije ustanovljena bila nauka, koja bi bila temeljni zakon. I bez te se nauke dalo napriječ u mirno doba. A kad su vanjski ili unutarnji neprijatelji išli za tim, da na surov način preobrnu postojeće dogme, Crkva je listom ustalo sve, što je htjelo ostati kršćanskim i katoličkim, rame uz rame na obranu postojeće nauke. Tko je poricao tu nauku, tomu je daleko bila kuća i nije više imao glasa. Osobito kad je, kao ono u 19. stoljeću, zaprijetila opasnost, da se dogme u ime krive znanosti na fin način prekroje i podruju cijeli naučni sustav, tada je trebalo, da vlast, koja je bila pozvana, da osujeti takve udarce, osigura čitavu svoju vlast naučavanja, tada je trebalo da se prizna pravna činjenica. Prvi put se pokazala nužda neophodna, da se Papina neprevarljivost proglasi dogmom /Ruville 74,/.

To je bila vanredno teška zadaća, jer kršćanstvo, a pogotovo više svećenstvo nije bilo prožeto spoznajom takve nužde. To su iskoristili neprijatelji Crkve. Svi protivnici Pape, Crkve, kršćanstva, osobito sva liberlna štampa, oduševljeno su

se zauzeli za nezadovoljne biskupe. Oni su tvrdili, da treba srušiti tiraniju Pape, a pod tim su mislili na kršćansku vjeru.

Ipak je velika većina biskupa bila za proglašenje te dogme, ističe dr Ruville. A najvažnije je to, što je Pio IX bio prožet samosviješću, da njemu samomu pripada pravo i bez koncila proglašavati nove dogme. Papa i njegovi pomoćnici nije su radili ni najmanje iz pohlepe za vladom ili iz kojih drugih sebičnih razloga, kako su to neprijatelji mislili i tvrdili, nego jedino u srkbi za dobro Crkve. Tko drukčije misli, ta je po zna duha, koji živi u sv. Crkvi, taj sudi po svom vlastitom svjetskom iskustvu /Ruville 76/.

Dogma je jednoglasno primljena, nakon što su tvrdokorni protivnici napustili koncil, ali su i oni konačno pristali. A kad je dogma proglašena, izvan crkve stvarali su se strašni pojmovi o njoj. Oni su govorili, da će se Papa tobože moći titrati s crkvenom naukom po miloj volji, da će moći i temeljne nauke naložiti, ukinuti i preinačiti prema tome, kako je to u prilog njegovoj politici ili iz kakvih drugih razloga. On je tobože slobodan od zablude u svim svojim riječima i činima. Takva su shvaćanja bila izvor, iz kojega je izvirala ona množina napadaja, psovki i poruga na rimsku kuriju. Svako se je protestantsko djače, a medju njima i Ruville, držalo višim od Pape i biskupa, koji su počinili takve ludorije /Ruville 77-78/.

Ali to nije bila nikakva ludorija, tvrdi Ruville. Sustav je crkvenih nauka dobio jednom za vazda svoj oblik, i to prema naukama Krista i apostola. Taj je sustav zgrada, iz koje ne smije ni Papa ni koncil izvaditi ili premetnuti ni jedan kamen. Papi su u tome bezuvjetno vezane ruke. Ako nastanu dvoumice o kojoj nauci, o njezinu pravom smislu i sadržaju, onda nije Papa mjerodavna osoba, nego Krist i apostoli. Za njihovo se mnijenje mora doznati, i ako to mnijenje nije stalno ustanovljeno, onda valja istražiti naredbe crkvenih otaca, koncila i prijašnjih papa. Kad se ne bi mogla izgladiti različita mnijenja ni pomoću svih tih vrela, onda tek pada Papina neprevarljiva odluka "ex cathedra". Takva se odluka sprema s najvećom pomnjom uz uporabu gore navedenih vrela i uz savjet najbolje upućenih osoba. Prate je primjerne molitve i tek tada, kad je pruženo sve moguće jamstvo, proglasuje se kao očitovanje vjere, postignuto pomoću Duha Svetoga. Ne radi se, dakle, o novim istinama, nego o mjerodavnom tumačenju istina, koje vrijede od starih vremena /Ruville 78-79/.

Na taj način dr Ruville opravdava svoje pristajanje uz Papinu neprevarljivost. Ta nauka ne proglasuje Papu bezgrešnim, jer je on grešan čovjek kao i mi. Ali Krist je izabrao Petra i njegove naslijednike za stijenu, na kojoj je sagradio svoju Crkvu, koja je tvrđa istine. Vrata paklena ne smiju nad vladati tu tvrdju. Petar i njegovi nasljednici imaju zadaću, da odolijevaju svim zabludama. Duh Sveti će ih zato voditi, da ne zadju s puta istine.

Lunn kaže, da katolik prima definicije Pape, kad govori "ex cathedra", kao neprevarljive definicije. Da jedna definicija Pape bude neprevarljiva, mora imati tri uvjeta: 1. Papa mora govoriti "ex cathedra", kao Papa; 2. Definirati nauku, koja se odnosi na vjeru i moral; 3. Definirati jednu nauku, koju mora vjerovati čitava Crkva kao objavljenu istinu.

Nijedna Papina definicija nije neprevarljiva, ako nema ta tri uvjeta. Zato Papa može pogriješiti, kad govori kao privatni teolog, a ne govori "ex cathedra". Papa može pogriješiti, kad bi htio suditi o stvarima, o kojima nema kompetencije da govori, kad bi sudio o kom znanstvenom pitanju, koje noma veze s vjerom.

Mi bismo mogli odbaciti Papinu neprevarljivost, kad ne bismo vjerovali, da je Krist Bog, ili kad ne bismo vjerovali, ako bismo i priznali da je Bog, da je osnovao neprevarljivu Crkvu, ili, ako bismo držali, da je osnovao neprevarljivu Crkvu, a ne bismo vjerovali, da je Kristova Crkva ona, koja je u vezi s Rimskim Biskupima.

Samo su dvije metode, kojima se može inteligentno pobijati Papina neprevarljivost; 1. Napadati neprevarljivost Krista; 2. Pobijati vjerovanje, da je Krist osnovao neprevarljivu Crkvu s autoritetom, da uči u njegovo ime. Mi prihvaćamo neprevarljivost Pape radi autoriteta neprevarljivosti Crkve, a neprevarljivost Crkve radi neprevarljivosti Krista.

Neprevarljivost Pape ne znači, kako to misle neki kritici, da Papa može izreći definiciju "ex cathedra" u svako doba ili o svakoj stvari, koja je u vezi s vjerom i moralom. Istina je, da se nauke Kat. Crkve nalaze u originalnom depozitu vjere, ali zadaća, da se one učine izričite, traži istraživanje i studij, koliko Pape, toliko biskupa. Krist je međutim rekao u biti: Evo pologa vjere. Ti, Crkvo, moraš se služiti naravnim metodama, da razviješ sadržaj toga pologa. Moraš se služiti svojim razumom. Možda će trebati, da diskutiraš i razmišljaš, važući za i protiv. Moja je garancija samo u tome: Neću dopustiti da Papa ili biskupi s njim ujedinjeni proglase za istinitu jednu nauku, koja nije takva.

Prema tome neprevarljivost je više negativan nego pozitivan dar. Duh Sveti priječi, da Crkva propovijeda lažnu nauku, ali ne ide nužno za tim, da Papa i biskupi daju točan odgovor o bilo kojem pitanju /Lunn 247-253/.

Lunn, dakle, drži da je opravdano vjerovati u Papinu neprevarljivost, ako vjerujemo, da je Krist Bog i da je osnovao neprevarljivu Crkvu. Zato njemu nije ništa smetalo, dogma Papine neprevarljivosti, da postane djetetom Kat. Crkve. Jer on je smatrao, da se Papina neprevarljivost temelji na Sv. Pismu i na zdravu razumu.

Mac Farlane-Barrow bio je protes-

tantski ravnatelj crkve Svih Svetih u Glasgowu i duhovnik škotske episkopalne crkve. Konvertirao je 1928. Što se tiče katoličkih vjerskih istina, držao je, da je dobro poučen, ali mu je bila trpka nauka o Papinoj neprevarljivosti, jer je nije shvaćao. Ali kad je shvatio smisao i te nauke, uvidio je, da je potpuno razumno, da je prihvati /Lamping 89/.

Papinstvo - čuvar crkvenog jedinstva

Iz Kristovih riječi, da je Petar stijena, na kojoj će sagraditi svoju Crkvu, koju vrata paklena neće nadvladati, te iz riječi, kojima se Petar odredjuje Pastirom janjaca i ovaca, Učiteljem, koji će utvrdjivati svoju braću, izražena je Misija sv. Petra i njegovih nasljednika gledom na sv. Crkvu,

U prvom redu Papinstvo je nužan temelj društva, koje Krist zove Crkvom. Sve, što se ne bude držalo Papinstva, ne će spadati na Kristovu Crkvu. Zatim, Papinstvo mora braniti Crkvu od navala opakih sila. Opake sile neće nikada srušiti Kristovu Crkvu, ali će njihovi napadaji biti teški i česti. Nadalje, povodeći se za primjerom dobroga Pastira, Pape imaju zadaću, ne samo da čuvaju svoje stado od vukova razdiraoca, nego i gledati, da stado što bolje napreduje, da ide putovima razvoja i napretka. Napokon, a to je još važnije, Papinstvo ima biti nepogrešivi i živi čuvar svega, što spada na bitni elemenat takva društva, a to je zajednička vjera, koja je vazda ista u korjenu, ali koja je uvijek prilagodjivana prilikama društva, vremena i mjesta.

Ovdje ćemo pogledati, kako moderni konvertiti gledaju u Papinstvu čuvara crkvenog jedinstva.

Jedinstvo ne stoji u pisanim statutima, kako bi rekao P a u l v a n K. T h o m s o n, ili u djelovanju jake organizacije. Ono ne dolazi izvana, nego iznutra, iz živog organizma, koje oživljuje Duh Sveti. Ali uza sve to, crkveno jedinstvo ima snažnog vidljivog čuvara u osobi. Papa predstavlja Crkvu, on bdije nad njom i čuva je, da uistinu bude jedno stado, jedno kraljevstvo, jedan ovčinjak.

Dr R u v i l l e piše, da je prvi odlučni prolom u njegovo shvaćanje došao, kaže on, gledajući, kako u protestantskoj crkvi vlada vjerska zbrka, koja je izbrisala sve granice među kršćanstvom i poganstvom. Kršćanske su se temeljne nauke morale zaštititi, morale su imati zaledje na jednom mjestu, koje je bilo osigurano protiv svakog dojma slobodoumlja. To mjesto, ako se uopće nalazilo, moglo je biti samo Papinstvo.

Da usvoji tu misao, nastavlja Ruville, najviše su na nj utjecali svjetski razlozi. Čuvanje je vjere stajalo u papinskoj službi, zato je to bila velika dužnost svakog nosioca te službe. Na to se pazilo i kod izbora novog Pape. Jedva se je mo-

glo dogoditi, da bi tijaru dobio čovjek protivan strogoj vjeri, a ako se to i dogodilo, ostao je izabrani tako vezan običajem i okolicom, da nije mogao učiniti nikakve trajne štete. Tako su Papinstvu dana jača jamstva, nego saborima, gdje je nezdrava nauka mogla pod svjetskim pritiskom naći većinu. K tomu je pridošlo i to, kaže Ruville, što je Isus Krist sam izjavio, da je prvi Papa, sv. Petar, stijena Crkve, te mu povjerio osobitu vlast. Tu se je očitovala mudrost i providnost Gospodina, kad je na najzgodniji način udovoljio potrebi Crkve, koja se istom osnovala. Meni nije ostalo drugog izlaska, ili zanijekati uvodjenje ove službe ili ozbiljno posumnjati o Isusovoj oštroumnosti. U prvom se slučaju povijest Papinstva nije mogla uopće razumjeti; jer odakle je došla stalna predaja, što seže do najstarijih vremena? U drugom je slučaju došlo u pogibao cijelo uzvišeno mnijenje o Isusu, a time i temelj vjere /Ruville 31-33/.

Na drugom mjestu veli Ruville, da su Rimski Biskupi bili svijesni Kristovih obećanja, da će im u odlučnim časovima,kad se bude radilo o životnim interesima i o jedinstvu Crkve, biti moguće naći neoborivu istinu, ako upotrijebe sva zemaljska i duhovna sredstva, koja su primjerena toj svrsi. Oni su bili čvrsto osvjedočeni, da im u takvim slučajevima i uz takav postupak ne može uzmanjkati pomoć Duha Svetoga, da Krist neće poreći svoju riječ. U tome je Crkva imala uporište, koje je trebala.Mogla su izbiti prijeporna pitanja, pitanja, koja će potresti cijelom Crkvom i izazvati potrebu sinoda i koncila, dok Papa još nije izrekao svoj sud. Tada bi se nesporazum izravnao običnim putem. Ali kad su se iscrpla sva sredstva, kad je Crkvi zaprijetio trajni raskol, ili kad je kršćanstvo očevidno zašlo na krivi put, onda je istina našla zaledje u Rimskoj Stolici, onda je Rimska Stolica odlučila, da pobijedi onaj, koji se podudarao s crkvenom predajom. Ovakav je položaj Papinstva bio i ostao, pa priznao ga tko ili ne priznao. On je bio zahtjev razuma, dar Kristov, povijesna činjenica /Ruville 72-73/.

O. F i l i p M o z o r o w, bio je jedan od najistaknutijih ličnosti u Poljskoj. On je odavno gojio simpatije prema katolicizmu, pa je to bio razlog, da su ga katolici voljeli, a pravoslavni poglavari svrgli sa retorske časti pravoslavnog sjemeništa u Wilnu. U otvorenom pismu, koje je upravio Teodoziju, pravoslavnom nadbiskupu i pravoslavnom kleru grada Wilna,iz medju ostaloga veli: "Iza dugog promišljanja, ja sam učinio važan korak: odlučio sam da postanem članom one vjeroispovijesti, kojoj je na čelu vrhovni Pastir Rimski Biskup. Dok to činim,slijedim glas svoje savjesti, koji me uvjerava, da je ondje prava Kristova Crkva, gdje se nalazi apostol Sv. Petar u svojim nasljednicima... Priznanje vrhovne papinske vlasti u Crkvi nije mi zaprekom, da budem dobrim sinom našega milog ruskog naroda, kao što nije bilo zaprekom ni Vladimiru Solovjevu, jednom od najvećih ljudi našega naroda, da prigrli katolicizam i da ostane Rus. Zašto da umanji moj ruski osjećaj prijelaz u onu Crkvu, u kojoj su zastupane sve narodnosti svijeta bez ikakve štete za njihovu domovinsku ljubav?"

Svoje pismo zaključuje pozivom: "Ne tražite potpornja

vašoj crkvi ni u Moskvi ni u Carigradu niti kod protestanata u Canterburiju, već samo u Rimu - središtu kršćanskog jedinstva" /Nova Revija 1926, 75/.

Papinstvo - čuvar kršćanskih vrednota

Kad je prvi Papa, sv. Petar, došao u Rim, oko 48.g., grčko-rimska civilizacija je dosegla svoj najviši sjaj. Bogata aristokracija je nagomilala veliko bogatstvo, a i narod se zabavljao svečanostima svake vrste. K materijalnom blagostanju pridružio se procvat filozofije, umjetnosti i književnosti. Religija, koja je bila nacionalna, časna po svojoj starini, pjesnička po svojim obredima, spajala je kult prirode s kultom heroja, davala je čvrstoću jedinstvenosti rimskog carstva, jer je vezala s patriotizmom najviše sile čuvstva i mašte.

Ali ta sjajna vanjština krila je u sebi duboke nevolje. U toj blistavoj civilizaciji bilo je odurno nepriznavanje dostojanstva ljudske osobe, kruti despotizam na prijestolju, prezir barbarstva, gotovo posvudašnje nećudoredje, a s druge strane nemoć filozofije, književnosti i umjetnosti da doskoče tim zlima.

Prvi Papa odmah proglasuje i zahtijeva od prvih kršćana poštivanje ljudske osobe. Kršćani su, preporodjeni krštenjem i hranjeniEuharistijom, na neki način postali "kraljevsko svećenstvo" i "dionici božanske naravi", koji ne smiju vraćati zlo za zlo, nego moraju živjeti čestito medju poganima. Svi kršćani imaju biti svijesni jednakosti medju sobom, gdje nema ni roba ni slobodna, ni Židova, ni Grka, ni barbara ni Skita.

U skladu s Kristovim načelima, Pape otvaraju širom svijeta škole za djecu iz puka, za izobrazbu "neznalica, ograničenih, nenaobraženih, glupih, robova". Počinje se razvijati kršćanska znanost i umjetnost. Neprestano rastu dobrotvorne ustanove, jer je prvi Papa upozoravao kršćane, da imaju žarku ljubav medju sobom.

Pape kasnijih vremena do današnjega dana nijesu prestali u radu na sačuvanju i širenju tih uzvišenih vrednota. Na taj je način Papinstvo postalo simbolom poštivanja ljudskog dostojanstva, snažnim osloncem napretka, neumornim promicateljem ispravne kulture i civilizacije.

Dr R u v i l l e piše u tom pogledu: "Dužnost je Papa bila, da štite i brane kršćansku vjeru, kršćansku slobodu, kršćansko čudoredje, i to protiv vanjskih i protiv nutarnjih neprijatelja, a osobito pak protiv drskosti državne vlasti. Njihovo je pak potpuno pravo bilo, da upotrijebe za to prikladna duhovna sredstva, a napose čvrstu stegu pojedinih općina pod svojim vodstvom. Dokle im je pak u tome bilo poći, razbiralo se iz prilika i iz svjetskih odnošaja. Neka im se dokažu pri tome po-

greške i zablude, pače i teške ćudoredne mane, to ništa ne smeta. Osobne neprevarljivosti i nepogrešivosti svojih vodja nikada nije Crkva tvrdila. Često puta, osobito za kojekakvih manjkavih izbora, dodjoše na kormilo takvi ljudi, kojih život malo odgovaraše kršćanskome idealu. Ali se baš u takvim slučajevima očitovala snažno moć predaje. Ni ovakvi se Pape nijesu mogli oteti ideji svoje službe i oni su visoko držali pravu nauku vjersku i ćudorednu, tako da Crkva nije pretrpjela nikakve trajne štete. Osim toga se mora imati na pameti, da povijesni sud treba u mnogo čem ispraviti, da potječe od ljudi, koji bijahu neprijatelji ili se dosta često vrlo slabo razumijevahu u crkvene stvari" /Ruville 61-62/.

Na drugom njestu ističe dr Ruville, kako ostale crkve duguju Papinstvu veliku hvalu, što su se držale svog prvotnog cilja. Njegove su riječi: "Kršćanstvo, da ne rečem cijeli svijet, duguje uz Isusa Krista njegovim namjesnicima na zemlji najveću hvalu, što su se vjerno i junački držali svoje najprve zadaće, što su ostali pećina, na kojoj je počivala sv. Crkva, a ne samo ona, nego i svaka pojedina kršćanska zajednica, koja se od nje otcijepila. Gdje je taj, što misli, da bi se vjera, koja se ispovijeda, još na ikojem njestu u protestantskoj crkvi mogla uzdržati, kad ne bi njezini zatočnici još uvijek mogli prstom upirati u Kat. Crkvu, u kojoj bi se vjera još bolje razvijala, kad se ne bi ti zatočnici uvijek time grozili, da će svi iskreni kršćani postati katolicima, ako se žrtvuju temeljne nauke? Može se reći: Gledajući na Rim, da mu se ne priušti ni ikakav trijumf, stoje protestantske općine još na kršćanskom tlu. Da nije bilo pećine, da je Kat. Crkva pala žrtvom liberalizmu, ne bi se ni protestantski vjerski smjer mogao održati. Taj bi smjer morao tražiti zakloništa u malim konventićima".

N a koncu zaključuje dr Ruville: "U tom se smislu može reći, da je Papinstvo pećina, na kojoj počiva ne samo Rimska Crkva, nego i kršćanstvo, koje je od nje otpalo" /Ruville 80-81/.

H e y w o o d B r o u n, sin protestantskog pastora, književnik i suradnik mnogih novina te vodja nekih radničkih udruženja, na iznenadjenje svih, koji su ga poznavali, stupio je u krilo Crkve. On se je zanimao za Crkvu, a posebno za Papinstvo. Papinske socijalne enciklike tako su na nj djelovale, da je htio postati članom otajstvenoga Kristova tijela /Nova Revija 1940, 79/.

M a r I v a n i o s, nadbiskup skizmatičke crkve Jakobaca, primljen je u Crkvu na 20.IX. 1930. Predstavniku novinske agencije "Fides" iznosi razloge svoga obraćenja. Izmedju ostaloga on govori, kako je na nj djelovala vitalna snaga Crkve i nemoć crkava, koje su se odvrgle ispod Papine vlasti. "Katolička Crkva, veli on, drži zlatnu ravnotežu medju vlasti i poslušna, medju pogrešnosti privatnoga mišljenja i podložnosti razuma vjeri, medju ličnom slobodom i društvenim dužnostima. Samo Kat. Crkva daje pravodan položaj obitelji kao stanici društva, i društvenom životu, koji je put napretka i uljudbe".

Odgovarajući na pitanje, što ga odlučilo na zadnji korak do konverzije, on odgovara: "Gorko uvjerenje, da je skizma naskroz u sebi iskvarena. Jakobinska crkva dio je skizmatičkih tjelesa, koji su pobjegli iz jedinstva Crkve u prva stoljeća. Ja sam poznavao širinu i puninu kršćanske nauke, ali je nijesam mogao u djelo privesti u skizmatičkoj crkvi. Zato sam se osjećao u velike moralno potišten. Uvjeren, da bi Kat. Crkva bila kućom Duha Svetoga na zemlji, ćutio sam da je smrtni grijeh biti od nje odijeljen. Božja providnost vodila me korak po korak, dok se na kraju nijesam našao u Kat. Crkvi". /Nova Revija 1931, 145-146/.

Povijest nam svjedoči, da je Kat. Crkva po načelima Kristove objave pod vodstvom Pápa preobrazila svijet. Crpeći iz izvora Božje objave uzvišena životna načela, Pape su kroz vjekove upućivale čovječanstvo k pravom napretku, dajući prednost duhovnim vrednotama. Tko je ustrajao u jedinstvu s Papinstvom, taj je imao osvjetljene smjernice života u ličnom, obiteljskom i društvenom pogledu. A tko se od Crkve odvrne, veli dr R u v i l l e toga naskoro prisvoje njezini neprijatelji, pogani, pa opirao se on kako mu drago /Ruville 67/.

---- o ----

Iz Sv. Pisma, dakle, proizlazi, da je Papinstvo božanska ustanova. Krist je obećao sv. Petru, da će na njemu sagraditi svoju Crkvu. To je obećanje ispunio, kad mu je poslije uskrsnuća rekao, da pase njegove janjce i njegove ovce. Za nj se je posebno molio, da ne smalakše njegova vjera, kako bi mogao utvrdjivati svoju braću.

Iz tih Kristovih riječi zaključujemo posve pravilno, da je sv. Petar izabran za poglavicu apostola i čitave Crkve. On ima primat, prvenstvo vlasti nad čitavim Božjim kraljevstvom na zemlji. A da može pravilno upravljati i vladati tim kraljevstvom, on ima i posebni privilegij neprevarljivosti.

Taj izuzetan položaj prešao je i na Petrove nasljednike, Pape. Papa ima vlast nad cijelom Crkvom, i on je neprevarljiv, kad definira nauku, koja se odnosi na vjeru i moral, a koju mora obdržavati cijela Crkva. To je divan dar Kristov, povijesna činjenica, zahtjev zdrava razuma, kako to ističu moderni konvertiti.

III. D I O

Z N A Č A J K E C R K V E

Kroz stoljeća pojavile su se različite kršćanske crkve, kao katolička, pravoslavna i protestantska /anglikanska/, i svaka od njih tvrdi za se, da je prava Kristova Crkva. No to ne može biti, jer se one medju sobom ne slažu niti u bitnim stvarima. Samo jedna može biti prava Kristova Crkva. A koja je to? To nam pokazuju znaci, značajke, koje je Krist dao svojoj Crkvi.

Svako biće posjeduje niz osobina, po kojima ga možemo upoznati i razlikovati od drugih bića. Te osobine očituju nešto značajno izvana, po čemu se biće može lako prepoznati.

I Kristova Crkva ima svoje osobine, značajke. Te su značajke posebno jasna svojstva, koja se dadu lakše upoznati, nego sama narav Crkve. Po njima se prava Kristova Crkva može upoznati relativno lako. Stoddard kaže, da nije mogao pristati ni uz jednu sektu protestantizma, jer nijedna nije starija od 400 godina. On je, veli, izabrao radje onu Crkvu, koja posjeduje universalnost proširenosti, jedinstvo nauke, povijesni kontinuitet od početka i autoritet u stvarima vjere i morala. A to je, i to ona sama, Rimska Katolička Crkva, koja predstavlja naučavanje i predaju oko dvije tisuće godina /Stoddard 144/.

Teolozi su kroz povijest nabrajali više takvih značajki. Ali po Nicejsko-carigradskom vjerovanju ima ih samo četiri: jedna, sveta, katolička i apostolska. Po svom ustavu Crkva je samo jedna, po nutarnjem i intenzivnom djelovanju je sveta, po eksten zivnom i vanjskom obimu je katolička, a po izvoru je bivstveno apostolska. Tradicija se drži broja tih značajki.

U novije doba teolozi upotrebljavaju u apologetici mnogo apsolutnu, direktnu, emipirijsku, metodu. Po toj se metodi dokazuje, da se u Kat. Crkvi opažaju znaci čudesne Božje pomoći. Tu metodu preporučuje i Vatikanski koncil, kad veli: "Crkva je sama po sebi, zbog svoga, naime, divnog širenja, uzvišene svetosti i neiscrpive plodnosti u svakom dobru, zbog katoličkog jedinstva i nepobjedive stalnosti neki veliki i vječni motiv vjerodostojnosti i neprevarljivo svjedočanstvo svoga božanskog poslanja" /D 1794./.

Takva Crkva priznaje dvostruku metodu za upoznavanje prave Crkve: komparativnu i apsolutnu. Komparativna metoda značajki Crkve vrlo je korisna za jače produbljivanje nauke o Crkvi i za jasnije spoznanje njezina bivstva, a kao dokaz za pravu Crkvu protiv inovjeraca danas je mnogo uspješnija apsolutna, direktna,

metoda katoličke stvarnosti. Obje su te metode dosta blize jedna drugoj. To se najbolje vidi po značajki svetosti, a i po jedinstvu i katolicitetu. Nepretrgnuto apostolsko nasljedstvo u vezi je s nepobjedivom stalnošću. Moderni konvertiti i po jednoj i po drugoj metodi upoznaju pravu Kristovu Crkvu, ali iz mnogobrojnih konverzija zapaža se, da je suvremenom mentalitetu mnogo bliža direktna metoda.

Anglikanac B e d a C a m m prisustvovao je jednom u benediktinskoj opatiji u Maredsous svečanoj sv. Misi, na Tjelovo. Čitava Misa je učinila na nj izvanredan utisak, a posebno riječi Vjerovanja: jedna, sveta, katolička i apostolska. "Riječi vjerovanja: I jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu, veli on, udariše u moje uši i ganuše mi srce. Bog me tada prosvijetli zrakom svijetla i učini, da vidim kako dotada nijesam vjerovao u jednu, svetu Crkvu, katoličku i apostolsku" /Agneli 253/.

Mi ćemo se držati direktne metode katoličke stvarnosti, pa ćemo govoriti, kako moderne konvertite privlači divno širenje Crkve /admiralibis propagatio/, svetost i plodnost u svakom dobru /eximia sanctitas et inexhausta in omnibud bonis foecunditas/, katoličko jedinstvo /catholica unitas/ i nepobjediva stalnost /invicta stabilitas/.

1. Divno širenje Crkve

Širenje Crkve kroz prva tri stoljeća, te obnova svijeta po načelima kršćanstva, navodi se kao dokaz za istinitost objave i božansko poslanje Isusa Krista. Vatikanski koncil jasno govori, da je Crkva zbog svog divnog širenja veliki i vječni motiv vjerodostojnosti i neprevarljivo svjedočansto svoga božanskog poslanja /D 1794/.

Krist je osnovao svoju Crkvu za sve narode i sva pokoljenja. Njegova je želja, da se raširi, uz njegovu pomoć, po svim kontinentima i da svim narodima i svakom pojedincu donese smirenje duha. "Kraljevstvo je nebesko, veli Krist, kao zrno gorušičino... Ono je, istina, najmanje od svih sjemenja, ali kad uzraste, veće je od svega povrća, i bude drvo tako, da ptice nebeske dolaze i borave na granama njegovim" /Mt 13,31-32/. A da pokaže preobražajnu snagu Crkve, uspoređuje je s kvascem: "Kraljevstvo je nebesko kao kvasac, koji uzme žena i pomiješa u tri mjere brašna, dok se sve ne uskisne" /Mt 13,33/.

A da izvrši to velebno djelo, Isus bira dvanaest neukih ribara iz židovskog naroda. Isus ne sumnja u uspjeh, jer zna, da će se Crkva širiti na čudesan način: s jedne strane čudesnim Božjim utjecajem u dušama, a s druge strane vanjskim - čudesnim znacima, bilo fizičkog bilo moralnoga reda. Zato opravdano veli apostolima: "Ne boj se, malo stado! Jer je bila volja Oca vaše-

ga, da vam dade kraljevstvo" /Lk 12,32/.

Širenje Crkve nikada nije prestalo od njezina početka do današnjega dana. Kao što je vječna misija njezina, tako mora biti i vječno njezino širenje, dok ne bude jedno stado i jedan pastir.

Širenje Crkve kroz prva tri stoljeća

Crkva se je kroz prva tri stoljeća širila brojčano, prostorno i društveno. Što se tiče brojčanog širenja, već se je prije smrti apostola, broj vjernika mnogo povećao. Na prvu Petrovu riječ najprije se obraća tri tisuće, a iza toga pet tisuća /DA 2,41; 4,4/. A iza smrti apostola povećavanje vjernika je tako napredovalo, da je Tertulijan mogao mogao dobaciti progonitelji ma kršćanskog imena: "Od jučer smo, a sve smo vaše ispunili".

I prostorno Crkva se je tako raširila za vrijeme apostola, da je sv. Petar pisao poslanicu vjernicima u Pontu, Galiciji, Kapadociji, Aziji i Bitiniji. A sv. Pavao javlja Rimljanima, da se njihova vjera navješćuje po svemu svijetu /Rim 1,8/. Malo pomalo kršćanstvo je zauzelo sve rimsko carstvo, te je brzo prešlo i njegove granice.

Kršćanstvo nijesu prihvatili samo potlačeni i prezreni, nego i bogataši, velikaši, učenjaci i umjetnici. Nije bilo staleža, u kojemu Crkva ne bi imala svojih pristaša. Sv. Pavao govori o svetima, "koji su iz doma careva" /Filip 4,22/. A Arnobije piše o mnogim govornicima, gramaticima, pravnicima, liječnicima, filozofima, koji su pristali uz kršćanstvo.

Ta raširenost ne bi bila tako važna, kad ne bi bila povezana s obnovom individualnog, obiteljskog i društvenog života.

Prije Krista ljudi nijesu imali ispravan pojam o Bogu čovjeku i moralnoj odgovornosti. Na riječ crkvenih vjerovjesnika, čovječanstvo je steklo ispravan pojam o Bogu Ocu i njegovoj providnosti, o besmrtnosti duše i moralnoj odgovornosti, o otkupljenju i postizanju spasenja. Dobili su jasnu istinu o krepostima i manama, te pobudu, kako će prve gajiti, a druge krotiti.

I obiteljsko stanje prije Krista bilo je spalo na niski stupanj, jer je otac imao apsolutnu vlast nad ženom i djecom, nad njihovim životom i smrću. Kristovom blagom viješću i za obitelj granuše bolji dani. Utvrdjeno je jedinstvo i nerazrješivost ženidbe. Muževi moraju ljubiti svoje žene, kao što je Krist ljubio Crkvu, a žene se moraju pokoravati muževima, kao što Crkva Kristu. Ženidbeni je ugovor uzdignut na sakramenat. Ženama je povraćeno njihovo dostojanstvo, a djeca nijesu više igračka u rukama oca, nego bića sa svim pravima na život i uzgoj.

I uopće čitav društveni život poprimio je nov izgled. Prije Krista vladala je neograničena tiranija i ropstvo. U nauci kršćanstva ljudi su mogli upoznati, da je svaka vlast od Boga, i da je ona ne radi pojedinca, nego radi zajedničkog dobra. Svi narodi su djeca jednog zajedničkog nebeskog Oca i braća medju sobom. Svi su ljudi jednaki medju sobom, i svaki čovjek mora vršiti svoje staleške dužnosti za dobro svoje i zajednice, kojoj pripada.

Sav taj preobražaj širom svijeta Crkva je proizvela bez nasilja, mača i krvi. Kristova istina, koja prodire do središta ljudskog srca, ne poznaje sile. Tko ljubi silu, taj nije Kristov. Kristova se Crkva širi i proizvodi veličanstvena djela na vjerskom i ćudorednom polju jedino uvjerenjem. Bogat i siromah, učen i neuk dolazi pod okrilje Crkve jedino kad upozna, da je ona od Boga osnovana za spas čovječanstva, kao čuvarica i posjednica objavljene istine. F r a n c o i s C o p p e e primjećuje ve liku odliku Krista u postizanju autoriteta, kad veli:

"O bijedni, prevareni čovječe! Zašto slušaš one, koji govore: Vjeri je odzvonilo! Zar se je čovječanstvo od 'velike Revolucije' sve više i više oslobodilo prisilnih okova, okova religioznih predrasuda? Promotri samo ovo: Da g. 1789. bezbožna država i njeni zakoni dobiju autoritet, morala se Francuska posijati krvavim kosturima i Evropa potresti krvavim ratovima do u srž. Zar su otada zamukle jadikovke bijede i nevolje?

"Pazi nasuprot, što je učinio Isus, da njegovi zakoni dobiju snagu. On je tek prolio svoju vlastitu krv; slobodno je pustio, neka jedan krvnik nad njim izvrši nečasnu kaznu, i njegovo djelo stoji danas poslije 19 stoljeća. Posvuda, gdje su ljudi manje zli, gdje su manje nesretni, posvuda gdje živi pravda i ljubav prema bližnjemu u srcima - pogledaj - tamo strši simbol, što ga je Bogočovjek kao spomenik svog zemaljskog hodočašća ostavio, to je sveto mučeničko drvo Križa" /Coppee 246/.

Širenje Crkve u našem stoljeću

Širenje Crkve nije prestalo nakon pobjede nad rimskim orlom. Ona je raširila svoje krošnje i nad Germane, Kelte, Skandinavce, Gote, Vandale, Slavene itd. Svaki je narod dobio svoje apostole. Pod sjajnim zrakama Kristove istine, kojom je zadojena Crkva, duša mladih naroda počela je disati novim dahom i radjati novim plodovima svetosti.

U Srednjem Vijeku, otkrićem Amerike, Crkva se širi i u prekomorskim krajevima. U Evropi protestantizam je nanio mnogoš te Kristovoj Zaručnici, ali zato je ona dobila novu djecu u zemljama Amerike, Afrike, Azije i Australije. Ni u Evropi nije sve zamrlo. Pojedinci su se stali osvješćivati, te napuštati novi pokret, da se pridruže vjeri otaca, zajedničkoj majci - Kat. Crkvi.

I u našem vijeku Crkva se neprestano širi. Iz dana u dan povećava se broj njezinih članova, i to ne samo po prirodnom povećanju, nego i po mnogim obraćenjima. S pravom piše o. Petrov: "I danas u oholom vijeku čovječjega 'Ja' i danas je problem obraćenja jednako znamenit, jednako zanimljiv. On je štaviše dobio u naše doba još neku osobitu privlačnost. Medju modernim konvertitima ima ih dosta, koji su u svom predjašnjem životu bili na glasu kao odlični pisci, naučenjaci, pjesnici, umjetnici, državnici. Današnja nevjera kovala ih je u zvijezde kao svoje kolovodje, ponosila se njima kao svojom dikom. Pa gle! oni klekoše pred križ - sablazan svijeta!" /Petrov 8-9/.

Evropa je i u našem stoljeću središte kršćanstva. Od nje i danas ostali kontinenti primaju smjernice kršćanskog duha. Ali, čini se, da drugi kontinenti počinju uzvraćati dobročinstva, što potvrdjuje činjenica, da je jedan Kinez župnik u Pinzgau, u Austriji, a jedan crnac seoski župnik u Francuskoj.

U evropskim katoličkim državama katolicizam se u zadnje vrijeme sve više pomladjuje, a u nekatoličkim poprima nov izgled. 1953. obnovljena je hijerarhija u Danskoj i Norveškoj, a u Engleskoj je tolik pokret prema Kat. Crkvi, da i samim predstavnicima anglikanizma zadaje veliku brigu.

Engleska broji oko 50 milijuna i 500 tisuća stanovnika, a od tih je jedva 5 milijuna katolika. Ipak katolici imaju vidnu ulogu u duhovnom životu Engleske, i katolicizam se dosta dobro širi, a tupi se oštrica anglikanaca prema Kat. Crkvi. Kad je 2. lipnja 1953. okrunjena za kraljicu Elizabeta II, svečanost se nije odvijala u antikatoličkom duhu kao nekada, a obred krunjenja naličio je mnogo na katolički, što se razabire iz pjevanja "Veni Creator Spiritus" i "Te Deum", te pomazanja svetim uljem.

U Engleskoj se obrati godišnje oko 15-20 tisuća odraslih /Lelotte I 5/. Od 1852-1953. broj katolika se je popeo od 600 tisuća na 5 milijuna. Katolički listovi imaju veliku tiražu i mnogo se čitaju, kao na pr. "Universe" 250 tisuća, "Catholic Herald" 100 tisuća, "Catholic Times" 80 tisuća. To potvrdjuje, da i anglikanci čitaju katoličke listove i rado slušaju katoličku istinu. U 1953. osnovano je 12 ženskih samostana /CNM I 22/.

U Škotskoj kroz 1953. katolici su se povećali za 12 tisuća. A na čitavom teritoriju u Walesu bilo je 1799. jedva 750 katolika, a 1953. bilo je u biskupiji Cardiff 93.826 vjernika, a u biskupiji menevia 23.663, iako mnogi katolici nemaju redovitu vjersku pouku radi udaljenosti mjesta od župe.

Medju konvertitima u Engleskoj vidno mjesto zauzimaju radnici, ali i intelektualci su svestrano zastupani. Upravo ti intelektualci, koji uživaju jak ugled medju Englezima, dosta pospješuju obraćenja.

U Njemačkoj se obrati godišnje oko 10 tisuća odraslih. /Schafer I 261/.

Kardinal Wendel je u siječnju 1953. izjavio, da "Udruženje Katoličkih obitelji" broji 600 tisuća članova. Jedna grupa njemačkih katolika organizirala je službu taksia za potrebe svećenika. Svaki svećenik, kad mu se ukaže pastoralna potreba, samo javi preko telefona, i auto mu je na raspolaganju. I druga katolička društva vrlo lijepo napreduju, te katolici, iako su u manjini, prednjače u vjerskom pogledu.

U samom Amsterdamu, u Holandiji, bilo je kroz 1953. 251 obraćenje. Medju tim obraćenicima bilo ih je 9 bez ikakve vjere, 37 holandskih reformata, 9 reformata, 7 luterana, 6 apostola i 2 Židova /CNM I 30/.

I po drugim evropskim državama Kat. Crkva uživa velik ugled, premda je često proganjana. Stari svijet otvara oči i uvidja, da jedino Kristova istina, koja se čuva u Kat. Crkvi, donosi pravu sreću i istinito blagostanje.

Azija je najveći kontinent sa preko milijardu i 300 milijuna ljudi. Ona čini pravi mozaik rasa, jezika i vjera. Katolicizam sačinjava vrlo mali procenat, ali mnogo privlači pažnju Azijanaca. Nije bez značenja, što je g. Edmund Hillary postavio na najviši vrhunac Azije g. 1953. Isusov križ, koji je blagoslovio Sv. Otac.

Zanimljiv je katolički pokret u Japanu, koji ima tek 200 tisuća katolika. Od 1952-1953. kršteno je 10.669 odraslih, a 5.710 djece. Poslije II svjetskog rata osnovano 117 novih župa. A kad je biskup Pavao Furuya u svibnju 1953. držao preko radija u Kyotu govore o Isusovim pričama, Japanci su slušali s oduševljenjem. 1949. osnovano je društvo Katolička radnička mladež, koje je već 1953. imalo 83 sekcije. To društvo izdaje i svoj list koji 1952. izlazi u 7000 kopija, a godinu dana kasnije u 10.000. Osobito ugledne ličnosti prelaze u Kat. Crkvu. Tako se 1953. obratio admiral Katsuyoshi Yamaji, koji je izjavio nakon obraćenja, da jedino od Isusove vjere očekuje obnovu svoje zemlje. Iste su se godine obratila i dva slikara Hiroshi Ikegami i Yamazaki Masao, koji su izjavili, da žele u Japanu dati kršćansku umjetnost, koja je izraz japanske duše u naše doba.

U Južnoj Koreji bilo je 1953. 10 tisuća obraćenika i 14 tisuća katekumena /CNM I 56/. Katolički je život na doličnoj visini. Od 200 tisuća katolika 75% ih se pričešćuje i radnim danom. Mise su uzorno posjećivane, osobito od ljudi. Katolici zauzimaju sve više važnije poslove. Tako je 1953. imenovan za ministra unutrašnjih poslova Gonzaga Paik, praktičan katolik. Oci Maryknolla i franjevci od rujna 1950 do rujna 1953. zabilježili su 1900 konverzija medju koreanskim i kineskim zarobljenicima /CNM I 55-57/.

U Indokini katolici broje tek 6% stanovništva, ali im se broj naglo povećava. Od 1945-1955. broj katolika je porastao za 400 tisuća /La Rocca 1.I. 1955., 9/. U Apostolskom Vikarijatu Phat-Dieme bilo je kroz jednu godinu 500 krštenika i 2.000

katekumena, a u Sontayu broj katolika je za kratko vrijeme nara stao od 300 na 4 tisuće, a katekumena na preko 3 tisuće. /CNM I 79/.

Sličan pokret prema Kat. Crkvi zapaža se i na Formozi i u drugim državama, gdje je sloboda vjeroispovijesti. Azija, kolijevka čovječanstva, goji jake simpatije prema Kristovoj Zaručnici.

U Africi se broj katolika povećava sada godišnje za jedan milijun. 1900. bilo je na tom kontinentu nešto više od jednog milijuna katolika, a 1953. bilo ih je preko 17 milijuna. /CNM I 99/. U Ugandi započelo je propovijedanje evandjelja 1880. a 1953. katolici su sačinjavali 25% /CNM I 139/. U dva vikarijata Kitega i Ngozi u Urandi bilo je 1943. milijun i trista tisuća pogana, 433 tisuće katolika, a 1953. bilo je 790.000 katolika i 850 tisuća pogana /CNM I 120/. To nam svjedoči, da se ni crni kontinenat ne protivi Kristovoj blagoj vijesti, nego naprotiv, da je rado prima.

Posebno je jak i snažan katolicizam u Sjevernoj Americi. U SAD se godišnje obrati od 100 do 120 tisuća /Lelotte I 5/. Osobito jake ličnosti pristupaju Kat. Crkvi, kao Clara Bothe Luce, Jefferson Caftery itd. Nekada prijedju i čitave porodice u krilo Crkve. 1953. pomoćni biskup Dubuque mons. Loras T. Lane krizmao je 78 osoba, od kojih je 29 bilo konvertita, a od njih devet iz iste obitelji.

U Australiji se katolicizam počeo širiti tek u 19.stoljeću. 1803. po posebnom dopuštenju jedan je svećenik rekao sv. Misu u nekoj kažnjeničkoj koloniji, a danas ima preko milijun i 500 tisuća katolika. Od 1939-1953. katoličke su škole porasle za 82%.

Ovdje su iznesene samo neke činjenice, koje govore o porastu Kat. Crkve u svijetu, o broju modernih konvertita širom svijeta. Ipak se i iz toga dade zaključiti, kako Kristova Crkva potpuno odgovara mentalitetu današnjeg suvremenog čovjeka. Iako je mistično tijelo Kristovo često napadano, ocrnjivano, klevetano, okrvavljeno, uza sve to ono je uvijek puno životne snage, uvijek privlačivo, uvijek sposobno da usreći čovjeka.

Kakvi ljudi dolaze u Crkvu

Dok promatramo tako velik broj konvertita širom svijeta, i nehotice nam se postavlja pitanje: Kakvi su to ljudi, koji dolaze u Crkvu? I ovo je vrlo važno pitanje, jer ako u Crkvu dolaze degenerici, propalice, skitnice, ljudi nečasna života, ljudi zaostala duha, tada konverzije služe na sramotu Crkvi. U protivnom slučaju, ako u Crkvu prelaze ponajbolji sinovi čovječanstva, tada konverzije služe na ponos Crkvi.

U prvom redu, kako smo već vidjeli, konverzije se događaju širom svijeta. Nema kontinenta, nema naroda, gdje ne bi bilo konvertita. Možemo reći, da nema dana ni časa, kad se ne bi netko uvjerio o božanskom porijeklu Crkve i ubrojio se medju njezine članove.

Medju modernim konvertitima nalazimo mnoge ljude i žene, koji su se bavili ili se još bave filozofijom. Takvi su medju ostalima J. i R. Maritain, Bergson, E. Stein, itd. Oni su prije obraćenja pripadali kojekakvim modernim sistemima tražeći odgovor na duboka životna pitanja. No njihov duh, koji traži pot punu istinu, nije se mogao smiriti ni u jednom od tih sistema. Njihovo obraćenje svjedoči, da je u Kat. Crkvi istina koja rješava problemé čovječje stvarnosti.

Nadalje mnogi su konvertiti slovili i slove kao učenjaci svjetskog glasa, kao na pr. Backhauser, P.L. de Noüy, Ch. Nicolle, T. Nagai, Daniel-Rops itd. Neki govore, da se vjera i znanost ne mogu složiti, pače da se vjera i Kat. Crkva protive pravoj znanosti. Moderni konvertiti opovrgavaju to krivo mišljenje. Suviše, oni svjedoče da Crkva potpomaže znanost, i da ona, dok daje odgovor na najdublja pitanja našega postanka i svrhe, čuva znanost, da ne skrene s pravoga puta.

Posebno mjesto medju konvertitima zauzimlju književnici i pisci. Takvi su G. Papini, Th. Merton, L. Bloy, J. Riviere, F. Jammes, P. Claudel, P. van der Meer, A. Rette, CH. Peguy, S. Undset, G.-K. Chesterton, M. Sabić i dr. Često se u književnom obliku u naše doba izvrgavaju ruglu Krist, Crkva i crkvene ustanove. S druge strane vidimo plejade modernih konvertita, koji se odlikuju vještinom pera i dubinom misli, iznoseći blago Kristovih vrednota pohranjenih u Crkvi, te modernom svijetu jasno stavljaju pred oči, da se prava ljepota nalazi uz pravu dobrotu.

Uz književnike vidimo i zastupnike drugih umjetnosti, koji su se obratili na pravu vjeru. Takvi su H. Gheon, E. Lavalliere G. Cohen, P. Misraki, Dutheil i dr. Ne vrijedi prigovor neprijatelja, da je Crkva neprijateljica umjetnosti. Povijest pokazuje, da upravo Crkva gaji pravu umjetnost, a to pokazuje i velik broj umjetnika medju modernim konvertitima.

Ne izostaju medju modernim konvertitima ni liječnici, kao što su A. Carrel, Simon, T. Nagai itd. Može se čuti od ponekih liječnika, kako su operirali ljudsko tijelo, a da nikada i nigdje nijesu vidjeli ljudske duše. Ovakav prigovor nije dostojan jednog intelektualca. A mnogi liječnici konvertiti istakli su se na polju medicine, a ujedno su se istakli i kao vjerni sinovi Crkve. Njihovo vjersko osvjedočenje obara prigovore liječnika nevjernika.

Medju modernim konvertitima nalaze se imena i mnogih državnika, kao na pr.: H. Hinković, Slesser, Lou-Tsen-Tsiang, Clara Boothe Luce, J. Caftery i dr. Čuje se ponekad i medju katolicima, da je nemoguće biti dobar državnik i vladati se po kršćanskim načelima. To je skroz nepravilno mišljenje. Kad bi se danas vlada-

lo po kršćanskim principima, svijet bi, zaista, drugačije izgle dao.Pravilna politika, koja se temelji na kršćanskim zapovijedi na, donosi pravu sreću pojedinim narodima i čitavom čovječanstvu. To je uvjerenje i modernih konvertita državnika.

Ne fali konvertita ni medju vojnicima i oficirima. To potvrdjuju St. Sh. Yamamato, W. Gough, general Shin, Fl. de Cun ha i dr. Mišljenje, da kršćanska ljubav priječi hrabrost, posve je krivo. Pravi kršćanin je ujedno i pravi rodoljub, koji mora biti spreman i život položiti na oltar domovine, kad to ustreba. Oficiri, koji su konvertirali, nijesu smalaksali u obrani svoje domovine, nego su dobili još više smjelosti i ljubavi za svoj narod.

Mogli bismo još tako redom nabrajati i mnoge profesore, sportiste i dr. No to nije potrebno. Svakako se i iz toga dade zaključiti, da nema zvanja na svijetu, u kome ne bi bilo i konvertita. Jasna je činjenica, da ne prelaze u Crkvu slabići, ljudi zaostala duha, nego ponajbolji sinovi čovječanstva. Velik broj istaknutih ličnosti po cijelom svijetu, koji nalaze nalaze utočište u krilu Crkve, dokazuje kako je Crkva i u naše doba uvijek sposobna, da svima pruži čvrsta životna načela u kaosu modernih zabluda.

Zbog kojih motiva konvertiti dolaze u Crkvu

Vrlo je teško nabrojiti sve motive, zbog kojih moderni konvertiti dolaze u Kat. Crkvu. Svaki je konvertit teškom mukom stekao svoje vjersko uvjerenje, da postane članom Crkve. Bilo je često neprospavanih noći, napetih borba, duhovnih kriza, dok konvertiti nijesu učinili taj korak. Nekada bi im zasjala samo po koja istina Kat. Crkve, a zatim bi uzljubili cijelu istinu. Ne mora to biti neka bitna istina. Božja milost zna upotrebiti i sporedne razloge, da postigne svoj cilj.

Najčešće se ljudi obraćaju, jer su u Crkvi našli odgovor na duboka životna pitanja. P i e r r e L e c o m t e d e N o ü y ne može se nikako složiti s tvrdnjom, da je početak života i njegova evolucija kao i manifestacija moždane aktivnosti rezultat pukog slučaja, pa zato pristaje uz crkveno tumačenje. Univerzitetski profesor L u i g i F a n t a p p i e veli da živjeti znači težiti k cilju, a koji je cilj čovjeka, najbolje odgovara Evandjelje /Rossi 212/. M i h o v i l A l e k s e j e v i ć A n d r e e v tražio je odgovor na dva važna pitanja: Radi koje je svrhe čovjek stvoren i kako mora živjeti da bude sretan? Odgovor, koji zadovoljava čovjeka, našao je u Kat. Crkvi /Angeli 50/.

Mnogi su se obratili, jer njihov duh nigdje nije mogao naći smirenja, a u Kat. Crkvi su ga našli. W i l l i b r o r d V e r k a d e u mladosti nije mario za vjeru, jer mu je

umjetnost bila sve. Ali se razočarao. Umjetnost mu nije dala smi renje, ali ga je dovela u Crkvu, gdje su mu težnje utišane. R o b e r t H u g h B e n s o n mnogo je napadan, kad je konver tirao. Na pitanje: "Što ste našli u katolicizmu, što niste imali u vjeri, koju ste napustili?" - on je odgovorio: "Apsolutni mir duha" /Agnes de la Gorce 150/. Dobitnik Nobelove nagrade C h a r l e s N i c o l l e veli nakon obraćenja: "Ima pitanja, koja ja više sebi ne postavljam, budući da me više ne tište, ja uživam potpuni mir" /Lelotte I 85/.

Ima konvertita, koji su došli pod okrilje Crkve, jer su se uvjerili, da ona naučava i gaji pravi moral. E r n e s t P s i c h a r i piše J. Maritainu 15.VI 1912., da je apsurdan svaki pokušaj "oslobodjenja" od katolicizma, jer sve što imamo veliko i lijepo dolazi od katolicizma. Iz katolicizma izvire uzvišen moral, a iz njegova napuštanja izvire krivi moral /Giordani 285/. F e r d i n a n d B r u n t i e r e izjavljuje, da se ne može živjeti bez moralnog zakona, a nijedan moralni zakon nije tako visok, niti zadovoljuje kao katolički moral /Giordani 269/. Kineski puknovnik C h a n g P'e i F u piše: "Hoćemo li medju ljudima postići više snošljivosti, značajnosti i ćudoredne čistoće, to ćemo postići jedino pomoću vjere. Medju svim vjerama jedina katolička ima stvarno osiguran temelj i cilj. Jedina ona ima neprekidnu predaju i primjerena je svim potrebama ljudske naravi" /Lamping 55/.

Neki se konvertiti obraćaju, jer su došli do uvjerenja da Kat. Crkva donosi sreću njihovu narodu i cijelom svijetu. R a m i r o M a e t z u kaže, da je našao, kako je katolička vjera razumna i prihvatljiva i da ga je to učinilo katolikom, te mu je bilo većom pobudom na što bolji i trajniji rad za njegovu dragu domovinu /Lamping 147/. V a n d e r M e e r d e W a l c h e r e n piše u svom dnevniku 10. svibnja 1934. kako je shvatio da kršćanstvo predstavlja zbroj svih vrednota ljepote i plemenitosti svijeta, čitavog stvorenja, svega što je primilo dar života /Dieu et les hommes 611/. R u s dr I v a n P u z y n a veli, da je vjera u Krista ona koja je stvorila djela neizrecive ljepote: crkve, palače, slike i kipove, dragocjene knjižnice itd./Lamping 177/.

Ima i drugih motiva, koji su potakli kovertite na pri jelaz u Kat. Crkvu. Jedne privlači Crkva, jer daje olakšicu u bolima /Fr. C o p p e e/, druge, jer ima uzorni autoritet, ispovijed, Papinu nepogrešivost itd. Svi ti motivi svjedoče, da konvertiti ne idu u Crkvu radi materijalnih probitaka, radi tjelesnih užitaka ili bilo zbog kakvih poticaja, koji su nedostajni čovjeka. Razlozi obraćenja modernih konvertita jamče, da konvertititi žele bolji i savršeniji život, život koji će ih što bolje združiti s idealom - Kristom.

Konverzije radi savršenijeg života

Nijedan konvertit ne dolazi u Kat.Crkvu radi lakšeg, lošijeg, nećudorednijeg života. Koji bi konvertit radi takvih razloga došao u Crkvu, taj bi se grozno prevario i taj ne bi mogao ustrajati u Crkvi. Svaki konvertiti svojom konverzijom započinje bolji, uzorniji život.

C h a r l e s de F o u c a u l d bio je u mla dosti neobuzdan, drzak, svjetovan, željan zla. No on je molio: "Moj Bože, ako postojiš, daj mi da Te upoznam". Bog mu je uslišao molitvu. Upoznao je Boga, upoznao je Kat. Crkvu i obratio se. Ušao je u trapistički red i postao svećenikom.Umro je mučeničkom smrću 1916. /Lelotte II 55-70/.

R o b e r t H u g h B e n s o n bio je anklikanski pastor. Provodio je uzoran život po načelima svoje vjere, ali s tim nije bio zadovoljan. Želio je još savršeniji život, ali je bio svijestan, da to ne može postići u svojoj crkvi. Zato se obratio na katoličku vjeru, postao svećenik i odlikovao se savršenošću života /Agnes de la Gorce 150/.

Na svetkovinu Stolice sv. Petra u veljači 1913.nakon zrelog razmišljanja i opširne prepiske s poglavarima anglikanske crkve, odlučile su dvije redovničke anglikanske zajednice prijeći u Kat. Crkvu. Jedna je muški samostan na otoku Caldey pod vodstvom opata A e l r e d C a r l y l e, a druga ženski samostan sv. Bride u Milford Haven. Samostan iz Caldeya broji 30 članova, a sv. Bride 37. Većina obaju samostana povratila se je Kat. Crkvi i zamolila sv. Stolicu, da smiju dalje živjeti kao katolički benediktinci.

Ta dva samostana bili su jedini, koji su učinili ozbiljan i uspješan pokušaj, da u anglikanskoj crkvi uvedu kontemplativan život. Članovi samostana iz Caldeya nosili su redovničko odijelo i tonzuru, živjeli prema reguli sv. Benedikta strožijeg opsluživanja, čitali sv. Misu i molili brevir.Bilo je nekih, koji su to loše gledali, jer su oni obnovili red, koji još postoji jedino u Kat. Crkvi, ali tko ih je pobliže poznavao, bio je zadivljen njihovom iskrenošću i njihovim žarom.

U korizmi 1912. članovi su se samostana složili, da ispituju svoj odnos prema Kat. Crkvi. U tu svrhu proveli su dane u molitvi i raspravljali su o poteškoćama, koje ih dijele od Kat. Crkve. Zaključili su, da za njih ne postoji obaveza da stupe u Kat. Crkvu. Ustanovili su, da im je potrebna jaka vlast i vodstvo, ako žele napredovati u svom načinu života. Zato su se obratili na kanterberijskog nadbiskupa, a ovaj ih uputi na oksfordskog biskupa. Oksfordski biskup, nakon dugog ispitivanja odgovara, da u zajednici ima štošta, što nijedan anglikanski prelat ne može smatrati dobrim.

Redovnici su bili u teškom duševnom stanju. Teško im je bilo da se podlože anglikanizmu, a takodjer i Sv. Stolici. Po imenu su još anglikanci, ali se hrane katoličkom hranom. Najviše ih muči nedostatak autoriteta u anglikanskoj crkvi, a s druge su strane uvjereni, da nipošto ne mogu napustiti katoličke pobožnosti, jer ih one potpomažu u napretku bdjeg života.

Čitava prepiska s biskupom bila je predana svim članovima, da dadu svoje mišljenje o tome. Na 18. veljače bio je kapitul. Svi su se složili, da njihove vježbe neće nikada biti priznate od anglikanske crkve i da se moraju obratiti katoličkom autoritetu, da mogu nastaviti svoje životno djelo. Sutradan su uputili pismo biskupu, u kome izjavljuju, da se po savjesti ne mogu podvrći njegovim zahtjevima, a na 22. veljače pisali su urgentno pismo dom Bedi Camm, da im pruži svoju pomoć. Na 28. ožujka čitana je prva sv. Misa u Caldeyu, a u nedjelju Laetare u samostanu sv. Bride. Još na 2. ožujka čestitao je sam Sv. Otac novim konvertitima.

Slično se desilo i s jakobitskim nadbiskupom M a r I v a n i o s o m. Na obraćenje ga je potaklo proučavanje crkvene povijesti, kojom se zanimao kao profesor državne ekonomije na ateneju u Kalkuti, a mnogo više provadjanje samostanskog života medju Jakobitima. Za kratko vrijeme bio je imenovan biskupom, a iza toga nadbiskupom. Kao biskup došao je do zaključka, da istočne crkve, radi svog regionalizma, ne mogu odgovoriti potrebama čitavog ljudstva. Nadalje je uvidio, da individualizam protestanata nužno svodi sve religijske tekovine na materijalno blagostanje čovječanstva. Upoznao je, da jedino Kat. Crkva ima autoritet, koji je neophodno potreban za opstanak i blagotvorno djelovanje svake zajednice, u čemu ga mnogo poučava pokušaj samostanskog života. On se je uvjerio, da jedino Rimska Crkva može zadovoljiti jaki zahtjev njegove duše, koja je tražila religiju sposobnu, da uz pomoć milosti usavrši čovjeka, religiju, koju je Bog označio kao sredstvo spasenja svih ljudi.

Na temelju tih zaključaka preuzv. Mar Ivanios je na 20. rujna 1930. sa svojim sufraganom Mar Theophilosom, dva klerika i jednim laikom prešao u Kat. Crkvu. Njihov je primjer urodio obilatim plodom. Mnogi su pošli njihovim putem. Svi zajedno daju lijep primjer kršćanskog života u čitavoj Indiji. Sv. Otac je na 2. svibnja 1933. počastio Mar Ivaniosa palijem.

Jednom predstavniku novinske agencije "Fides" izmedju ostaloga Mar Ivanios je izjavio, da Kat. Crkva daje čovjeku sigurna vodju u svakoj okolnosti života, da je ona jedino i savršeno utjelovljenje povijesnog kršćanstva, da ona sama točno odgovara cilju za koji je Bog stvorio čovjeka, da ona pokazuje Put, uči Istinu i daje Život, koji je u Isusu Kristu, našemu Gospodinu i Bogu /Isp. Nova Revija 1933, 288-289; 1931. 145-146/.

Konvertiti poboljšavaju društveni život

Moderni konvertiti ne samo da nastoje oko poboljšanja vlastitog života, nego oni nastoje i oko poboljšanja suvremenog života. Mnoge se zablude uvlače ili su se uvriježile u obiteljskom i društvenom životu. Konvertiti se trude bilo svojim spisima bilo svojim primjerom, da Kristova načela zavladaju u čitavom javnom životu.

Oni se u prvom redu bore za prava pojedinaca. Držeći se Kristove nauke, oni ističu, da pojedinac nije obična brojka, nego razumno biće sa svim pravima na život kao i dužnostima u društvenoj izgradnji. Svaki je čovjek stvoren na sliku Božju i svaki posjeduje neumrlu dušu. Nitko ne smije ograničavati čovjeku slobodu, da teži vrhunaravnom cilju. Nitko ne smije tražiti od čovjeka, da se odreče svojih prava radi zahtjeva bilo kojeg sistema ili bilo koje stranke.

Nadalje konvertiti se bore i za prava i dužnosti suvremenih obitelji. Obitelj, kao temeljna stanica ljudskog društva, ima prava na svoje usavršavanje, kao i dužnosti za širenje i uzgajanje pojedinaca. To se ne može ostvariti, ako obitelj ne počiva na solidnim temeljima. Gdje lako dolazi do rastave braka, gdje nema jedinstvenosti ženidbe, gdje obitelj nema pravo na uzgoj djece, tu obitelj nema mogućnosti da vrši svoje uzvišene dužnosti. Zato konvertiti neprestano ističu ta prava i dužnosti. Mladić i djevojka prije vjenčanja imaju živjeti čistim životom, da mogu pravilno osnovati obiteljsko gnijezdo. Kad su stupili u brak, moraju držati bračnu čistoću, da ne dodje do katastrofe, i požrtvovno sudjelovati sa Stvorcem prirode u širenju ljudskog roda. Svima mora lebdjeti pred očima sveta Nazaretska Obitelj, kako bi pravilno postigli svoj cilj.

Napokon, konvertiti se bore, da i u društvu vladaju načela pravde i ljubavi. Ljudsko je društvo kao velika Božja obitelj. Ne smije biti isisavanja pojedinca nad pojedincem. Civilna vlast mora nastojati oko materijalnog blagostanja, a ni pošto ne smije raditi protiv duhovnog napretka. Duhovni probici moraju biti nad materijalnim, kao što je i duh nad materijom. Svi zakoni u društvu moraju se naslanjati na vječne Božje zakone.

Svoje ideje konvertiti šire ponajviše različitim spisima. Osobito se danas mnogo pišu autobiografije, u kojima konvertiti opisuju svoj put iz tame na svijetlo. Oni iznose svoj ramir, za vrijeme dok su bili daleko od Kat. Crkve, i svoju sreću, koju su našli u zajednici otajstvenog tijela Kristova. Oni često puta majstorskim potezima opovrgavaju moderne zablude i pokazuju na načela, koja su sposobna da usreće i pojedince i društvo u suvremenom naraštaju. Publika rado čita te autobiografije, jer u njima kuca duh i život.

Konvertiti ne pišu, da steknu slavu i bogatstvo u

svijetu, nego da zahvale Bogu na velikom daru vjere, da poprave zablude, koje su prije širili, da obodre svoje drugove, da učine isti korak i da Kristova istina zasja zalutalom čovjeku. K a r l o d e B o r d e a u piše Fr. J a m m e s u: "Bog nas hoće sve, i zove nas našim imenom, svakoga po svoju... Dobročinstvo, što ga je vama učinio Claudel, vratiste vi meni, moj dragi Jammese. Kad bih ga i ja mogao prenijeti" /Mainage 53/. L o u i s B e r t r a n d veli: "Promotrivši dobro, što ću ga učiniti nekim dušama, odlučih nakon deset godina šutnje da napišem ove stranice" /Mainage 68/.

Konvertiti na poseban način rade oko popravka ljudskog društva svojim vlastitim primjerom. Prije obraćenja oni su provodili kojekakav život, bez moralnih načela, bez ljubavi prema Bogu i bližnjemu, bez moralne svijesti i bez obzira na moralnu odgovornost. Poslije obraćenja njihov život teče potpuno drugim pravcem. Oni su točni u vršenju svojih dužnosti prema Bogu. Žrtvuju se iz ljubavi prema bližnjemu. Svatko, tko ih promatra, može lako uvidjeti, da je život po katoličkim načelima kudikamo bolji, negoli onaj koji se odvije po protivnim načelima. Život modernih konvertita jest živa apologija Katoličke Crkve.

---- o ----

Konstantno širenje Crkve kroz vjekove želja je Isusa Krista. To je ujedno pravo moralno čudo, jer velike zapreke sto je nasuprot tom širenju, a sredstva koja se upotrebljavaju ne mogu proizvesti taj učinak. Napokon to isto širenje jedna je od značajki Crkve. Ono je znak, koji pokazuje, gdje se nalazi prava Kristova Crkva.

I u našem se stoljeću Kristova Crkva mnogo širi. Nema danas toliko kolektivnih obraćenja, ali je mnogo individualnih obraćenja, koje svraćaju pozornost ozbiljna promatrača.

Mnoge ugledne ličnosti širom svijeta dobrovoljno se u brajaju medju udove otajstvenog tijela Kristova. Oni se rado odriču zlih navika, slabih običaja, dugogodišnjih zabluda. Dolaze u Kristovu Crkvu ne radi materijalnih probitaka ili radi udobnijeg života. Često su radi svoga prijelaza napadani, izrugivani, napušteni od rodbine i prijatelja. No to ih ništa ne smeta. Oni poduzimlju stroži život, usvajaju načela, koja traže mnoge žrtve. Ali uz žrtve ipak oni nalaze mir duha i zadovoljstvo srca.

Svojim prijelazom moderni konvertiti ne samo da popravljaju svoj život, nego nastoje da preobraze i cjelokupni obiteljski i društveni život. Svojim spisima, konferencijama i govorima raskrinkavaju suvremene zablude i svjedoče, da je u Kristovoj Crkvi prava istina, koja je kadra da i u atomsko doba spasi čovječanstvo. Tolika suvremena obraćenja, uza sve poteškoće sa strane opakoga svijeta, te uzoran život modernih kon-

vertita svima jasno govore, da je Crkva djelo Božje, i da je ona sama po sebi pravo moralno čudo.

2. Svetost i plodnost Crkve u svakom dobru

Možemo reći, da je najvažnija značajka Kat. Crkve njezina svetost. Ta se značajka spominje i u Nicejsko-Carigradskom vjerovanju, a Vatikanski koncil je ističe takodjer, samo što uza nju još nadodaje plodnost Crkve u svakom dobru.

Svetost je stalna skladnost slobodnih čina s Bogom, koji je bitna dobrota i norma moralnosti.

U prvom i potpunom smislu svet je samo Bog. On je bitno svet, jer beskonačno ljubi dobrotu svoga bića i mrzi na grijeh.

U Božjoj svetosti učestvuju i stvorenja, i to na razne načine. Ljudi učestvuju prema stupnju dioništva u Božjoj svetosti. Tako je čovječja narav Isusa Krista sveta substancijalno, a ljudi su sveti habitualno /po milostima, što ih podjelju je krštenje, te uljevene kreposti vjere ufanja i ljubavi itd./i aktualno/ po činima, kojima izbjegavaju grijeh i vrše kreposti/. Stvari su svete, ukoliko sadržavaju u sebi nešto božansko, sveto, kao Euharistija, Misa, Božji zakon, Božja riječ itd.; zatim ukoliko su posvećeni svetoj stvari i upotrebi, kao hramovi, oltari, posudje itd.; nadalje ukoliko posvećuju, kao sakramenti; napokon ukoliko očituju svetost Božjih službenika, kao čudesa, proroštva itd.

Kat. Crkva je sveta po svom bivstvu, po Utemeljitelju cilju i sredstvima, po moralnoj svetosti svojih članova i po daru čudesa. Moralna načela njezine svetosti promiču i ostala dobra.

Ontološka svetost Crkve

Crkva je ontološki sveta po svom bivstvu, jer su sveta sva bitna počela, koja čine bivstvo crkvenoga organizma. Svet je njezin Utemeljitelj, Isus Krist, koji na vrhunaravan način Crkvu podupire i oživljuje svojim Duhom. Krist je glava Crkve, a ona je njegovo otajstveno tijelo. Duh Sveti je duša Crkve.

Svet je i cilj Crkve kao i sredstva za ostvarenje toga cilja. Crkva uz proslavu Božju na zemlji, ima cilj, da Kristovim zaslugama vodi ljude ka konačnom cilju. A da bi mogla ljude doista voditi ka konačnoj svrsi, Krist joj je dao sveto ustrojstvo, izručio joj je sveti nauk, sveto bogoslužje, svete sakramente i obećao joj svoju prisutnost do konca svijeta. U presv. Euharistiji ostvaruje se i fizička prisutnost Isusa Kri-

sta u Crkvi, koja najviše služi za posvećenje čitavoga otajstvenog tijela.

Liječnik dr G e o r g B u l l rodio se u Hamiltonu, u Kanadi. Bio je uzgojen u mržnji na Kat. Crkvu. Nije volio ni protestantizam, ali je ipak ostao kao protestant, iako bez uvjerenja. Vjera mu je sve više venula. Zastupao je anglikansku vjeroispovijest i stupio u društvo "Etnička kultura".

G. 1886. dodje u Pariz. Tu je proučavao pozitivistički pokret i slušao Renana. Uza sve to ostao je posve nezadovoljan. Nastojao je unijeti Adlerove ideje u duše svojih učenika. No ni s Adlerom se nije slagao. On se je sam pitao: "S kojim pravom Adlerov moral postavlja svoje zahtjeve?" Tada je upoznao, da je stvarno autoritet savjesti nula i ni od kakve vrijednosti, ako savjest ne držimo kao Božji glas.

G. 1889. započeo je razgovore o vjerskim pitanjima s jednom američkom gospodjom. Ona mu je objasnila svoje stanovište i upozorila ga na molitvu, u kojoj je i ona nalazila utjehu, "Dodji Duše Presveti". On obeća, da će moliti tu molitvu, jer ne sadrži riječ Bog, a vjerovao je u jednog vrhovnog Duha. Znao bi tu molitvu moliti i po više puta na dan. To bi ga moljenje smirivalo i jačalo.

Jednom zgodom bio je potaknut, da uzme bibliju. Ozbiljno je stao proučavati Novi Zavjet, u kome je otkrio mnogo važnih istina. Po rasvijetljenju Svetoga Duha steče vjeru u Božjega Sina, Ali ne ostaje samo kod toga. "Ako već postoji Božanstvo Kristovo", veli on, "to je onda posve naravno, da se prihvati i njegova nauka. "Proističe jedno iz drugoga.

Nadalje je upoznao, da prava Kristova Crkva mora postojati i u naše doba i da za uvijek mora imati značajku jedinstva. A gdje je ta Crkva? piše Bull. Da li je to Kat. Crkva? Na tu pomisao iskrisiše pred njegovim očima stare predrasude protiv Kat. Crkve i ne dadoše mu naprijed.

U to vrijeme rado je čitao Newmana radi lijepa jezika i moderna stila. Ali ga je naskoro potpuno zainteresirao i sadržaj. Osobito izlaganje pojma vjere za nj je bilo prava objava. I tek tada je počeo željeti da dobije dar vjere. Uz molitvu "Veni Sancte Spiritus" dodao je i Newmanov himan za prosvijetljenje Duha Svetoga.

Iza toga se Bull osjetio potaknut, da proučava nauku katoličke vjere. Brižno je učio katekizam, Misne liturgije i kontroversne spise. Bio je vrlo kritičan duh, ali nije našao ništa, što bi mogao kritizirati. Uvjerio se je, da protestantske knjige sasvim krivo prikazuju katoličku nauku. Našao je, da se nauka Biblije potpuno slaže s temeljnom naukom Katoličke Crkve.

Proučavanje povijesti uvjerilo ga je, da je Kat. Crkva ona Crkva, koju je Krist osnovao i da su njegove mladenačke predrasude bez ikakva oslona. Bio je siguran, da je Kat. Crkva samo

ocrnjivana od svojih neprijatelja, dok je ona uistinu, ne samo po vjerskoj i moralnoj nauci, nego i po svojim vjernicima i slugama, jedna sveta Crkva. Čudi se sebi, kako nije prije upoznao nauku Kat. Crkve, ali, veli on, na njegovim očima bio je zavoj, koji nije mogao odbaciti bez čuda. U Crkvi se je naučio ljubiti Boga svim srcem, a bližnjega svoga kao samoga sebe.

Kad se potpuno uvjerio, da ga Crkva vodi bez sumnje vrhunaravnom cilju, obratio se je 25. srpnja 1892. u crkvi engleskih pasionista u Parizu. Na 1. rujna primio je prvu sv.pričest i potvrdu u crkvi sv. Krunice u Lurdu. Za taj veliki dar zahvalan je Duhu Svetom, koga je vapio, koji je prožeo cijelo njegovo biće i koji je učinio, da se za nj obnovilo lice zemlje, te je počeo drugačije suditi o stvarima, dogadjajima i ljudima /Andrian-Werburg 256-259/.

Bull je otkrio ontološku svetost u Crkvi. Upoznao je da je osnovana od Boga Isusa Krista, da ima uzvišen cilj, da ima sveta sredstva za postignuće cilja, da joj je nauk svet, da je ona sveta. To ga je sve potaklo, da se obrati, da postane članom svete Kat. Crkve.

J o h n L. S t o d d a r d mnogo zamjera protestantima, koji odbacuju štovanje relikvija, kipova i slika. Kat.Crkva, veli on, osudjuje idolatriju, ali drži da pravilno štovanje slika nije idolatrija. Neispravna je tvrdnja, da katolici štuju slike radi njih samih. Tridentinski koncil uči vjernike, da štuju tjelesa svetih mučenika, koji su bili udovi Isusa Krista i hramovi Duha Svetoga. Jednako treba poštivati slike Isusa Krista, Djevice Marije i svetih, ne zato što bi u njima bilo neko božanstvo ili krepost, radi čega bi morali biti štovani, ili što bi trebali od njih nešto tražiti, nego zato što se poštovanje prema njima odnosi na prototipose, koje prikazuju.

Stoddard kaže, da u svojoj sobi ima bistu Marka Aurelija i Dantea, te kad čita Meditacije prvoga i Božansku Komediju drugoga, s užitkom podiže oči k tim djelima umjetnosti. Jednako je iznad njegova stola i slika njegove majke. Toliko je puta on plačnim očima gledao sliku svoje drage majke. I njegov je zaključak jasan. Ako uživa u promatranju slike jednog moraliste, pjesnika i svoje majke, zašto ne bi tražio i utjehu promatrajući jedan tirolski križ i Raffaellovu Madonu, koji resе njegovu biblioteku. Ako osjeća ljubav i poštovanje prema Isusu i njegovoj Majci, zašto ne bi uživao u promatranju djela, koja ih prikazuju? Ako su dragocjene uspomene onih, koje ljubimo na zemlji, zašto ne bi bile dragocjene uspomene i onih, koje ljubimo na nebu?

Protestanti nemaju pravo, kad zabacuju sveto slikarstvo, te dvije kćerke religije. Zato su njihove crkve prazne i bez ljepote. Oni neće da podižu križeve i slike našega Otkupitelja, a pjevaju himan u kome se slavi križ, na kome je umro Knez slave. Preziru katoličko štovanje slika, a ipak uresuju prozore svojih crkava slikama Krista i svetaca i dopuštaju, da

njihova djeca nose zaštavice urešene slikama Otkupitelja i apostola.

Crkva nastoji da udovolji potrebama ljudske duše. Kao dobra majka ona providja mlijeko za djecu i hranu za odrasle. Kao i Isus, ona se služi parabolama i figurama kao i najdubljom filozofijom. Ona ima nadu i utjehu za sve grešnike i bijednike na ovome svijetu. I obični seljak kao i učeni vjernik može u katoličkoj liturgiji naći bitni smisao. Katolička vjera poljepšava običan život i mijenja u pjesmu prozaički život onih, kojima je kuća Božja jedino duhovno utočište i jedini izvor nadahnuća. Promatranje umjetničkih spomenika, koji čine dio vjere, vrše trajni utjecaj na značajeve onih, koji su primitivni i bez naobrazbe.

Povijest Crkve i tradicija opravdava štovanje slika i relikvija. Ali kad to i ne bi bilo, u naravi je ljudskoj, da čuva i poštuje uspomene svojih roditelja, prijatelja i velikana svoga naroda. To je općenita karakteristika čovječanstva. Zašto ćemo onda odbacivati štovanje relikvija Božjih ugodnika? Ako vjerujemo, da Krist odgovara na naše molitve i nekada čini čudesa, zašto ne ćemo vjerovati, da se on može poslužiti u tu svrhu tjelesima svetaca, koji su u životu podnosili i trpjeli i možda umrli, da pokažu svoju ljubav prema Kristu? Djela Apostolska govore, kako je Bog činio osobita čudesa rukama Pavlovim, te su i rupce zaznoj i pojase od tijela njegova polagali na bolesnike, i ostavljale su ih bolesti, i zli su duhovi iz njih izlazili /DA 19,12/. Ista Djela govore, kako je i sjena apostola Petra ozdravljala bolesnike i opsjednute /Isp. Stoddard 259-267/.

Stoddard, dakle, opravdava štovanje relikvija, kipova i slika Božjih ugodnika. To štovanje, koje protestanti zabacuju, temelji se na ljudskoj naravi i na tradiciji. Kršćani, katolici, koji se mole pred relikvijama, kipovima i slikama svetih, ne misle da će ih ti predmeti pomoći, ali oni u njima bude veće pouzdanje, i Bog često preko njih dijeli posebne milosti i čini čudesa.

Konvertiti štuju svece i promiču njihov kult

Katolička se Crkva odlikuje i moralnom svetošću. Moralnu svetost, koja se sastoji u stalnoj ljubavi najviše i moralne dobrote i u mržnji na grijeh, možemo razdijeliti na tri stupnja: 1. Obična svetost, koja izbjegava teške grijehe; 2. Viša svetost, koja izbjegava i male grijehe, ustrajno se bori protiv strasti i ispunjuje evandjeoske savjete; 3. Herojska svetost, koja vrši teška djela "expedite, prompte et delectabiliter".

Kristova želja i zapovijed ostvaruje se u Kat. Crkvi. Moralna svetost otsjeva u svim stupnjevima medju članovima Crkve. Svatko tko živi, kako Crkva traži, pokazuje bar običnu sve-

tost, tj. izbjegava grijeh, a ukoliko sagriješi, kaje se za svo je grijehe i nastoji da se popravi.

Jedan od najvećih filozofa 20. stoljeća, H e n r i B e r g s o n, gradi svoju filozofiju na katoličkom misticizmu. Pravi misticizam nalazi se jedino u Kat. Crkvi. To je misticizam velikih kat. mistika svetaca Pavla, Terezije, Katarine Sienske, Franje Asiškog, Ivane Arške i toliko drugih.

Potpuni misticizam, prema Bergsonu, znači djelomično podudaranje sa stvaralačkim nastojanjem, što ga život očituje. Veliki je mistik ličnost, koja nadilazi granice, što ih vrsti odredjuje materijalnost i koja će tako nastaviti i produžiti božansko djelovanje. Katolički mistici nijesu nipošto bolesna duševna bića. Oni su pobožanstvenili čovječanstvo. Misticizam je sredstvo, kojim se čovječanstvo, ne uništivši narav, može dignuti nad nju i dati ljudskom životu superioran oblik /Gračanin, Moderni filozof-Branitelj kršćanstva? 46,50-53,73/.

Razlika, veli L u n n, izmedju dobra čovjeka i sveca veličanstveno je opisana u djelu Martindalea, What are Saints? /Što su sveci?/. U svim se zajednicama mogu naći dobri pojedinci, ali su autentični sveci rijetki izvan Kat. Crkve. Ne može se pokazati razlika izmedju sveca i dobra čovjeka, ne samo u stupnju, nego u vrsti, onomu, koji je neće da shvati. Najjači je argumenat u prilog Kat. Crkve, što sveci cvjetaju u Crkvi, dok su sveci u pravom smislu riječi, rijetki izvan nje /Lunn 259-262/.

S t o d d a r d donosi činjenicu, po kojoj protestanti, nakon otcjepljenja od Majke Crkve, nemaju svetaca niti žele da ih imaju, dok Kat. Crkva i u modernom doba broji mnoge svece medju svojim pripadnicima /Stoddard 294/.

Čežnja za istinom i ljepotom, posebno u njezinu utjecaju na ličnost, privela je u Kat. Crkvu njemačkog Rembranta J u l i j a L a n g b e h n a.

Ideal ličnosti uvijek je lebdio pred Langbehnovim očima, ali ga nije nigdje našao, da se ostvario. Zato se je vazda varao u ljudima, premda je nepresteno nastojao da ga ostvari. Dublji pogled u Kat Crkvu bio je za nj pravo objavljenje. Kad je prvi put pročitao povijest Katarine Emmerich, stekao je utisak, da je to nešto najduhovitije, najkonkretnije i najstvarnije, što je ikada do tada doživio.

Prijatelju M. Nissenu piše, da je tu čudo stvarnost, a stvarnost opet čudo. "Veselite se, veselite se! "kliče on. "Slavite dan i obojite ga crvenilom za cijeli Vaš život, kad ste primili ovo moje pismo. Ja sam čitao jutros povijest muke Katarine von Emmerich, i moje srce još radi toga drhće i strepi. Vi znate, da je na svijetu ono, što se zove Djetinje, po sebi najuzvišenije, a to se u ovom slučaju pokazuje u konkretnijem obliku".

Na Langbehna su mnogo djelovali i spisi sv. Brigite Švedske. Tako se približio katoličkoj vjeri preko mističkih duša. Mnogi ljudi, koji katoličku vjeru ne poznaju temeljito, bezuslovno odbacuju sve privatne objave, a često radi običnih predrasuda, te ih više puta i izruguju. Langbehn nije tako činio. On je objave ozbiljno proučavao. Mnogo je godina o njima raspravljao. Tako je došao do svijeta svetaca. Od mladosti otrgnut od močvarne ljudske mase, kroz čitav život tražio je plemenite duše, ljude, u kojima je ideal postao stvarnost. Tražio je svijetle ličnosti, u koje bi se mogao ugledati i njima pridružiti. Poštovanje prema junacima i karakterima vuklo ga je kroz cio život. Ali se je razočarao u svjetskim herojima. Pri njihovu bližem promatranju vidio je, da je njegovo shvaćanje plemenitije nego njihovo. Pače ni junački i pjesnički karakteri, bilo iz starog bilo iz novog vijeka, nijesu mu pružali jak pravac puta i bistre moralne norme. Koliko glava, toliko ćudi. Kod njih se nalazio cilj, u najvećoj mjeri, u okviru vlastitog razvijanja. Pače oni isti, koji su se žrtvovali za plemenito, puzli su po zemlji i oko ljudi, te nijesu gospodarili ni svojim duševnim sposobnostima. Oni su se osušili kao i cvijeće, koje žega kosi, i po tom iščezne sva krasota.

Ali kad je Langbehn u duševnoj potražnji našao katoličke svece, uskoro mu se otkri, da su to najčistija i najplemenitije duše u svjetskoj povijesti.

Iza tih katoličkih svetaca daleko su zaostali i najznamenitiji svjetski junaci u dobroti, ljubavi, požrtvovnosti i nutarnjoj veličini.

"Što su junaštva Herakla, što muke Prometeja prema junaštvu, borbi i mukama prvog najboljeg Sveca?" Tako je uskliknuo Langbehn, kad je proučio svijet katoličkih svetaca. Ljudi silne snage, kao što su bili heroji, zidali su na zemlji na drugom temelju. Kod svetaca je ideal rasvijetljen vrhunaravnim redom. Njihova cijela težnja je iz temelja upravljena na vrhunaravan red. Mjesto ljudi u centru zbivanja nalazi se Bog. Čovjek nije na zemlji radi kratkog zemaljskog sna, nego je odredjen preko ovog života za drugi cilj, tj. da se Bog u njemu i on u Bogu raduje. Kod svetaca se očito i vidljivo nalazi djelovanje Stvoritelja. Kod veće raznolikosti ličnosti, kao u kraljevstvu junaka, kod svetaca je sakupljeno zajedničko prebivanje u jednome, u Svetom Duhu: divno sjedinjenje bezbrojnih množina u Bogu. Sveci su još prije Langbehnova spoticajnog kamena pripadali jednostavnosti, iskrenosti. To je vladalo medju njima od nazad dvije tisuće godina u bezbrojnim kristalizacijama, kao kod apostola, tako kod laika, kako kod staraca u pustinji, tako kod djece u velegradovima, kako na dvorovima knezova, u Srednjem vijeku, tako kod učenjaka u Novom vijeku, kako u samostanskim ćelijama, tako i ratnoj vrevi. Kod svetaca se je potpuno utjelovilo Sveto Pismo i misli Isuseve, te postali njihovo životno djelovanje.

Langbehn se je osvjedočio da se prava sloboda duše

sastoji u oslobodjenju samovolje, u jakoj vezi s Bogom,koji je sam najsavršenija sloboda, koji jedini može dati slobodu. Divno sjedinjenje duše s Bogom, koje je on našao u životu i u spisima svetaca, sve više mu je razjasnilo istinu: tkogod hoće da dostigne cilj, koji su sveci imali pred očima, taj mora želje-ti i upotrebljavati sredstva, koja je Bog dao za posvećivanje. Svi su sveci živjeli i umrli zato da pokažu, kako je Kat.Crkva od Boga ustanovljena ustanova za duše, da u sebi ima one snage, koje, po nauku sv. Pavla, mogu svece, prema preodredjenju Božjem, učiniti jednakima slici "Jedinorodjenoga medju mnogom bra ćom". I mi ne možemo zanijekati, da je katolička vjera davala svima, koji su po njoj i u njoj vjerno provodili život,bilo vje rovjesnicima bilo milosrdnim sestrama u bolnicama, nenadmašivu snagu, veselje i ljubav za dobra djela.

Čita se u Rembrandtovoj knjizi: Tko svijet uhvati za jedan kraj, taj ga je cijela uhvatio. Langbehn je uhvatio crkveni svijet za glavu i time ga je cijela uhvatio. Svoj razvoj od kulta nečiste ličnosti do kulta čiste ličnosti on je nazvao s potpunim pravom dosljednim i organskim. On je govorio, da je čista ličnost svetost. Ličnost je propovijedao i ličnost ga je dovela k Crkvi. Okret od štovanja junaka k štovanju svetaca po stao je za nj odlučnim. Kako vazda, tako je i sada zaključio od pojedinosti na općenito, od savršene svetosti pojedinih svetih crkvenih članova na svetost cjelokupne Crkve u njezinoj biti. Utjecaj vrhunaravnoga, snaga čudesa i proročanstva u velikim crkvenima ličnostima, moralo je sve to izvirati iz životnog sre dišta, komu su bili prikopčani po sakramentima i nauci, a čija je glava Isus Krist.

On je ozbiljno proučio, što su sveci učili o početku i cilju života, te o Sudu, radi čega su oni i zadnju kapljicu krvi dali. Imajući pred očima njihov sjajan primjer, počeo je revnije nego prije pohadjati katoličke crkve. Poraslo je i razumijevanje za katoličko življenje. U štovanju svetaca nije bi lo ni govora o kakvom obožavanju. On se je molio svecima za pomoć, jer su oni Bogu bliži, da se i oni radje i jače za nj mole. Štovanje Bl. Dj. Marije učini mu se milo i od velike koristi. Počeo je kititi njezine oltare i svaki je dan pozdravlja ti sa Zdravo Marijo.

Langbehn se nije nikada izmicao da povuče zaključak iz novospoznatih istina, Ipak je to činio sasvim oprezno. Htio je stupiti stazom sv. Kristofora nakon zrelog osvjedočenja.Pro učavao je katoličku nauku. Nije kritički ispitivao pojedine do gme, nego je htio shvatiti kršćanske istine u njihovoj cjelini dokazu življenja svetih članova Crkve, na njihovim proroštvima i čudesima.

Krist je rekao, tko hoće da čini volju Božju, taj će se osvjedočiti, da li je njegova nauka od Boga. I Langbehn,što je više katolički živio, tim je više postajao nutarnjiji, prosvjetljeniji o stanju svoje duše i o smislu života. Imajući u rukama katoličke molitvenike, uživio se je u žrtvu sv. Mise i

njezine liturgije. Mnogo je molio, osobito Mariju. U krunici je gledao najveću punoću u najvećoj jednostavnosti. Marija i Sveci bili su za nj stepenice do Isusa Krista.

Lagbehn je došao dotle, da mu se Crkva prikazivala kao čista kaplja rose. Na njoj nije mogao otkriti nijedne ljage, iako je bio kritična oka. Rodjenje je Crkve za nj božansko rodjenje. Kao što je držao Boga za oca, tako je držao Crkvu za majku. Zato nije nikakva sramota pokleknuti pred svojom majkom i moliti za njezin blagoslov.

U zadnjem spoznanju stajala je odluka, da utopi svoj Ja u božansko vrelo, iz kojega i izvire. To za nj nije značilo ropstvo, nego oslobodjenje od svijeta i strasti i njihovih robijaških lanaca. Ali kod samog prijelaza nastade u njemu ozbilj na pomisao protiv prijelaza: Jesam li dovoljno čist, da se približim najsvetijemu? No tješio se pričom o izgubljenom sinu. Obratio se je 20. veljače 1900. u Rotterdamu. Duboka nutarnja sreća obuze njegovu dušu na taj dogadjaj. U zahvalu Majci Božjoj hodočastio je u njezino svetište u Einsiedeln, u Švicarskoj. Godine 1902. obratio se je i njegov prijatelj Momme Nissen, koji je kasnije stupio u red sv. Dominika /Andrian-Werburg 44-56/.

Sredstva posvećenja u Crkvi

Bez sumnje u Kat. Crkvi cvjeta svetost više nego u jednoj drugoj religioznoj organizaciji. To je posve razumljivo, jer vjernici u Crkvi imaju preobilna sredstva za posvećenje, kao što su sakramenti, sv. Misa, pričest, različite pobožnosti, mnogi blagdani, zagovor Bl. Djevice i svetih.

S t o d d a r d kaže, da je velika sreća, koju konvertiti nalaze u Kat. Crkvi. Jedan od izvora te sreće jest uvjerenje, što na svakom mjestu u svijetu, ma gdje se nalazili, imaju u svakoj katoličkoj crkvi svoju duhovnu kuću. Gdje god katolik išao, u svakom kraju, čeka ga oltar, pred kojim se može klanjati po obredu nepromjenljive vjere. Nadalje u svako doba dana, ulazeći u katoličko svetište, on nalazi presveti oltarski Sakramenat, pred kojim gori vječno svijetlo. Na taj način može klečati pred oltarima i pozdravljati svoga Spasitelja, Djevicu Mariju i svece. A ako se tu govori Misa ili se pjevaju Vespere ili se prikazuje Presveti, obredi su isti i riječi su iste na svakom mjestu. Tako Crkva, kao što može reći sa svojim Utemeljiteljem: Moje kraljevstvo nije od ovoga svijeta, jednako može reći: Svijet je moje kraljevstvo.

Drugi izvor utjehe za konvertite, veli Stoddard, jest činjenica, što Crkva nudi svakomu, tko želi sprovoditi svet život, veća sredstva nego ijedna druga krščanska zajednica. Crkve nijesu samo otvorene od jutra do mraka, nego se tu obavljaju mnoge funkcije svaki dan. Medju najljepšim je funkcija svibanjska pobožnost, molitve i pjesme u čast Marije Djevice svaki dan u svibnju. Jednako se na mnogim mjestima u lipnju drži pobožnost u

čast presv. Srca Isusova. Za velike blagdane, kao Bogojavljenje, Uskrs, Imakulata, Tijelovo, Duhovi i Božić, drže se posebne pripravne pobožnosti. Takodjer se vjerno slavi dan svetaca, i veliko je bogatstvo u molitvama, koje Crkva posvećuje svojim svetim pokojnicima. Blagdani se svetaca nižu tijekom godine kao zrna u krunici. Crkva zapovijeda, da se štuju blagdani, jer oni potiču na pobožnost; oni sjećaju njezine sinove, da su po nasljedstvu sinovi svetaca.

Po tim sredstvima, nastavlja Stoddard, katolici se drže blizu Boga i trajno su u dodiru sa svetim stvarima. Protestanti nemaju te sreće u tako izobilnom broju.

Katolik i u crkvenoj umjetnosti nalazi sredstvo za bolji život. Osobito se tu ističe crkveno pjevanje, kojim je urešena liturgija, arhitektura velikih katedrala, koje je sagradila vjera Crkve, kiparstvo i slikarstvo, ta divna djela vjernih sinova Crkve. Uopće čitavo kraljevstvo kršćanske umjetnosti obiluje prikazivanjem svetih, koje katolici štuju i ljube, a protestanti preziru, kao što preziru lica iz grčke mitologije. No konvertiti na posve drugi način promatraju ta djela.

Napokon, zaključuje Stoddard, treba ući u katoličku crkvu da se shvati svetost i sadržaj. Kad razmatra o dugoj, neprekidnoj opstojnosti Crkve, koja seže do vremena apostola; kad istražuje njezine velike tradicije, njezine svete sakramente, njezin prastari jezik, njezin nepromjenjeni Credo, njezin plemeniti obred, njezine svečane ceremonije, njezina dragocjena umjetnička djela, njezino divno jedinstvo nauke, njezine stare molitve, njezinu neisporedivu organizaciju, njezin apostolski autoritet, njezinu seriju svetaca i mučenika, koji se podižu kao Jakovljeve ljestve ujedinjujući nebo sa zemljom; kad razmišlja o zagovoru svetaca i mučenika, pojačan molitvama blagoslovljene Majke i našega Spasitelja; i napokon kad promatram neprestanu prisutnost Spasitelja na njegovim oltarima, osjećam da mi je ta apostolska i sveta Crkva dala stalnost, gdje je bila sumnja, red gdje je bila pometnja, svijetlo, gdje su bile tame i bitnost gdje su bile sjene. I Kruh života i Vino duše mjesto ljupina, koje ne zadovoljavaju; došao je od Oca, s prostenom i svečanom odjećom, mjesto žalosnog progonstva u pustinji sumnje... Sretni oni, koji su od mladosti odgojeni u Kat. Crkvi i kojima njezine utjehe, njezine pomoći i njezini sakramenti dolaze naravno kao zrak i sunce /Stoddard 291-301/.

O w e n F r a n c i s D u d l e y piše, kako mu je govoreno prije obraćenja, da je sav život u Kat. Crkvi ukočen. No on je našao protivno: "Ja sam pronašao, kako je i sam život Božji u bilu mističnoga tijela Kristova osjećajan. Bilo mi je, kao da sam se iz zgušene tijesne sobe podigao na visoki brijeg, na kojemu me svi nebeski vjetrovi opuhnjuju. Našao sam život. Umjesto teškoga duhovnog robovanja, kako su mi prorokovali, našao sam milu majku, koja je znala i zauzela se za sve moje ljudske potrebe. Mjesto ukočenosti neslućena svetost" /Lamping 86/.

F r a n c i s k a v e n L e e r rodjena je od Zi-

dovskih roditelja u Holandiji 1892. Već u mladim danima polazila je pouku u vjeri, učila hebrejski, da može razumjeti Sveto Pismo. Njezina je majka bila pobožna žena, pa je svoju kćerku odgajala strogo prema zakonu St. Zavjeta. Učila se je običajima, službi Božjoj, vjerskom kultu, kako propisuje židovska vjera, i to ne samo da upozna, nego da sve to s ljubavlju i uvjerenjem vrši.

Kad je opazila, kako je Mojsijev zakon težak i ne vodi ni nju ni njezin narod Mesijinu dolasku, stresla je u 18. g. sa sebe breme zakona, da bude slobodan čovjek. Tada je napustila roditeljski dom, te je u inozemstvu teškom mukom kročila kroz život.

Čitajući knjige, upoznala je, da je Krist Bog, i da se ona mora krstiti. Jednom je molila franjevca dra Heriberta Holzapfela, da je krsti. No on joj je to uskratio, dok se bolje ne pouči u vjeri. Kad joj to nije uspjelo, rano je ujutro otišla u samostansku crkvu, te gledala kako se dijeli sv. pričest. "Neka je sila dolazila od njega", veli ona, "koja je sve liječila. Pa i mene, moje bolno i slabo srce! Gledala sam, kako dolaze ljudi k stolu Gospodnjem. U meni se probudi glad za bijelim hljebom, čije ime i bistvo nijesam poznavala, ali se on meni objavio bez riječi i vukao me sebi neodoljivom silom. Pod svaku sam cijenu htjela i ja 'bijeli hljeb'. Otrčim u samostan, zamolim patra, neka mi baren dade ono 'bijelo', kad ne već neće da krsti. Naravno da je on ostao neumoljiv, te me sad istom poučio o Euharistiji. Moja se glad time strašno povećala".

Na blagdan Presv. Trojstva 1919. ispunila se njezina želja da postane dijete sv. Crkve, dijete kraljevstva Božjega. Postala je dionicom svetih sakramenata. Svijetleći nad sve milosti i sve radosti, stajalo je bijelo sunce Euharistije, Krist u Euharistiji /Lamping 127/.

Plodnost Crkve u svakom dobru

Crkva nema zadaću, da se brine za materijalni napredak svojih članova, jer joj je cilj duhovne naravi, ali ipak uza sve to ona promiče sva ona dobra, koja nijesu u suprotnosti sa duhovnim dobrima. Zato Vatikanski koncil spaja neiscrpivu plodnost u svakom dobru sa svetošću Crkve /D 1794/.

Plodnost Crkve u svakom dobru zapaža se na svim poljima kulturnog djelovanja. Ona se je kroz vjekove brinula za znanost podižući škole i prosvjetne ustanove, izdajući i šireći znanstvena djela, potičući svoju djecu, koja su zato sposobna da rade oko znanstvenog napretka. Jednako se ona brine i za razvoj umjetnosti. O tome nam pričaju mnogobrojne katedrale i druge ustanove, mnogobrojne umjetničke slike i kipovi, koji su podignuti po kršćanskim hramovima, umjetnička djela na literarnom polju. Crkva je podigla i mnoge ustanove za odgoj djece, raznovr-

sne kuće za smještaj zapuštenih i siromašnih, velike i male bolnice za njegovanje bolesnika, različite ustanove za poboljšanje života radnog i potlačenog naroda.

Kineski pukovnik C h a n g P'e i F u kaže, da je Kat. Crkva "primjerena svim potrebama ljudske naravi" /Lamping 55/. R a m i r o d e M a e t z u veli, da je prijelazom na katoličku vjeru dobio veću "pobudu na što bolji i trajniji rad za moju drugu domovinu" /Lamping 147/. Japanac dr P a v a o T o n a k a ne boji se ustvrditi, da djelovanje katolicizma "može zadovoljiti potrebe današnjega ljudskog društva u obitelji, državi, kod nas i u cijelom svijetu" /Lamping 235/. V a n d e r M e e r d e W a l c h e r e n tvrdi, da Crkva "dijeli pravu civilizaciju" i da kršćanstvo predstavlja "zbroj svih vrednota ljepote i plemenitosti na svijetu" /Dieu et les hommes 344,611/.

L u n n piše, kako su se mnoge sile kombinirale zajedno, da proizvedu moderni svijet. Izmedju svih utjecaja, koji su formirali evropsku misao, najveći je onaj Kat. Crkve. Crkva je spasila kulturu klasičnog svijeta od potpunog uništenja. Crkva je pripitomila i civilizirala barbare, koji su došli sa sjevera. Crkva je ustanovila sjedišta znanja. Crkvi se duguje inspiracija, koja se izražava u najvišoj umjetnosti i najplemeniti joj arhitekturi, koju je svijet ikada vidio. Nema aspekta našeg modernog života, zakona, odgoja, umjetnosti, arhitekture, koji nije prošao, u bar nekom periodu, kroz kalupe Kat. Crkve /Lunn 129/.

Koncem drugog decenija u našem stoljeću američki su listovi mnogo pisali o obraćenju poznatog književnika H e y w o o d a B r o u n a. Ovo je obraćenje bilo prava senzacija, jer nitko ni izdaleka nije mislio, da bi Broun došao u Kat. Crkvu. Tom zgodom piše P. Franz Market: "Za onoga, koji proučaje povijest Crkve u većim vremenskim otsjecima, pred očima se otvara čudo, koje nikada ne svršava, kako Crkva uvijek iznova privlači duhove, koji se izdižu iznad običnih njihovih suvremenika...Engleska je dala za to mnogo uglednih primjera sve do Chestertona, velikog pisca, koji je osobiti karakter. I ovdje u Americi ne fali takvih, više nego običnih, obraćenja, kao što je bila napr. obraćenje velikog financijskog specijaliste Johna Moody, i jednog tako istaknutog katoličnog neprijatelja kolonela Manna, organizatora republikanskih izbora na jugu, i njegove supruge".

Nakon toga pisac izvješćuje o obraćenju književnika H. Broun. Veli, da je Brounova prošlost bila takva, da se nije nikako dalo nagovještati, da bi on jednom ušao u Kat. Crkvu. Sin protestantskog pastora, kao književnik i suradnik mnogih novina, te kao vodja nekih radničkih udruženja, izgledalo je da će se još dalje udaljiti od Crkve, nego li da će doći u nju. Uza sve to Broun se je sve više zanimao za Crkvu, za papinstvo, osobito za papinske socijalne enciklike i za rad Crkve na socijalnom polju. Konačno dodje u doticaj sa poznatim radiospeakerom Msgr. Fultonom Sheen. Prvi se razgovor vodio dosta žučljivo da

strane Brouna. Ipak je taj razgovor učinio na nj dubok utisak. Kasnije je sam tražio Sheena i zamolio ga, da ga pouči u katoličkoj vjeri, te ga je on i primio u Crkvu /Nova Revija XIX,7%

Kako i koliko Crkva podupire djelovanje na umjetničkom i znanstvenom polju, pokazuje i činjenica, što mnogi ugledni pisci, književnici, slikari, kipari, arhitekti, učenjaci, filozofi, socijalni radnici u naše doba mnogo dolaze u Kat.Crkvu. Kad bi Crkva priječila njihovo djelovanje, zaista oni ne bi dolazili pod njezino okrilje. Ali Crkva ne samo da ih ne priječi od djelovanja, nego ih još i potiče, te su oni svojim radom počeli širiti nove ideje, Kristova načela, medju moderni svijet sa velikim uspjehom. Chesterton, Papini, Sigrid Undset, Maritain, Carrel, Lecomte de Noüy i mnogi drugi, i nakon obraćenja ostali su velikani u svom zanimanju i dobri katolici.

Jedan prigovor

Ponekad se čuje prigovor, da je sablazan nazivati Crkvu svetom, kad je u njoj toliko zlih i medju onima, koji se smatraju najpozvanijima na svetost. A takvih ima, počevši od Jude izdajnika, mnogo u povijesti Crkve.

Odgovaramo na taj prigovor, da je sablazan nazivati svetom ustanovu, gdje je mnogo zlih medju najpozvanijima na svetost, ako dotična ustanova ne osudjuje njihove zloće i ne nastoji da ih popravi. No tako nije kod Kat. Crkve. Ona osudjuje svaku zloću, pa bila i kod njezinih službenika. A poput svoga Utemeljitelja, dok osudjuje grijeh, voli grešnike i nastoji oko njihova popravka. Za tu svrhu ima i sredstva, obilna i uspješna sredstva, koja su se toliko puta izvanredno pokazala na djelu.

Ali, često se i taj prigovor pretjeruje. Često se od buhe čini vol. I mala pogreška crkvenih članova diže se na veliko zvono sa strane neprijatelja. I mala mrlja na bijelom odijelu lako se zapaža.

Moderne konvertite ništa ne smeta taj prigovor. R u v i l l e opravdava svoj prijelaz s protestantizma na katoličku vjeru. Ali, kao da čuje žaljenje nekih, što je to učinio, jer da ne pozna katolicizam u njegovoj pravoj slici. Kad bi mogao jednoč zaviriti iza kulisa u Italiji, Španjolskoj, kad bi htio čitati djela Hoensbroecha, isusovačkog otpadnika od reda i vjere, drugačije bi mislio. Na to on odgovara:

"No, pa ja sam eto mnogo toga razgledao po tudjim zemljama, i u katoličkim crkvama. Mnogo sam čitao djela grofa Hoensbroecha. Rdjavih stvari ima zastalno, i tko bi ih išao iskati i na kup slagati iz svih vremena i zemalja, bio bi to brijeg, da se križaš od straha, a osobito ako se iz neba pa u re-

bra sve ovamo ubroji, što se ne shvaća. Ali baš u tome leži glavan pogreška protestantskog nazora. Oni hoće da izvedu svoje pravo na otcijepljenje iz rdjavih prilika. Da su tako mislili prvi kršćani, ne bi se crkva ni sto godina na okupu držala, jer je jer je i tada bilo grdnih prekoračenja u nauku, kultu i u običajima. Ako je Crkva Katolička doista tako obrasla dračjem, kako tvrde protivnici, hajdete to više u Crkvu iz visokih misli, oštra oka, pravom pobožnošću nadahnuti muževi i žene protestantskih zajednica. Tu je prostrano, zahvalno polje rada. Raskriljenih će vas ruku pozdraviti kao spasitelje i pomoćnike. Ali - najprije se dakako ide u ispovijedaonicu. Prije mora čovjek samoga sebe do čista oprati, a onda početi prati druge ili čak Crkvu. To obično zaboravljaju kritičari i reformatorići. Strah me je, da će se mnogi na pogled toga uvjeta radje ustegnuti i prepustiti katoličku Crkvu njezinu udesu. No dragi Bog može onda izreći neku posve čudnu osudu".

"Što se mene tiče", zaključuje Ruville, "ja smijem radosno priznati: Otkad sam prešao, nijesam se u Katoličkoj Crkvi namjerio na rdjave prilike, nego na samu čistoću i svetost. Tkogod će misliti, imao si osobitu sreću. Ali zašto me nije zapala ta sreće u protestantskoj crkvi, otkad sam stekao vjeru? I tu sam našao mnogo lijepa i dobra, ali ipak i teških, teških nedostataka, a da se odstrane ti nedostaci, nije se dalo izvrebati baš nikakvo sredstvo do li jedno, koje se izriče u opomeni: Natrak k svetoj Crkvi!" /Ruville 188-90/

Dr E d u a r d S c h a e f f e r rodjen je kao peto dijete u obitelji bogatoj djecom i radostima. Otac mu je rano umro, a majka mu se preselila u obližnji grad radi školovanja djece. Odgoj i nastava u pučkim školama i gimnaziji bili su službeno protestantski. Opake predrasude protiv Kat. Crkve, koje se prenose iz generacije u generaciju, ucijepile su se i u njegovo mlado srce. I za nj je Kat. Crkva bila zastarjela institucija sa premnogim praznovjernim zabludama i običajima. Kasnije je došao u ruke profesora liberalnog naziranja na svijet. Ni lektira njemačkih klasika nije mogla u njemu poduprijeti vjeru, koja je nestajala. Teorija descendencije uvjerila ga je, da se čovjek ne razlikuje od životinja po vrsti, i prema tome da nema neumrle duše.

U gimnaziji se je pridružio Pokretu ptica selica. Taj Pokret ga je naučio prvim ozbiljnim i prijatnim mislima o katoličkoj vjeri. Kako je studirao većinom u Južnoj Njemačkoj, to je imao veće i čišće prigode da promatra prijatnu povezanost puka, prirode i Kat. Crkve. Procesije, župnici, svibanjska pobožnost neodoljivom su ga silom vabili Crkvi. Ali svojim idejama bio je daleko od nje. Postigao je to, da više nije bio onako neprijazan prema Crkvi.

Za vrijeme Prvog svjetskog rata upoznao se je s nekim svećenicima i drugim praktičnim katolicima, koji su učinili jak utisak na nj. Osobito je na nj djelovalo čitanje Möhlerove "Simbolike ili prikaza dogmatskih opreka izmedju katolika i protes-

tanata". Kao liječnik za vrijeme rata imao je sreću što se mogao u svojoj sobi posvetiti čitanju.

Kad je proučio Möhlera, opazio je, kako su sva krivo vjerja i krive nauke, kao što i strašne laži liberalnog protestantizma, daleko prije mnogo stoljeća već bile u krivim naukama Arijevaca, Manikejaca i mnogih drugih sekta, samo u drugoj formi. Pozitivni prikaz Möhlerov o katoličkom pojmu Crkve snažno ga je pograbio i nakon te lektire prestupio je Rubikon. Njegov cilj srca i razuma bio je odsad posvećen Petrovoj pećini, Katoličkoj Crkvi.

Kad je upoznao pravu istinu o Kat. Crkvi, izblijedile su sve predrasude o njoj. Ako je u Crkvi i bilo nedostataka, to ga nije smelo da prihvati nježinu istinu. Evo što o tome piše: "Ako je tijekom stoljeća bilo medju svjetovnjacima i medju svećenicima zlih i opakih izdajica u svetom djelu Kristovu, već ih je davno progutao pakao. Pa zar nije Spasitelj u vrijeme zemaljskog života trpio medju svojim učenicima Judu? Zar ćemo tražiti, da se sudstvo dokine zato, jer ima opakih sudaca?.... Zar nasljednici Petrovi neće i dalje pasti stado Kristovo, jer se našla neka neznatna manjina najamnika medju njima?... Prvih trideset papa bili su mučenici, te su i život svoj dali za ovce svoje. A koliko je bilo i medju kasnijim papama časnih, velikih i svetih muževa!"

G. 1919. obratio se je dr Schaeffer zajedno sa svojom ženom. Nakon obraćenja oni su se osjećali sretnima, što su članovi Crkve. Svoj prikaz o obraćenju završava slijedećim riječima:

"Pjesnik pun oduševljenja zove Fausta: Gdje ću vas naći, vrela svega života - Vi ključate i napajate, a ja ovdje skapavam od bijede. - A Spasitelj odgovara: Ja imam vrutke vode žive; tko dolazi k meni, neće žedjati dovijeka". /Lamping 207-215/.

---- o ----

Iz svega rečenoga vidimo, da je svetost vrlo važna značajka Kat. Crkve. Crkva se ističe ontološkom i moralnom svetošću svojih članova. Ta svetost osvaja i moderne konvertite. Oni odobravaju štovanje svetaca i njima se rado utječu. Oni također uvidjaju kako su moćna crkvena sredstva za posvećenje. Jednako priznaju, da su moralna načela Kat. Crkve moćno poticalo za pronicanje svakog dobra na polju kulture i civilizacije, a ujedno opovrgavaju prigovor protiv svetosti Kristove Zaručnice.

3. Katoličko jedinstvo Crkve

Pod jedinstvom razumijevamo svojstvo Crkve, po kome je ona jedna te ista u upravi, ispovijedanju vjere i u zajedništvu, nerazdijeljena u sebi i odijeljena od drugih društava.

U Crkvi je mnoštvo pojedinaca, naroda i rasa, ali ipak sve zajedno drži to trostruko jedinstvo.

Sam Krist je htio, da njegova Crkva bude jedna. On svoju Crkvu nazivlje ovčinjakom i veli: "Bit će jedno stado i jedan pastir" /Iv 10,16/. Jednako Crkvu zove kraljevstvom Božjim na zemlji, koje mora biti jedno, jer "svako kraljevstvo, razdijeljeno u sebi, opustjet će" /Mt 12,25/.

Za to jedinstvo Krist moli u najozbiljnijem času svoga života, na Posljednjoj večeri. On upravlja molitvu nebeskom Ocu: "Ne molim samo za njih, nego i za one, koji na riječ njihovu uzvjeruju u mene, da svi budu jedno, kao što ti, Oče, u meni, i ja u tebi, da i oni u nama budu jedno, da svijet vjeruje, da si me ti poslao" /Iv 17,20-21/. Smisao je riječi jasan: Krist hoće za svoje vjernike jedinstvo slično jedinstvu božanskih osoba. Želi jedinstvo veće i jače, nego što se može ostvariti naravnim silama; želi da se po tom jedinstvu pokaže ljudima kao Božji poslanik.

Uza sve to jedinstvo, Crkva je raširena po svemu svijetu. Ona je sveopća, katolička. Katolicizam Crkve je svojstvo, po kome ona, iako je uvijek ista, ipak se širi po svim stranama svijeta i medju svim narodima. Crkva je raširena po cijelom svijetu, i u njoj nema mjesta pretjeranom nacionalizmu i individualizmu. Apostol veli: "Jednim Duhom mi se svi krstimo u jedno tijelo, bili Židovi ili Crkvi, robovi ili slobodni" /I Kor 12,13/.

Katolička Crkva nam se pokazuje, doista, jedna u upravi, vjeri i zajedništvu. Njezino se jedinstvo razlikuje od jedinstva od ostalih kršćanskih zajednica. To zapažaju moderni konvertiti, i to ih privlači u Kat. Crkvu.

Jedinstvo uprave

Jedinstvo uprave stoji u tome, da se svi vjernici pokoravaju jednoj istoj vrhovnoj vlasti, koju je Krist ustanovio, naime Petru i njegovim zakonitim nasljednicima, te apostolima i onima, koji su njih naslijedili. Svetom Crkvom upravlja Papa, i njemu se pokoravaju svi vjernici. Njegova vrhovna vlast došla je posebno do izražaja na Vatikanskom koncilu, kad su biskupi, sabrani sa svih strana svijeta, priznali njegovo juridičko prvenstvo.

J u l i u s L a n g b e h n piše, da je prvi i bitni životni uslov za koji mu drago organizam jedinstvo. Sve što je organičko, sve što je živo, sve što je božansko počiva na jedinstvu. Zato, jedinstvo Kat. Crkve bezuslovno stoji nad sve ostale uvjete i obzire.

Jedinstvo, nastavlja on, proizlazi iz reda, a red je jedno podredjenje. A ovo se može postići samo po bezuvjetnom po-

sluhu Isusovoj Crkvi i njezinim organima, koji ne djeluju po osobi, nego po funkciji i unkciji Krista /Andrian-Werburg 53/.

Dr I v a n P u z y n a, profesor, ističe, kako je na nj pri obraćenju djelovalo jedinstvo Kat. Crkve. On je rodjen od pobožnih pravoslavnih roditelja, koji su svu snagu tražili u vjeri Isusa Krista.

Jednoga jesenskog dana prvi put mu je zasjala katolička nauka o jedinstvu Crkve. Bilo mu je tada oko 12 godina. Prisustvovao je službi Božjoj. Bio je prekrasan dan, a sunčano je svijetlo sjalo u crkvu. Svećenik je molio molitvu: Pomolimo se za ujedinjenje sviju. Ta mu je molitva, koju je dobro znao, taj put prodrla osobitim načinom u srce, ali su prošle duge godine, dok je počeo slijediti tu nebesku nauku.

Prema ruskom običaju bio je od univerziteta poslan na dvije godine u inozemstvo, da usavrši svoje stručno znanje i pripremi se za doktorsku radnju. Izabrao je Rim. Došao je u taj grad početkom 1914. Rim mu je mnogo govorio, a posebno Forum Romanum sa svojim oltarom, koji je bio posvećen Nepoznatom Bogu. Znao je, da je taj nepoznati Bog Kralj Isus Krist, a Rim je bio glavnim gradom njegova zemaljskog kraljevstva.

U Rimu se upoznao s jednim drugim Rusom Zabughinom, koji je na nj mnogo djelovao. Vanjska organizacija pravoslavne crkve izgledala mu je slabijom, od rimokatoličke, ali usprkos tome, prema njegovu osvjedočenju, nosila je prave znakove Kristove Crkve. Imala je naime sve sakramente i nije učila krivovjerstva. Ali ga je tada zaokupljala i druga misao. Ako je vanjska organizacija pravoslavne crkve nanjkava, govorio je sam sebi, to postoji njegova osobna zadaća, da se pobrine za odstranjenje toga zla. Drugim riječima, držao je, da mora raditi za sjedinjenje crkava.

1920. na 13. veljače došao je iz Poetrograda u Finsku, u Terrijoki. Tu je bio neko vrijeme profesor i zanimao se za sjedinjenje crkava. Kasnije je prešao u Njemačku, gdje se je bavio vjerskim pitanjima.

1923. upoznao se je u Berlinu s ruskim obraćenikom Kuzminom Karawayew. Postali su dobri prijatelji, te su stvorili zajednicu za gajenje misli o sjedinjenju s tim ciljem, da katolike i pravoslavne združe u jednu crkvu. No iz toga nije bilo ništa, jer je on zadao riječ pravoslavnom biskupu, da će za tri godine odustati od svoje katoličke nakane. To je za nj bilo teško, jer je svoje dokaze u korist Kat. Crkve temeljio na Evanđelju, na jedinstvu Crkve Kristove, nauci o vrhovnoj vlasti Petrovih nasljednika, na povijesti i na činjenicama o vezi ruskoortodoksne prve crkve sa svjetskom crkvom i kasniję dijeljenju od ove, ne de iure /po pravu/, nego de facto /uistinu/.

1924. iz poslušnosti prema biskupu Tihonu stupio je u javnu diskusiju kao protivnik Kuzminu Karawayewu, svom bivšem prijatelju, koji je pred silnim slušateljstvom branio jedinstvo

Crkve Kristove. Njegovo suprotno stajalište naišlo je na urnebesno odobravanje slušateljstva, a on se je sam stidio svoje dijalektike. Znao je, da njegov prijatelj ima pravo.

Kad je 1927. biskup Sergije, zastupnik patrijarske i vrhovne glave rusko-ortodoksne crkve izjavio, da je stvar boljševizma stvar rusko-ortodoksne crkve, silnogga je uzrujala ta vijest, te je stvorio odluku o obraćenju. Obraćenje je uslijedilo 15. listopada 1927.

On postavlja sebi pitanje: "U čemu stoji vrijednost i smisao mojega obraćenja?" Pa odgovara: "Sv. evandjelist Luka veli /4,4/, da se može čovjek nasititi svakom riječi, koja izlazi iz usta Gospodinovih. Čuo sam riječ Božju o jedinstvu Crkve, i slijedio sam je. Ali ja vjerujem, da vjernik, koji zaista primi samo jednu riječ Božju, te ih u svojoj poslušnosti ispunjavati". /Lamping 176-184/.

Jedinstvo vjere Kat. Crkve

Jedinstvo vjere stoji u istovjetnom ispovijedanju vjerskih istina sa strane svih članova Kat. Crkve, i to onako kako to predlaže crkveno učiteljstvo. To ispovijedanje, jer je čin razuma i vjere, posve je unutarnja stvar, ali se ono očituje i izvana javnim ispovijedanjem, teoretskim i praktičnim. To ispovijedanje obuhvaća sve simbole kao i sve ono što Crkva predlaže vjerovati. Tomu se ništa ne protivi sloboda u naučavanju nedogmatskih istina.

A n i m a n a n d a B r a h m a c h a r i R e w a c h a n d rodjen je u hinduizmu. Od svoje je bake naučio, da uvijek govori istinu i da ljubi Boga, pa će zato biti nagradjen gledanjem samoga Boga. Ali napretkom u dobi, počela je u njegovoj duši slabiti vjera u hinduizam, nešto radi praznovjerja u puku, a nešto radi nepobožnoga života hindu-svećenika i redovnika.

Nakon svršene pučke škole, pošao je u protestantsku gimnaziju. Najprije bi redovito recitirali Očenaš. Animananda nije to volio, pa je njesto "otac" stavljao riječ "tele", budući da su te dvije riječi u njegovu jeziku zvučile vrlo slično. Ipak ga je kasnije kršćanstvo stalo zanimati, te se upisao na sat biblije. Biblijska su ga čudesa potresla, pa je bio uvjeren da će ga jednoga dana put dovesti u kršćanstvo.

Uza sve to dan njegova krštenja bio je vrlo daleko. Moralne i duhovne poteškoće stale su mu na putu. No kad je doznao, kako je neki brahman, iz više kaste Bengali, žrtvovao svoj položaj i ugled iz ljubavi prema Kristu, sazrela je i u njemu odluka, da se krsti. Iza toga je čitao katoličke knjige. Uvjerio se je, da Martin Luter nije bio nikakav reformator, nego bundžija protiv crkvene vlasti. Jednako se uvjerio, da štovanje kipo-

va i slika u Kat. Crkvi nije nikakvo krivoboštvo.

Dok je živio u protestantizmu, privlačila ga osoba Isusa Krista. Ali je došao do zaključka, da ne bi bio potpuni kršćanin, da mu neizmjerno Božje milosrdje nije otkrilo Kat.Crkvu.

Medjutim, je govorio sa svojim prijateljima o istinitosti katoličke vjere, jedinstvenoj uzvišanosti djevičanstva, kako se provodi u Kat. Crkvi, a posebno o svetosti i jedinstvu njezine nauke. Junački mu je život svetaca pružio dubdki pogled u božansku osobu Isusa Krista. A kad je govorio s jednim prijateljem o istinama Kat. vjere, ovaj mu je odgovorio, da ne govori o istinama kat. vjere, dok sam ne žrtvuje Isusu Kristu svoje srce. I žrtvovao ga je potpuno, kad je bio kršten na blagdan Pres. Trojstva 1893. /Lamping 9-14/.

H e l e n a M o s t rodjena je 1883. u vrlo ugledn oj protestantskoj obitelji. Bila je vrlo nadarena, ali u protestantizmu nije našla ni zadovoljstva ni smirenja, pa je već u mladim godinama zaronila u potpuno bezvjerje. Smrt jedne njezine sestre povrati je vjeri u Boga, ali ona stvori za se neku naravnu vjeru. Prezirala je kršćanstvo i sv. Pismo.

Jednom zgodom udje s jednom svojom prijateljicom u katoličku crkvu za vrijeme sv. mise, da se nasmiju do mile volje. Ali se desilo obratno. Mjesto izrugivanja, na čudesan način bila je ganuta, te je klečala pred svojim Bogom, a da to ni je pravo znala. To je bio prvi put da je klečala, ganuta, dirnuta, nadvladana, u šutljivom klanjanju. I reče svojoj prijateljici: "Ja nijesam našla ništa čemu bi se smijala". A ova odvrati: "A tako ni ja danas".

Otada je Helena češće posjećivala katoličke crkve. Spopade je jaka želja, da nadje Boga. Nekada bi je tako ta želja prožela, da bi potajno napustila društvo i pošla u sobu, te se bacila na koljena, da se moli: "Bože, pokaži mi istinu". Sada je opet počela čitati Sv. Pismo, u kome bi nalazila utjehu. Jedan njezin prijatelj katolik dade joj katekizam, koji je za nju bio prava objava. O tome piše: "Kao što sunce, kad grane, rasvijetli svijet, tako svjetlost istine prosvijetli moju dušu, uvijek rastući, uvijek sve više rasvjetljujući u majestetičkoj tišini i u neodoljivoj nadvladanosti. Pred mojim se očima podiže u nenaslućivanom veličanstvu prejaka i duhovna zgrada, koju je Isus podigao na pećini. Tu se zida kamen na kamenu, dogma za dogmom k jednoj cjelovitoj neiskazanoj harmoniji. Ovdje sam najedampu shvatila nauke pune otajstva, koje mi u protestantizmu ostadoše prazne ljupine".

Nakon nekog otezanja Helena se poče utjecati zaštiti Majke Božje. Ta joj je molitva pomogla, da je u njoj sve to više sazrijevala odluka, da postane katolikinja. Ali je još dugo razmišljala. A kad je u Sv. Pismu pročitala riječi: "Ako me od svega srca tražite, hoću da ne nadjete, govori Gospodin", sinu jako svijetlo u njezinoj duši. Uhvati list papira i u najvećem zanosu napisa: "Vjerujem u jednu, svetu, katoličku i apostolsku

Crkvu. "Obraćenje je uslijedilo na 24. svibnja 1901. u Moabitu. 1907. stupi u dominikanski red i uze ime Regina. /Adrian-Werburg 41-44/.

Jedinstvo zajedništva Crkve

Jedinstvo zajedništva Crkve stoji u tome, da se svi vjernici drže skupa, da su povezani istim skupnim duhovnim i društvenim životom, živeći u istom društvenom tijelu, prožetom istim duhom, učestvujući na istom kultu, istim sakramentima, težeći istom zajedničkom cilju pod istim poglavarstvom. To se jedinstvo manifestira kao posljedica jedinstva uprave i vjere. Po tom jedinstvu Crkva nam se prikazuje kao jedno stado i jedan ovčinjak, jedno nerazdijeljeno Kristovo tijelo. Tomu se jedinstvu ne protivi razlika obreda kod misne Žrtve i kod dijeljenja sakramenata.

Englez L u n n je mnogo čitao Tyrrella i Chestertona, što mu je pripomoglo pri obraćenju. A poslije nego je pošao iz Oxforda počeo je čitati Ruskina, Ruskinovo djelo "Le pietre di Venezia" jest nesvijesna apologija katoličke vjere. Vjerski razvoj Ruskina osvjetljuje moć katoličkog uvjerenja i nemoć protestantskog. Čitav način mišljenja doveo ga je do praga Crkve, gdje se je zaustavio. On je otkrio, da su najljepše molitve katoličke, najljepša tumačenja Biblije katolička, da su sve funkcije opisane od protestanata samo pokvareni ostaci velikih kolekta, litanija i himana kod katolika /Lunn 53/.

Madjarka E m m a D e s s e w f f y u mladosti čitala je mnoge knjige o različitim vjerama, samo o katoličkoj vjeri nije htjela ni da čuje, jer je bila puna predrasuda o njoj. Osobito je nalazila utjehu u čitanju Sv. Pisma, koje joj se otkrivalo sa svojim blagom kao neko veliko čudo. I upravo tim čitanjem zasjalo joj je nenadano sunce istine. Na poseban način djelovali su na nju i katolički obredi. Evo što ona veli o njima:

"Gledajući katoličke obrede, nijesam ni najmanje sumnjala, da su svi ovi propisi od Boga naredjeni, da nijesu umotvor ljudski, već Bogom zapovjedjeni". /Lamping 72/.

Jedinstvo katoličkih obreda kroz čitavu povijest govori o sebi, doista, kako to i Emma primjećuje, da su nešto nad ljudsko, što se ne da protumačiti običnim ljudskim jezikom.

S t o d d a r d kaže, da je upoznao kao stalnu istinu, da je Krist osnovao jednu Crkvu, i samo jednu, i da joj je predao neke zapovijedi i sakramente. Zato se ne smije nitko osuditi da ostavlja tu Crkvu i da osnuje drugu ili mnoge druge, odlučujući, koje će sakramente zadržati a koje odbaciti. Sve protestantske sekte tvrde, da je Biblija jedini izvor neprevarljive vjere, a svako od njih nalazi opet pokoji tekst u Bibliji, na kone osniva svoju samosvijest. Ali je sigurno, da jedna Crkva,

koju je osnovao Božji Sin i koju vodi Duh Sveti, mora svima pre davati isto autoritativno poslanstvo.

Veliki je kontrast izmedju protestantizma i Kat.Crkve. Nijedna protestantska sekta nije dovoljno proširena ili stara ili jaka, da bi se mogla isporedjivati sa staron, općenitom i apostolskom Rimskom Crkvom. S jedne strane pokazuje nam se protestantizam nesložan, bez stege, bez jedinstva nauke, odbacujući veći dio prvobitnih sakramenata stare Crkve. S druge strane pokazuje nam se katolicizam ujedinjen, nepomičan kroz plime, oseke i valove ljudskih novotarija, neprobijan od navala herezija, indiferentan na nastanak i nestanak vladanja; nadživljuje ivanje pljačkanje, nadvisuje skizme, čvrst u progonstvima; i mirno promatra dijeljenje svojih neprijatelja.

Zatim Stoddard kliče: "Divno tijelo živoga Krista! U vjeri, u sakramentima, u nauci, u ceremonijalu, u jeziku, u stezi, u svom identičnom katekizmu i u svojoj potpunoj poslušnosti jednoj samoj glavi: u kapelama, u katedralama, u selima, metropolama, u Evropi, u Aziji, u Africi, u Americi i po otocima svih mora, svagdje i u svako vrijeme jedno te isto! Ako svjedočanstvo od 1900. godina ne pokazuje, da je Rimska Crkva ustanova, koju je Spasitelj osnovao na stijeni Petru, svijet doista nema nijedne Kristove Crkve". /Stoddard 140-143/.

L. M. B a l a s u b r a h m a n í a m rodjen je u hinduističkoj vjeri. Nije uvijek osjećao glad za Božjom pravdom. A ponekad, kad bi je osjetio, našao bi potpuno zadovoljstvo u pučkom ortodoksnom hinduizmu i u nekoj vjeri u vodama sadržanog panteizma. To se dogadjalo osobito u sumnjama o uzroku i postanku svijeta.

Prema narodnom običaju morao je štovati šaroliko društvo malih bošanstava. Ta božanstva nijesu bila visoko nad moralom običnih ljudi, već mnogo puta ispod njega. Svi su bili gospodari i kukavice, svi vladari i ulizice. Svi bogovi bili su puni ljudskih slaboća, anegdota i skandala. Zato se je uvjerio, da ne može pripadati toj vjeri.

Kasnije je zaplovio racionalističkim vodama. Racionalizam ga je učio, da religija obuhvaća čovjeka najdublje, ali kraj svega toga jedva dodiruje razum, koji je ipak najbitniji dio čovjeka. Ali je ubrzo uvidio, da su racionalisti s malim zadovoljni, da vole male, jednostavne stvari. Imali su kratku mjeru kojom su mjerili svoju robu. U njihovoj nauci, kojom su nijekali neizmjerno, našao je pogrešku sistema. Govorili su: što se ne može mjeriti, toga ni nema. A on je ipak uvidio, da njegov duh u svojoj ograničenosti teži za neograničenim, za neizmjernim. Njegov mu je duh pokazivao apsolutnu nuždu nekog neizmjernog djelovanja, čija je opstojnost upravo tako stvarna, kao njegov duh i poticaj njegova duha za neizmjernim. Racionalisti su nijekali opstojnost Boga, neizmjernu djelatnost, a on nije mogao nijekati neizmjernoga Boga. Zato je napustio racionalizam.

Balasubrahmaniam se uvjerio, da postoji Bog. Ali tko je on? Što je on? On je duh, jer i on posjeduje duh. On je dobrota prema njemu. On nužno postoji, pa zato ne može njegovo bivstvo opstojati u biću, koje nužno ne postoji.

Iza toga se ogledao za vjerom, u kojoj se Bog podudara s Bogom prokušane filozofije. Bozi hinda nijesu sigurno Bog. Bog muslimana je dobroćudan tiran, ali svakako tiran. Bog teozofa je majstorija nekog glumca, dok se budisti hvale, da nemaju Boga. Prema tome preostao je još samo Bog kršćana. Njega zovu Ocem. Taj pojam Boga bio je najbliži onom pojmu, koji je tada imao u svojoj duši.

Poslije spoznaje Boga Oca, upoznao je i Boga Sina i njegovu Crkvu. O odnosu Krista i Crkve piše: "Krist je Crkva i Crkva je Krist. Bila je to prava Pavlova misao. Pa neka je! To je bilo mistično bogoslovlje jednoga sv. Bernarda. I dobro je. To su bile oznake onih katoličkih apologeta, koji su daleko gledali i bili suvremeni, a stojali pod utjecajem panteizma Istoka".

Zatim je upoznao Crkvu po radu, koji razvija u njegovoj okolini. Ona je brižna majka djevicama, udovicama, zabačenima, potištenima, sirotama. Usto je proučavao i crkvenu povijest. Uvjerio se je, da je njezina prošlost dugovjeka, časna. U studiju Kat. Crkve namjerio se je i na povijest drugih crkava. Bilo je to izvanredno priznaje činjenica. Svaka je od nastalih crkava tvrdila, da ima baštinu prave vjere, ali ni jedna nije znala kazati, u čemu je ta baština prave vjere. Zaboravili su, da dadu račun o biti svoje vjere. A ja nijesam baš na to zaboravio, veli on. Crkva nije zaboravila. Ona nije nikada prestala učiti: Kako je samo jedan život i jedna istina, tako je i samo jedan put: Živi Krist. Ona je put, jedini put. Ona je Krist, a Krist je Crkva".

Na taj je način Balasubrahmaniam došao do zaključka, da u Kat. Crkvi vlada jedinstvo zajedništva. Vjernici su povezani istim duhovnim životom, žive u istom društvenom tijelu, te že istom zajedničkom cilju koristeći ista duhovna sredstva. Obratio se je 17. lipnja 1919. /Lamping 32-38/.

Katolicizam Crkve

Po etimologiji riječ katolički znači što i univerzalan, posvemašnji, koji sve obuhvaća. Kad govorimo o općenitosti Crkve, mislimo na sveobuhvatnost nauke ili sredstava, koja je Krist ostavio Crkvi, ili pak sveobuhvatnost vremena ili trajanja u vremenu. No pod katoličitetom redovito mislimo na njezinu lokalnu rasprostranjenost, tj. na njezinu namijenjenost svim narodima, bez obzira na rasu i zemlju, koju obitavaju.

Krist je htio, da njegova Crkva bude katolička i zato

joj je dao moć. On je rekao apostolima: "Idite i naučavajte sve narode..." /Mt 28,19/. Krist, dakle, nalaže apostolima, da naučavaju sve narode, i obećaje im, da će biti s njima sve do svršetka svijeta /Mt 28,20/. Na drugom mjestu proriče: "Propovijedat će se ovo Evandjelje o kraljevstvu po svemu svijetu za svjedočanstvo svim narodima". /Mt 24,14/. Pa opet: "A ja, kad budem podignut sa zemlje, sve ću k sebi privući" /Iv 12,31/.

U skladu s Kristovom željom i naredbom, Crkva se nije ograničila u svom širenju ni na koju zemlju ili pokrajinu, niti na koji narod ili pleme. Kroz sva stoljeća svoga opstanka, ona se obraćala svim narodima, do kojih je mogla doći.

M i h o v i l A l e k s e j e v i ć A n d r e e v rodjen je u Moskvi 9. studenog 1868. u uglednoj i bogatoj obitelji. Odgojen je u strogom pravoslavlju, ali je imao tu sreću, da mu odgojitelji nijesu ulijevali u dušu mržnju i predrasude protiv Kat. Crkve.

Nakon gimnazije upisao se na pravni fakultet u Moskvi da steče opću naobrazbu, kako bi se mogao posvetiti diplomatskoj službi. U to doba su se borile dvije političke stranke za prevlast. To je djelovalo na nj, te je najprije postao indiferentista, a potom skepticista na političkom i vjerskom polju. Moralni principi, u kojima je odgojen, postali su labavi. Držao je, da se ne može doznati istina i da je moral obični ugovor. Ono što je u Srednjem vijeku bilo zločin, danas je redovito indiferentna stvar. Ne postoje moralne razlike, nego samo kulturne, klimatske, geografske i etnološke. On je bio ponosan na svoj skepticizam.

Ali ipak nije ugušio u sebi sve principe, koje je primio u mladosti. Njegova prirodjena religioznost nije se dala zatomiti. Savjest mu je mogla za neko vrijeme zašutjeti, ali nipošto, prestati djelovati. Zato kao student na sveučilištu izjavljuje da će, kad bude imao snage da živi po Božjim zakonima, postati katolik. A zašto? "Kat. Crkva, veli on, jest velika Crkva, neusporediva, koja nije vezana ni uz jednu naciju, i mi osjećamo tajnu podložnost divnoj jednostavnosti njezinih dogma... S njom su ujedinjeni odlični Rusi, a da nijesu radi toga postali nevjerni svojoj domovini, kao isusovac knez Gagarin, barnabit grof Šuvalov, srčana Sofija Svečin i junačka princesa Zenaida Volkonski: čisti ruski patrioti: plemenite duše".

Nakon završenih studija obašao je velik dio Evrope: Njemačku, Švicarsku, Italiju, Francusku, Belgiju, Holandiju i Austriju. Po povratku u Rusiju posvetio se je diplomatskoj službi. Ali daleko od Boga, bez svijetla u jedan viši ideal, nije nalazio mira. Osjetio je istinu Augustinove izreke, da je nemirno naše srce, dok ne otpočine u Gospodinu. Uvjerio se je, da čovjek ne može živjeti bez vjere. Tko se ne pokorava Bogu, upada u idolatriju.

Diplomatska ga je služba vodila po mnogim zemljama. G. 1903. u Stockholmu upoznao se sa teozofijom. Iako je to posve

kriva nauka, ipak ga je ona približila kršćanstvu. Počeo je i moliti i pohadjati katoličke crkve. Proživljavao je i teških časova u životu. Ali s milošću Božjom sve je nadvladao. Na pravoslavnu crkvu više nije mislio. Kat. Crkva mu je sve više leb djela pred očima upravo radi svoga universalizma. A kad je bolje upoznao katoličku nauku, obratio se je na 2. veljače 1922. a tri godine kasnije zaredjen je za svećenika i potom stupiou Isusovački red./Angeli 37-54/.

Katolicizam crkve privukao je i Židova S i m o n a K e n e t h. Keneth je rodjen u New Yorku 6. kolovoza 1909. od roditelja Židova. Izabrao je liječničko zvanje. Bio je vrlo izoštrena uma. Dobro je poznavao sve suvremene probleme i sve nastrane teorije. Živio je u velikim metropolama, kao New Yorku, Chicagu, Berlinu. Proputovao je mnogo puta Evropu i Ameriku. Posjećivao je tri univerze slušajući istaknute profesore filozofije i logike, medicine i psihoanalize. Imao je mnogo vjernih prijatelja, koji su ga bodrili i snažili.

Ali je u vjerskom i moralnom pogledu bio daleko od istine. Voltaireovi dokazi protiv osobnog Boga činili su mu se pravedni i inteligentni, tako da je prezirao svaku religiju. Materijalistička teorija, koja tvrdi da su seksualni odnosi nešto naravno kao jelo i pilo, bila mu je vrlo prihvatljiva. Drći se Oskara Wildea smatrao je, da će se najbolje osloboditi na pasti, ako ih zadovolji.

No ta kriva mišljenja nijesu ga zadovoljavala. Razum mu je govorio, da čovjek mora imati jedan viši cilj. Dugim raz mišljanjem upoznao je, da je taj cilj sam Bog. Jedan prijatelj s univerze, koji se obratio sa židovstva na katolicizam, uvco ga je u katoličku nauku. Govorio mu je o učiteljima nauke, koja nije ni stara ni moderna, nego nepromjenjiva. Grčki učitelji na filozofskom polju, a kršćanski na filozofsko-teološkom polju predočili su mu istinu. Dok je bio u Berlinu, počeo je shvaćati, da moderna znanost nema pravog pojma o logici, metafizici, etici, naravnoj teologiji, jer se razum, biće, ljudski čini, Bog, ne mogu upoznati materijalnim instrumentima. Aristotel i sv. Toma postali su njegovi vodiči.

U svom traganju za istinom osjeti u to doba prvi poziv Kat. Crkve. I što ga najviše vuče Crkvi, jest njezin dogmatizam: njezina sigurnost, da posjeduje svu vjersku istinu, njezino uvjerenje, da je ona jedina neprevarljivi autoritet. On veli dalje: "Protestanti su razdijeljeni na stotine različitih sekta; židovska religija proglasuje, da je religija samih Židova, ali Kat. Crkva predstavlja svoju vjeru kao jedinu božansku vjeru i pozivlje sve ljude, da je prime".

Do toga uvjerenja došao je Keneth sam svojim razumom. Nije pitao savjeta ni od jednog katoličkog svećenika. Poslije se dao poučiti, te se obratio 1936. i stupio u trapistički red /Rossi 61-65/.

Dakle, univerzalizam Crkve igra važnu ulogu i kod Kennethona obraćenja sa židovskog partikularizma do Kat. Crkve.

Zanimljivo je, kako je katolicizam Crkve djelovao i na konzula E i n a r a B e r r u m. On se je rodio 1882. u Oslu. Odgojen je u protestantskoj obitelji. Protestantizam mu je prikazao Lutera kao sveca i ucijepio mu sve moguće predrasu de protiv Pape i Kat. Crkve. Tako je pošao u svijet s prezirom Kat. Crkve.

Dok je bio u Engleskoj, naučio se je prisustvovati bo gosluźju po protestantskom obredu. Iako nije znao crkvenog engleskog jezika, ipak lijepo pjevanje i premnogi nepoznati obredi činili su na nj dubok dojam. Mjesto da se dosadjuje, probudio se je u njemu interes za to bogoslužje i nakon kratkog vremena zavolio je tu crkvu.

1908. doživio je važan dogadjaj u svom životu. Njegov je otac imao visok položaj u loži slobodnih zidara. Zato je htio, da i njegova djeca budu slobodni zidari. Tako je Einar bio primljen u ložu 24. travnja spomenute godine.

1918. oženio se je s jednom religioznom i načitanom Dankinjom. Ona je bila naučena da sluša dobre propovjednike, pa su oboje zajedno pohadjali ne samo državne crkve već i crkve svih mogućih sekta: baptista, metodista, adventista. Ali kako nijesu našli dobra govornika, zadovoljili su se službom Božjom na radiju.

1928. jedne korizmene nedjelje na večer dodje mu žena kući i oduševljeno ispripovjedi, kako je napokon našla dobra propovjednika u maloj katoličkoj crkvi sv. Brigite. Einaru je bilo vrlo neugodno, što mu je žena bila u katoličkoj crkvi. Zato se je borio protiv simpatija svoje žene prema katolicizmu. Služio se je antiklerikalnom štampom i knjigama, da razuvjeri svoju ženu u njenom mišljenju, ali uzalud.

Iste godine imao mu je jedan nećak slaviti konfirmaciju. Na molbu svoje žene pristane, da prisustvuju bogoslužju u crkvi dominikanaca. Nije mu to bilo pravo, ali je ipak pošao s njom. Zauzeo je mjesto u jednoj od zadnjih klupa. Bio je ganut bogoslužjem, a i gledanjem po prvi put katoličkog redovnika, koji je, iako Francuz, održao lijepu propovijed u norveškom jeziku. Tu se je namjerio i na knjižicu, koja tumači katoličke obrede sv. Mise. U predgovoru te knjižice nadje, kako je Kat. Crkva obratila Norvešku, kako su Norvežani bili katolici i kako su pod silom napustili Kat. Crkvu.

T e su ga riječi prisilile na razmišljanje. Odlučio je da upozna odnošaj Kat. Crkve prema njegovoj domovini. Svako je nedjelje išao sa ženom u katoličku crkvu i marljivo je proučavao katoličku nauku. Mnogo je toga pročitao u težnji, da spozna istinu. Razmišljanje i čitanje kao i pohadjanje službe Božje uvjerilo ga je o istinitosti Kat. Crkve. Evo što on piše

o tome:

"Niti srce, a niti moj razum nijesu me više dijelili od Crkve. Svim sam srcem ljubio odsada našu malu katoličku crkvu. Začudni osjećaj sigurnosti nosio sam u svojoj duši, kada sam znao, kako je naša mala katolička crkva dio velike, cijelim svijetom raširene Katoličke Crkve, koja je osnovana od samoga našeg Spasitelja, a upravljana od pravih nasljednika svetih apostola. Moj mi je razum govorio, kako sam sada posve na čistu s protestantizmom, gotov s njegovim nedosljednostima, s njegovom naklonošću sektarstvu i subjektivizmu, čiji je najgori plod potpuno rasulo kršćanstva".

Iza te spoznaje Berrum je napustio slobodno zidarstvo i obratio se 1929 /Lamping 39-46/.

---- o ----

Značajka katoličkog jedinstva izdiže Kat. Crkvu iznad ostalih kršćanskih konfesija. Iako je raširena po svemu svijetu i medju sve narode, ona je ipak jedna i samo jedna u upravi, vjeri i zajedništvu. Jedan je grad Božji na zemlji, i samo jedan, a taj je Katolička Crkva /Lunn 272/. S pravom veli obraćenik W i l h e l m S c h l o e m e r, da je jedinstvo Crkve djelo Božje, a da je razdvojenost djelo djavla, i da se za to jedinstvo moramo mnogo moliti /La Rocca XI 13, str. 10/.

4. Nepobjediva stalnost Crkve

Pod nepobjedivom stalnošću razumijevamo svojstvo, po kome Crkva u sebi i po svom ustrojstvu, koje je od Krista primila, nepromijenjena traje. Ta stalnost uključuje u sebi dvije stvari: trajnost u opstojanju /neprekidna trajnost do konca svijeta/ i trajnost u biti /trajnost u ustrojstvu i bitnim elementima/.

Nepobjediva stalnost Crkve nadovezuje se na njezinu nužnost i neprevarljivost. Budući da je ona po Kristovoj ustanovi nužna, ona s istog razloga mora biti nepokolebiva u svom djelovanju i neuništiva u svom opstanku.

Krist na više mjesta obećaje svojoj Crkvi stalnost. Obećajući Petru vrhovnu vlast, veli za Crkvu: "I vrata je paklena neće nadvladati" /Mt 16,18/. Iz tih riječi proizlazi sigurno, da će Crkva biti nesavladiva protiv svih svojih neprijatelja. A ne bi bila nesavladiva, kad bi njezinim neprijateljima uspjelo, da je pokolebaju u njezinoj bitnoj misiji, a pogotovo kad bi je uništili.

Stalnost Crkve dokazuju i druge Kristove riječi, kao na pr.: "I, evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" /Mt 28,20/. Pa opet: "I ja ću moliti Oca, i dat će vam drugoga Tješitelja, da ostane s vama do vijeka, Duha istine" /Iv 14,16/. Iz tih riječi vidi se, da Kristo obećaje svoju prisutnost i svoju pomoć Crkvi za njezino bitno poslanje. A to je bitno poslanje: raditi na spasavanju duša do konca svijeta.

Izraziti su protivnici nepobjedive stalnosti Crkve racionalisti svih boja, jer je smatraju običnim ljudskim društvom, koje kao i svako ljudsko društvo može biti uništeno. Osobito se medju njima ističu modernisti, koji drže da je jedini spas Crkve u tome, da napusti svoje tradicionalne pozicije. Moderni konvertiti naprotiv tvrde, da je nepobjediva stalnost Crkve važna njezina značajka, i da će Crkva trajati do konca svijeta u svom opstojanju i da će biti ista u bitnim elementima.

Neprekidna postojanost Crkve

Povijest Crkve pokazuje nam, da ona neprekidno traje od njezina početka do današnjega dana, iako je često imala uzroke propasti.

Odmah na početku Židovi i rimski vladari uložili su sve sile, da je unište. Njihova borba još nije završila, kad eto barbara, koji navaljuju na rimsko carstvo, a ujedno bjesne i protiv Kat. Crkve. Nakon što je Crkva pobjedila rimskog orla i oplemenila dušu barbara, progonstva nijesu završila, nego su u pojedinim zemljama poprimila sad jedan sad drugi oblik.

U Perziji su progonstva počela u 4. stoljeću i trajala punih 40 godina. Iza malog zatišja ponovno počinju u 5. stoljeću. Ta progonstva sliče rimskim, a često su i okrutnija. U isto doba progonstva Crkve se pojavljuju i kod Armenaca i u sjevernoj Africi.

U 8. st. Crkvu poglavito progone muhamedanci, pri čemu je skoro uništena čitava afrička Crkva. Život je kršćana bio nesnošljiv radi poreza i danaka.

Za vrijeme reformacije mnogi katolici umiru mučeničkom smrću u Njemačkoj, Skandinaviji, Nizozemskoj, Engleskoj, Mađžarskoj, Francuskoj, Švicarskoj.

Od 17. st. Crkva je proganjana u Poljskoj i Rusiji.

U 18. st. za vrijeme francuske revolucije uz političke žrtve padaju i glave mnogih svećenika, redovnika, redovnica i ljudi katoličkog uvjerenja.

Ovim žrtvama priključili su se i mnogi katolički Maroniti i Armenci. Katolička se krv lije i po misijama: u Ben-

galiji, Kini, Koreji, Japanu, Anamu, Ugandi, Abesiniji itd.

Uza sve te žrtve, Kat. Crkva ne propada, nego stoji nepokolebiva i još napreduje. Svugdje ne obistinjuje riječ: Krv mučenika, sjeme kršćana.

Konvertiti realno promatraju tu činjenicu i u pobjedi Crkve gledaju Božji prst. To je za njih često razlog ili poticaj za obraćenje.

F r a n c o i s C o p p e e kaže: Neka svijet govori što hoće na račun obraćenja, ali konvertiti znadu bolje taj razlog. On leži nešto dublje. To je tiho djelovanje milosti, čiji životni dah u ovom času prolazi Francuskom. Duh duha gdje hoće.

A iza toga on postavlja pitanje čitaocima, koji su bez predrasuda: Je li to slučaj, da su poznati pisci, koji su do sada stajali daleko od religije kako u svom životu, tako u svojim spisima, javno počeli priznavati svoj povratak vjeri? Lični interes je sasvim isključen, jer što im je obraćenje moglo donijeti kod suvremenika, nego porugu i ismijavanje?..... Ne, to nije slučaj, nego nov dokaz, da kršćanska vjera stoji čvrsto, pa neka se ruševine, što ih je duhovni bankrot našeg nesretnog vremena u filozofskom, političkom, socijalnom pogledu nagomilao, popnu do veličine brda. Ona stoji čvrsto poput silnih katedrala, koje stoljećima daju svjedočanstvo za nepokolebljivu snagu kršćanstva i daljnje trajanje Kat. Crkve do konca svijeta /Coppee 221-222/.

S t o d d a r d na više mjesta govori o nepobjedivoj stalnosti Crkve kroz vjekove. On kaže, da Krist nije napisao nijedne knjige niti je naredio da se napiše. Medjutim, da to izvrši, osnovao je Crkvu, za koju je izjavio, da je vrata paklena neće nadvladati, i njoj je obećao svoju prisutnost do konca svijeta. To je očit znak, da svaki vjerni sljedbenik Isusa mora postati članom Crkve.

Ali koja je, pita se on, medju kršćanskim crkvama ona koju je Krist osnovao? Bez sumnje, odgovara on, Kat. Rimska Crkva, jer jedino ona vodi porijeklo od Spasiteljeva života. To je Crkva, koja je naravnim putem naslijedila židovstvo. To je Crkva čija je prvotna povijest zabilježena u Apostolskim Djelima, i ona je jedina, koja je od Krista do danas sačuvala nepretrgnuti život kroz dvije tisuće godina: njezini dokumenti, njezina povijest i njezine tradicije penju se do vremena apostola. Sve ostale kršćanske forme proistekle su od nje. Autori Evandjelja, Djela Apostolskih i Poslanica bili su članovi te prvotne Crkve Katoličke, koja je napokon od svoje djece izabrala rukopise, knjige Novog Zavjeta, i njih njih kroz vjekove sama čuva /Stoddard 130-131/.

Na drugom mjestu veli Stoddard, da se slaže s drom James Martineau, koji piše, da je obrana Crkve u tome, što je

ostala netaknuta, što nije bilo prekida u njezinu životu niti pukotine u njezinoj povijesti, nikakva perioda šutnje u njezinu naučavanju. /Stoddard 133/.

Nadalje ističe Stoddard, kad je već odlučio, da udje u jednu kršćansku crkvu, nije izabrao nijednu od protestantskih sekta, nego je odabrao radje Crkvu, koja posjeduje općenitu rasirenost, jedinstvo nauke, povijesni kontinuitet od početka i autoritet u vjeri i moralu. To je, i samo to, Rimska Katolička Crkva, koja predstavlja naučavanja i tradicije za oko dvije tisuće godina.

Svi kršćani, bilo protestanti bilo katolici, vjeruju, da je prava Crkva djelo Božjega Sina, kojoj je utemeljitelj obećao Duha Svetoga i da će je braniti, da je ne nadvladaju vrata pakla. A ta Crkva ne može biti nijedna druga osim Katoličke. I ako je ona 1517. tako strašno pokvarena, da ju je morala naslijediti jedna druga Crkva, očito je, da su je vrata paklena nadvladala i da se svečano Kristovo obećanje nije ispunilo. Ali ako tako uistinu nije bilo, onda je protestantsko otcijepljenje sakrilegij, ozloglašenje Kristove riječi, nastojanje da se protestanti pokažu kompetentni od Duha Svetoga u vodjenju i naučavanju Crkve. Ako su pogreške Crkve u to doba bile više individualnog značaja nego li nauke /kao što je i bio slučaj/, ta da su reformatori morali ostati u Crkvi i reformirati zle udove. Ali oni nijesu tako učinili. Njihova je pogreška u tome, što nijesu napadali zloporabe Crkve, nego njezinu nauku /Stoddard 144-146/.

Stoddardovo dokazivanje jasno govori, da je Kat. Crkva kroz vjekove pobjedjivala i da ne postoji nijedna kršćanska zajednica, koja bi imala tako dugu i neprekinutu povijest kao ona.

L o u T s e n g - T s i a n g snažnim riječima uzvisuje postojanost Kat. Crkve. Ona kao gospodarica izmedju mnoštva divljih očiju, izmedju strašnih etničkih grupa, koje se pripitomljuju, izmedju seljenja horda, izmedju velikodušnih i divljih naroda, barbarskih i civiliziranih, izmedju zaglušivih udara s oružjem, izmedju kontroversija, revolucija, klanja i ratova, Crkva jedna, katolička, apostolska i rimska izdiže se ponosno i mirno, slatka kao majka i strašna kao lav, lijepa kao mjesec i sjajna kao sunce, nepokolebiva i nepobjediva. Usprkos mržnje, psovke, vike, srdžbe, progonstva, pokvare, pljačke, herezije i apostazije, nakon 19. stoljeća stoji uvijek čvrsto na nogama sa svojim Vjerovanjem, Papom, biskupima i bezbrojnim svećenicima sigurna, da će pobijediti i upravljati /Lou Tseng-Tsiang 27/.

G i l b e r t K e i t C h e s t e r t o n, poznati engleski žurnalist, pjesnik, političar, filozof, govornik i pisac znamenitih djela, g. 1922. postao je katolikom i revnim braničem katoličkoga vjerovanja i kršćanskog pravovjerja. Njega je zanosila stalnost Kat. Crkve, kojoj se priklonio svim

svojim srcem. Samo Kat. Crkva, veli on, može čovjeka spasiti od razornog i uništavajućeg ropstva, da bude dijete svoga vremena. Ona je već odavna dokazala, da nije suvremeno iznašašće. Ona je djelo svoga Stvoritelja i u svojoj starosti još uvijek je tako sposobna za život, kako je bila u svojoj mladosti, a i njezini su neprijatelji u dnu svoje duše izgubili nadu, da će je ikada vidjeti mrtvu.

U opreci prema svim ostalim ljudima, govori dalje Chesterton, katolik ima iskustvo od 19. stoljeća. Čovjek, koji postaje katolik, u jedan je čas star 2.000 godina. Ili bolje rečeno: sada istom raste i podiže se do potpuna čovještva. On prosudjuje stvari onako, kako su se doista kretale i djelovale na čovječanstvo u svim zemljama i vremenima, a ne tek pò zadnjim novinskim vijestima /Lamping 56-62/.

Kat. Crkva čuva poklonjenu istinu

Povijest nam pokazuje ne samo stalnost Crkve u postojanju nego i stalnost u čuvanju povjerene istine.

Crkva je kroz povijest mnogo trpjela i zbog unutarnjih razdora. Odmah u početku trpi od mnogovrsnih krivovjerstava kao gnosticizma, arijanizma, nestorianizma... U devetom stoljeću nastaje istočni raskol, a iza njega eto zapadnog raskola, pa protestantizam. Protiv njezine slobode i nauke ustaje galikanizam, jozefinizam, prosvjetiteljstvo, indiferentizam, materijalizam, liberalizam, modernizam, državno nasilje, proganjanje redovništva i Pape. Kroz čitavu povijest mnoge krize i vidno proganjanje.

A uza sve to Crkva još živi i čuva pohranjeni poklad istina, te širi i raznosi svijetom Kristovu istinu opirući se i boreći se protiv svih neprijateljskih zasjeda. Nikada se ona nije odrekla ni jedne povjerene istine, pa zapalo je to i najtežih muka ili žalosnih otpada.

U zanosu srca kliče joj S t o d d a r d: "O Crkvo, od toliko vremena sveta, čija božanska istina prolazi nepromijenjena iz vijeka u vijek. Koliku mi radost daje osjećaj, da sam tvoj da nijesam izgubio našu baštinu!... Kolika je slast slušati stare molitve, nepromijenjene, u onom staron jeziku, koji svaki vjernik razumije, bilo da su tiho čitane ili tiho pjevane ili pjevane s oduševljenjem! Kolika je slast naći u kršćanskoj umjetnosti onaj sadržaj, koji poznaju samo oni koji je ljube; naći novu ugodnost u Raffaellu, novu snagu u Michelangelu, novi sjaj u onim uzvišenim djelima, koja podižu prema nebu emblem Kristov i uzdižu dušu od vremenitih stvari ka gledanju vječnosti!... Draga majko Crkvo, sa suzama zahvalnosti ušli smo u blagoslovljeno stado Rima, žalosni na pomisao, što smo godine i godine bili da leko od njega, ali sretni, što smo napokon našli jednu kuću! /Stoddard 290/.

J a k o b O l r i k bio je sin pastora u evangelističko-luteranskoj crkvi. Otac mu je imao dužnost, da upravlja dvjema starim uglednim crkvama, koje su potjecale iz katoličkog Srednjeg vijeka. On nije pripadao nijednom službenom crkvenom smjeru, a po uvjerenju je pripadao više katoličkoj misli. Ipak u praksi bio je protivnik Kat. Crkvi.

Jakob je prvi put došao u susret s katolicizmom u Odenseu, gdje je polazio gimnaziju. Sa svoga je prozora gledao na katoličku školu, gdje su čč. sestre poučavale djecu. On bi znao iz zlobe sa svojim zrcalom svesti sunce u njihov školski razred, da im smeta.

U jednom ilustriranom katoličkom tjedniku gledao je kopiju turinskog platna, u kojemu je, prema staroj predaji, bilo umotano Kristovo tijelo u času ukopa. Ta je kopija bila zvijezda vodilja, koja ga je privela u Kat. Crkvu. Ona ga je dovela u vezu s tajnikom kat. biskupa u Euchu. Sigurnost, prijatnost i naravnost toga čovjeka, potakla je Jakoba, da počne studirati katolicizam. Do tada je on gledao katolicizám kao jednostavnu lu dost. Ali, rekao je sam sebi, ako je neki čovjek vrlo lud, takav se može doduše neko vrijeme potucati svijetom, novcem i zemaljskim dobrima, ali konačno mora mu biti vrlo zlo, a osobito ako je postavljen na odgovorno mjesto. Zatim se pita: "Pa kako je moguće, da Kat. Crkva vazda dalje opstoji...? To mi je bila velika zagonetka, te sam se odlučio, da zgodnom prilikom započnem studirati katoličku dogamtiku, da riješim ovu zagonetku".

Nakon svoga razgovora s katoličkim župnikom u Koge Fr. Maurerom čekao je cijelu godinu, ne bi li u katoličkoj nauci mogao naći ma bilo kakvu obmanu ili prevaru, te ne bi li bilo moguće, da se potrese zgrada vjere Kat. Crkve. Ali mu nije uspjelo! Konačno, podupiran molitvama mnogih katolika, odlučio se je na prijelaz. Uvidio je da ne može dalje čekati, a da ne strada spasenje njegove duše.

Nakon svoga prijelaza on veli: "Uske, vemma uske granice našega spoznanja mogu se proširiti milošću Božjom. Razumnost katoličke vjere omogućila mi je ući u čudesne dubine njezine".

Olrik je nakon završenog prava studirao bogosloviju u Paderbornu, Insbuccku i Rimu. Poslije redjenja bio je kapelan u crvki sv. Krunice u Kopenhagenu, a onda tajnik biskupa u Euchu, apostolski vikar u istom mjestu, a kasnije župnik u Koldingu i Fredericiji. 1923. postao je komornik sv. Oca. Na nj je mnogo djelovala postojanost Kat. Crkve u stalnosti njezine nauke. Tu nauku je on rado prihvatio i postao njezinim apostolom /Lamping 172-175/.

E r n e s t M. R o l o f f, u evangeličkoj vjeri, koju je studirao, nije našao zadovoljstva. Dodir sa katoličkim životom i katoličkom naukom, probudio je u njemu zanimanje i privlačnost. Uvjerio se, da je jedan od glavnih uzroka u mržnji na

katoličku vjeru neznanje i nepoznavanje katoličke nauke. Nakon obraćenja on piše:

"Ja sam u sretnom položaju, što mogu dokumentarno sve do godine 1483. unazad dokazati svoj katolicizam, no još sam sretniji, što sam se znao u svojim vjerskim vježbama konačno sjediniti s pradjedovima svojim. Istina, u tu sam svrhu mnogo prepatio, pače i od strane nekih katolika. Ali hvala Bogu za sve" /Lamping 197/.

Profesor dr W. P. **S t o c k l e y** uvjeren je, da obraćenje nije samo osobno djelo nego i djelo više sile. Njemu je unutarnji glas govorio, a konačno ga na to i prisilio, da prijedje u Kat. Crkvu. To se je desilo 1894. g. Nakon obraćenja on piše:

"Uči nas narav i milost, da ima samo jedna istina. Zakon je Božji nepromjenljiv. Jedina Crkva, čija opstojnost razjašnjuje ovoga Božanskog Utemeljitelja, ostaje čuvaricom, predajom Božjega Zakona. Crkva je Krist ili nije ništa. Moja Crkva, Tvoja Crkva, Crkva ovoga ili onoga naroda. Koliki neteč beskrajnih mišljenja od koljena do koljena. A možda je to sudbina čovječanstva. Ipak ne možemo kod toga ostati. Tko je jednoč uvidio i upoznao, da postoji istina i laž, pravo i krivo, taj mora da upozna istinu Kat. Crkve, kao i zabludu sviju ostalih takozvanih crkava" /Lamping 225/.

Dr **K a r l o T h i e n e** kaže, da na pitanje: zašto je postao katolikom, može odgovoriti sasvim jednostavno: 'Jer mi je Bog dao milost, te sam upoznao, da je samo u Rimokatoličkoj Crkvi evandjelje Isusa Krista čista i jasna riječ Božja. Ona je ovdje čuvana, neprevarljiva, navještana. Kršćanin, kojemu je ova spoznaja darovana, mora se vratiti na put Majci Crkvi, te joj mora biti zahvalan, ako je primi".

Proučavajući povijest i nauku Crkve spoznao je, da se jedino Kat. Crkva ima pravo nazivati Crkvom Isusa Krista. Is početka ta spoznaja nije mnogo vrijedila za njegov život, jer nije smatrao dužnošću, da postane praktičnim katolikom. Mislio je da ne će nikada konvertiti, ali ipak je to uslijedilo 30. siječnja 1934. Postao je konvertit na osnovi spoznaje, da je dužan poslušnost Kristu i Crkvi /Lamping 236-239/.

M i s s B e s s i e A u s t i c e B e k e r bila je dobro poznata po svoj Engleskoj sa svojim religiozno-filozofskim i povijesno-literarnim predavanjima. Bila je protestantske vjere, ali joj je još kao djetetu manjak logičnosti u protestantizmu zadavao mnoge poteškoće. Nalazila je protuslovljane samo medju različitim smjerovima anglikanizma, nego i medju zastupnicima istoga smjera. To je za nju bio dokaz, da u anglikanizmu nema istine. Zato je stala tražiti istinu kod filozofa, ali ni kod njih, iako bi našla pokoju istinu, nije našla potpune logike i konsekventnosti.

Svojim bistrim i logičnim razumom tvrdo se uvjerila, da

se Bog objavio, da se Božja objava može spoznati i da ona mora biti nepogrešiva. Jasno je uvidjala, kako slabim moralnim posljedicama radja skepticizam, negacija, pesimizam itd., pa je s pravom zaključila, da su ti filozofski sistemi pogrešni. Napokon poslije dugog lutanja i vrludanja nadje potpunu istinu u Kat. Crkvi, kojoj se obratila 15. prosinca 1876.

Nakon obračenja ona piše, kako je, što je više upoznavala katoličku nauku, sve to jasnije uvidjala njezinu logičnu vezu. Tragala je za svjetlošću u djelima raznih katoličkih pisaca i na svoje začudjenje otkrila je zagonetke, koje su je tako dugo mučile. U doticaju sa životom Kat. Crkve i njezinim zakonima sve je jasnije opažala, kako se ona po svojoj biti i po vrsti razlikuje od svake ljudske organizacije. Našla je da je Cat. Crkva prožeta vrhunaravnošću i ispunjena čudesima i da njezinu bit sačinjavaju jedinstvo, svetost i katolicitet. Nigdje nije našla takvog jedinstva kao u Kat. Crkvi, koje je pokazivalo na božanskog Utemeljitelja.

Čitajući ponovno Evandjelje, našla je u njemu oslon za silnu moć Crkve, koja nadživljuje sva vremena, a koju su sile ovoga svijeta pokušale još u njezinu povoju da uguše. Ujedno je uvidjela, da je osnivač Crkve onaj Isus, o kome su pisali Straus i Renan. A kako se čovjek poznaje po svojim djelima, tako je ona u promatranju Kat. Crkve upoznala, da ima takve oznake i takve karakterne vlastitosti, koje joj ne može dati nijedan običan čovjek, za koju nikakvo čovječje porijeklo ne može doći u obzir. Jasna i sigurna spoznaja, da je Isus Bog, sve dublje se utiskivala u njezinu dušu. A vjera u Isusa bila je posljedica njezine vjere u opstojnost Kat. Crkve.

Odmah joj je ispočetka bilo takodjer jasno, da, ako postoji objava, ona mora biti sigurna i istinita, i to kao mlijeko za malene i meso za odrasle, tj. mora zadovoljiti svim potrebama neukih kao i naobraženih. Shvatila je nadalje, da ona mora sadržavati dobru vijest i za bogata i za siromaha, za ugledna i neugledna, za grešnika i za sveca i da u njoj moraju biti elementi napretka za pojedinca i za čitavo čovječanstvo.

Proučavanjem Kat. Crkve upoznala je u njoj jedno neiznjerno Biće, koje svoju djecu preporadja, odrešuje i posvećuje. I ona je došla do sjedinjenja s tim Bićem, a to joj je sjedinjenje dalo mir. Nikakve riječi ne mogu opisati sreću, koju ima katolik /Andrian-Werburg 165-169/.

Katolička Crkva pobjedjuje

Povijest nam pokazuje, da je Kat. Crkva od svog postanka ostala nepromijenjena, ali ista nam povijest s druge strane ne pokazuje, kako je Kat. Crkva kroz vjekove pobjedjivala. Mnogi su pojedinci i čitavi pokreti ustajali protiv Crkve nastojeći da je unište. Koji je uspjeh? Nitko nije uspio, a mnogi su

prignuli koljena pred njom i molili oproštenje. To će nam dostatno pokazati neka imena konvertita.

G e o r g e s D u m e s n i l rodio se je od katoličkih roditelja, ali su vjerski dojmovi njegove mladosti bili posve plitki. Od svoje je majke naučio dvije prve molitve kršćanina katolika: Očenaš i Zdravomariju. Carska gimnazija, u kojoj je učio, bila je kao zatvoren sud za razvijanje prevratnih kvasaca i za slobodnu misao. Sva je obuka, nesvijesno ili svijesno, bila uperena protiv katoličke osjetljivosti. Prošlost Francuske bila je ocrtana kao duga zabluda i noć, koju je tek revolucija raspršila. Jednako je tu čuo, da je ludjački posao tražiti razloge kršćanstvu i vjeri, koji su po svojoj biti nijekanje samog razuma.

To je sve na nj djelovalo da je postao otvoreni neprijatelj Kat. Crkve. Vjera mu se činila baštinom užasnom za znanost i kobnom za slobodu. Sam o sebi piše: "Kao sv. Pavao proganjah Crkvu Božju, a u tom ne bijah bolji od njega. Nu moj put u Damask bio je dulji i po svoj prilici teži, nego da me je teško ošinula munja. Trebalo je, da me ošine bezbroj puta lako".

Dumesnil je, dakle, postao neprijatelj Kat. Crkve. Da li ju je pobijedio, kad se je protiv nje borio? Ona je pobijedila njega. Evo što on piše: "Sutradan nakon toga ispita /u prosincu 1892./ zapisah u svojoj bilježnici s velikim mirom, kako ću napregnuti svu snagu, da proslavim razumom katoličku nauku. To se dogadjalo od moje tridesete do četrdesete godine. To se doba ne drži kao doba umnoga poraza, a ja imam pravo držati, da nije bilo ni u mene" /Mainage-Binički 33-38/.

Poput sv. Pavla, koji je progonio Kristovu Crkvu, a kasnije postao njezinim apostolom, i Dumesnil je mislio da će uništiti Kristovu Zaručnicu, ali ona je uništila u njemu opake misli i učinila ga svojim članom i braniteljem svojih istina.

A d o l f R e t t e bio je odgojen bez vjere i bio žrtva porodične nesloge. Od svoje dvanaeste godine bio je prepušten sam sebi. U srednjoj školi nekog protestantskog grada vršio je vjerske dužnosti u krivovjerju nazvanu augzburškom vjeroispovješću. Ali to nije na nj djelovalo. Od njega je sačuvao tek prilično nestalnu i nejasnu vjeru u bivovanja Božje.

U osamnaestoj godini podje u vojsku. Tada otpočeše bestidnosti i ludosti na koje se baci tijelom i dušom. Kad se je vratio gradjanskom životu, dade se na literarni posao, koji ga je privlačio od njegova djetinjstva. Napisao je dosta knjiga u stihu i u prozi, a u većini od njih pomiješane su spolna ljubav i bogohula.

Pristao je uz one, koji sebi utvaraju, da spremaju potpun preokret u čovječanstvu, u kojemu će biti udovoljeno sve želje i koje će se valjati u zlatnim koritima na zemaljskom krugu, gdje neće biti ni Boga ni gospodara.

Neko je vrijeme osjećao tamno veselje, da se podruguje zemaljskom životu Isusa Krista. U jednom je članku objavio: "Galilejac je napokon bio dosta dobro momče, ali nije imao praktičnog mišljenja. "Kad god bi mu došlo u pero uzvišeno ime Isusovo, morao ga je izostaviti i zanijeniti nadimkom "Galilejac". Čineći tako naduvao se kao puran u svojem dvorištu, jer je mislio da je skoro jednak Julijanu Apostati ili megalomanu Nietzscheu"/Str. 33 /.

U svojim spisima objavio je mnogo strana, na kojima je prekoravao Crkvu, da se ne razvija, nazivljući je gnjilim tijelom, zakržljalim organizmom, što priječi napredak prosvjete /Str. 48/.

A što je doživio tim svojim pisanjem? Da li je uspio, da pobijedi Crkvu? Crkva je pobijedila njega. U svom istraživanju upoznao je opstojnost Božju i poklonio se svom Stvoritelju. On, koji je toliko puta grdio Raspetoga, kliče mu u zanosu srca: "Jaganjče Božji, ti što uzimaš grijehe svijeta, ti što krvariš svaki dan na svim žrtvenicima za oproštenje naših grijeha, oprosti ubogim obraćenicima" /Str. 122/.

Iako je ružio Crkvu toliko puta, došao je do zaključka, da je ona uistinu djelo Boga-Čovjeka, da je ona jedina spasiteljica čovječanstva. Postavljajući sebi pitanje: Zašto smo na svijetu, upoznaje, kako su stotine religija i filozofija pokušala riješiti to pitanje, ali nijesu uspjele. On veli:

"One su se mijenjale bez prestanka već prema mjestu, prilikama, načinu života, a nada sve prema mušicama ljudskog duha. Vjerozakoni se rodiše, razviše, uginuše. Razum i znanost su se naprezali da rastumače vasionu. Nigdje im nije uspjelo da nešto stalno utvrde, jer je njihova hipoteza, što su je jučer smatrali istinom, zamijenjena danas novom hipotezom, koju će opet sutra oboriti novo kakvo nagadjanje. To potvrdjuje iskustvo vjekova.

"No mora se priznati, da je pored ove neprestane promjenljivosti ostala nepromijenljiva samo Katolička Crkva. Njezini dogmati postoje od njezina početka. U suštini ih nalaziš već u evandjeljima. Poslije nijesu apostoli i Oci drugo učinili, nego ih otkrili, istumačili, utvrdili, prema njima udesili liturgiju i disciplinu. Nikad se nijedan od njih nije mijenjao, vazda su svi ostali stalno u savršenoj zajednici ideja i osjećaja, dok su se učenjaci i filozofi bez prestanka prepirali, a herezijarsi ni su prestajali da se cijepaju u sekte, gdje je svatko tumačio Boga na svoj način. A to eto traje devetnaest stotina godina. Crkva čuva svoju vjeru netaknutu, dok se oko nje kovitlaju vjerske nauke i teorije poput mrtva lišća, koje raznosi vihor. /Str. 48/.

Na sve to Rette daje zaključak: "Kako se Crkva nijeni kada mijenjala, to mora njezino jedinstvo, njezina stalnost imati od čovječanskoga viši uzrok, jer što je čovječansko, to samo po sebi nije drugo do mijenjanje /Rette 49/.

Što nam sve govore riječi ovog bezvjerca, pisca i govornika? Bez sumnje, da nije uspio u borbi protiv Krista i njegove Crkve. Sve što je napadao, to ga je kasnije oduševljavalo i to je branio. Dakle, Crkva ga je pobijedila, a on prihvaćanjem njezine nauke i njezine discipline iskazuje joj duboko poštovanje.

D i n o S e g r e rodio se u Torinu 1893. Pod pseudonimom P i t i g r i l l i napisao je velik broj romana i pripovijesti, koje su prevedene na mnoge jezike. U knjizi La piscina di Siloe opisao je razvoj svoga obraćenja.

Pitigrilli je odrastao bez religioznog odgoja. Njegova je majka bila iz stare katoličke porodice: bila je jednostavna i blaga žena. Otac mu je bio Židov, indiferentista, bezbožac. Malo je držao i do židovskih tradicija. Svoga je sina učio da Bog ne postoji, da je Krist bio jedna vrsta Garibaldija, da su sve religije, izuzevši židovsku, obične prodavaonice, a njihovi predstavnici bufoni.

Pitigrilli je kršten potajno u 4. godini. Otac to nije znao. A kad mu je bilo osam godina, vjenčali su mu se otac i mati. Otada su u njegovoj kući bili sami Židovi, pa na nj i nijesu polagali važnosti, jer nije bio Židov.

U školi, gimnaziji i liceju, bio je osrednji djak. Sve škole je svršavao površno. U liceju ga je počeo zanimati problem Boga. Ali nije mogao shvatiti Božju providnost. Dokazi iz analogije nijesu ga zadovoljavali, jer je držao, da su to dokazi za one, koji već vjeruju. Dokazi propovjednika nijesu ga uvjeravali, pa mu je bilo drago, da bude u društvu t.z. jakih duhova, koji dvoje o Kristovoj egzistenciji, ali su skloni vjerovati, da je jedan kralj dao šibati more, da je jedan general dao odrezati psu rep i da je jedan odvjetnik dao svući klijenta ispred sudaca; koji niječu vrijednost evandjelja, jer su napisana 40 ili 60 godina poslije, ali su spremni da priznaju Ilijadu i Odiseju, koje su stoljećima prenašane od usta do usta. U to je vrijeme posjećivao i jednog redovnika, od kojega je tražio, da mu pomogne vjerovati, ali mu se uza sve to više svidjalo razlaganje Voltairea, Renana i sličnih, negoli tumačenje toga redovnika.

Poslije završenog prava, studirao je filozofiju. Ali i tada ga je više privlačila biologija, fizika i botanika, nego filozofski termini. Uvijek je bio ondje, gdje nije smio da bude. Volio je ekzaktne znanosti. Čitao je pozitiviste kao Volneya, Haeckela, Buchnera i Spencera. Osvjedočio se je, da poslije smrti ništa ne postoji, da je život produkt sretne kemičke kombinacije, da je čovječja evolucija sukcesija slučajnih dogadjaja... Prema svom znanju fiziologije vjerovao je, da moždani izlučuju misao kao jetra žuč.

1920. počeo je s velikim uspjehom, pisati knjige, koje su se odmah prevadjale na šesnaest jezika. Radi svog antire-

ligioznog sadržaja posebno su raširene u Rusiji. Njegova popularnost davala mu je uvjerenje, da je u pravu. Zato je tražio nove razloge, da ojača svoj ateizam. Neprestano je iznosio nove epizode i primjere, da naškodi ugledu Crkve i svećenstva. Mislio je na taj način, da će pripomoći propasti Kat. Crkve i njezinim predstavnicima.

A što je postigao? Crkvi nije naškodio, jer je ona i dalje ustrajala da vrši svoju božansku misiju. A on? Nakon mnogog lutanja, istraživanja i proučavanja dolazi do zaključka, da je Crkva djelo Božje, da je ona jedina kadra da spasi pojedinca i čovječanstvo, da se jedino u njoj može naći pravi mir srca i zadovoljstvo duše. Bio je sretan, kad se je uvjerio i na sebi iskusio, kako u Crkvi može naći ostvarenje svoga cilja. Nadalje on se odriče svih svojih knjiga i zabranjuje njihovo ponovno štampanje, u koliko kruje ugled Crkve i svećenika /Isp. Pitigrilli 31 i sve ostalo/.

Takav razvitak Pitigrillia svjedoči nam, kako je i on morao podleći pred logikom katoličke istine. Nije uspio da pobijedi Crkvu, nego je Crkva pobijedila njega, ali ne na njegovu propast, nego na njegovu sreću.

Ovakvih slučajeva mogli bismo navesti veliki broj, ali to nije potrebno. Mnogi su konvertiti prije obraćenja mrzili Kat. Crkvu i borili se protiv nje, a na koncu morali su priznati njezinu istinu te stvoriti zaključak po tom uvjerenju. Spoznali su, da je njihovo djelovanje prije obraćenja bilo naštetu njima i cijelom čovječanstvu, a da Crkva sa svojim principima izgradjuje pravu kulturu i donosi sreću ljudskoj zajednici.

Jednako priznaju, da svi oni koji mrze Crkvu i bore se protiv njezina djelovanja, nemade ni za svoju sreću. Navodimo ovdje samo što govori Rette o djelovanju enciklopedista.

"A što su radili dusi rušenja, enciklopedisti? Blatili su zidove Crkve nadajući se, da će joj tako uzdrmati osnove. U čemu se zapravo sastoje ti njihovi nasrtaji? U brbljarijama o svemoći osjeta, u šalama sumnjiva ukusa, što nišane na kakvu legendu ili proroštvo, kojima obično ne shvatiše smisla. Oborili su doista jedno društvo, ali jesu li što sazidali? Ništa! Njihova su spletkarenja stvorila novu Francusku, što se rastvara, ovu neskladnu Evropu, u kojoj se kršćanski narodi dijele i naginju k potpunom prevratu i barbarstvu"/Rette 48-49/.

---- o ----

Bez sumnje, nepobjediva stalnost Crkve u njezinu postojanju i očuvanju bitnih elemenata sačinjava prihvatljivu zna-ajku. Crkva je kroz vjekove sačuvala svoju opstojnost i uspješno branila svoju misiju protiv svih nasrtaja izvana i iznutra. Ona je uvijek stajala čvrsto poput katedrala /Coppee/, sa-

čuvala autoritet u vjeri i moralu /S t o d a r d/, da sačuva svijet od razornog ropstva /C h e s t e r t o n/. O l r i k je upoznao razumnost katoličke vjere; S t o c k l e y se uvjerio, da je Crkva čuvarica Božjega zakona, a B a k e r, da u njoj nema protuslovlja. D u m e s n i l, R e t t e, P i t i g r i l l i i mnogi drugi došli su do zaključka, da im se je ludo boriti protiv Katoličke Crkve i, osjećajući njezinu nadmoćnost, rado su postali njezinim udovima, da ostvare životni cilj.

Glavnija literatura

Algermissen Corrado, La Chiesa e le Chiese (Morcelliana 1942.)
Andrian-Werburg, Ihre Wege nach Rom.2.Auflage (Paderborn 1934.)
Angeli Antonio, Rinascite (Torino 1933)
Barra Giovanni, Uomini nuovi (Milano 1953.)
Beluhan dr Milan, Obraćenje dra H.Hinkovića (Zagreb 1931)
Camelli Illemo, Izpovedi socialista.Iz ital.izvirnika preložil (Maribor 1924.)
Carrel Alexis, Viaggio a Lourdes.Trad.de N. Berther,III.ed (Morcelliana-Brescia 1949.)
Coppee Francois,Rettendes Leiden.Autorisierte Uebersetzung aus dem Französischen von B. Meyer (Mainz 1899.)
Giordani Igino, I grandi convertiti. III. ed (Roma 1951.)
Gračanin dr Djuro, Crkva Kristova (Zagreb 1952.)
Gračanin dr Djuro, Moderni filozof-Branitelj kršćanstva? (Sarajevo 1935.)
Graef, The Scolar and the Cross. Westminster (Maryland 1955.)
Grivec dr Fran, Cerkev. II. izdaja (Ljubljana 1943.)
Lamping Severin, Četrdesetorica govore.II.izd. Izdao prijatelj obraćenika (Zagreb 1944.)
Lelotte F., Convertis du XXe siecle, sv. I-IV (Paris 1955-57.)
Lou Tseng-Tsiang,Ricordi e pensieri.Trad.di C.Gasbarri (Morcelliana-Brescia 1947.)
Lunn Arnoldo, Ora ci vedo! Apologia novecento.Prof.versione di Cojazzi II.ristampa (Torino 1946.)
Mainage Th.,Svjedoci katoličke obnove.Preveo dr.F.Binički (Zagreb 1922.)
Petrov dr Stanko, Moderni konvertiti (Split 1926.)
Pitigrilli, La piscina di Siloe (Milano 1949.)
Rette Adolf, K Svjetlosti Vječnoj.Preveo M.Pavelić (Rijeka 1916.)
La Rocca, Quindicimale di informazione cristologica.Anno XII-XV.
Rossi don Giovanni, Uomini incontro a Cristo.XII.ed.(Assisi 1956.)
Ruville dr Albert,Natrag k Svetoj Crkvi.Preveo Zbog duh.mladeži u Senju (Ljubljana 1912.)
Schafer Bruno,Sie hörten Seine Stimme.I-III (Luzern 1949-1952.)
Stolpe Sven,Leicht,schnell und zart...(Frankfurt am Main 1954.)
Stoddard John, Ricostruendo una fede perduta.Trad.di M. N. Albani (Milano 1949.)
Stein Sergije, Moj put k Bogu (Zagreb 1940.)
Van der Meer de Walcheren,Dieu et les hommes.Traduit par L.Van Bossche.Desclee de Brouwer (Bruges 1939.)
Van der Meer de Walcheren,Journal d'un converti (Paris 1931.)
O Kristovu mističnom tijelu.Enciklika Pape Pija XII (Zagreb 1944)

Kazalo imena

Ademollo Ermano 20
Aleksejević Andreev Mihovil 109, 136
Atkison Sam 75
Backhauser Everardo 78
Baker Bessie Anstice 28, 57, 145
Balasubrahmaniam L.M. 134
Bavier Andre 72, 73
Benson Robert Hugh 110, 111
Bergson Henry 28, 119
Berrum Einar 87, 138
Bertrand Louis 72, 73, 114
Bordeau Charles 69, 72, 114
Brahmachari Rewachand Animanada 131
Browne Anita 8, 87
Bruntiere Ferdinand 110
Budenz F. Luigi 47
Budini Virgilio 46
Bull George 12, 39, 116
Camelli Illemo 19, 86, 87
Camm Beda 86, 102
Carlyle Aebred 111
Chang P'ei Fu 22, 28, 110, 125
Chesterton Gilbert Keit 11, 19, 86, 142, 151
Chiminelli Petar 8
Claudel Paul 23, 47, 63, 72, 88, 114
Coppee Francois 21, 87, 104, 110, 141, 150
Dauner Friedrich 43
Dessewffy Emma 2, 9, 12, 92, 133
Dorotea Marija 85,
Dudley Owen Francis 11, 16, 18, 53, 59, 65, 123
Dumensil Georges 147, 151
Fántappie Luigi 109,
Farlane-Barrow Mac 23, 95
Foucould Chales 111

Goullon Charlotte 43
Hettema 20, 57
Heywood Broun 99, 125
Hinković Hinko 77
Ivanios Mar 51, 99, 112
Jacob Max 18, 45
Jammes Francis 47, 70, 85, 114
Jordan Max 80
Keneth Simon 137
Knox Ronald 81, 91
Krogh-Tonnig 10
Kronkowski E.H. 46,
Krüger Leon Antun 57
Langbehn Julius 119, 129
Leconte de Noüy Pierre 109
Leer van Franciska 47, 123
Lena di Irma 47
Lepp Ignacije 80
Lescure P. 72
Leseur Feliks 80
Levy Jacques 17
Levy Rozalija Marija 13, 56
Loewengard Pavao 20, 29, 56, 85
Lunn Arnold 26, 28, 50, 53, 55, 59, 91, 95, 119, 125, 133
Maetzu de Ramiro 33, 47, 70, 110, 125
Marchant H.P. 51
Matcalfe Ralph 62
Melitijew Pavao 28, 33
Mndaweni Rudolph 2, 57
Moody John 12, 22, 57, 84
Most Helena 12, 47, 57, 132
Mozorov o. Filip 97
Narayan Stephan 40
Nicolle Charles 57, 110
Olrik Jakob 29, 79, 144, 151
Psichari Ernest 110
Puzyna Ivan 110, 130

Rette Adolf 30, 47, 147, 151
Reynolds Kenyon 18, 51
Rockne Knute 85
Roloff Ernest 87, 144
Ruville Albert 2, 6, 7, 10, 11, 13, 21, 29, 33, 38, 55, 59, 60, 67, 82, 89,-91, 93-94, 96-97, 98, 100, 126
Salome Rene 44, 72, 73
Schaeffer Eduard 2, 127
Scharp Isabela 16
Scheridan Klara 13,
Sciacca Mihovil 73
Schlosmer Wilhelm 43, 139
Schmidt Expedit 2, 65, 79
Segre Dino-Pitigrilli 47, 149, 151
Solovjev 41
Stein Edith 15, 18, 38, 40
Stockley William 36, 145, 151
Stoddard 6, 7, 9, 28, 34, 41, 46, 53, 86, 91, 92, 117, 119, 122, 133, 141, 143, 151
Stolpe Sven 13, 43
Stuart Cambell 2
Takizaki San 22
Thieme Karlo 2, 6, 51, 145
Thomson Paul van K. 6, 26, 29, 36, 38, 96
Tonaka Pavao 65, 125
Tseng-Tsiang Lou 11, 28, 80, 142
Undest Sigrid 11
Van der Meer de Walcheren 13, 31, 36, 80, 110, 125
Verkade Wilibrord 109
Wendland Hans Karl 26
Winfried Petri 28, 36
Zardi Karlo 22, 57

Sadržaj

Predgovor 2

I. Dio: Narav Crkve 3
1. Crkva - božanska ustanova 4
Krist sakuplja članove Crkve 4
Krist odredjuje cilj svojoj Crkvi 6
Krist daje Crkvi prikladna sredstva 7
Krist daje poglavarstvo 9
Krist Ustanovitelj Crkve 10
U Kat.Crkvi se Bog najdostojnije slavi 11
2. Cilj Crkve 13
Krivo shvaćanje Božjega kraljevstva 14
Pravo shvaćanje Božjega kraljevstva 16
Pravi cilj Crkve 18
U Crkvi je osiguran životni cilj 20
Izvan Crkve nema spasenja 21
3. Vidljivost Crkve 24
Crkva je vidljivo društvo 25
Po čemu se raspoznaje vidljivost Crkve 27
Crkva je u isto vrijeme nevidljiva i vidljiva . . . 29
Samostalnost Crkve 32
Pripadanje Crkvi 33
4. Crkva otajstveno Kristovo tijelo 35
Crkva je Kristovo tijelo 35
Krist je glava otajstvenog tijela 37
Duh je sveti duša Crkve 39
Marija je Majka otajstvenog tijela Kristova 40
Udovi otajstvenog tijela 43
Prava i dužnosti udova otajstvenog tijela 45

II. Dio: Vlast Crkve 48
1. Crkva vrši vlast naučavanja 50
Nauka Krista = nauka Crkve 50
Neprevarljivost Crkvene nauke 52
Crkvena se nauka ne protivi znanosti 55
Crkvena nauka donosi smirenje vjernicima 56
Dužnost pristajanja uz nauku Crkve 58
2. Crkvena vlast upravljanja 60
Moderni se konvertiti pokoravaju crkvenoj vlasti . . 61
Zapovijedi su Crkve zapovijedi Krista 64
Katolik vrši crkvene zapovijedi s ljubavlju 67
Crkvene su zapovijedi na dobro vjernika 68
Crkveni zakoni ne guše ljudske slobode 72
3. Crkvena vlast posvećivanja 74
Konvertiti uz pomoć svećenika dolaze u Crkvu 74
Moderni konvertiti kao svećenici 79
Moderni konvertiti i Euharistija 82
Moderni konvertiti i sakramenat pokore 86
4. Primat i neprevarljivost Rimskog Pape 88
Papa ima primat po božanskom pravu 89
Neprevarljivost Rimskog Pape 92
Papinstvo čuvar crkvenog jedinstva 96
Papinstvo - čuvar kršćanskih vrednota 98

III. Dio: Značajke Crkve 101
1. Divno širenje Crkve 102
Širenje Crkve kroz prva tri stoljeća 103
Širenje Crkve u našem stoljeću 104
Kakvi ljudi dolaze u Crkvu 107
Zbog kojih motiva konvertiti dolaze u Crkvu . . 109
Konverzije radi savršenijeg života 111
Konvertiti poboljšavaju društveni život 113
2. Svetost i plodnost Crkve u svakom dobru 115
Ontološka svetost Crkve 115
Konvertiti štuju svece i promiču njihov kult . 118
Sredstva posvećenja u Crkvi 122
Plodnost Crkve u svakom dobru 124
Jedan prigovor 126
3. Katoličko jedinstvo 128
Jedinstvo uprave 129
Jedinstvo vjere Kat. Crkve 131
Jedinstvo zajedništva Crkve 133
Katolicizam Crkve 135
4. Nepobjediva stalnost Crkve 139
Neprekidna postojanost Crkve 140
Kat. Crkva čuva poklonjenu istinu 143
Kat. Crkva pobjedjuje 146

Glavnija literatura 152

Kazalo imena 153

Sadržaj 156

KNJIŽNICA ZAGREB